

T Ü R K T A R İ H K U R U M U

BELGELER

Cilt: V-VIII

Sayı 9-12

1 9 6 8 - 1 9 7 1

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ, ANKARA

1 9 7 1

Sahibi: TÜRK TARİH KURUMU

YAZI KURULU

**ORD. PROF. ÖMER LÜTFİ BARKAN, PROF. DR. BEKİR SİTKİ BAYKAL,
PROF. DR. ADNAN ERZİ, PROF. DR. HALİL İNALCIK**

Türk Tarih Kurumu

İ Ç İ N D E K İ L E R

- M. TAYYİB GÖKBİLGİN : *Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler* 1
- CELAL DİNGER : *Osmanlı Vezirlerinden Hasan Fehmi Paşa'nın Anadolu'nun Bayındırlık İşlerine Dair Hazırladığı Lâyiha* 153

Türk Tarih Kurumu

Türk Tarih Kurumu

B E L G E L E R

T Ü R K T A R İ H B E L G E L E R İ D E R G İ S İ

Cilt : V — VIII

1 9 6 8 — 1 9 7 1

Sayı : 9 — 12

VENEDİK DEVLET ARŞIVİNDEKİ TÜRKÇE BELGELER
KOLLEKSİYONU VE BİZİMLE İLGİLİ DİĞER BELGELER

M. TAYYİB GÖKBİLOIN

Belgeler'in C - I sayı 2 de yayınladığımız "Venedik Devlet Arşivindeki vesikalar külliyyatında Kanunî Sultan Süleyman Devri Belgeleri"nin o zaman önsöz'de belirttiğimiz ikinci kısmını (vesika: 100 - 213) araştırmacıların ve okuyucuların tetkikine sunuyoruz.

Bilindiği gibi, Venedik arşivinin Türkçe Belgeler koleksiyonu, Avrupa arşivlerindeki bu kabül koleksiyonların en zenginidir ve bu arşivdeki yerleştirmelerine göre iki grupta toplanmıştır. Bunlardan biri "*Documenti Turchi*" Türkçe Belgeler adı altında hususî bir koleksiyon teşkil ederki, yayınladığımız belgelerin büyük bir kısmı buradan alınmıştır. Bu belgeler yirmi kadar kutuda ve ayrıca ciltlenmiş bir halde sekiz ciltte muhafaza edilmektedir. Kutular muhteviyatının tasnifi tamamen metotlu sayılamaz. Çünkü XVIII. yüzyıl belgeleri arasında Ortaçağ vesikalarını, "tarihsiz : *senza data*" işaretli tomarlarda tarih atılmış belgeleri görmek kabildir. Dokümanların yanında bâzan rastlanan muhteviyat hulâsalarında, belgenin niteliğini ve yazı şeklini tesbit eden kâğıtlarda da birçok yanlışlar vardır. Ciltlenmiş belgelerin tasnifinde belirli bir sıra ve düzen vardır. Ancak "*Lettere*" işareti her zaman muhtevasına uymamaktadır. Bir araya ciltlenmeleri onları dağınıklıktan kurtarmakta ise de kullanışında bazı güçlükler arzemektedir.

"*Documenti Turchi*" adı altında toplanan belgelerin sayısını Prof. Fekete Lajos 3000 - 4000 adet tahmin etmektedir. Bu koleksiyonda muhtelif seri ve dosyalara dağılmış bulunan Ortaçağa âit XV. Yüzyıl ortalarından sonraki Pâdişâh berat ve fermanlarından mürekkep 200 - 300 kadar belge hem muhtevalarının önemi hem de diplomatik ilmi bakımından özel bir değerlendirmeyi gerektirir. Aynı zamanda bu koleksiyon, Venedik - Osmanlı ilişkileri hakkında genel bir fikir vermektedir. Her belge Venedik devleti çeşitli kademelerindeki yetkili ve sorumlu makamlara hitap etmekte, Osmanlı tebaası ile Venedik tebaası münasebetlerine değinmektedir.

İkinci grup belgeleri, Venedik Cumhuriyetinin İstanbul balyoslarının arşivlerinde rastlanan türkçe belgeler teşkil etmektedir. Bu bir kaç yüz dosyayı bulan, büyük bir kısım İtalyanca yazılmış malzemenin türkçe yazılmış olanları tamamen meydana çıkarılmış değildir; dosyaların teker teker elden geçirilmesi gereklidir ki,

biz bunlar arasında bazı rastladıklarımızı aşağıda Andrea Da Mosto'nun 1940 ta Roma'da basılan eseri (*L'Archivio di Stato di Venezia, Indice Generale, Storico, descrittivo ed analitico, Tomo II.*) Türkçe belgelerin çeşitli serilerdeki tasnifini belirtirken, bir kısım önemli fermanların "*Sala Diplomatica Regina Margherita*" da bulunduğunu, bir kısmının ise İstanbul'daki Balyosların, Dalmaçya'daki Venedik makamlarının arşivlerinde ya da diplomatik anlaşmalar arasında mevcudiyetine işaret etmekte ve muhtelif serileri şöyle sıralamaktadır

Seri: 1.

Tercümeleri ile fermanlar (1503-1751): tarihsiz Fermanlar, tercümeleri ile, 5 parça.

Seri: 2.

Tercümesiz, notlarla, fermanlar (1502-1754): tercümesiz ve tarihsiz fermanlar 4 parça.

Seri: 3.

Tercümesiz, notsuz fermanlar (1481-1781) 1 parça.

Seri: 4.

Tercümesiz, notsuz ve tarihsiz fermanlar 3 parça.

Seri: 5.

Tercümesiz notlu veya notsuz fermanlar. (1502-1613) 1 parça.

Seri: 6.

Aslı bulunmayan ferman tercümeleri (1490-1761) 3 parça.

- Kahire'de Memlûk Sultanı nezdindeki fevkalâde elçi Pietro Diedo'nun Kıbrıs ile ilgili mektubu (1489) 1 parça.

- Özel Mısır Arşivi (*Archivio Proprio Egitto*) 1.

- Türklerle ilgili türkçe, grekçe ve italyanca belgeler koleksiyonu (*Miscellanea di documenti turchi*) 7 parça.

- Grek dili ile yazılmış Türk fermanları ve grekçe, türkçe diğer belgeler (1487-1586).

- Mora'daki Türk makamlarının ve başka şahısların Zanta ve Kefalonya preveditorlarına hitap eden grekçe mektupları 1 parça ve ilâveler. Hepsisi: 26 parça halindedir.

II.

Istanbul Özel Arşivi (*Archivio Proprio Constantinopoli*).

Tomar 1-4

Numara

(Busta)

1 Balyos Piero Bragadino'nun hesapları ve diğer dokümanlar 1524-1526.

2 Aynı Balyosun Senato'ya gönderdiği raporların suretleri (25.V.1524-6. XII. 1526).

- Mükerrer 2 Sgr. Massimo Leopardi'nin Belgrad'daki Türk ordugâhına yolculuğu (2.X.1529-11. XI-1529).
- 3 Elçi Stefano Tiepolo'nun Senatoya gönderdiği raporların suretleri 13.III.1545 - 7.IV.1545.
- Mükerrer 3 Balyos Alessandro Contarini'nin mektuplarının suretleri iki ayrı dosyada (1 ve 2 numaralar).
24.XI.1545 - 6.XII.1546.
13.XII.1546 - 28.XI.1547.
(E. Alberi'ye göre 1546 da balyos olarak Alviso Remier'dir).
- 4 Elçi Stefano Tiepolo'nun Senatoya gönderdiği raporların suretleri 5.IX.1545 - 8.X.1547.
- 5 Balyos Bernardo Navagero'nun Senatoya gönderdiği raporların ve diğer yazıların suretleri 6.VIII.1550 - 28.VI.1552 (Breve 148, Probrio 1224).
- 6 Muhtelif balyos ve elçilerin Senatoya ve X.lar meclisine gönderdikleri raporların ve diğer yazıların suretleri ve 10.VIII.1575 tarihli bir fermanın tercümesi.
13 Mart 1568 - 20 Şubat 1576.

Bu seride Mısır, Floransa, Milano, Napoli, Roma v.b. yerlerin özel arşivleri olduğu gibi (109 sahifelik indeks bu kısımdadır) İstanbul özel arşivinin (indeks 1-7 sahifelerdedir) 1740 yılına kadar olan devresi için 41 tomar (Busta) bulunmaktadır ve 42. ve sonuncu tomar ise, elçi Piero Diedo'nun 1489 - 1490 senelerine âit ve başkalarının belgeleri mevcuttur.

III.

29 - II./36 İstanbul'daki Venedik Balyoslarına ait arşiv.

Tamamlayıcı envanter 1680 de Balyos Piero Giovan tarafından yapıldı.

Busta: 1- Balyos Giacomo Querini 1671-1675.

Busta: 2- Balyos Giovanni Morosini 1675-1680.

Busta: 3- Balyos Pietro Giovan 1679-1681.

Müteâkip Busta'larda hep XVII. ve XVIII. yüzyıllara âit balyosların vesikaları bulunmaktadır. İndekste oldukça ayrıntılı açıklamalar ve ihtiva ettiği vesikaların mâhiyeti hakkında kısa bilgi vardır ve her Busta'nın hangi balyos veyâ elçiye, hangi tarihe âit olduğu gösterilmiştir.

Busta 108, 1577-1590 senelerine âittir. Savaşlar zamanındaki fâsılalar işaret olunmuş, bazılarının tarihi fihristte kaydedilmemiştir.

Bâzi Busta'larda tek - tük türkçe vesika bulunduğu da bildirilmiştir.

Busta 294 (1589 yılı)

Busta 296 (1590 yılı)

Busta 303 (1580 yılı)

Busta 305 (1577 yılı)

Busta 307 (1594-1597)

Busta 308 XVIII. Yüzyıla ait balyosların veya elçilerin Sadrazama hitaben yazdıkları yazıların İtalyanca kopyaları. Bu arada 1763 tarihli ve farsça olarak yazılmış İran'daki bazı yerlerde (Tiflis, Gence, Tebriz, Gur.) bulunan kapusin (Cappuccini) rahiplerine Sultan Hüseyin tarafından verilen müsaade ve imtiyazlar ile H. 1174 tarihinde Osmanlı hükümdarı Mustafa III. ün Kapudân-ı derya Mustafa paşaya hitaben ve Venediklilere ait zaptedilen eşyaların iâdesi hakkında yazdığı ferman ve tercümesi de bulunmaktadır.

Busta 309. Genellikle XVIII. yüzyıla âit Türkçe belgeler ve İtalyanca tercümeleri.

Ezcümle a) Padişahın İşkodra, Delvine V. b. sancak paşalarına, bu kalelerdeki diğer yetkililere emirleri.

b) h. 1113 tarihli, Venedik Cumhuriyetine ait iskelelere (Spalato, Sebenico, Zadra, Makarska) iki tarafça tayin edilen muhafazacılar, konaklar ve yollara âit karar.

c) Delvine kadısının h. 1140 tarihli bir hücceti.

d) Çeşitli konulara âit h. 1155, 1156 tarihli hüccetler.

e) Draç (Drazzo) Kadısı Mevlânâ Ali'nin, bu iskeledeki Venedik konsolosunun bir şikâyeti ile ilgili h. 1142 tarihli bir tavriri.

f) Balya - Badra (Paleo Patras) ahâlisinin h. 1153 senesinde Venedik Korsanları ve tecâvüzleri hakkındaki şikâyetlerini bildiren, bu şehir kadısının tavriri.

Busta 311. Muhtelif tarihlere ait ticarî meselelerle ilgili türkçe belgeler, tercümeleri ile birlikte.

Ezcümle : 9 numaralı dosyada:

a) İstanbul'daki Balyosa sadrazamın 1591 tarihinde gönderdiği ticarî meselelerle ve ihtilâflar ile ilgili yazı sureti.

b) Venedik'teki bir kıtlık münasebetiyle havâss-ı hümâyundaki tereke eminlerinin mîrî terekeden yeteri kadarı vermeleri hakkındaki h. 999 tarihli emir

c) Mehmed imzalı tarihsiz bir fetvâ:

"Tüccardan bâzı kimesne Balyosa Venedik Ümerâsının vekil-i âmını ve kâimmekâmının deyû zâyi olan hakların mezbûrdan talep idüb almağa kaadir olurlar mı? Beyân buyurula!

Vekâlet-i âmme ile vekil idüğü şer-i şerif üzere sâbit ise olurlar—"

d) H. 1003 (1595) tarihli ser -bervâbân-ı hâssa Ali Ağa yedinden, Venedikli Antonio de Cavali ve Bernardo Navagero adındaki kimselerin vezni tamam ve âyârî sâhîh 14.000 sikke altun ve 2000 sikke değerinde 20 denk sof alıp Venedik'e gönderdiklerine ve bu parayı istedikleri gibi kullanmaya kendilerine mezûniyet verildiği hakkında türkçe belge.

- e) h. 1113 tarihli gümrük resimleri ile ilgili türkçe bir belge.
- f) Halep Beylerbeyi ve kadısına h. 998 tarihli, müteveffâ Süleyman Paşa'nın Venedik tâcirlerinden gasp yolu ile aldığı kumaş ve çuha bedelinin varislerinden tazmin ettirilmesine dâir emir.
- g) No: 20 Venedik doju Marino Grimani tarafından Şubat 1597 tarihinde Mehmed III. e türkçe olarak gönderilen, elkabı da Osmanlı diplomatik formüllerine uygun yazılan, Venedik,'den İstanbul'a gelen tâcirlerin meselelerine dâir *مقام بنتی فی دیوان المال* mahreçli vesika.

Busta 323. (1594)

Busta 329. (1597)

Bu serideki belgelerin 329 kutuda (Busta) mahfuz olduğu görülmektedir.

IV.

1842 de Milano'dan Viyana'ya gönderilmiş fakat 1868 de geri getirilerek yerine konmuş olan İstanbul'daki Venedik Balyoslarının arşivi (*Archivio dei Baili Veneti in Constantinopoli spediti a Vienna dall'Archivio Diplomatico di Milano nel 1842 e restituti nel 1868*).

Genel numara	Özel No.	Tarihi	Kategorisi
1	1	1671-75	Ducali
317		1598-1769 (çoğu XVIII. asra âit)	
371-438	I-LXVIII.	1546-1802	Protocalli
510	1	1540-1791	<i>Miscellanea carte turche ed altre</i>

carte Konsolosluklara âit İtalyanca belgelerin büyük bir kısmı XVIII. yüzyıla âittir.

Bu seri 525 genel numaraya kadar belgeleri kapsamaktadır.

V.

Venedik Cumhuriyeti Senatosu Arşivi (*Archivio di Stato di Venezia. Senato*)

A) I. (Collegio V. (Secreta) Relazioni B. 1).

Relati: Orat. I 1551-1560

Domenico Trevisano, İstanbul'daki balyosun raporu (*Relatio Nob. V. Dommeci (Dommenco) Trevisano Revers. Baj. noster Consantinopoli*)

E. Alberi'nin eserinde (Relazioni degli Ambasciatori Veneti al Senato. Serie III, Vol. I p. 111-192) yayınlanmıştır. Nâşir, aldığı yeri (Mss. Capponi cod. VI. page 98-214) olarak göstermekte ise de hâlen bu yazmanın bu arşivde bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu rapor, yayınlanmış bulunan ile karşılaştırıldığı zaman bâzı farklar görülmektedir. ezcümle Osmanlıların ilk zamanları ve padişahlar hakkında (Yıldırım Bâyezid, Murad II, Fatih, Bâyezid II., Yavuz Selim) iki üç sahife

kadar tutan bir bilgi verilmektedir ki, bu kısım yayınlanan metne alınmamış, s. 114 de (Nell'anno 1520) den itibaren (yazmada var 19 r.) tekrar başlamaktadır. Matbu *Relatio* ile bu yazma arasındaki değişikliklerden biri de Nişancı'nın görevini belirten ifadeye görülmekte, yazmada (var. 20. v) "Nişancı bey" in aynı zamanda ve yayınlanmış metinden fazla olarak "Yazıcılar Reisi" olarak tanımlandığı da (*Il Niscangibey, cioè quello che segna li commandamenti del gran Signore; Il Jazigilarrais cioè ile Capo de tutti*—) kaydedilmiştir. Bu türlü ufak-tefek farklar başka yerlerde de müşahede edilmektedir 32 r. dan itibaren yer yer kenarlarında kısa başlıklar veya özetler vardır.

Bu raporun orijinali diğer bir yerde (*Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4*) bulunmaktadır ki, bu husus raporun zarfı üzerinde belirtilmiştir. Domenico Trevisani'nin 52 varaklı bu orijinal nüsha olan raporunun başında şu ifade okunmaktadır:... Trevisan ritornato Bailo da Constantinopoli presentata alli 9 Marzo 1555. Yazı okunaklıdır ve Türk şahıs adları büyük harflerle, belirli bir şekilde yazılmıştır:

Ms. SOLEYMAN, MVSTAFFA, SELİN, GHİANHİR (Cihangir)

B) *Archiviu, di stato Venezia Senato, Relaz. degli Ambasciatori*

I. (Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 1.)

II. 15... — 1572 (var. 50 v. — 54 r.)

"Relazione del nobil Homo Andrea Dandolo ritornato di Constantinopoli" Alberi'de (serie III. Vol. III. A. Dandolo, p. 161 - 172)

P. 161-172) "Vicebailo, letta in Pregndi nel 1562" Venedik Arşivindeki nüshasından yayınlanmıştır.

Raporun (Relatio) kenarlarında küçük başlıklar vardır. Meselâ:

"Sulimano Imp. de Turehi et sue qualita"

"Arsenale et armata di Sulimano"

Padişahın vasıflarından bahsederken o sırada 72 yaşında olduğu ve tamamen sıhhatte ve melekât-ı aklıyesine sahip bulunduğu belirtilmektedir. Selim II, hakkında da bir başlık (Sultan Selim et sue qualita) ve bilgi vardır. 42 yaşındadır denilmektedir. Bu raporun orijinali de, önceki gibi, collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4 tasnifinde bulunmaktadır.

C) Arch. di Stato di Venezia Senato, Relaz. degli Ambasciatori.

I. (Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 1.)

II. 15... — 1572 (Var. 54 r. — 56 r.) "Esposizione del cir: Segretario Marcantonio Donino Ritornato da Constantinopoli per giustificatio di alcune oppositioni fatteli dal Vicebailo Dandolo nella sopra Relazione".

Bu kısım Alberi'nin cilt III te yayınladığı (s. 173-208) Relatio olmayıp, balyos vekili Andrea Dandolo'nun hakkındaki suçlamalarına karşı serdettiği iki buçuk sayfalık müdafaa nâmedir ki, Alberi de bu hususta bilgi vermektedir (s. 174). Bâzı mektup metinleri - İstanbul'dan 20 Kasım 1561 de

ve 31 Ağustos 1562 de yazılmış – suçlamalar ile ilgili savunmalardır ve bu arada 25.200 akçeden bahis vardır.

Albèri'nin neşrinde (Serie III., Vol III. s. 173-208). Bu rapor şu başlık altında yayınlanmıştır :

“Relazione dell'impero Ottomano di Marcantonio Donini, Segretario del Bailo Girolamo Ferro, Letta in Pregadi, l'Anno 1562”

- D) Arch. di Stato Venez. senato, I. (Collegio...) II. var 56-81 İstanbul'daki Balyos Daniel Barbarigo'nun 1564 tarihindeki raporu (Relatione del nobile homo Daniel Barbarigo, ritornato Bailo da Constantinopoli Presentata nel mese di Gennaro 1564). Albèri'de mevcuttur ve alındığı yer “Regio Archivio di corte di Torino” olarak belirtilmiştir. Ancak, baştan 12 satır kadar olan kısım yayınlanmamıştır. Raporun kenarındaki başlıklardan bazıları şöyledir: “Sulimano et Parto Della Vita sua”,

“Attico, o Gamo Fortezza del Rex Abessini Nubi Popoli, Aden, Ormus” yazma ile matbu arasında ibâre farkları bu raporda da müşahede edilmektedir. Sonundaki masraf rakamlarında da fark görülmektedir. Aynı suretle 17650 yekûnun nasıl hesaplandığı da anlaşılamamaktadır.

Bu “Relatio”nun orijinal nüshası da, diğerleri gibi, “Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4” tasnifindedir. Büyük kıt'ada 29 varaktır.

- E) Aynı seri. I. (Collegio...) II. var. 81 v.- 86 v. Balyos Daniel Barbarigo'nun sekreteri Alvisè Bonrizzo (Albèri'de Luigi Bonrizzo, sèrie III. vol II. P. 61-76)'nun İstanbul'dan avdetinde Senatoya sunduğu 14 Haziran 1564 (Albèri'de 14 Haziran 1565) tarihli rapor. 32 ayı İstanbul'da geçirdiği bildirilen bu sekreter Semiz Ali paşadan da bahsetmektedir. Raporun orijinali, diğerleri gibi, (B. 4) de yine varak kadardır. Bundan başka Alvisè Bonrizzo'nun 1570 senesine âit 18 varaktan müteşekkil ayrı bir raporu da aynı dosyada iki nüsha hâlinindedir ve başlığı şöyledir:

“Frammenta di Relazione de Sgr. Alvisè Bonrizzo Secrett. venuto da Constantinopoli l'anno 1570”

- F) Aynı seri, (Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 2.)

1572 Relati. Orati III. var 30. r. – 48 v.

Balyos: Marc Antonio Barbaro'nun raporunun birinci kısmı (20 Şubat 1576) (... la prima parte della Relazione del clarissimo Marc Antonio Barbaro Preg. di Bailo in Constantinopoli... 20 Febraro 1576...) Bu rapor Albèri'nin I. cildinde (s. 299-346) önemine işaret edilerek yayınlanmıştır:

“Relazione dell' Impero Ottomano di Marcontonio Barbaro, tornato Balio da Constantinopoli l'anno 1573 “-Hangi arşivden iktibas ettiğini de bildirmiştir. Ancak gösterilen tarihlerde üç senelik fark olduğu gibi Hüseyin Paşa, Hasan Paşa olarak basılmış, ufak tefek farklar hasıl olmuştur, sonunda noksandır.

Marcantonio Barbaro'nun raporunda ikinci kısmı aynı ciltte (var. 16-30) dadır ve bu kısım Albèri'nin ne birinci cildinde ne de diğer ciltlerinde

yayınlanmış değildir. Başlığı şöyledir: "La Segunte e la Seconda parte della Relazione del Clarissimo Marcantonio Barbaro Progr. di Baili in Constantinopoli fatta legger per sua... 1574, di Luglio..."

- G) Aynı seri, Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 2.
Relati, Orati. III. Folio 88-113 r.
İstanbul Balyosu M. Antonio Thiepolo'nun avdetinde (9 Giugno 1576) Senatoya sunduğu rapor (Alberi, serie III., vol. II., "Bailo M. Antonio Tiepolo; Torino arşivinden alınmış). Matbu raporda bazı kısımlar müslümanlığı veya türklüğü küçültücü parçalar alınmamıştır. Bu raporun orijinali, Collegio. v. (Secreta) Relazioni B. 5. de 51 folio olarak görülmektedir.
- H) Aynı seri, Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 2. Relati. Orati III fol. 113 v. - 124 r.
Murat III. nezdinde elçilik yaptıktan sonra avdetinde Senatoya 8 Kasım 1576 da Giacomo Soranzo'nun sunduğu rapor:
"Relazione del cl. mo Giacomo Soranzo Cavall. Pregaditor, ritornato Ambasciator dal Ser. mo Sultan Amurat, letta nell Ecc. mo Senato à 8. November 1576." Alberi (Mss. Copponi, Codex XIV. den alınarak) vol. II de s. 193-209 da yayınlamıştır. Ayrıca onun İstanbul'da daha sonraki görevi esnasına âit raporları da vardır ki, 1581 senesi ile ilgili olan aynı yerde (s. 209-254) yayınlanmıştır. Raporlarının orijinal nüshaları aynı seri B. 5. de mevcuttur: I. 1577-1578. yılları, II. 1582 yılı raporu: III. 1584 yılı raporu (36 Folio).
- I) Aynı seri; Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 3. Tercüman Salvago'nun 1625 yılına ait Kuzey Afrika ile ilgili raporu: "1625 Africa overo Barbaria de Dragoman Salvago". İçerisinde Mîrmîrân-ı Cezâyir-i Garp Husrev" imzalı ve mühürlü bir arz ve rapor ile" Saâdetlû ve Azametlû Padişahımızın dostu olan Venedik kralı" hitâbı ile başlayan orijinal bir nâme vardır ki, Akdeniz meselelerini, Fransa ve İngiltere tebaası ile olan münasebetleri de bahis konusu etmektedir. Bundan başka bu dosya içinde Biserta ve Tunesi, Goletta kale ve limanlarına ait italyanca renkli ve güzel bir kroki vardır; Kale ve burçları, tahkimâtı, kanal ve gölleri göstermektedir.
- J) Aynı seri. Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4. Ludovisi de Daniele'nin 3 Haziran 1534 tarihli raporu, orijinal, 12 varak başında iki sahifelik bir indeks ve isim açıklamaları vardır. (Albéri, serie III. Vol. I. p. 1-32).
- K) Aynı seri, Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 4.
"Relazione 19 November 1538 di Giacomo Vernagelli Pisano ritornato da Constantinopoli folio 6" Altı varak olan bu raporun son sahifesinde aynı tarihi ve aynı ismi zikreden, Barbaros'un deniz harekâtı ile ilgili bilgileri kapsadığı anlatılan, yazılış zamanına âit bir kâğıt vardır. Bu Relazione, Albéri'de olmadığı gibi, üçüncü ciltteki balyos ve fevkalâde elçiler listesinde de mevcut değildir. Her halde bu Giacomo Vernagelli Pisano, o devirdeki balyos veya elçilerden birinin kâtibi idi.

L) Aynı seri, Collegio v (secretata) Relazioni B. 4.

"Relazione di Zamherti Luigi Segretario di Lorenzo Gritti. ritornate da Constantinopoli 30 Ağosto 1539, folio 3"

Üç yapraklık bu raporun sonunda 27 augi 1539 (kendisi de raporunun başında bu tarihi bildirmektedir.) ve Alojsi Zamberti'nin Lorenzo Gritti'nin kâtibi olarak İstanbul'dan döndüğüne dâir bir kayıt vardır. Bu Relatione de Albéri'de yoktur, listede adına tesadüf edilmemektedir ki, esasen sekreterlerin listesi mevcut değildir. Yazı İtalyanca paleografisine vâkıf olmadıkça okunamayacak bir yazıdır.

M) Aynı seri, Collegio v (secretata) Relazioni B. 4.

"Relazione di Navagier Bernardo 1553" içindeki başlık "In nomine Dei, 1552-Altı, 26 Fremer, (Venedik usulü olan bu tarihleme milâdî 1553 şubatıdır) in Andrinopol" 64 varak, orijinal, sonunda ayrıca.

"Descrittione delle Milize del Gran Turco" 8 varak. Bundan başka 4 varaklık ayrı bir risâle de vardır. Yazı okunaklıdır. Rapor, Alberi'de Vol. p. 33-110 da yayınlanmıştır. Baş tarafı aynı şekilde başlamamaktadır. Yazma 64 varak, yani 128 sahife olduğu halde, yayınlanan rapor 75 sahife kadardır. Bir kısmının neşredilmediği anlaşılmaktadır. Relazione'nin kenarlarında bazı notlar ve açıklamalar vardır ki, bizzat Navagero tarafından yazıldığı zannolunabilir. Albéri neşrinde fihristte gösterdiği paragraflar kendisinin, verilen bilgiye göre, yaptığı tasnifler olacaktır.

N) Aynı seri, Collegio v (Secretata) Relazioni B. 4.

"Relazione di Constantinopoli di un nobile Venitiano che ando in compagnia di Antonio Barbarigo (Bailo) 1556" Folio 1-14, 15-39. da iki kısım halindedir. Şu ilginç başlıklar görülmektedir:

Fol. 15 Della citta di Constantinopoli et Pera.

Fol. 16 Della origine di Turchi et di questo casa Ottomona

Fol. 19 Della Reggioni Sogette all'imperio del Turco.

Foll. 22 Dei Bascia et di Rusten

Fol. 24 Del Divano

Fol. 29 Della Sorte della millizia

Albéri'nin birinci ciltte yayınladığı 1553 senesine âit anonim rapor bu değildir. Bu bakımdan önemli ve incelenmeye değer niteliktedir.

O) Aynı seri, Collegio v (Secretata) Relazioni B. 4.

"1559 Relatione nel Clar. mo Mr. Marin de Cavalli Kr. referata nel Senato tornato di Bailo da Constantinopoli Fol. 10" Büyük kıt'ada ince okunaklı yazı (Albéri I. P. 271-299; Relazione delle Impero Ottomano di Marino Cavalli, Stato Bailo a Canstantinopoli nel 1560)

- Ö) Aynı seri. Collegio v (Secreta) Relazioni B. 4.
 "Relatione di me Jacomo Ragazzoni, presentata nel mio ritorno da Constantinopoli 16 Agustus 1571, Folio 9" (Alberi, II 77-102).
- P) Aynı seri. Collegio v (Secreta) Relazioni B. 4.
 "Relatione di Costantino Garzoni ritornato da Constantinopoli 1573, Folio 35" (Alberi, serie III, vol I. P. 369-436).
 Ayrıca B. 4. tasnifinde üç büyük dosya halinde şunlar da vardır: 1 Marcantonio Barbarigo 1571; 2. Barbaro Marcantonio 1573; 3 Bailo Lorenzo Bernardi, 1590 tarihsiz, fakat üzerinde kurşun kalemle 1574 tarihi bulunan ve ayrıca XVI yüzyıla ait olduğu diğer bir kayıtla tesbit edilen Antelmi Bonifacio'ya ait 4 yapraklı bir Relazione mevcuttur.
- Q) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 5. Marcantonio Barbaro Bailo 1574.
 I. Relatione del Cl. mo Sor Marcantonio Barbaro da Constantinopoli. Folio, 28 (Alberi, I. p. 299-346, 1573 senesini gösterir).
 II. Scrittura data a parte in Seignoria dopo la sua Relazione dal Marcantonio Barbaro tornato Bailo di Constantinopoli. folio 20.
 III. Üçüncü bir nüsha Folio 26.
- R) Aynı seri Collegio v (Secreta) Relazioni B. 5.
 I. "Relatione di Constantinopoli del Sigr. Masteo (Matteo, Massoe) Venieri dell'anno 1582, Folio 23"
 II. "Relatione dello Stato presente del Turco et modo di Jargli (Targli, Fasgli?) una guerra reale del molto Illis mo et Rs. Mon. Masseo Veniero Arivese di Corfu".
 Bundan başka diğer bir rapor daha eklidir. İkinci raporda İran harplerinden ve Osman Paşa (Özdemiroğlu)dan bahsedilmektedir.
 Alberi'nin üçüncü cildindeki listesinde, 1546 da Balyos, 1555 de Oratore olarak Alvise Renier, 1593 de Balyos olarak Marco Venier zikredilmekte, fakat, Matteo Venier adında birisi geçmemektedir ki, aynı aileden olduğu anlaşılan bu zatın, her ikisi arasında İstanbul'da görev aldığı görülmektedir.
- S) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 5.
 Bu dosyadaki (B. 5) diğer Relazione'ler şunlardır:
 I. Relazione di Constantinopoli di Bailo Veneto Cristoforo Valier 1614-1615.
 II. Relatione delli. Ill. mo. Ottaviano (Octavianus) Bon, ritornato dal Bailaggio di Constantinopoli Letta nell' Senato Giugno 1609.
 III. Relatione del Cl. mo Sigr. Gianfranc. Morosini ritornato Bailo da Constantinopoli letta nell' Senato, Settembre 1585
 IV. Relazione del Signr. Simon Contarini ritornato di Bailo à Constantinopoli l'anno 1612.

V. Relazioni Cristoforo Valier Bailo 1616.

Ş) Aynı seri, Collegio v. (Secreta) Relazioni B. 6.

Bu dosyada (B. 6.) bulunan raporlar (Relazioni) şunlardır:

I. Relatione del Bailaggio di Constantinopoli del Cavalier.
Alvise Contarini dal 1636, sin tutto l'anno 1640.

II. Minuta di relazione di Zorzi Giustinian Bailo 1627.

III. Relatione di Constantinopoli fatta nel anno 1637.

IV. Relatione del Piero Foscarini ... ritornato d' Ambasciatore Extraordinaria
Sultan İbrahim 31 Maggio 1641.

V. Relatione Peter Foscarini 1637.

VI. Relatione del Giovanne Capello Bailo Constantinopoli 18 Juglio 1634.

VII. Libro di trasniso Relazioni del Giustinian Bailo à Constantinopoli 1620-
1622.

U) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 7.

Bu dosyada (B. 7) XVIII. yüzyıla âit (1706, 1727, 1793 tarihli) ve Gritti, Foscarini gibi balyosların raporları bulunmaktadır. Osmanlı İmparatorluğuna, İstanbul Balyoslarına âit raporlar 7 dosyada (B. 1. - B. 7) toplanmış demektir.

V) Aynı seri, Collegio v (Secreta) Relazioni B. 8.

Bu dosya (B. 8). Fransa Relatione'lerini ihtiva etmektedir ve 1535 ten itibaren başlamakta, XVI. yüzyıla âit olanlar çoktur.

VI.

İstanbul özel ve gizli arşivi (*Archivio Proprio Constantinopoli Secreta*)

A) *Busta* 1-4 *Registro* 1

Piero Bragadino, Bailo Contabilite 1524-1526 (diğer çeşitli belgelerle)
19 varak.

Masraf defteri; İbrahim Paşa'ya, kapıcılara v.s. verilen hediyelerin müfredatını ve değerlerini göstermektedir. Rakamlar Venedik dukasıdır. Mustafa Paşa, Ayas Paşa'nın isimleri geçmektedir. Kadı, iskele-Emini, Gelibolu Kapudanı gibi kimselerden bahis vardır. Bu hesaplar üzerinde yapılacak dikkatli incelemelerden dikkate değer neticeler ve bilgiler elde edilebilir.

B) *Registro* : 2

"Piero Bragadino, Bailo, Copiario di dispacci al Senato 1524-1525".

34 varak; bazı belgeler kısmen yırtıktır. Başında Senatoya litabeden, sonunda tarihi ve balyosun adı bulunan bu kısa takrirler, muhtelif mese-

Vesika: 100

V.D.A. (Miscellanea di documenti Turchi, Grece e italiani riguardanti cose Turchesche : I. A. Depechen).

1) Documenti Turchi con traduzione con contrasegno (1523-1547)
No. I-VI.

I. (evâhir-i Şevval 929 = Agustus 1523).

ÖZET : Hersek sancakbeyine, 1520 tarihli Venedik anlaşması hükümlerine riayet edilmesi, Venedik hududuna ve reâyasına hiç bir suretle tecavüz edilmemesi hakkında Padişahın 1523 senesi Ağustos sonlarında gönderdiği ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنایت الملك
العلام هرسك سنجاغی بكی دام عزه توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاهه حالیا
سدة سعادتده شویله استماع اولندی که وندیکه متعلق اولان یرلرک حدودنه وندیك بکلریله
جانبندن اولان عهدنامهیه مخالف سنك جانبکدن دخل اولنوب ونیجه آدملری الذوب ایرتلنورمش
امدی وندیك بکلریله عهدنامه همایونم مقرر قلندوغی تاریخدن که سنه سبع وعشرین وتسعمائه
محرمنك غره سیدر¹ عهدنامهیه مخالف ولایت مزبورده حدودنه واهالیسته لوجه من الوجوه دخل
وتعدی اولندوغنه بنوم رضام یوقدور بیوردم که حکم شریفم واردقده سنداخی اکا کوره مقید
اولوب کوره سن شویله که واقعاسنك جانبکدن وندیکه متعلق اولان یرلرک حدودنه دخل
اولنوب خلاف عهدنامه برایش اولمش ایسه من بعد ولایت مزبورده حدودنه واهالیسته دخل
وتعرض ایلمیه سزولوا مزبورده متعلق اولان سوباشیلردن وسپاهیلردن واقنجلردن ومارتلوسلردن
وغیریدن بالجمله هیچ احدی ولایت مزبورده حدودنه واهالیسته دخل وتعدی اتدرمیله تاریخ
مزبردن برو عهدنامه همایونمه مخالف شمديه دکین اکرالنش ودوتلمش کسنه لری داخی وار
ایسه وهر کیمده ایسه الوب کرو صالیورده سز وشویله که من بعد عهدنامه همایونمه مغایر
سنوک جانبکدن ویا لواء مزبورده متعلق اولان سپاهیلردن وسوباشیلردن ویوده لرکدن واقنچی
طایفه سندن ومارتلوسلردن وغیریدن کسنه ولایت مزبورده حدودنه واهالیسته واسبابلرینه
وطوارلرینه دخل وتعدی ایلدوکی استماع اولنه صکره بیان ایداجلوك² عذر وبهانه اصلا مقبول
ومسموع اولیوب مستحق عتاب عظیم واقع اولررسز بلمش اولاسز اکا کوره احتیاط واحتراز
ایدوب ولایت مزبورده حدودنه واهالیسته بوجه من الوجوه دخل وتعرض اولنقدن زیاده حذر
ایلیه سز شویله بلاسز بر درلو داخی ایلمیوب علامت شریفه اعتماد قلاسر وبعد النظر بو حکم
شرفیمی النده ابقا ایده سز تحریراً فی اواخر شهر شوال المکرم سنه تسع وعشرین وتسعمائه .

بیورت بك قوزی³

¹ 12-XII. 1520.

² Beyan edilecek.

³ Boğaziçi Beykoz bahçesinde yazı geçirdiği sırada yazılmıştır.

Vesika 101.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti

II. (Evâsıt-ı Şevval 929 = 23-31 ağustos 1523).

ÖZET : Hersek sancak beyi ve Mostar kadısına, vezir Ahmet Paşa'ya mülk olarak verilen değirmenlerin yine eski sâhipleri olan Venediklilere geri verilmesi hakkında Padişah tarafından gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاهتمام هرسك سنجاعى بكى دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا موستار قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق حاليا دستور مكرم مشير مفخم نظام العالم وزيرم احمد پاشا دامت معاليه طالب اولاغين ملكلكه ويريلان ذكر منلركى اسقرادين¹ ايله شينك² مايننده واقع اولمشدر قدىمدن ونديكك تابع اولوب ونديكلو جانبندن تصرف اولنكلدوكى ظاهر ومعلوم اولغين كيرو ونديكلويه امر ايليوب بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباعم ايله واردوقده ذكر اولنان ذكر منلرى كيرو قدىمدن اوليكلدوكى اوزره ونديكلويه تصرف اتدرب خارجدن هيچ احدى بي وجه دخل وتعرض اتدرميهمز اتمك استيانلرى منع ودفع ايدههمز شويله بلاسز وبعد النظر بو حكم شريفى الله ابقا ايدههمز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد واعتماد قلاسز تحريراً فى اواسط شهر شوال المكرم سنه تسع وعشرين وتسعمائه.

بمقام قسطنطينيه

¹ Scardona (Skradin).² Sebenico (Şibenik).

Vesika 102.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti ...

III. (evâhir-i Zilhicce 936 = 27.VII-2.VIII.1530).

ÖZET : Macar kralı ile Venedik devleti arasında ihtilâflı bulunan hududun teftişi ve çözümlenmesi hakkında Bosna sancakbeyine gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العلام يوسنه سنجاعى بكى دام عزه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اوله كه حاليا ونديك بكلى طرفندن سدة سعادتكمه كلان ايلچيلرى شويله عرض ايلدى كه بوندن اول انكروم قراليله ونديك مايننده سينوره متعلق نزاع واقع اولوب اول خصوصك تفتيشى ايجون باب سعادت ماىمدن سكا حكم همايون ويرلوب هنوز تفتيش اولغيبوب فيصله ايرمامش ايدى بيوردم كه

حکم شریف واجب الاتباع واروب وصول بولدقده اول بابده سابقا درکاه معلادن نوجهله حکم شریف ویرلمش ایسه اول امرم مقتضاسنجه بو دفته قضیهلرنی کوروب فیصله ایرشدره سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر ذی الحججه المیمنه لسنه ست و ثلاثین وتسعائه .

بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika: 103.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi

IV. (giugno 1544 = Rebi II. 951¹).

ÖZET : 1537-1540 Osmanlı-Venedik savaşı sırasında zaptedilen dört kale hakkında Venediklilerin itirazı üzerine kurulan karma komisyonun tesbit ettiği durumu, İstanbul'daki Türk makamlarına olduğu gibi, Venedik Dojuna da bildiren Bosna sancak beyi Cafer Bey'in mektubu.

اولدرکه سده عظمت پناهدن حکم شریف عالیشان وارد اولوب مضمون سعادت مقرونده بوندن اقدم ونديک دوژنه عهد شریفم ویرلدوکده بوسنه سنجاغی اوجنده پوجاج² وراسته³ ولین⁴ وسقه⁵ دیمکله معروف درت پاره قلعهلر ایچون بوسنه سنجاغک ونديکلو ایله عداوت اولدوغی زمانده اول قلعهلر النوب الان ضبطمزده در دیو عرض ایدوب ونديک دوژنک عتبه⁶ علیامه کلان الحیلری اول قلعهلر التامشدر کیرو بزوم ضبطمزده در دیو تقریر ایدوب کیرو نفتیشه محتاج اولغین عهد شریفده موقوف قلنمشیدی والحاله هذه انوک حقیقتن بیلوب معلوم اولماق مهم و لازم اولغین بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباع وصول بولمجاق اصلا تأخیر و تراخی ایلمایوب اکیکز داخی بالذات اول قلعهلرک اوزرنه واروب ونديک دوژی جانبندن تعیین اندکلری آدملری ایله بله اولوب اوکات وجهله تنبع ایدوب کوره سز ونديکلو سده سعادتله عداوت اولدوغی زمانده اول قلعهلر خاصه همایوم جانبندن الندوغی واقع میدر هر نیجه اولمش ایسه تمام حق ازره معلوم ایدینوب ونه اصل قلعهلردر ایچنده نه قدر آدم واردر کیمک ضبطنده در حدودی وتوابعیله بالجمله نه طریقيله النوب ضبط اولمشدر مفصل ومشروح یازب درکاه معلومه عرض ایلیه سز دیو فرمان اولغین امتثالاً للامر العالی ذکر اولان درت پاره قلعهلردن هر برینک اوزرنه واریلوب ونديک دوژی جانبندن وکیل اولان ویچنجه چنانی⁷ و بو ولایتده اهل وقوف مسلمانلر محضرنده نفتیش و تفحص اولندقده مقدا بوسنه سنجاغی مضافاتندن اولان کلیس⁸ نام قلعه مقابله سننده اسپلیت⁹ تابعی اولان بوچاج² بر برغوزدر¹⁰ ایچنده ادم اولیوب الان خرابه متوجه اولمشدر واکا قریب اولوب دریا کنارنده مملحه

¹ Vesika tarihsiz olmakla beraber italyanca tarihlendirme Rebi II. 951 i göstermektedir.

² Puçac.

³ Zastine.

⁴ Velin.

⁵ Siska.

⁶ Zenani Vincenzo.

⁷ Glissa (Klis).

⁸ Split (Spalato).

⁹ Burgz, müstahkem mevki.

حفظی ایچون بنا اولنان سقه⁵ بدنلو بر اودر الان خراب اولوب ایچنده ادم یوقدر وزاستنه³ دنلان قلعه خروات طرفنده شبینک¹⁰ تابعی دریا کنارنده زیتون باغچهسی ایچنده بر اودر الان صاحبی ایچنده متمکن در وولین⁴ دنلان قلعه ینه خروات طرفنده استروپچه¹¹ نام میری قلعهیه قریب یرده بر برغوزدر⁹ بو ذکر اولان برغوزلر واولر وندیک ایله عداوت اولندوغی زمانده¹² الندقدده ایچنه ادم قویولماغه مقید اولنمایوب حالی قالدقدن صکره مذکور ولینه⁴ وندیک جانبندن اون بیش مقدار آدم کیردی دیو مذکور اهل و قوف مسلمانلر معین اتدکارنده عرض اولندی در دولته بو وجهله عرض اولنشددر دوز حضرتلرنه شویلجه معلوم اولا .
من المحب المخلص جعفر الفقیر

¹⁰ Sebenico (Şibenik).

¹¹ Ostrovica.

¹² 1537 - 1540.

Vesika: 104.

V. D. A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi....

V. (evasıt-ı Safer 954 = 2-12. IV. 1547).

ÖZET : Kilis sancağındaki Nadin kalesinin tamiri için Venedik dojunu gönderilen ve istenilen işçi, teknisyen ve zahirenin bir an önce gönderilmesini bildiren ferman.

طغرا

قدوة امراء العظام اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذبال الحثمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار وندیک دوژی¹ ختست عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که بوئدن اقدم درکاه معدلت پناهمز جانبندن سزه حکم همایونمز ارسال اولتوب کلیس² سنجاغنده تعمیری امر اولنان نادین³ قلعهسی مهمی ایچون بنا و نجرار وارغاد و ذخیره ارسال ایده سیز دیو فرمان اولنش ایدی حالیا هرسک سنجاغی بکی قدوة الامراء الکرام حضر دام عزه آستانه سعادتیه مکتوب کوندروب سیزک جانبکزدن بنا و نجرار وارغاددن و ذخیره دن هنوز نسته کلمه مکله مصلحت عوق و تأخیر اولندغن اعلام ایلمش امدی قلعه مزبوره نکه تعمیر اولنفسی اهم مهماتدن اولنغن کرکدر که یوجه درکاهمزه قدیمدن اولان صداقت و اخلاصکز مستدعاسنجه تأخیر و تراخی اولنمایوب اول امر سابقمز موجبنجه بنا و نجرار وارغاد و ذخیره ارسال ایده سیزکه مصلحت عوق و تأخیر اولنقی لازم کلمیوب تعجیلاً اتمامه ایرشه بو بابده غایت ایله اهتمام ایدوب بوجه استعجال کوندرومک اردنجه اولاسز تحریرا فی اواسط شهر صفر المظفر سنه اربع و خمسين و تسعمائه .

بمقام ادرنه المحروسه

¹ F. Donato.

² Klis (Clissa).

³ Nadin.

Vesika: 105.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi....

2) Documenti turchi senza traduzione, senza regesto No: 7.

VI. (evâhir-i Şevval 929; Vesika 100 mükerrer).

3) Documenti turchi senza traduzione, senza regesto No: 8-10.

VII. (evasıt-ı şevval 931 = 1-10 VIII-1525).

ÖZET :

Evvelce Macar kralı ile ihtilâflı olduğu halde sonradan Venedik hudutları içinde kalan Kolivrad köyüne bu defa Osmanlı vatandaşlarından bazılarının tecavüz ettiği Venedik balyosu tarafından şikâyet konusu yapılmakla, vâki tecavüz ve müdahalenin önlenmesi hakkında Hersek sancak beyi ile Mostar kadısına gönderilen Pâdişah fermanı.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هرسك سنجاغى بكى زيد عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا موستار قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاً كه حالياً ونديك جانبندن دركاه معلامده اولان بايلوس¹ شوبله عرض ايلدى كه قوليوراد² نام قريه قديم الايامدن ونديكلويه تابع اولوب انكروس منحوس قرالى³ ايله قريه مزبورتهك سنورى خصوصنده نزاع اولندقه طرفينك رضالارى ايله تعيين سنور اولوب ونديكلو الله ممسك ويريلوب اول وقتلن برو يوز ييلدن زياده اولمش كه ذكر اولان قريهك سنورى معين اولوب اول وجهه ونديك جانبندن تصرف اولنوكلوب حالياً ممالك محروسه خلقندن بعض كسنهله اول قريهك سنورنه بي وجه دخل ايدوب وقريه مزبوره خلقنك اكلرنه وتارلارنه دخل اولتوب عهدنامه به مخالف انجدر ايمش امدى بيوردم كه حكم شريف واجب الاتباعم وصول بوليچاق كوره سز في الواقع قريه مزبورتهك سنورى وجه مذكور اوزره تعيين وتبيين اولتوب يوز ييلدن زياده تصرف اولنوكلوب اللرنده تمسك اولدقدنصكره قريه مزبورتهك سنورى قرال بدفعالله نوجهله رضالشوب تبين اولنمش ايسه ويوز ييلدن برو هر نوجهله تصرف اولنوكلمش ايسه كيرو اوله وجهه عمل اولتوب اللرنده اولان تمسكلرنه وعهدنامه به مخالف سنورلرنه وقريه مزبوره خلقنك تارلارنه واكتلكلرنه اصلاً وقطعاً بر فردى دخل وتعرض اتدرميوب انجدرميه سز دخل اتمك استيائلرى داخى منع ودفع ايدوه سز ممنوع اولمائلرى يازوب عرض ايدوه سز بر درلو داخى ايلميه سز وبعد النظر بو حكى ونديكلو اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلا سز تحريراً في اواسطه شوال المكرم سنه احدى وثلاثين وتسعمائه .

بمقام قسطنطينيه

¹ Pietro Zeno.

² Kolivrad.

³ Lajos II. (Jagello hânedanı).

Vesika : 106.

V.D.A. (T.V.) Micellanea di documenti turchi senza trad., senza regesto No: 8-10.

VIII¹. (1531²).

ÖZET : Şibenik ve Trogir çevresinde bulunan ve Venedik hükümeti tarafından şikâyet konusu edilen bir takım köyler ile ilgili emre cevâben Skradin kadısının Bosna sancak beyi ile birlikte yaptığı teftiş hakkında durumu aksettiren arzı.

Drkahe meclâye vâzâkâhe acclâye lâ zâl ecclâye ercûş bndê xâkâsar olodrke Âstânê seccâtdn
 hkm vâcbe'el'etbâc vârd olub mضمون منيعنده بوسنه سنجاضى بكي خسرو³ دام علوه و اسقرادين⁴
 قاضيسى توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولانكى ونديك بلكرى جانبندن سده سعادت
 بخته وارد اولان ايلچيلرى عبته عليانه كلوب شيله عرض حال ايلديكى اول جوانبده ونديكه متعلق
 اولان شبنك⁵ و طووغوروك⁶ افلاقلى كلوب ذكر اولان سنورك⁷ ايچنه كيروب زيتونلكلى
 و باغلرين و ملكلرين يقوب خراب ايلوب و ادملرين اسير ايدوب عهدنامه انواع تعديل ايدرلر يمش
 ايله اولسه حكم شريف و اجب الاتباع و اردوقده كندو نفسكر ايله مباشرت ايدوب بو خصوص
 تفتيش و تفحص ايدوب كوره سيز في الواقع ديدكلرى كبي ايسه ذكر اولان افلاقلى منع و دفع
 ايدوب سنورلرينه دخل اترميه سز ديو حكم شريف وارد اولمغين امتثالا⁸ للامر العالى حكم شريف
 مقتضاسنجه منازع فيه اولان يرلر اوزرينه و اروب طلب قلدقلى يرى احاطه ايدن قريلر
 طيرلوقوه⁹ و رادوسنك¹⁰ و سوس دول¹¹ انام قريلر اولوب طورغير¹² نام قلعهلى سنورندر ديوب
 و شبنك نام قلعهلرينك سنوريدر و بوشيجه¹³ و نوست¹⁴ و ديونك سلهستهسى¹⁵ و رتنك¹⁶ و قلوران¹⁷
 نام قريلردن بوشكيجه¹⁸ و قرقه¹⁹ نام نهره و ارنجه و ذكر اولان قريلردن غيرى حدود مزبوره
 احاطه ايلدوكى نقدر قريلر و مزرعلر و اريسه جمعى طلب قيلورلر اللرنده مجرد كافرى خطلردن
 غيرى تمسكلرى اوليوب و ذكر اولنان قريلر مملكت ايچنده واقع اولوب اعترافلرى اوزره يشمش
 سكرسان پاره قريلرى و نواحي متعديده²⁰ و اوتلاقلى و يايلاقلى و قورولى نقدر و ارسه طلب
 ايدرلر اما ذكر اولنان يرلر ثقات مسلميندن استفسار اولندوقده شيله ظاهر اولديكى فتح خاقانيله
 دارالحرب ايكن سيفله فتح اولندى مدت مديد خراب قالوب بعد زمان مقاطعه وضع اولنوب
 نيجه زمان مقاطعه سين ادا ايدوب بعده سده سعادتدن امينلر ارسال اولنوب عشر و خراجه
 قيد اولنوب خيلى رعايا متمكن بولنوب بالفعل سپاهيه و حصار ارنلرى تيارلرنه توزيع و تقسيم

¹ Bu vesikanın aynı dosyada biri tam, diğeri noksan iki kopyası bulunmaktadır.

² Vesika tarihsizdir. 1531 tarihi sonradan işaretlenmiştir.

³ Gazi Husrev Bey.

⁴ Skradin.

⁵ Şibenik.

⁶ Trogir (Trau).

⁷ Trlokova.

⁸ Radosniç.

⁹ Susdol.

¹⁰ Bosiçe.

¹¹ Nust.

¹² Jivinik Selıştesi.

¹³ Ratnik.

¹⁴ Kloran.

¹⁵ Boşkiçe?

¹⁶ Krka.

¹⁷ Nevâhî-i müteaddide.

اولنوب برات همایون ایله متصرف بولماغن بو قضا یا بو جانبده برطرف اولنق ممکن اولیوب محتاج عرض اولدوغی اجلدن شولکه واقع حالدر درکاه معلایه عرض اولندی باقی فرمان رأی جهان آرایه منوط ومربوطدر

اضعف العباد عبد الکریم المولی بقضاء اسقرادین

Vesika 107.

V. D. A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi

4) Traduzioni in italiano di doc. turchi, con controsf., senza originali (1525-1590) No: 11-18.

5) Documenti originali italiani (1586-1590).

6) 1569, 1585, 1591 senelerine ait yazısı silinmiş ve okunamaz bir halde türkçe vesikalar, tercüme ve özetleri No: 23-29.

Vesika: 108.

V.D.A. (T.V.) Miscellanea di documenti turchi Greci e Italiani ...

II. Lettere diverse del sigr. Turco, Bassa et altri 1530-1569.

No: 5 (evâsıt-ı Safer 952 = 23-30 IV. 1545).

ÖZET : Bosna ve Venedik hududunda vukubulan tecavüz ve yağma olayları ile ilgili olarak Venedik Dojuna gönderilen ferman.

طنفرا

قدوة امراء العظام العيسويه ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که قدوة الامراء الکرام بوسنه سنجاغی بکی اولان بک وکلیس سنجاغی بکی محمد دام علوهما درکاه معلامه مکتوب کوندروب بوسنه اولجرنده ممالک محروسعدن اولان قرین⁴ ونادین⁵ واورانه⁶ قلعهلرنده ساکن اولان مسلمانلر وحصار ارنلری کندولره کلوب زیاده شکوی ایدوب فرنک کافرلری نوی¹ نام قلعهلری یاننده دریادن چیقوب سک² نام حربی قلعهنک کافرلری ایله بر اولوب خسرو بکوک³ یتمش خانه مقداری وقف کورن غارت ایدوب یکریمی آدملرین قتل ایلوب یوز قرق نفرین أسیر ایدوب سکزیوز باش صغیر واکیزو الی باش بارکییر و اوچ بیکنن زیاده قویون آلوب کیدوب نوی کافرلری ایله بر اولوب نوی بوغازندن کمی ایله چچوروب تعدی اتدکارندن غیرى بوندن اول قرین⁴ ونادین⁵ وورانه⁶ قلعهلرین خسرو بک فتح ایلدکده آنلرک توابعنده وقربنده اولان کویلری ومزرعهلری وباغچهلری قدیمی سنوريله بله فتح ایدوب نجه زمان خالی وخراب قلدقدن صکره ولایت کاتبی کلوب طپویله ومقاطعه ایله بزه ووروب ودقتره یازب سپاهی به تیمار ویرلوب بارشقلق اولدقدن صکره فرنک طرفندن

¹ Nova. ² Şibenik. ³ Gazi Husrev Bey. ⁴ Karin. ⁵ Nadin. ⁶ Vrana.

آدملر کلوب قلعہ لرمز قریبندہ و توابعندہ اولان یرلرمزی تصرف ایدوب هرکاه بزه ضرر وکزند ارشدیرمکدن خالی ذکالردر شویلکه بو دفعه کورلایه جمله مز قلعہ لری قویوب کیده رز دیو فریاد اتدکلری اجلدن غارت اولنان قریه ننگ اوزرنه وارنوب فی الواقع اول مقدار آدم مقتول بولنوب و طوارلری غارت اولدوغی مقرر اولدقدنصکره اسقرادین قاضیسيله و اعیان ولایتله ذکر اولنان قرین و نادین و ورانه قلعہ لرننگ سنورلرننگ اوزرینه واروب قدیم الایامدن الی یومنا هذا معمول به اولان سنورلرنی تعیین اتدکلرن عرض ایدوب ورعایا طایفه سی اول جانبک حرامیلرندن و اهل فسادک تعدیسنندن متضجر الاحوال اولوب حفظ و حراستی لازم و مهم اولدوغی اجلدن من بعد کلیس سنجاغی بکی آندہ قرین و نادین و ورانه قلعہ لری جانبندہ مناسب اولان برده اوتورمق امر اولنوب و ذکر اولنان بکلره و ولایت قاضیلرینه و دزدارلره و حصار ارنلرینه مؤکد حکم هایون کوندریلوب ذکر اولنان قلعہ لرنک سنورتدن خارج سنورلره و رعایاکزه دخل و تعرض ایلمیه لرنکرکدرکه حکم هایونم وصول بولیجاق سنداخی سرحدده اولان بکلریکوزه و آدملریکوزه کرکی کبی تنبیه و یساغ ایلیه سن که ذکر اولنان قلعہ لرنک تعیین اولنان قدیمی سنورلرینه تجاوز ایلیوب عهدنامه هایونم اوزره عامل اوله لر وهم بو جانبده اولان بکلرم و قوللرم ایله حسن اتفاق اوزره اولوب مملکتہ تعدی ایدن حرامی کافرلردن و سایر اول طرفلردن کلوب فساد و شنااعت ایدن اهل فسادک اله کتوریلوب حقلرندن کلمکده کرکی کبی معاونت ایدهلر سزک طرفکزده اولان رعایا داخی بنم کندو رعیتلرم کبی اولوب مراد هایونم بودرکه رعایایه ضرر وکزند ارشدریلوب اهل فسادک حقتدن کلوب اکی جانبک دخی رعایایسی ایام سعادت هایونمده کمال امن و امان رفاهیت و اطمینان اوزره اولوب مملکت و ولایت معمور و آبادان اولا بو جانبدن عهد شریفمه مخالفت ایدنلر اکر بکلردر و اکر قاضیلردر و اکر سوباشیلر و سپاهیلر و حصار ارنلریدر هرکیم ایسه شویلکه عهدنامه هایونمه مخالف بر وضع صادر اولوب مقتضای شرع قدیم اوزره ثابت و ظاهر اولا اصلا میل و محابا اولنمیوب آیین دین مبینم اوزره لازم کلن یرنه کتورلور سنداخی اکا کوره تدارک ایدوب سرحدده اولان بکلرکوزه و آدملریکوزه تنبیه و تأکید اوقات و جهله ایلیه سنکه معاهده هایونمی کرکی کبی رعایت ایدوب اکا مخالف بر فرده ایش اتدرمیہ سز ایدنلر هرکیملر ایسه عذرلرن مقبول دو قیوب حقلرندن کلوب بر و جهله ضبط و حفظ ایلیه سزکه اصلا عهد شریفمه مغایر سزوک جانبکزدن بر نسته صادر اولیوب اکی جانبک داخی رعایایسی کمالیله استراحت و حضور اوزره اولوب مملکت و ولایت معمور و آبادان اولغه سبب اولا تحریر آ فی اواسط شهر صفر سنه اثنی و خمین و تسعمائه بمقام ادرنه المحروسه

Vesika : 109.

V. D. A. (Miscellanea di docum. turchi ... II. Lettere diverse del Sigr. Turco ... 1530-1569) No: 7 (evâhir-i Ramazan 937=7-17. V. 1531).

ÖZET : Bosna sancağında Obrovac kalesinin savunması için yaptırılan kayıklara bazı Venediklilerin engel olduğu hakkında Venedik dojunu gönderilen ferman.

طغرا

مفخر الامراء الملة المسيحية ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همایون
واصل اولیجاق معلوم اولاً كه حالیا بوسنه سنجاغنه تابع اورفجه¹ نام قلعه نك حفظی ایچون
بعض قایقلا یابدربولوب اول جانبلی حفظ و حراست ایدرلر ایکن وندیکه تابع بعض کسنه لر
اول قایقلا یوریمسنه مانع اولورلر دیو درکاه فلک اشتباهمه عرض اولندی ایله اولسه ذکر
اولنان قایقلا اول جوانبک حفظی ایچون قولمش در کرکدرکه ذکر اولنان قایقلا اول طرفلرده
وندیکلودن کسنه دخل ائدریمه سز که اول کنارلری حفظ و حراست ایلیه لر شویله بلاسز علامت
شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر شهر رمضان المبارک سنه سبع وثلثین و تسعمائه
بمقام قسطنطنیه المجروسه

¹ Obrovac.

Vesika : 110.

V. D. A. (Miscellanea di docum. turchi ...

II. Lettere diverse del Sigr. Turco .. 1530-1569)

No: 10

(1531¹).

ÖZET : Bosna sancakbeği Gazi Husrev Bey'in hudut sorunlarına ilişkin tarihsiz bir arzı; ancak italyanca notta 1531 tarihi kayıtlıdır ki, 102 numaralı vesika muhteviyatı ile ilgili olduğu cihetle bu takribî tarih doğrudur.

درکاه معلایه وبارکاه اعلايه لازال عالیا وعن تحیات الدهر خالیاً معروض بنده بیمقدار
بودر که بوندن اقدم وندیک بکلرینک سنورلری خصوص کورنوب سنور تعین اولناغیچون
بو بنده بیمقداره و اسقرا دین² قاضیسنه وارد اولان حکم همایون مقتضاسنجه الحاله هذه بو بنده
احقر قاضی³ مزبور ایله ووندیک دوژی حضرتلری طرفندن قبودان اولان یرآر آدملریله ذکر
اولان نزاعلو یرلر اوزرینه واروب امر شریف موجبسنجه تفتیشنه شروع اولندقله تروغیر⁴ نام
قلعه نك سنوری اولان ترولقوه⁵ و رادونیک⁶ و سوهی قول⁷ و شبه نیک⁸ نام قلعه نك سنوری

¹ Bu tarihlleme sonradan yapılmıştır.

⁴ Trloкова.

⁵ Radoniç.

² Skradim (Scardona).

⁶ Suhidol.

³ Trogir (Trau).

⁷ Şibenik.

اولان ومنتجه⁸ ونوست⁹ وریونیک سلشتسی¹⁰ وقلورادوژنیک¹¹ وقرقه¹² وپوشکچه¹³ نام نهرلر اصل حدود بولنوب بو ذکر اولان قریلردن غیرى بو حدود ایچنده واقع اولان قریلر ومزرعلر بالجمله نه ایسه فی الواقع قدیمی وندیك بکارینک مملکتنه متعلق یرلر ایمش لکن نیجه زمان خالی وخراب طور دکدن صکره بعض کسنه لر اوزلرنه مقاطعه وضع اتدرب خیلی زمان مقاطعهلرین خزانه عامرهبه تسلیم ایده کلمشلردر تا کچن ییل ایل امنیلری کلوب ولایت یازدقلرنده ذکر اولان یرلر اوزرنده نیجه رعایا متمکن بولنوب بالجمله متمکن بولدقلری رعایای خواجه وسایر جزیه دفتر جدیده قید اتدکلرندن صکره کیمن سپاهی وکن حصار ارلری تیارلرنه توزیع ایدوب بالفعل مذکور یرلر اسامیلریله سپاهی وحصار ارلری براتلرنده مقید بولماغن بو خصوص بوجانبده برطرف اولق ممکن اولدوغی سبیدن شول که بیان واقع در کاه عالم پناه قبله عرض اولندی باقی امر وفرمان سده سعادت بخشکدر . .

مهر (المنجی یا لطیف الضعیف صاحبه خمرو بن فرهاد)

الفقیر الضعیف العباد خمرو

⁸ Vestince.

¹¹ Kloradojnik.

⁹ Nust.

¹² Krka.

¹⁰ Jivnik Seliştisi.

¹³ Boşkiçe?

Vesika: III.

V. D. A. (Miscel. di docum. turchi... II. Lettere diverse del... 1530-1569 No: 17) (evâhir-i Zülhicce 936 = 16-23. VIII. 1530).

ÖZET : Bosna sancağına bağlı martoloz, azeb ve akıncılardan Venedik arazisine yapılan tecavüzlerin önlenmesi ile ilgili olarak Bosna sancak beyine gönderilen فرمان.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العلام بوسنه سنجاغی بکی دام عزه توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاه که حالیا وندیك بکلری جانبندن باب سعادت مآبمه کلان ایلیچلری شویله عرض ایلدی که سنجاغوکه متعلق مارتولوسلردن وعزبلردن واقنجیدن وغیردن بعض کسنه لر واروب وندیکه متعلق بعض یرلری علی الغفله باصوب بونلر وک آدمارندن واولغلنلرندن وقیزلرندن اوغورلیوب آلوب اسیر ایدرلر ایمش ایمدی بیوردم که حکم شریف واجب الاتباعم واردقده کوره سز واقع ایسه سنجاغکده کرکی کبی تنبیه ویساق ایده سز که مارتولوسدن وعزیدن واقنجیدن وغردن بالجمله فرد افراد

سبزه حکم شریفم کوندرلمشدی انیداخنی کوروب اتمامه ایرشدیروب خلافته جواز کوسنرمیه سن کیرد¹¹ وقبرس جزیره لرینک خلقی داخی حرامیلره معین اولوب هولاندروب¹² ورزقلرین ووروب واهل اسلامه اهانت اتمکدن خالی دکلدر بو اصل فساد اترمیوب ایدنلرک حقتدن کلوب عهده مغایر ایش اترمیوه سز شویله بلاسز¹³

¹² Havalandırıp (Cesaretlendirip).

¹³ Bilesiniz.

Vesika: 115.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 43 (25 Şaban 964 = 23 VI. 1557).

ÖZET : Merhum Kapudan-ı derya Sinan Paşa'nın Girit adasında tutulan esirlerinin geri verilmesi ile ilgili olarak Venedik dojunu gönderilen hükmün suretidir.

وندیک دوژینه سابقا جزایر بکلربکیسی ایکن وفات ایدن سنان پاشانک¹ کريد جزیره سنده دوتلان اسپرلری ایچون یازیلان حکم شریفک صورتی در وندیک دوژینه حکم که سابقا جزایر بکلربکیسی ایکن وفات ایدن سنان پاشانک یکرمی اکی نفر اسپرلری که اوچ نفری مسلمان و اوتوز طقوز نفری کافرلریمش فرفته ایله غیبت ایدوب کريد جزیره سنه واردوقلرنده مسلمانلری مرتد اولوب وغیریلریله کريد بکلری مزبورلری قبول ایدوب دوتوب حبس اتمیوب صالیوردوقلری عرض اولنوب حتی آنده تجارتیه واران مسلمانلر مزبورلر موی الیهک اسپرلری اولوب فساد ایدوب غیبت ایدوکلرین خبر ویردوکلرنده کلالتلرین استماع اتمیوب مقید اولوب معاونت ایدوکلری اجلدن بعضلری خلاص اولوب وبعضلری جزیره مزبورده اولغین اسملری ایله هربری دقت اولنوب کوندرلدی کرکدر که بو خصوصه مقید اولوب کوره سز مشار الیهک اسپرلرندن انده اولانلری حبس اترروب وغیری یه کیدنلری سده سعادتیه اولان اخلاصکیز و دوستلغکیز موجبجه سده سعادتیه کوندرمک بابنده سعی جمیل ظهوره کتوره سز ونوجهله تدارک اولنوب نیجه اولدوغن عتبه علیامزه بلدره سن فی ۲۵ شعبان المعظم سنه ۹۶۴

¹ Kapudan-ı derya ve Rüstem Paşa kardeşi Sinan Paşa.

Vesika: 116.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 50 (evâil-i Şaban 965 = 19-28 V. 1558).

ÖZET : Trablusgarp kadısının arzı üzerine, Venedik gemilerinde kürekçi tutsak müslümanlar bulunduğu öğrenildiği, Kıbrıs Kapudamının da Mısır'dan gelirken karaya oturan geminin mallarını yağma ve adamlarını esir ettiği hakkında Venedik Dojuna ferman.

طغرا

قدوة الامراء العظام العيسويه اسوة الكبراء الفخام في ملة المسيحيه ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع هايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا مولانا طربلوس قاضيسي زيدت فضائله دركاه معلامه مكتوب كوندروب بونددن اقدم ديار ونديكدن اكي پاره شيواني كيملى طربلوس اسكلهسنه كلوب جزوى اسباب اخراج ايدوب اسلوب سابق اوزره كلان شيوانى¹ اولايوب ومذكور كيملى ايله درت قطعه قادرغله ايله كلوب ايچنده كوريجى طوتساق مسلمانلر اولوب ودخى قبروس جزيره سنه بنهنايه يراق وصواشجى كتورديلوب مجرد بيع وشرا ايچون كلمه اوليوب ذكر اولنان قدرغله طربلوس اسكلهسنه كلوب دمور براغوب ايچنده طوتساق اولان قضاء تيره دن رجب نام كسنه نك عموجه سى سيد مصطفى وديار مغربدن تونس خلقندن حاجى منصور نام كسنه لر كندويه كلوب مزبور حاجى منصور عموم اوغلى منصور واقربامدن غتر واحد وعمر نام كسنه لر قادرغله لر ينك قهودانى اولان انطونيو بركندينك² قادرغله سنده طوتساق كورك چكرلر حتى عمر مزبور الى آلتون بهايه بازار اولمشكن رجوع ايدوب ويرمديلر خصوص مزبوره معتمد عليه مسلمانلردن يرار شاهدلر يموز واردر ديدكلرنده ادملر كوندريلوب شرع شريفه دعوت اولندقدن اطاعت اتمدكلرى اجلدن ذكر اولان شيوانى كيملى ايله كلان انطونيو دونادو³ نام قهودان ونفس طربلوسده بايلوسك⁴ وكيلى وقايم مقامى اولان باطشته⁵ افرنج احضار اولوب مواجهه لرنده وجه مشروح اوزره دعوى ايلدكلرنده انكار ايله جواب ووروب عدول مسلميندن جمع كئير كلوب مزبور شيوانى كيملى ايله قبروسدن طربلوس اسكلهسنه كلدكلرنده ذكر اولنان طوتساكلرى قادرغله سنك ايچنده قادونه⁶ ده كوروب مكالمه ايلدك ديو شهادت ايلوب نيجه مسلمانلر قادونده اسير اولوب خلاص اولغزلر ديو اظهار قظلم ايلديلر وبونددن غيرى نفس طربلوس يهوديلردن عبدالحق نام يهودى تجارت ايچون قادرغله واردوقده بر بهانه ايله طوتوب قادونه يه اوروب مرارا آدملر كوندرلدكده التفات ايلميوب بش كوندن صكره اطلاق ايلديلر وبونددن اول مصر خزينه سيله قوشولان مصر قوللى كى ايله عودت ايلدكلرنده كيملى قبروس قرينده قرايه اوروب پاره لئوب قبروس قهودانى وآدمارى مزبورلر اسبابلرين يغماليوب

¹ Şevânî (Şivânî), bir nevi gemi (galère).

² Antonio Bercendi.

³ Antonio Donado.

⁴ Batista.

⁵ Zincirli, kürekte.

وخدمتکارلرین جبراً اسیر اندوکیڭ اعلام ایلمش امدی سیزوک جانبکزدن بونک کبی اوضاع صدوری دایما واقع اولوب احکام شریفه کوندرلدوکی وقت داخی جواب شافیکز وارد اولیوب وسنه سابقهده کیرو بونک کبی فساد ایچون حکم شریف کوندرلوب انکداخی جوانی کلمیوب وقبروس کافرلرینکداخی هر آیامده فساد وشناعتلری اکسوک دکلدن وچار ایامنده ممالک محروسه خسروانمه قادرغالریکوز کلوب معرفت حاکم اولملرینی دمور براغوب خلقه تعدی اندکلرنده حاکمه مخالفت ایلیوب ایچنده ممالک محروسه خسروانم رعایاستدن وسایر مسلمانلردن کورکچی اولوب قادوننه دن اولملری مابینده واقع اولان دوستلغه وسیزه ویریلن عهدنامه هایونمه مغایردر بیوردوم که بوخصوصلری کوره سز ذکر اولنان اسکله یه وارن قادرغالریکوز نه اصل قادرغالردر وسیزوک معرفتکوز ایله می وارمشدر ایچنده اولان اسیر مسلمانلروک اصلی نه در بو احواله وقوفکوز وارمیدر بوخسه قهودانلریکوز سیزدن عقی مسلمانلری کورکه قیوب استخدام ایدرلری تمام معلوم ایدینوب ایچنده اولان مسلمانلری اگر اول کیلرده در واکر غیری کیلریکوزده در عهد موجبنجه جمله اطلاق اتدرب واسملری ورسملریله دقتر ایلیوب عتبه ایامه کوندروب وقهودانلریکوزنه تنیه ایلیوب من بعد مابینده اولان معاهده یه وقدیمی دوستلغه مخالف ایش اتدرمیوب وممالک محروسه خسروانمه واقع اولان اسکله لره داخی بلا امر واروب دمور براغوب نیجه ایام توقف ایدوب فساد اوزره اولاق جایز دکلدن بو یابده اهتمام ایدوب عهده مخالفت ایدنلر اگر قهودانلریکوزدر واکر کیلریکوزک رئیسلیدر حقلرندن کلدروب دایما دوستلق شرایطن یرنه کتوردوب عهدنامه هایونمه مغایر ایش اتدرمیوه سز بوخصوص نه وجهله تدارک ایدوب اهل فسادک حقلرندن کلدوکوز وکیلریکوزک اول جوانیه وارمه لرینک اصلی نه ایدوکیڭ وسابقا کرده اولان خصوص نیجه اولدوغن مفصل ومشروح یازوب درکاه عالیناهمه اعلام ایلیه سز ومقدما کرید جزیره سنه صابون کیسنه واروب اون درت نفر قورصان کافرلرینه جزیره مزبوره اهالیسی معاونت ایدوب ایقودقلری اجلدن اول قرصانلری بولدره سن ویوفسادی ایدنلروک حقلرندن کلاسن دیو بیوریلوب سنه اربع وستین وتسعییه رمضان المبارکنده حکم شریف کوندرلشیدی اول حرامیلر بولمیوب واهل فسادک حقلرندن کلنمیوب یانلرینه قالمشدر وقهودان قوللرینه داخی اصهرلنشدی اثری ظاهر اولدی سده سعادتیه اولان اخلاصکوز موجبنجه وعهدنامه هایونم مقتضاسنجه اوامر شریفی یرنه کتوروب خلافته جواز کوسترمیوب نیجه اولدوغین مفصلا بلدوره سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل شعبان المعظم سنه خمس وستین وتسعییه

بمقام قسطنطنیه المحروسه

Vesika: 117.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 56 (evâhir-i Safer 969 = 1-10. XI. 1561).

ÖZET : Saray ağalarından Ali Ağa'nın Yani ve Aleksandro adındaki Rum reislere verdiği 2600 sikke florisi ve gemisi ile ilgili olarak Venedik dojunu gönderilen nâme-i hümayun.

افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام في الملة المسيحية ... ونديك دوژی پريمو پريولى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع واصل اوليجاق معلوم اولاكه بونندن اول سراى عامرم آغاسى اولان قدوة الاماجد والاكارم جامع المحامد والكارم المختص بمزيد عنايت الملك العلام على زيد مجده روم طايفه سندن ياني والكسندره نام ذى رئيسلره اكي بيك التيوز سكه فلورى قرض ووروب حاليا مذكوران رئيسلر مشاراليهك كيسيله انده وارب ذكر اولنان فلورى في تلف ايلدوكلرنندن ماعدا كيسن داخى صاتمق مراد ايدندوكلرين بلدرمكين كركدركه دركاه معلوم قهوجيلرنندن موى اليهك وكيلى قهوجى محمد غلظهلو ياقو² نام ذى ايله ووروب وصول بولدقلرنده سدة سعادتمه اولان اخلاص واختصاصكز موجبنجه مشاراليهك ذكر اولان رئيسلرده ظاهر اولان فلوريسن وكيسن مذكور وكيله تسليم اتدرمك بابتده انواع مساعى جميلكوز ظهوره كتوره سز واكلر مذكوران رئيسلر مشاراليهك التون ادا اتمكده قعلل و نزاع ايدرلر يسه كندونلرين مزبور وكيله قوشوب ارسال اتدره سز تحريراً في اواخر شهر صفر المظفر سنه تسع وستين وتسعمائه

بمقام قسطنطينية المحمية

¹ Prolimo Priuli.

² Giacomo.

Vesika: 118.

V. D. A. (Miscell. di docum. Turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 60 (evâhir-i Zilhicce 967 = 10-20 IX. 1560).

ÖZET : Venedik Balyosu Marino Cavalli'nin görevini tamamlayarak memleketine dönmesi münasebetiyle Venedik Dojuna nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسويه ونديك دوژی پريمو پريولى¹ ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع هابون واصل اوليجاق معلوم اولاكه آستانه عليه دولت پناه وسدة سنیه سعادت دستكاهزده اولان بايلوسكز قدوة الامراء الملة المسيحية مارين قوالى² واقع اولان خدمتن

¹ P. Priuli.

² Marino Cavalli.

كما ينبغي أدا ايدوب يرنه عادت اوزره آستانه سعادتمزه اخر بايلوس ارسال اولغنين مذكوره اجازت همايون سعادت مقروم مقارن اولوب كيرو اول جانبه كوندرلمشدر كركدركه بعد اليوم داخى عتبه عليامزه اولان وفور اخلاص وفرط اختصاصده ثابت قدم اولوب اخبار ساز وسلامتكر ايله اول جوانبك احوالن اعلامدن خالى اوليه سز تحريراً فى اواخر شهر ذى الحجه سنه سبع وستين وتسعايه

بمقام قسطنطينيه المحروسه

Vesika : 119.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 65 (evâsıt-ı Safer 961 = 15-24 I. 1554).

ÖZET : Mısırlı yahudi tâcir Samuel Kohen'in bir adamı ile Frengistan'a gönderdiği mallara kimsenin müdahale etmemesi hakkında Venedik beylerine Mısır Beylerbeyi Ali Paşa (Semiz) tarafından gönderilen mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحيه مراجع الكبراء الطايفة العيسويه ونديك بكارى اصالح الله تعالى شانهم بعد السلام مكتوب واصل اوليجاق معلوم اولا كه حاليا محروسه مصر تاجرارندن اشبو موصل ورقه شموال كوهان¹ نام يهودى بوجانبه كلوب فرنكستان جانبته آدميسى ايله بعض اسباب وامتعه كوندروب انده واردوقده مزبور آدميسنه كسنه تعدى اتمك ايجون مكتوب طلب اتمكن بومكتوب ارسال اولندى واروب وصول بولدقده كركدركى سيزوك جانبكزدن بودياره كلان تاجرلريكوزه كسنه بي خلاف حق تعدى اتدرلدوكى كى بونك آدميسنه دنخى هيچ احدى خلاف حق دخل وتعرض اتدرميه سز دخل اتمك استياللى منع ورفق ايدسز شويلكه تعدى اولندوغى استماع اولنه سيزوك بيزوم دولتو سعادتلو پادشاهمز طرفنه اتدوكلكز عبوديت خلاف اولش اولور اكا كوره تدارك ايليوب هر وجهله مصلحتن كوروب بوجانبه معجلاً كلوب واصل اولماغه سبب اولاسز شويله بلاسز تحريراً فى اواسط شهر صفر المظفر من شهر سنه واحد وستين وتسعايه

بمدينة مصر المحروسه²

پنجه : الفقير الحقير (؟) على

مهر: (. . . خاتم . . . ياولى - ازدل وجان بنده سلطان سليمان على)

¹ Samul Kohen.

² Semiz Ali Paşa'nın Mısır Beylerbeyliği Cumad I. 961 tarihine kadar devam etmiştir (IA).

Vesika: 120.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 66 (evâil-i cumad I. 967 = 29 I-7 II 1560).

ÖZET : Mısırlı yahudi tâcir Yahya'nın kardeşi ve vekili ile Frenkistan'a gönderdiği mallara ve adamlarına kimsenin müdahale etmemesi hakkında Venedik beylerine Mısır Beylerbeyi Ali Paşa (Hadım) tarafından gönderilen mektup.

مفاخر امراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك بكبرى اصلح الله تعالى شانهم بعد السلام مكتوب واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا محروسه مصر تجارلرندن اشبو موصل ورقه يحيى ابن اسحاق نام ملتزم يهودى بوجانبه كلوب فرنكستان جانبته كندونك قرنداشى اولان خيم ابن ائمرزق وكندو جانبندن وكيلى اولان خيم ابن اسراييل نام كسنه ل ايله اول جانبده فروخت اولنهنسن ايچون خيار شبر¹ كوندروب انده واردوقده مزبور ادميسنه كسنه تعدى اتمامك ايچون مكتوب طلب اتمكين بومكتوب ارسال اولندى واروب وصول بولدقده كركدركى سيزوك جانبكزدن بودياره كلن تاجرلريكزه كسنه يي خلاف حق تعدى اتدورلدوكى كبي بونك آدميسنه دخى هيچ احدى خلاف حق دخل وتعرض اتدرميهمز دخل اتمك استيانلرى منع و دفع ايده سز شويلكى تعدى اولندوغى استماع اولنه سزوك بوزوم دولتلو وسعادتلو پادشاهمز طرفته اتدككز عبوديت خلاف اولمش اولور اكا كوره تدارك ايليوب مال پادشاهى نك ضرر نقصان كتورلمسندنه بغايت احتراز ايدوب بونلروك هروجهله مصلحتن كوروب معجلاً بوجانبه كلوب واصل اولنهنه سبب اولاسز كه ذكر اولان متاع اول ولايتدن غيرى يرده صاتلمسنه ممكن وقابل دكلدر اكا كوره سزداخى برفردى دخل وتعرض اتدرميوب مال پادشاهى نك هروجهله حصوله سعى ايده سز شويله بلاسز تحريراً فى اوایل شهر جمادى الاول سنه سبع وستن وتسعمائه بمدینه مصر المحروسه²

پنجه : الفقير الحقير على³

مهر : على : على خالقي توكل

¹ Hiyâr Şembe, bir nevi bitki (Krş. Bianchi ve Sauvaget s. 64).

² Hadım Ali Paşa'nın Mısır beylerbeyliği oradaki vefatı tarihi olan Haziran 1560 (Şevval 967) tarihine kadar sürmüştü (Sicil).

³ Pençe Semiz Ali Paşa'nınki ile aynı olmakla beraber mühür metni değişmektedir.

Vesika : 121.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 72 (1561?)¹.

ÖZET : Nâzır-ı emvâl (Bosna-Hersek) Mehmed tarafından Hersek sancakbeyi Haydar Paşa'nın istediği bin kile pirincin gönderilmesi için Venedik Dojuna mektup.

جناب سعادت مآب ونديك دوژی و بکلری حضرتلری المعظمون مفاخر الامراء الملة المسيحيه مراجع الكبراء الطايفه العيسويه صاحب ولايت المجد والافتخار والحشمة والوقار بعد السلام على من اتبع الهدى اعلام محبي اولنان بودر که حالیا هرسک سنجاغی بکی اولان حیدر پاشا² دامت معالیه حضرتلریچون بیک کیله پرنج لازم ومهم اولماغن آنده نارنچر آلویز³ نام قولکزه پرنج ایچون اچجه کوندرلیدی خاکپایکزه یوز سوردکده حضرت شریفکزدن رجا اولنور که پرنجک ایوجهسندن اجازت شریفکز ویرلک بابنده هم عالیهکز مقارن بیوریله بو خصوصده زیاده نه دنیله که علم شریفکزه محیط اولیه باقی السلام

من محب الفقیر محمد الناظر⁴

Vesika : 122.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 73 (1561?)¹.

ÖZET : Nâzır-ı emvâl (Bosna-Hersek) Mehmed tarafından Hersek sancakbeyi Haydar Paşa'nın istediği bir maje (mâje, batman veya kental gibi ağırlık ölçüsü) tuzun gönderilmesi için Venedik dojuna ve beylerine mektup.

جناب سعادت مآب ونديك دوژدی² و بکلری حضرتلری المعظمون قدوة امراء الملة المسيحيه عمدة كبراء الطايفه العيسويه صاحب ولايت المجد والافتخار والحشمة والوقار بعد السلام على من اتبع الهدا اعلام محبي اولنان بودر که حالیا مقارسقه³ اسکلهسنده طوزومز جزوی اولماغن بودیار رعایاسنک طوزه کلی مضایقه لری واردراکا بناء حضرت شریفکزدن تمنا والتماس اولنور که پادشاه عالمپناه خلدت خلافته وابدت سلطنته حضرتلریله اولان دوستلغکزه و محبتکزه بناء بودفمه بیک مؤزه طوز همت ایدهسز که ممالک محروسه رعایاسنه طوزه مضایقه کوسترمیوب واسکلک پادشاهی به شمدیه دک ایده کلدوکلکز سعی شریفکز ینه ظهوره کلوب کل نفعکز مشاهده اولنه موجودر که ذکر اولان مقدار طوز همت بیوریله که بوجانبیدن اچجه سعی ارسال اولنه باقی السلام

محبه الفقیر محمد الناظر⁴

¹ Vesika 121 ve 122 tarihsiz iseler de vesika 125 te bahsi geçen Haydar Paşa'nın tuz mesclesi için yazdığı mektup 1561 olduğuna göre bu iki vesika da aynı tarihi taşımakta olsa gerektir.

² Vezir iken 1555 te Hersek sancak beyliğine gönderilmiş ve orada uzun süre vazife gördükten sonra tekaüt olmuştur.

³ Aloisio Narancer.

⁴ 5 krş. Vesika 122, 125, 1942, L. Priuli, 3 Makarska.

Vesika: 123.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa ...) No: 82

(1)

ÖZET : Bosna ve Hersek taraflarında Mustafa adlı bir vazifeli tarafından, Venedik makamlarına yazıldığı anlaşılan ve adamlarından Süleyman Kethudâ'nın bazı mallar almak üzere o tarafa gideceğinden, kendisine yardım edilmesini isteyen, bu vesile ile Spilit ve Zara kenezlerinin de değiştirilmesini talep eden mektubu.

عالیجناب جلالت مآب صدارت نصاب سعادت اکتساب حضرت کامبین و کامیاب
فخر الملة العیسویه و عمدة الكبراء المسيحية الاف درر ادعية تحية اجابت ؟ استجابات
غایات اتحادنصکره انهاء بنده کی بودر که حالیا ادمزدر دولته کتمک حدودنده اولوب بعض متاع
لازم ومهم اولدوغی اجلدن آدملرومزدن سلیمان کتخدا زید مجده قوللری اول جانبه خاکپایکزه
ارسال اولنور همان کتمک کلمسی امیدنده ایز امیددرکی اکنمیوب مرادمزجه کمی بولیورهر لر
خاکپایکزه واردوqlرنده سلطانم دن تمنا اولنور که هر نکم لازم اولورسه آلیورمک باینده بولدره سز
هر نه درسه بزوم جوابمزدر اعتماد ایده سز و بوجانبده اولان بکلریچون تفحص اولنورسه بوندن
اقدم شینیک دن معزول اولان قرنداشمز کنزیه² کمال مرتبه حسن زندکاتمز واریدی بالفعل
دخی بکی اولان شینیک کنزی و تیروغیر³ کنزیه کمال درجه حسن زندکاتمز واردر لکن
اسپلت وزادره کنزونی دکشدرمک باینده عنایه بیوروله اصلافساددن خالی دکلردر باقی فرمان
ولطف احسان حضرت عالیکزکدر

خالص بمیقदार مصطفی⁴

مهر: « علی کل توکل خالق بنده سلطان سلیمان مصطفی »

¹ Tarihaiz, fakat mülhürdeki ifade ve bahis konusu edilen şahıs ve olaylar 1550-1566 senelerine ait olduğunu isbatlıyor.

² Knez, kenez, idareci.

³ Trogir (Trau).

⁴ Her halde Hersek sancağındaki Osmanlı resmî yöneticilerinden biri.

Vesika: 124.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 78 (evâhir-i receb 968 = 7-16. IV. 1561).

ÖZET : Osmanlı idaresi altındaki Şibenik iskelesinin iltizam suretiyle emini olan Fabrici, Venedik idaresi altındaki Spilit iskelesinde Osmanlı hazinesine ait mîrî gelirin tahsiline Göri Stanovic adında birisini memur ettiği cihetle zimmetindeki 29424 akçenin alınması vesaire hakkında Hersek sancak beyi Haydar Paşa'nın Venedik dojunu mektubu.

پنجه¹

مفاخر الامراء الملة المسيحية مجامع الكبرا الطايفه العيسويه دوست ونديك دوژی ارشده الله عواقباً بالخير تحف تحيات صافيات محبت فزون و طرف تسلييات و اقيات جلادت نمون اتخافند نصكره انهاء محبانه و اعلام دوستانه اولنان اولدركي حاليا ولايت پادشاهيده واقع اولان شبنيك اسكله سنه بوندن اقدام بوجه التزام امين اولان خوجه فابريج امينك زمان امانتنده سيزلرك تحت حكومتكزده اولان اسپلت نام قلعه كوزك اسكله سنده. سعادتلو پادشاهمز اعزاز الله حضرتلرينك خزانه عامره لرينه عايد و راجع اولان مال ميرى تحصيلنه كيرو سيزوك ولايتلروكوزده فارا² نام اداده ساكن اولان كروا ستانويك³ نام افرنج قيوب زمان مباشرتنده كندو دقترى و اسقرطالرى⁴ موجبنه مال ميريدن ذمتنده يكرمى طقوز بيك در تيوز يكرمى درت آقچه⁵ ظاهر اولماغين اركان سعادتدن مقاطعات مفتشنه و ولايت ناظرى اولان مفخر الاماجد و الاكارم ناظر مى شاه بك محبكه حكم پادشاهى كلوب حسابن و كتابن كوروب مالم كيمك ذمتنه لازم كلور ايسه الوب خزانه عامره مه كوندره سز ديو دولتلو پادشاه امر ايلمش در ايله اولسه مزبور فابريج خيلى زماندن برو بيزه خدمت ايدوب اسكى دن دوستز اولماغين سيزوكله و جمع ونديك بكلى ايله تا اولدن دوستلق ايدو كلدو كوزمز كيچون كسنه به ناحق يره حيف و ظلم اولماسون ديو اشبو مكتوب ايله مرقوم فابريج خدمتكزه كوندرلدى و اروب خدمتكزه يوز سوردو كده بيزم سزدن ديلكوزمز بودر كه فابريج امينك النده اولان اسقرطالرى⁴ و دقترى موجبنه مزبور كوروا ستانويكك ذمتنده ظاهر اولان مال ميرى بى قصور اليوروب كيرو مهر و كوز و مكتوبلر ايله موسى ايله ناظر بكه كوندرمكه همت اده سز زيرا اولقदार مال سعادتلو پادشاه حضرتلرينك ماللريدن بو مال ميرى ساير صاتو بازار كى دكلدر هر كيمك ذمتنه لازم كلور ايسه اندن الورلار بو مقوله قضيه لر اول جانبده سيزوك شريعتكز ايله كورلسى قابل دكلدر اكر آقچه⁵ و يرمده عناد و مخالفت ايدو كرم و لطف ايدوب امر پادشاهيه سيزلر داخى و جميع بكلروكوز داخى راضى اولوب كوروى فابريج⁵

¹ Pençe, Hersek sancak beyi Haydar Paşa'ya âittir.

² Fara.

³ Curo Stanovç.

⁴ Iskarata.

⁵ Fabricio.

ایله معاً بوجانبه کوندروب بونده پادشاه دولتنده هیچ کسنهیه حیف و ظلم اولمز کلوب حسابن ناظر و مفتش قاضیسی حضورنده کوستروب اکر شرعیله و قانون ایله اوزربنه نسنه لازم کلمز ایسه ناحق یره بیز داخی بر اچه و بر حبه سن الدر میوب سیزوک خاطر و کز ایچون بیزانی رنجیده اتدرمزوز حق نه ایسه ایلجه اولور و یاخود اچه سیزانده البیروب کوندرسز غایت متندر مزبور فابریچ حقنده اولان لطفکز و کرمکز همان بیزه اولمش کبی در غیر درلو دکلدز تحریراً فی اواخر رجب سنه ثمان وستین و تسعایه

الفقیر حیدر⁶

مهر: حیدر. شاه سلطان سلیمان خان . . . توکلی علی خالقی

⁶ Haydar Paşa.

Vesika: 125.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 85 (evâhir-i Receb 968 = 7-16. IV. 1561¹).

ÖZET : Hersek sancak beyi Haydar Paşa'nın, Venedik'ten satın alınan tuzun Hoca (tâcir) Fabrici'ye ismarlandığı, getirilip satılması ile ilgili olarak Venedik dojunu gönderdiği mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مجامع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك دوشته² حضرتلری ارشده الله عواقباً بالخیر تحیات صافیات محبت فزون و تسلیات وافیات مودت نمون اتخافندنصکره انهاء محبانه و اعلام دوستانه اولنان بودر که قدیمی دوستلرومزدن حامل مکتوب امین اولان خوجه فابریچ³ بوندن اقدم سیزلر ایله بازار ایلدوکی طوزی کچن سنه لرده بیز اول جانباره مکتوب کوندروب بکلردن الدوغومز طوزی غبله⁴ اسکله سنه کتوردوب ناظر الاموال اولان مفخر الاماجد والاکارم می شاه بک⁵ محکمز اسکله مزبورده تمام صاتوب اچه سن میری ایچون تحصیل آئینجه کتور میسن دیو مزبور فابریچه اصهرلمش ایدک اکا بناء⁵ مزبور داخی سیزلر ایله قول ایتدوکی اوزره طوزین الوب کتورمش ایدی ایله اولسه شمدکی حالده اسکله نیک طوزی ارالانوب کیرو کلتی طوز کلمکه احتیاجی اولماغین مشارالیه ناظر ایله دخی سولشوب مزبور فابریچ امینک مقدا سیزلر ایله بازار ایدوب قول ایتدوکی طوزلرن سعادتلو پادشاهمز اعز الله انتصاره حضرتلرینک اسکله لرینه کتوروب پادشاه حضرتلری رعایا سنه صاتوب رعایایه مضایقه اولماسنه رضا ویرمکین اشبو مکتوب مصحوب ایله سیزک خدمتکزه کوندریلوب رجا اولنور که دایم بزم ایله ایدهدکلدو کوز دوستلوغی و قوکشولغی بودفعه دخی ظهوره کتوروب مرقوم فابریچ امینک الدوغی

¹ Vesika 124 teki tarihi taşınmakta ve emîn Fabrici'nin Venedik'e gitmesi ile ilgilidir.

² Doşť veya doju anlamındadır.

³ Hoca (tâcir) Fabrici.

⁴ Gabela.

⁵ Nâzır-ı emval Mehmed olarak mektupları görülen Memi Şah Bey.

محکم ایتمه که بو عهدنامهده واقع اولان شرایطی مقرر قلمغه کوندردکلری سبیدن بندخی انلرک مصالحه لرین و عهدلرین قبول ایدب ایمانه مغلظه ایله یمین ادارم که قوشندوغم قلیج حقیچون و اتام و ددم روحیچون و اوغلائیقلم یاشیچون و بنم یاشم و جانمیچون و یوزیکرم درت بیک پیغمبر حرمتیچون و حضرت رسولک علیه افضل الصلوات و اکل التحیات پاک و منور و مطهر روحیچون و یدی مصحف حقیچون و دبنم حقیچون و یری کوکی برادن پروردکار حقیچون که مادام که انلر بو عهد و بوصلح ازره ثابت و دایم اولوب خلاف عهد انلردن نسنه ظاهر اولیه بندخی بو عهد و صلح ازره ثابت و دایم اولوب خلاف عهد بندن نسنه صادر اولیه بکوندن⁵ صکره بنمله زین الامراء و ندیک دوقهسی یوان موجه نیغو ایله و بوندن صکره اولاجق دوقه ایله و سایر بکلریله و انلرک ادملری ایله و انلره متعلق اولان یرلرک و ولایتلرک خلقی ایله و قلعه لرله و برغوزلریله و اده لرله فی الجملة ایو مارقونک⁶ سنجاغن کتورن کسنه لر ایله و شمیدین صکره کتوره جکلری ایله و جمعی انلره متعلق اولان یرلری ایله یاشدن و قرودن الان آلرنده اولان ایللری و کونلری ایله و شمیدن صکره اچلاچق یرلری ایله ارامزده دوستلق و محبت و مصالحه و بارشقلق اولان من بعد بنم ممالک محروسده اولان سنجاقبکلرندن و سوباشیلردن و تیار ارلرندن فی الجملة بنم خدام انجم ارتسامدن هیچ احد بونلرک ایللرنه و قلعه لرنه و کندولرنه و برغوزلرنه زیان و الم یتشدرمییه اکر بکا متعلق اولان کسنه لرندن بونلرک ولایتلرنه و ادملرنه زیان یتشورسه بن ضمین اولام که انی یرنه قویوب دخل ایدن کسنه لره سیاست و تهدید ایلم حقلرندن کلم زیانلرین یرنه قویوب جمیع اسپرلری کیرو انلره دوندورم مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره ضمین اولالر بعد الیوم مذکور بکلرک ولایتلرندن قطعه لرندن و ادمیلرندن یاخود یرلرندن بنم آدملمدن انلره متعلق اولان اسبابدن برنسنه آلورسه ضمین اولام که ینه یرنه قویوب مذکور بکلره تسلیم ایلم مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره ایلیه لر و مذکور بکلرک بازرکانلری و آدملری فی الجملة سفر اهلی اولان کسنه لری که و ندیک آدنه اولالر بنم ممالک محروسه یاشدن و قرودن کدرغه لرله و کوکه لرله و قبودانلق (؟) کیلری ایله استانبوله و غلطیه و طربزونه و جمعی بکا متعلق اولان یرلره یاشدن و قرودن اولسون بوغازک اچندن و طامشندن کلالر و کیدالر هیچ احد من کان انلره بر الم و ضرر یتشدرمییه و عواضدن امین اولالر مذکورلره کندولره و کندولره متعلق اولان خورنده لرنه⁷ فی الجملة هرته لری که واریسه هیچ احد زیان و کزند یتشدرمییه نه وقت دلرلرسه کلالر و دیلرلرسه کدالر⁸ همچنان مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره کرالر و نقش اده نک⁹ دوقهسی و قورنداشاری و سپاهیلری و آدمیلری و اکا متعلق اولان یرلر و کیلری فی الجملة دریا یوزنده حرکت ایلان قایقلری و بیرمه لری¹⁰ بو مصالحه ده داخل اولالر انلردن دخی نسنه طلب

⁵ Bugünden.

⁶ Gideler.

⁶ Aya Marko (San Marco).

⁶ Naxos adası.

⁷ Horandaları, kendi adamları.

¹⁰ Preme denilen sandal.

اولونیوب وندیك خلقی کبی اولار بئم ممالک محروسمدن دریا یوزینه کیدن کیلمرم و کدرغلمرم و طوناملمرم رنجبرلرک اولسون بئم اکر دکیز یوزونده وندیك کیلمرینه بولشورلرسه بربریله دوستلق ادب استیمان اده (؟) ضرر یتشمیه و حرامیلر قایقلری هرته یرده کم طتولورلرسه حقلرندن کلوب سیاست ایلیه لر اکر وندیکن برکسنه بئم ممالک محروسمه کلوب بورج و یاخود بر زیان ایذب کیدرسه انک غیرى وندیکلو کسنه بی طوتیمیلر مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره ایدلر اکر وندیکن اسیر قچوب بئم ممالک محروسمه کلورسه اکر مسلمان اولورسه صاحبنه بیک اقچه ویره اکر مسلمان اولزسه ینه صاحبنه تسلیم ایلیه لر اکر مذکور وندیك کیلمری بئم ممالک محروسمه کلوریکن یولده بیل چقوب هلاک اولورسه نه دکلو آدم قورتلورسه ازاد اولار و طواری قورتلورسه صاحبلرته ویره مذکور بکلر دخی بو اسلوب ازره ایلیه لر اکر وندیکن برکسنه بونده فوت اولوب ورثه سی اولیوب وصیت دخی ایلامش اولسه انلرک کبیارک رزقلری بالکلیه وندیك بایلوسنه تسلیم اولنه اکر بایلوس اولزسه وندیکلو بازارکانلره ویره لر انلر دخی وندیك بکلرته تسلیم ایلیه لر ویاخود بایلوس ددکی کسنه یه ویره لر و مذکور بکلر بایلوسلرن استانبوله کوندوره لر خورنده سیله بله کلوب استانبوله تمکن ایلیه که وندیك بازارکانلرینک مصالحن کورب وکوزده شرایطی نه ایسه کندو آیینلرنجه یرنه قویه و استانبوله سوباشی اولان کسنه اکا متعلق اموره مذکوره معاونت ایلیه وندیك متعلق اولان آدمیلردن شونلرکه دار حربدن زمان عداوتده¹¹ بئم ممالک محروسمه اسیر اولشلردر و شمیدین صکره آزاد اولاجقلردر الارنده عتاق نامه¹² بولنه انلرک کبیله دستور اولته خورنده لرله وازیقلرله وارپ وندیك مملکتلرته کدالر کسنه مانع اولیه وارانده نزاعلر کتورلماکیچون که اول نزاعلردن مصالحه موزه و دوستلغموزه ضرر یتشمیه بیوردم که جمیع ممالک محروسمه شول یرلردن که کدرغلمر و کیلمر و قایقلر حرامیلغه چقوب دریا یوزنه کتدکلری وقتده که بئم قپودانم انلرکله بله اولیه مذکور کیلمرک رئیسلی اول یرلرک حاکمترته محکم کیلملر ویره لر و اندن وندیك مملکتلرته زیان یتشدرمیه لر اکر کفیل ویرمدین کیدرلرسه مجرم وکنه کار اولورلر حقلرندن کنه اکر زیان ادلرلرسه زیانلری یرنه قونیلوب کندولرک کرکی کبی حقلرندن کنه و بوندن اول مرحوم مغفور له بابام خداوندکار نورالله مرقدہ مذکور وندیك بکلری ایله مصالحه و معاهده اتدکده وندیك بایلوسی هر بیل اون بیک فلوری تاجرلر حاصلندن بیش؟ ویره دیو عهدنامه ده قید اولنش امش الحاله حظه مذکور بکلرک کمال اخلاصلرین اظهار اتدکاری سیدن عواطف خسروانم مقتضاسنجه اول اون بیک بیش فلورینی انلره باغشلدم بوندن بویله طلب اولونمه یه و مرحوم بابام زماننده بعض قضایا بچون ارادن عداوت کتورلسون دیو مذکور وندیك بکلری یوز بیک فلوری ویرمه که ملتزم اولوب الی بیکن ویرب الی بیک فلوری باقی قالمش امش بو اوزره عهد

11 1463-1479 seneleri.

12 Itak-nâme.

اولسه جمله كفرة ملت واحده اولدوغى سببدين بيوردوم كه انلرك اكر كفرة ايله منازعهسى اولوب اقامت شاهده احتياج اولورسه كفرة طایفه سندن قنغى صنفدن كه شاهد اقامت ايدب شرع شريف نبوى مقتضاسنجه اثبات ايدهلر قبول اولته ووندكلودن بر بازرگان ممالك محروسه يولده و ايزده ويا كويده باصلوب رزقى النسه وياخود باصلدقده بازرگان دپنمش اوله يا غايب اولسه وارثى وياخود وكيلى كلورسه شرعا كوريلوب حق يرينه واره وندكلودن بر بازرگان ويا بر كمنه ممالك محميمه كلوب تجارت اوزره كندو حالنده يورركن اتفاق وفات ايلسه انوك متروكاته بيت الممال قرشميوب بايلوسلرته تسليم ايدهلر ومغرب مسلمانلرندن وبولردن غيرى ساير يرلرك بازرگانلرى كه بيع و شرا ايلمك ايچون ياشدن وقورودن كلملو اوليجاق كه ونديك حكم اتدوكى يرلره اوغرايه عادتلرى وقانونلرى اوزره متاعلرنگ رسومى اللدقن صكره مانع اولوب ضرر وزيان يتشدرميهلر ممالك محروسه بنبجه ديلرلرسه كلالار كيدهلر وكورفوزدن بوقارو بوغازده يورين كميلر ونديك اولسون وغيرى اولسون كه ونديكه تجارته وارهلر وكلهلر بزدن كمنه انلره مانع اوليه ضرر وزيان يتشدرميه مكر كه يراملق اتمش اولالرو بر ونديك كيمي عادت وقانون اوزره استنبولده ارانوب كتدكدن صكره كه قانون قديم اوزره بر داخى بوغاز حصارلرى اوكنه واردوقده ارانوب اندن صكره كتمكه اجازت و يرلور حاليا قانون قديم مخالف كليويلده داخى ارانور ايمش من بعد كليويلده ارانلميوب عادت قديم مقتضاسنجه كيرو همان بوغاز حصارلرى اوكنده ارانوب كيده وزاكنه اداسى كه هر ييل انوكچون خزانه عامرهمه بشيوز فلورى ويريلوريدى ينه اول بشيوز فلورى بتمام هر ييل و يروب خزانه عامرهمه تسليم ايدهلر وقبريس خرجنى داخى هر ييل شوروروميه دن¹⁰ محروسه استنبوله كتورب تسليم ايدهلر قطعاً تخلف وتردد ايلميهلر بو ذكر اولنان عهد اوزره انلرك دوستلغى قبول ايليوب ايمان مغلظه ايله يمين ايلرم كه يرى كوكى يرادن پروردكار حقيچون مادامكه انلر عهدى و دوستلغى رعايت ايدب عهده مخالف نسنه صادر اوليه بئندداخى خلاف عهد نسنه صادر اوليه شويله بلهلر اشبو عهدنامه بيزوم اولو پيغمبر حضرت رسالتك عليه افضل الصلوات واكل التحيات تاريخندن طقوز يوز يرمى سكرنجى يلينك محرم اينك اون يدنجى كوتى و حضرت عيسانك عليه السلام تاريخندن بيك بشيوز يكرى برنجى يلنك ديكورس¹¹ اينك غره سنه دارالسلطنه العليه محروسه قسطنطينيه ده يازلدى كه دوام دولت ازدياد شوكتم مؤيد و مستحکم اوله

¹⁰ Rumi aylar hesabıyla.

¹¹ Aralık ayı.

Vesika: 129.

V. D. A. (T. V.) Busta 1 (I. Fasc. 3, Pezzi 8)¹ (18. Ekim 1513 = 17 Şaban 919 "19 Ottobre 1513")² Serie I. Capitulatione.

ÖZET : Yavuz Sultan Selim'in Venedik Dojuna ahitnâmesi.

طغرا

نشان شریف عالی شان سلطانی و طغرای غرای کیتی ستان خاقانی نصر بالعون الربانی و الیمین السبحانی حکمی اولدر که بن که سلطان السلاطین برهان الخواقین سلطان سلیمشاه بن سلطان بایزید خانن شمدکیحالده وندیک دوژی لیوناردو لاورتن³ سده عظمت پناه و عتبه علیه جلالت دستکاهمه یرار و معتمد آدملری آنتونی جوستینیانی⁴ ایلچیلکه کوندروب عرض اخلاص و محبت و اعلام اختصاص و مودت ایدوب مرحوم بابام ایله اولان دوستلق و محبت موجبجه بنومله دخی دوستلق اولتی باینله تجدید عهد اولنمه سن طلب ایتدوکلری اجلدن بنداخی آنلروکله دوستلغی و عهدی قبول ایدوب اشبو عهدنامه یازلدوغی کونه کلنجه اوتهدن و برون جزوی و کلی واقع اولان قضایا دبردمک اوزره قول اولنوب بوکوندن دوستلق مقرر اولوب بو عهدنامه و یروب ایمان مغلظه ایله یمین ایدرم که یرری و کوکی یرادن پروردکار حقیچون مذکور وندیک دوژی ایله و سایر بکلریله و آنلروک آدملری ایله و آنلره متعلق اولان یرلروک و ولایتلروک خلقی ایله و قلعهلری و برغوزلریله و آدملری ایله فی الجمله آیا مارقونک سنجاغن کتورن کسنه لریله و جمیع آنلره متعلق یرلریله یاشدن و قروندن آلان اللرنده اولان ایللری و کونلری ایله شمدیه دک و شمدیدن صکره آچلاچق یرلریله که کندو دین دشلرندن آلالر بنوم سنورمده اولیه و خرچکدارم اولیه و نقش⁵ آداسیله و آکا تابع کبرو قلان آدالریله ارامزده دوستلق و محبت و بارشلقق اولان بنوم ممالک محروسه اولان سنجاغ بکلرندن و سوباشیلردن و تیار ارنلرندن فی الجمله بنوم خدام انجم احتشامدن هیچ احد بونلروک ولایتلریله و قلعهلریله و برغوزلریله و آدملریله ضرر و زیان یتشدرمه لر اکر بکا متعلق کسنه لردن بونلروک ولایتلریله و قلعهلریله و برغوزلریله و آدملریله ضرر و زیان یتشدرلر ایسه اول ضرری و زیانی یرنه قویوب دخل ایدن کسنه لروک حقندن کلم آنلر داخی متکفل اولالر که بنوم ایلومه و قلعهلرومه و برغوزلرومه و آدملرومه آنلروک بکلرندن و سپاهیلرندن و آدملرندن هیچ احد ضرر و زیان یتشدرمه لر اکر ضرر و زیان یتشدرلر ایسه اول ضرری و زیانی یرنه قویوب دخل ایدن کسنه لرک حقندن کله لر و مزبور بکلرک بازراکلرندن و آدملرندن فی الجمله سفر اهلی اولان

¹ Ahidnâme orijinaldir, ayrıca (Busta I) kaydı var.

² Ahidnâmede 17 Ekim, vesika fişinde italyanca 19 Ekim tarihleri belirtilmişse de 18 Ekim'e rastlamaktadır.

³ Leonardo Loredano (Laurentino).

⁴ Antonio Giustiniano.

⁵ Naxos adası, Nakşa adası.

کسنه‌لری که وندیک آدنه اولا بنوم ممالک محروسه یاشدن و قوریدن قادرغهلریله و کوهه⁶ ایله و غیره کوچک کمی ایله استانبوله و غلطیه و طریزونه و کفیه و بکا متعلق اولان یرلره نه وقت دیلرلر ایسه بوغازک ایچندن و طاشندن کله‌لر و کیده‌لر و بنوم ممالک محروسیدن دریا یوزنه کیدن کیلروم و قادرغهلروم و طونامهلروم رنجبرک اولسون بنوم اولسون دکیز یوزنده وندیک کیلرته بولوشورلر ایسه بربرنه دوستلق ایدوب ضرر و زیان اتمهلر ایدجک اولورلر ایسه اکر آدم و اکر اسباب و اکر طوار زیانی‌در هرنه ایسه یرنه قویله همچنان آنلرک کیلری و قادرغهلری و طونامهلری دکیز یوزنده بنوم کیلرومه و یاخود رنجبر کمیسته بولوشورلر ایسه دوستلق اوزره کچهلر کیده‌لر ضرر و زیان اتمهلر ایدجک اولورلر ایسه اکر آدم و اکر اسباب و اکر طوار زیانی‌در هرنه ایسه یرنه قویله و بنوم ممالک محروسیدن طونامه کیلروم که بریکا سفره کیده وندیکه متعلق برده اولیه وندیکوک طونامه‌سی ایسم کندو حالنده دوستلق اوزره دوروب حرکت اتمیوب واروب کسنه معاونت ایلمیه بنوم طونامهلرومه ضرر و زیان یتشمه‌سنه سبب اولیه و غیره ولایتک حرای بارچه‌لرنه و قادرغهلرنه و غیره کیلره طوش کلدوکلی⁷ وقت وندیک کندو آدالرنه و لیمانلرنه و حصارلرنه صغندرمیه و طورغورمیه و آزیق و یرمیه‌لر دوتمه‌لری ممکن ایسه دوتوب حقلرندن کلالر و الا⁸ منع ورد ایدهلر و همچنان بنداخنی آدالرومه و لیمانرومه کلن حرای قادرغهلری و بارچه‌لری و قایقلری صغندرمیم و طورغورمیم و آزیق و یرمیم دوتلامسی ممکن ایسه دوتوب حقلرندن کلم و الا⁹ منع ورد ایدم وندیکدن بر کسنه کلوب بنوم ممالک محروسیده بر کسنه ایله صاتو بازار اتسه اقیجه‌سن تمام ادا اتمدین حیله ایدوب قاچوب کیدر ایسه اول کسنه بولنورسه که بنوم حکم هایونغله واروب طلب اولته صاحبنه رزقین آلیورهلر و بنوم ممالک محروسیدن بر کسنه واروب وندیکده بر کسنه ایله صاتو بازار ایدوب اقیجه‌سن تمام ادا اتمدین حیله ایدوب قاچوب کلدوک ثابت اولور ایسه بنداخنی آلیوزیم و ممالک محروسیده بر کسنه بورج ایدنسه و یاخود بر وجهله متمم اولسه داخی غیبت ایلسه آنوکچون بر کناهموز دوتلمیه و وندیک بکلرنه آنوکچون نهمت اولنمیه مکرکه آنلرک مملکتنه واره طوره همچنان بنداخنی ایله ایدم و بایلوس کمی دیلرلر ایسه کوندرهلر دیلر ایسه خورنده‌سیله کلوب محروسه قسطنطنیه‌ده اوچ یله قریب دوره اوچ یل تمام اولمدین کیده دیلر ایسه خورنده‌سوز کله مصلحت نه ایسه کوره اوچ یل تمام اولمدین اول کیده آنوک یرنه اول وجهله بر داخی کله و وندیکدن بر اسیر قاچوب بنوم ممالک محروسه کلسه مسلمان اولور ایسه صاحبی کلیجک صاحبنه بیک اقیجه ویرله صاحبی کلمیوب وکیل کوندرریسه اول بیک اقیجه وکیلنه ویرله اکر کفری اوزره دوررسه اول اسیر عینی ایله ویرله همچنان بیزدن قاچوب آنلره واررسه آنلر داخی بو وجهله ایدهلر و وندیک کیلری بنوم ممالک محروسه کلور ایکن مخالف

⁶ Göge, 26 çift kürekle çekilen, baştardan daha büyük ve iki katlı bir çeşit gemi, güvertesine top konulurdu.

⁷ Rastladıkları.

ییل چقبوب اول کي هلاک ایدرسه نه دکلو آدم قورتلور ایسه آزاد اول و طوارلری قورتلور ایسه صاحبه ورله اکر ممالک محروسمدن اول طرفه بر کي وارریکن مخالف یل چقبوب اول کي هلاک ایدرسه نه دکلو آدم قورتلور ایسه آنلره دخل اولنمیوب و طوارلری قورتلور ایسه صاحبه وره لر قطعا نزاع اتمیه لر و ممالک محروسمدن شول یردن قادرغه و قایقلر و غیره کیلر دریا یوزینه چقبوب کتدوکلری وقت که بنوم قپودانم آنلروکله بیله اولیه مزبور کیلرک رئیسلری محکم کفیلر وره لر که واروب و ندیک مملکتته ضرر و زیان یتشدرمیه لر اکر کفیل ورمدین کیدرلر ایسه مجرم و کنه کار اولالر حقلرندن کلنه اکر کفیل و ردو کدن صکره واروب ضرر و زیان یتشدرلر ایسه نه ضرر و زیان اولور ایسه کفیلرلی وره لر همچنان و ندیک طرفندن داخی دریا یوزینه کیلر چیه و ندیک قپودانی بیله اولسه رئیسلری محکم کفیل و ردو کدن صکره ممالک محروسه ضرر و زیان یتشدرلر ایسه اول اولان ضرری و زیانی کفیلرلی وره لر اکر کفیلرک کیدرلر ایسه کنه کار اولالر محکم حقلرندن کله لر و ممالک محروسمدن بر خراجگذار و یاخود بر عامل قاچوب و ندیکه متعلق انابولییه و غیره قلعه لر و آده لر و واروب آنده تمکن اقسه قبول اولنیه واران آدمزه قعلل اتمیوب عینی ایله وره لر شویله که بر کسه آدم اولدروب و یاخود اوغورلیق ایدوب رزق ایلنسه انابولییه و یا غیره ادالره کتسه اول کسه نی عینی ایله وره لر همچنان بنداخی ایله ایدم و و ندیکلونک بربری اراسنده نزاعلری اولیه بایلوسلری آینلرجه دکلیه کسه دخل اتمیه و بایلوس اولانی آخرک بورجی ایچون بونده کسه دوتوب اودتمیه اما بایلوس ائی و ندیک بکلرینه بلدریچک و ندیک بکلری داخی اکلمیوب یجد جوان کوندره لر و و ندیکدن اینه بختی به و موریه بر بازارکان که کله غیره کسه بورجی ایچون آئی دوتوب انجتمیه لر و و ندیکلو بازارکانی بورسایه و یاخود غیره یره کتمک استسه بایلوسدن اجازت نامه آلامنجه کتمیه اکر تمرد ایدب اجازت نامه سوز کیتمک استر ایسه صوباشی بایلوسه معاونت ایدوب قیوورمیه و و ندیکدن کلن کیلرک نفیلری ممالک محروسده خدمته دوتلمیه نیجه کلیدلر ایسه کیلرله کیرو ایله کیده لر و و ندیکدن کلوب تمکن ایدن کسه لر اولو اولسون ارکن اولسون مادام که کلوب کیدوب رنجبرک ایدوب بنوم ممالک محروسده تمکن ایدوب یرلشمیه اندن خراج طلب اولنیه و و ندیکلونک بعض خراجگذار کافرلر ایله نزاعلری اولوب دعوی ایدیچک و ندیکلو شاهدلر اقامت ایدرلر ایمش خصما اولان بو یر کافرلرندن کرکدر دیوب بونلره مضایقه وروب و ندیک کافرلری شهادتن قبول اتمزلر ایمش ایله اولسه جمله کفره ملت واحده اولدوغی سبیدن بیوردوم که آنلروک اکر کفره ایله منازعه سی اولوب اقامت شاهده احتیاج اولور ایسه کفره طایفه سندن قنغی صنفدن که شاهد اقامت ایدوب شرع شریف نبوی مقتضاسنجه اثبات ایده لر قبول اولنه و و ندیکلودن بر بازارکان ممالک محروسده یولده و ایزده و یا کویده باصلوب رزق آلنسه و یاخود باصلدوقده بازارکان دپنمش اولسه یا غایب اولسه وارثی و یاخود وکیلی کلور ایسه شرعه کوریلوب حق یرنه واره و و ندیکلودن

بر بازاركان ويا بر كمسه بنوم ممالك محمیده وفات اتسه آنوك متروكانته بیت المالجی قارشمايوب بايلوسلارنه تسليم اولته و مغرب مسلمانلرندن و بونلردن غیري ساير يرلرؤك بازاركانلری كه بنوم ممالك محروسه بیع و شرا اتمكیچون یاشدن و قوریدن كلملو اولیجاق كه وندیك حكم اندوكی يرلره اوغرایه عادتلری و قانونلری اوزره متاعلرنیک رسومنی آلدوقدن صكره مانع اولیهلر ضرر و زیان یتشدرمیلهلر ممالك محروسه نیجه دیلرلر ایسه كلالر كیدهلر و كورفوزدن یوقارو بوغازده یورین كیلر وندیك اولسون و غیر اولسون كه وندیكه تجارته وارهلر و كلهلر بیزدن كمسه آنلره مانع اولیه ضرر و زیان یتشدرمیله مكره كه یرامزلیق اتمش اولالر وزاكنه اداسی كه هر یل انوكچون خزانه عامریه بشیوز فلوزی و یرلر ایدی ینه اول بشیوز فلوزی بتهامه هر ییل و یروب خزانه عامره مه تسليم ایدهلر بو ذكر اولنان عهد اوزره آنلرؤكله دوستلغی قبول ایلایوب ایمان مغلظه ایله یمین ایلرم كه یری و كوكی یرادن پروردكار حقیچون مادام كه آنلر عهدی و دوستلغی رعایت ایدوب عهده مخالف نسنه صادر اولیه بدنن داخی خلاف عهد نسنه واقع اولیه شویله بلالر اشبو عهدنامه بیزوم اولو پیغامبرموز حضرت رسالتك علیه افضل الصلوات و اكل التحیات تاریخندن طقوز یوز اون طقوزنچی یلك شعبان آینك اون یدنجی كونی و حضرت عیسی نك علیه السلام تاریخندن بیك بشیوز اون اوج یلك اوختوروس آینك اون یدنجی كوننده محروسه ادرنده یازلدی كه دوام دولتم و ازدیاد شوكم الی یوم القیام مؤبد و مستحکم اولا

Vesika: 190.

V. D. A. (T.V) Busta I (Busta I. Fasc. 5, Pezzi 6) Serie I. Capitulatione (Ağustos-Eylül 1517 = Şaban 923 "17 Settembre 1517"¹).

ÖZET : Yavuz Sultan Selim tarafından Venedik dojununa verilen ikinci ahidnâme.

طغرا

نشان عالی شان سلطانی و طغرای غرای کیتی ستان خاقانی نصر بالعون الربانی حکمی اولدرکه بن که سلطان السلاطین برهان الخواقین سلطان سلیم شاه بن بایزید خاتن بوندن اول وندیك دوژی ایله مابینده دوستلق اولوب آنك اوزرینه باب سعادت مآبدن عهدنامه همایون ویرلش ادی ایله اولسا حالیا وندیك دوژی اولان لوناردو لوردان² دخی بارتالمیه³ و لویزو موچنوغو⁴ نام یرار بکلرنی ایلچی تعیین ایدوب درکاه جهان پناهمه ارسال ایدوب عرض اخلاص و محبت و اعلام اختصاص و مودت ادوب مابینده اولان دوستلق و عهد کماکان مقرر و مستحکم

¹ Ahidnâmede Şaban ayının günü belirtilmemişse de italyanca tarihlleme 17 Eylül diye kayıttır.

² Dojun adı burada doğru yazılmıştır : Leonardo Loredano.

³ Bartolomeo Contarini.

⁴ Aloisio Moccenigo.

اولماسین طلب ایلدوکی سبیدن بنداخی قبول ایدوب دوستلغی مقرر قلوب بو عهدنامه همایونی ووروب ایمان مغلظه ایله یمین ایدرم که بیری و کوکی یرادن پروردکار حقیچون مذکور وندیک دوژی ایله وسایر بکلریله و انلرؤک ادملریله و انلره متعلق اولان یرلرؤک و ولایتلرؤک خلقی ایله و قلعهلری و برغوزلری ایله فی الجمله ایا مارقو سنجاغین کوترن کسنه لریله و جمیع آنلره متعلق یرلریله یاشدن و قوریدن آلآن اللرنده اولان ایللری و کونلریله شمیدادک و شمیدین صکره اچلاجتی یرلری ایله که کندو دین دشلرندن آلمش اولالروالالر بنوم سنورمده اولیه و خراجکزارم اولیه و نقش اداسیله و اکا تابع اولان ادالریله ارامزده دوستلق و محبت و بارشقلق اولا بنوم ممالک محروسده اولان سنجاق بکلرندن و سوباشیلردن و تیار ارنلرندن فی الجمله بنوم خدام انجم احتشامدن هیچ احد بونلرؤک ولایتلریله و قلعهلریله و برغوزلریله و آدملریله ضرر و زیان یتشدرمیلهر اکر بکا متعلق کسنه لردن بونلرؤک ولایتلریله و قلعهلریله و برغوزلریله و آدملریله ضرر و زیان یتشدرلر ایه اول ضرری و زیانی یرنه قویوب دخل ایدن کسنه لرؤک حقتدن کلورم آنلر داخی متکفل اولالر که بنوم ایلمه و قلعه لرومه و آدملرومه انلرؤک بکلرندن و سپاهیلرندن و آدملرندن هیچ احد ضرر و زیان یتشدرمیلهر اکر ضرر و زیان یتشدرلر ایه اول ضرری و زیانی یرنه قویوب دخل ایدن کسنه لرؤک حقلرندن کلهلر و ذکر اولان بکلرؤک بازارکانلرندن و ادملرندن فی الجمله سفر اهلی اولان کسنه لری که وندیک آدنه اولا بنم ممالک محروسدن یاشدن و قوریدن قادرغه ایله و کوکه ایله و غیرى کوچک کمی ایله اکر استانبوله و اکر غلطیه و طره بزونه و کفهیه فی الجمله بکا متعلق اولان یرلره نه وقت دیلرلیسه اکر بوغازؤک ایچندن طاشندن اختیار ایدرلر ایه نه وقت دیلر ایه کلوب کیدهلر و بنوم ممالک محروسدن دریا یوزنه کیدن کیلرؤک و قادرغه لرؤک و طونانمه لرؤک و رنجبر کیلرندن اولسون بنوم اولسون دکیز یوزنده وندیک کیلریله بولشورلر ایه بربرینه دوستلق ایدوب ضرر و زیان اتمیهلر ایده جک اولورلر ایه اکر آدم و اسباب و اکر طوار زیانی در هر نه ایه یرنه قونله همچنان انلرؤک کیلری و قادرغه لری و دونانمه لری دکیز یوزنده بنوم کیلرومه و یاخود رنجبر کیسته بولشورلر ایه دوستلق اوزره کچهلر کیدهلر ضرر و زیان اتمیهلر ایده جک اولورلر ایه اکر آدم و اکر اسباب و اکر طوار زیانی در هر نه ایه یرنه قویالر و بنوم ممالک محروسدن دونانمه کیلرم که بریکا سفره کیده وندیکه متعلق یره اولیه وندیکؤک دونانمه سی ايسم کندو حالنده دوستلق اوزره دوروب حرکت اتمیوب واروب کسنیه معاونت ایلمیه بنوم طونانمه لریله ضرر و زیان یتشمه سنه سبب اولیه و غیر ولایتک حرای پارچه لری و قادرغه لریله و غیرى کیلره طوش کلدوکلری وقت وندیک کندو ادالریله و لیمانلریله و حصارلریله صفوندرمیله و طورغورمیلهلر و ازیق و یرمیلهلر دوتمالری ممکن ایه دوتوب حقلرندن کلهلر و الا منع ورد ایدهلر و همچنان بنداخی ادالرومه و لیمانلرومه کلان حرای قادرغه لری و پارچه لری و قایقلری صفوندرمیه و طورغورمیه و ازیق و یرمیه دوتماسی

ممکن ایسه دوتوب حقلرندن کلم و الامنع ورد ایدم و وندیکدن برکسنه کلوب بنوم ممالک محروسه برکسنه ایله صاتو بازار اتسه اقبه سین تمام ادا ایلمدین حیلله ایدوب قاجوب کیدرسه اول کسنه بولنورسه که بنوم حکم هایونمله واروب طلب اولنه صاحبنه رزقن الیورهلر و بنوم ممالک محروسدن برکسنه واروب وندیکده برکسنه ایله صاتو بازار ایدوب اقبه سین تمام ادا اتمدین حیلله ایدوب قاجوب کیدرسه که ثابت اولا بنداخی آلیوریم و ممالک محروسه برکسنه بورج ادنسه ویاخود بر وجهله متم اولسا داخی غیبت اتسه انکچون برکنه سوز دوتلمیه و وندیک بکلرنه آنکچون تهمت اولنیه مکرکه آنلرک مملکتلرینه واروب دوره همچنان بنداخی ایله ایدم و بایلوس کیمی دیلرسه کوندره لر دیلرسه خورنده سی ایله کلوب محروسه قسطنطنیه ده اوچ یله قریب دوره اوچ یل تمام اولمدین کیده دیلرسه خورنده سوزکله مصلحت نه ایسه کوره اوچ [ییل] تمام اولمدین اول کیده آنک یرنه اول وجهله بری داخی کله و وندیکدن اسیر قچوب بنوم ممالک محروسه کلسه مسلمان اولورسه صاحبی کلیجک صاحبنه بیک اقبه ویرله صاحبی کلمیوب وکیل کوندروسه اول بیک اقبه وکیل ویرله اکر کفری اوزره دوررلر ایسه اول اسیر عینی ایله ویرله همچنان بزدن قاجوب انلره واررسه انلر داخی بو وجهله ایدهلر و وندیک کیلری بنوم ممالک محروسه کلورکن مخالف روزکار چقوب اول کی هلاک ایدرسه ندکلو آدم قورتلورسه ازاد اولا و طوارلری قورتلورسه صاحبلرینه ویرله قطعاً نزاع اولنیه اکر ممالک محروسدن اول طرفه برکی واررکن مخالف ییل چقوب اول کی هلاک ایدرسه ندکلو آدم قورتلور ایسه آنلره دخل اولنیه و طوارلری قورتلورسه صاحبلرینه ویرله قطعاً نزاع و تعلق اتمهلر و ممالک محروسدن شول برده قادرغه و قایلر و غیری کیلر دریا یوزینه چقوب کتدوکلری وقت که قپودام انلرکله بیله اولیه مذکور کیلرک رئیسلی محکم کفیلر ویرهلر که واروب وندیک مملکتنه ضرر و زیان اتمهلر اکر کفیل ویرمدین کیده جک اولورلر ایسه مجرم وکنه کار اولالر حقلرندن کلنه اکر کفیل ویردیکدن صکره واروب ضرر و زیان یتشدرلر ایسه نه ضرر و زیان اولورسه کفیلری ویرهلر همچنان وندیک طرفندن دخی دریا یوزنه که کیلر چقه وندیک قپودانی بیله اولسه رئیسلی محکم کفیل ویردکدن صکره ممالک محروسه ضرر و زیان یتشدره جک اولورلر ایسه اول اولان ضرری و زیانی کفیلری ویرهلر اکر کفیل سوز کیدرلر ایسه کنه کار اولالر محکم حقلرندن کلهلر و ممالک محروسدن بر خراجکزار ویاخود بر عامل قاجوب وندیکه متعلق یره انابولیه و غیر قلملره و ادالره واروب آنده تمکن اتسه قبول اولنیه وران آدمزه تعلق اتمیوب عینی ایله ویرهلر شویله که برکسنه آدم اولدروب ویاخود اوغورلق ایدوب رزق ایلتسه انابولیه و غیر ادالره کتسه اول کسنه عینی ایله ویرهلر همچنان بنداخی ایله ایدم و وندیکلرک بری بری ارانسته نزاعلری اولسه بایلوسلری آینیلری موجبتجه دکلیه کسنه دخل اتمیه و بایلوس اولانی آخروک بورجیچون بونده کسنه دوتوب اودوتیه اما بایلوس آتی وندیک بکلرنه

عامر مه ارسال ايليه سز بو بابه فتح خاقانيدن برو اولان تمسكركزى هر نه قدر وار ايسه بايلوسله بيله كوندره سز كه بو دفعه حسابشيلوب خاصه همايونمه اجغ اولان التوندن باقى نسنه قالمبوب جمله سى واصل اولا بو خصوص ايچون بر دفعه داخى حكم همايونمز كوندرمللو اولبوب ذكر اولنان التونلرك بيقصور جمله سن كوندره سز تحريراً فى اواسط شهر رجب المرجب سنه احدى وخسين وتسعمائه

بمقام دارالسلطنة العليه قسطنطنيه

Vesika: 135.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 II. 25, 3 XXXVI. (Nisan 1546 = Safer 953).

ÖZET : 1540 antlaşmasında adı geçen Velin kalesinin evvelce fethedilmiş kalelerden bulunması sebebiyle Kilis sancak beyine teslim ettirilmesine dair Venedik dojunu nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام فى ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذبال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دوژى ختمت عواقبه بالخير توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولا كه بوندن اقدم مزيد عنايت شاهاتمدن سكا عهد شريفم ويرلدكده عهدنامه همايونمه موقوف قولنان قلعه اردن ولن² نام قلعه نك احوالى صكره دن حكم همايونم موجبجه سنوك وكيلك مواجهه سنده تفتيش اولندكده عداوت ايامنده فتح اولندوغى ثابت وظاهر اولساغين قلعه مزبوره خاصه همايونم جانبندن ضبط اولتمق فرمان اولنوب بوجانبه تسليم اولتمق ايچون سكا داخى مفصل حكم شريفم كوندرلمشدى حاليا كليس سنجاغى بكي قدوة امراء الكرام عبدى³ دام علوه دركاه معلومه مكتوب كوندروب قلعه مزبوريه واروب امر همايونم موجبجه اجنه آدم قيوب ضبط ايلمك استلكده سنوك جانبكدن ايچنده اولان كسنه لر نزاع ايلبوب بيزه ونديك دوژى جانبندن اصهرنماينجه قلعه يي ورمكه قادر دكلز ديو جواب وروب قلعه يي ورمدوكلرين اعلام ايلمش ايمدى اول امر همايونم كماكان مقرر در قلعه مزبوره توابعى ولوا حتى ايله وحدود وسنورى ايچنده واقع اولان قشتلاريله ويرلرى ايله كلياً خاصه همايونمه تابع اولمشدر اول بابه كسنه نك دخلى و نزاعى يوقدر سابقا سكا آستانه سعادتمدن مهر شريفمله كوندرلن مفصل حكم شريفمه داخى آدمك كوندروب تعجلاً قلعه يي تسليم ايليه سز ديو امر اولمشدر در تأخير و تراخى اولتمق اصلا جايز اولبوب سكا ويرلن عهد همايونم مقتضاسنجه قلعه مزبوره معجلاً خاصه شريفم جانبنه تسليم اولتمق مهم

¹ F. Donato.

² Velin.

³ Abdi Bey.

ولازم در کرکدر که بود دفعه درگاه معلام چاوشلرندن قدوة الامائل فرهاد زید قدره واروب وصول بوليجاق اصلا تاخيرا وتوقف ايلمیوب بوخصوص ایچون کندو جانبکدن آدم کوندروب معجلاً قلعة مزبوره بی امر سابقم اوزره حدود و سنوری وتوابعی ولوا حق ایله وایچنده اولان یراقلری وقلعهیه متعلق آلات واسبابلریله مشار الیه کلیس سنجاغی بکنه تسلیم ایلیه سز آستانه سعادتیم جانبنه اولان عهدہ مخالف اصلا آدملرکدن کسنیه نزاع ائدرمیہ سز شوپله بلامسز تحریراً فی اواخر شهر صفر المظفر سنه ثلث و خمسين وتسمايه

بیورت قصبة بابا اسکینی⁴

⁴ Babaeski.

Vesika: 136.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 X. 4 X. Serie II. (Busta 11 Fasc. 67) (Temmuz 1535 = Muharrem 942).

ÖZET : İrakeyn seferi esnasında Kanunî Sultan Süleyman tarafından Tebriz'de iken bu seferin harekâtı ve fethedilen yerlere dair Venedik dojunu gönderilen fetihnâme.

طغرا

قدوة الامراء الملة المسيحية عمدة الكبراء الطائفة العيسوية ونديك دوژی ائدریه¹ توقيع رفيع هميون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه بوندن اقدم جناب وزارت مآب صدارت نقاب دولت انتساب سعادت اكتساب واسطة عقد الدولة الابديه رابطة عقد السعادة السرمديه قايد جيوش الاسلام صاحب العز والاحتشام الصارم الصمصام ضرغام پلنك انتقام اصف الزمان ملاذ اهل ايمان حجة الرحمن على انسان مظهر عواطف الله تعالى مصدر الطاف بي انتها الذي تلاء الارض و جناب دولته نور الهدى وبين مرافق سعادته شمس الاعتلا الغازى في سبيل الله المجاهد لوجه الله المحفوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى مبارز الدولة والدين في الدنيا نظام الملك قايم مقام سلطنت لشكر كش سامى مرتبت ووزير اعظم جناب خلافت منعم (؟) سرعسكر سلطان ابراهيم پاشا ادام الله تعالى معاليه فرمان شريفم اوزره بعض عسكر نصرت ماثرم ايله عجم ولايته سفر ايدوب قزلباش مقهورك حدودنه داخل اولوب تحق اولان تبريز شهرنى ومملكتنك نامدار قلعه لوفنى فتح ايليوب ايچنه ادملر قيوب ضبط ائدوكده شاه محذول داخى مشار الیه ايله مقابله اتمك سوداسنه ويا خراسانندن عسكر چكوب قزون نام شهره كلدوكنده بنداخى سعادت واقبال ولشكر دريا مثال ايله يوريوب تبريزدن ايلرو اوجان² نام صحراده ايرشوب مشار الیه

¹ Andrea Gritti.

² Ocan yaylası (Avcan).

سر عسکر سلطان ایله اولان لشکره ملاقی اولوب شاه مقهورک اوزرینه توجه همایون اولندقده خشیت شمشیر مبارزیندن قراره قدرت کتورمایوب مشار الیه سر عسکر سلطان ادام الله معالیه نیک اوکنندن قاچوب جبهه خانه سن و تجلاتن دوکوب درکرین^۵ و همدان^۶ شهرلرینه دکن نجه کونلر قونوب بو ائتاده داخی قیش ایای ایشمکین بغداد تختنه عزیمت اولنمش ایدی ایله اولسه مشار الیه سر عسکر سلطان عسکر منصورک اوکنجه یوریوب اوزرینه واردقده حق جل^۷ و علائک عون و عنایتی ایله بغداد تختین داخی فتح ایدوب ایچنه سنجاق همایونم دیکوب عقبنجه بنداخی عز^۸ و اقبال ایله یوریوب محروسه مزبورهیه وصول بولوب سعادتله بو قیشی انده قشلابوب اول جانبلرده آسوده اولان حضرت علی کرم الله وجهه و امام حسین رضی الله عنه و سایر اولیاء کبار و مشایخ بزرگوارک مزار شریفلرین زیارت اولنوب کلیتاً بغداده متعلق اولان قلعه لر و شهرلر ضبط اولنوب انلردن غیرى بصره و لایق و مشعشه^۹ و سوران^{۱۰} و کلهرستان^{۱۱} و لایق داخی عموماً قلعه لری و شهرلری ایله فتح و ضبط اولنوب بغداد تختنه بکلر بکی قوللرمدن بری بکلر بکی دیکلوب^{۱۲} و یر یر سنجاقبکیلر تعیین اولنوب ضبط اولنمش در بو ائتاده قیش هنکای اولوب بغداد طرفلرینک یوللارنی قیش کسوب منسد ایلدکده شاه مقهور مشار الیه سر عسکر سلطانک مقدا فتح اتدوکی قلعه لردن وان قلعه سن الحاق سوداسنه خیال باطل ایدوب عسکری ایله واروب برقاچ آی محاصره اتدکده ایچنه قونلان دلیران ظفر آمال و مبارزان نصرت احوال شاه بدفعال ایله هرکاه حکم جنک و قتال ایدوب قلعه و یرمیوب موی الیه سر عسکر سلطان ادام الله اقباله قلعه مزبورهیه مقدا حسن تدبیر و فراستی مقتضاسنجه اوزرینه واردوغی کبی فتح ایلمش ایدی شاه مقهور جمله عسکری ایله واروب اوچ آی مقداری جنک ایدوب یته الخایوب اولانجه عسکرینک یرارلری داخی قلیجدان کچوب مشار الیه سر عسکر سلطان بو خصوصی استماع اتدکده بغداددن چقوب اوزرنه یوریوب بنداخی عز و اجلال ایله عقبنجه عزیمت همایون ایدوب موی الیه اول طرفه توجهندن شاه محذول خبردار اولیجا ق قلعه اوزرندن قالقوب مایوس و منهزم دونوب مذکور اوجان صحراسته قونوب جمعیت ایدوب موی الیه سر عسکر سلطان دامت معالیه داخی عسکر منصورمک اوکنجه شاهک اوزرنه یوریوب عقبنجه بنداخی خان شریفله توجه همایون ایلدوکنده صیت سطوت صاحب قرانیدن طایفه خایفه نیک قلوب مغلوبلرینه خشیت و هراس غلبه ایدوب مشار الیه مقابله ایدمیوب محل مزبوردن لشکر مکسور ایله قالقوب نجه منزل ایلر و قاچدقدن صکره الحیلرین کوندروب انواع تذلل و انکسار ایله مشار الیه سر عسکرمک دامنه التجا ایلیوب مشار الیه داخی پایه سر یرمه عرض ایدوب تضرع و استدعا ایلمکین شاه محذوله امان شریفم و یریلوب حق سبحانه و تعالی نیک عنایت فتوح بختاری ایله تبریز و بغداد تختلری توابعاریله و عراق عرب و عراق عجم داخی جمله قلاع و بلادی ایله و شروان و کیلان مملکتلری فتح و ضبط اولنوب

^۵ Dergüzin.

^۶ Sûran.

^۷ Hemedan.

^۸ Gûlheristan.

^۹ Muşâ'şâ' eyâleti (Basra).

^{۱۰} Nasp edilip.

بو طرفار تمام رضای شریفم اوزره اتمامه ایرشمکین حالیا دولت واقبال ایله مظفر ومنصور مقرر سلطنتم دارالخلافه محروسه قسطنطنیهیه عودت و مراجعت همایون اولندی شویله بلاسز علامت شریفه اعتقاد قلاسز تحریراً فی اوایل شهر محرم الحرام سنه اثنی واربعین وتسعمائه بیورت محمیة تبریز

Vesika: 137.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 XIV. 13. 3 XXXIII. (Ekim 1543 = Recep 950).

ÖZET : 1543 Avusturya seferinden dönüş sırasında Kanunî Sultan Süleyman tarafından, fethedilen kaleler ve geçen olaylar hakkında Venedik Dojuna gönderilen fetihnâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العیسویه مختار کبراء الفخام فی الملة المسیحیه مصلح مصالح جواهر الطایفة النصرانیة صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلایل الحمد والافتخار وفدیک دوژی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که طایفة کفاردن نمچه² والامان قرالی اولان فرندوش³ نام پلید طغیانده مصر اولوب شمشیر ظفر تأثیرمه فتح ایلدوکم انکروس ولایتک⁴ حدودنه دخل ایلمکدن خالی اولیوب مقلما اول ولایت یانوش قراله⁵ احسان اولنمش ایلی مرقومک وفاقی زماننده⁶ مزبور بی دین فرصت بولوب⁷ ضبط ایلدوب ایچنه یراق و عسکر قویوب آفده اولان مبارزان ظفر آیین ایله جنک ایلدوکنده عنایت حق ایله کروه لیام سیوف غزات اولشلردی سرم⁸ جزیره سنده اولان والیوه⁹ نام قلعه سنک مقدا فتح اولنسنه فرمان قضا جریاتم صادر اولوب قدوة الامراء الکرام پوزاغه¹⁰ سنجاغی بکی مراد¹¹ دام عزیه امر ایلدوب بر مقدار عسکرله اوزرنه واروب مباشرته ایکن روم ایلی بکیسی احمد پاشا¹² دامت معالیه داخی کلیا روم ایلی عسکری ایله ارسال اولنوب بنداخنی سعادت واقبال ایله محروسه بلغراده وصول بولوب قلعه بکودلن¹³ جوارنده صاوه صوبی اوزنده فرمان شریفمه بنا اولنان جسردن سرمه عبور ایلدوب قلعه مزبوره استخلاصنه مأمور اولان جند مقصور طش حصارنی فتح ایلمش لر ایات سعادت ایاتمه اوزرنه وارلدوغی کبی اصحاب جحیمه خشیت مستولی اولغین استیان ایلدوب قلعه تسلیم ایلدیلر قاضی و دزدار تعیین اولندو قدن صکره سعادت ایله کوچلوب دراوه¹⁴ اوزرنه چکلان جسردن زمین انکروسه مرور اولندو قلعه شقلوش¹⁵ که سابقا واقع

¹ C. Lando.

² Avustury.

³ Ferdinand.

⁴ Macaristan ve özellikle Budin eyaleti.

⁵ Zápolyai János.

⁶ 1540 yılında.

⁷ Okunamıyan birkaç kelime.

⁸ Sirmiyе (Sirmium).

⁹ Valpo.

¹⁰ Pozsega.

¹¹ Murad Bey.

¹² Sonradan sadrâzam, Kara Ahmed Paşa, ölüm 1555.

¹³ Bögürdelen.

¹⁴ Sava nehri.

¹⁵ Drava nehri.

¹⁶ Siklós.

اولان غزالرده اهالیسی عتبه علیامه اطاعت ایدوب یانوش قراله احسان اولنوش ایدی صکره دن بر طریقله لعین مزبور انه دوشوب استخلاص ایچون اوزرینه قونلقدقه برجانبه وزیر محمد پاشا¹⁷ دامت معالیه ایله اناطولی بکلربکیسی ابراهیم¹⁸ دام اقباله و اناطولی بکلری و یکیچریلر کتخداسی¹⁹ بر مقدار یکیچری ایله قول تعیین اولنوب و برجانبه داخی وزیر خسرو پاشا²⁰ دامت معالیه ایله روم ایلی بکلربکیسی احمد پاشا دام اقباله و یکیچریلر اگاسی²¹ یکیچری قوللرله و سایر روم ایلی عسکرله تعیین اولنوب قلعه قوشادوب کفار خاکساره اضطراب دوشوب طشره حصارینی قویوب ایچرویه تحصن ایدوب جنکه اقدام ایدیچک قلعه لری زیروزیر قلندقدقه استیمان ایدوب سنه خمین و تسعمائه ربیع الاخرینک دردنجی کونی²² مفتاحلرین تسلیم ایلدیلر توابعی ایله فتح اولنوب اکا داخی قاضی و دزدار تعیین اولنوب اول جوانبده اولان معظم قلعه لرندن پچوی²³ و ساز²⁴ و مالوار²⁵ نام قلعه لری داخی آلتوب فتحلر میسر اولدقدن صکره بدون²⁶ جانبلرینه توجه همایون ایدوب و دوناتمه کیلرم داخی ایرشوب ساحه بدون رایات فتح مقرونله مستسعد اولیجاق معظمات قلاع انکروسدن استورغوم²⁷ که یانوش قرال تصرفنده ایکن محذول مزبور انه دوشوب دروننده مبالغه کفتار خاکسارله مالآمال ایلمش ماه ربیع الاخرک یکری اوچنجی کونی²⁸ اوزرنه واریلوب برجانبه مشار الیه وزیر محمد پاشا دامت معالیه و اناطولی بکلربکیسی ابراهیم دام اقباله کلیا اناطولی بکلری و عسکرلریله و سکیانلرم باشی بعض یکیچری قوللرله قول تعیین اولنوب و برجانبه روم ایلی عسکرله روم ایلی بکلربکیسی و یکیچریلرم اگاسه یکیچری قوللرله قول ویرلوب و برجانبه بدون بکلربکیسی محمد²⁹ دام اقباله بکیلکنه متعلق اولان سنجاق بکلری و عسکرلریله قول تعیین اولنوب و بر طرفنه داخی بوسنه سنجاغی بکی اولان بیک دام علویه ویریلوب قوری جانبندن اطراقی احاطه اولنوب و کیلردن داخی طویلر چقاریلوب یکیچری قوللرم مترسلیا یوب جنکه اغاز ایدوب دیوارلری و حصاری ایچنده اولان کلیسالی و اولری و سرایاری تمام بقلقدقه جانلرینه اماندن غیری درمان ملاحظه اتمیوب استیمان ایدوب ماه مبارک جمادی الاولک یدنجی کونی³⁰ مفتاحلرین کتوروب تسلیم ایلدیلر اکا داخی قاضی و دزدار نصب اولنوب حصار اری قوللوب آندن صکره مذکور قرالک و قرنداشی اولان قارلو³¹ نام پلیدک احوالی تتبع اولنوب حیاتی و مماتی معلوم اولمامغین عنان عزیمت خیر خاتم استولنی بلغراد³² قلعه سی جانبه منصرف قلندی قلعه مزبوره مشاهیر حصون کفاردن اولوب انکروس قراللرینک مدفنلری ایدی³³ متوکلاً علی الله العزیز المتعال اوزرنه توجه همایون اولنوب ماه جمادی الاولک اون بشنجی کونی³⁴ تاتا³⁵ نام بر قلعه سنه داخی اوغرایوب اهالیسی استیمان ایلمکین اولاد و ازواج ایله ازاد قلوب قلعه

¹⁷ Sofu Mehmed Paşa, ölümü 1551.

¹⁸ İbrahim Paşa.

¹⁹ ?

²⁰ İkinci Vezir Deli Husrev Paşa,

²¹ Ferhad Ağa (Paşa).

²² 7 Temmuz 1543.

²³ Peçuy, (Pécs).

²⁴ Szász.

²⁵ Malovár.

²⁶ Budin.

²⁷ Esztergom.

²⁸ 26 Temmuz.

²⁹ Mehmed Paşa (Budın Beylerbeyi, Yahyâ Paşa-zâde, ölümü 1551).

³⁰ 8 Ağustos 1543.

³¹ Charles Quint.

³² Székesfehérvár.

³³ Arpád sülâlesi kralarının mezarları.

³⁴ 16 Ağustos 1543.

³⁵ Táta.

مزبوره بقلوب خاکه برابر اولندی محل مزبوردن کوچلوب استولتی بلغراد صحراسته نزول اولندی واناطولی عسکری داخی کیلردن طولیرم کتورمکه تعیین اولنشیدی کلندوکی کبی موی الیه وزیر محمد پاشا واناطولی بکاریله بکلربکیسی ویکیکچریلم اغاسی دام علوه یکیکچری قوللرمله قول ویرلوب و بر جانبنه داخی وزیرم خسرو پاشا دامت معالیه ایله روم ایلی بکلربکیسی وسکبانلرم باشی دام مجدهیه بعض یکیکچری قوللرمله قول تعیین اولنوب اطراف جوانیدن طولیر قوریلوب وخرق زمین اولنوب لیل ونهار جنک اولنوب وکولنکلرله واروشنک دیوارلرین قازوب وخذنقلرین طولدروب ماه مبارک جمادی الآخرک اکنجی کونی³⁶ امر شریفمله سمردن قوللوب لشکر ظفر پیکرمله جنود شیاطین جنک عظیم ایدوب آخر الامر عسکر اسلام غالب کروه شیاطین مقهور اولوب غازیلر شمشیر ظفر تأثیرله اول مکروهلری طعمه سیوف ایلیوب قلعه قپوسنه دکین میدان واروشی لاشه کفار ایله مالآمال ایلدیلر قلعهده محصور اولان کفار بو حالت قیامت اثردن مضطر اولوب یارنداسی کون درکاه مرام بخشمدن استپان ایدوب قلعه مفتاحلرین کتورب تسلیم ایلدیلر اول داخی مضبوط ومسخر اولوب مقر اصنام و اوتان اولان معبدلری مساجد وجوامع قلندی الحمد لله والمنه جناب جلالت باری فتوحات کلیه لره میسر اولوب بو ائنده قرال نحوست احوالک حیوت ویماتی معلوم اولیوب مملکتری آتش سوزانله یاقلوب یقلوب انواع حصول امال ایله مقر خلاقم جانبنه مراجعت همایون ایدوب سعادت واقبال ایله سمندره³⁷ نزول اجلال اولندی ایله اولسه بو اخبار مسرت اثری تبشیر واعلام ایلمک ایچون درکاه معلوم چاوشلرندن قدوة الامثال والاقران مراد زید قدره ارسال اولندی ان شا الله الاعز واروب تبلیغ ایدیچک شنلکلر وشادیلقلر ایلیه سز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر رجب المرجب سنه خمسین وتسعائه بیورت قلعه سمندره³⁸

³⁶ 2 Ekim 1543.

³⁷ Semendre (Semedrov).

³⁸ Budin seferinden dönüşte durak yeri.

Vesika: 138.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 VI. 19. 1 XXII. (Eylül 1541 = Cumad II. 948).

ÖZET : Kanunî Sultan Süleyman'ın, 1541 Macaristan seferi ve Budin'in memâlik-i Osmâniyeye ilhakı ile ilgili olarak Venedik Dojuna, avdette Ösek'den Murad Çavuş ile gönderdiği nâme-i hümayun.

طغرا

قدوة امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية ونديك دوژی¹ هدا الله تعالى توقيع رفيع همایون واصل اولیجاتی معلوم اولاکه

¹ C. Lando.

سابقا عنایت حضرت واهب الامال قرین حال اولوب شمشیر ظفر نوال ایله فتح اتدوم انکروس ولایتک دارالملکی اولان بدون تحقی که اول زمانده ممالک اسلامیه دن بعید وضبطی عسیر اولوب یانوش² قرال خراجیه التزام اتمکین مزید عاطفتمدن انکروس قرالغی مزبوره توجیه اولنوب انوک وفاتندن³ صکره اوغلی⁴ استفان قراله احسان ایلمش ایدوم انکروس مملکتی ایله هم جوار اولان نمچه قرالی⁵ فردناندوش⁶ نام بی دین که لعین کفر آیین اولوب اهل اسلام ایله بغض وعداوتده اصرار اوزره صاحب کین برمفسد فساد قرین در انکروس اقلیم لرینه داخی قرال اولماق سوداسنه دوشوب قرنداشی اولان اشبانیه⁷ قرالی قارلو⁸ نام بی دین اتفاتی وسایر کفره فجره معاوتلریله دیار ضلالت اثارلرندن مبالغ کفار خاکسار جمع ایدوب وتونه صوبی اوزرندن داخی بی نهایت کئی لر ایله طویل ویراقلر ترتیب ایلیوب انکروس بک زاده لرندن پرنی پتری⁹ نام لعین شرک قرین داخی اکا تابع اولوب کلوب انکروس ولایتنه مستولی اولوب بدون شهرنی حصار اتمش لر ایدی بنداخی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک علو عنایتلرینه توکل وسید کاینات خلاصه موجوداتک صلوات الله علیه وسلام معجزات هدایت سماتلرینه توسل ایدوب عسکر هیجاشناس ودریا قیاس ونصره استیناسدن روم ایللی عسکری وقیوم قوللرندن بر مقدار توفکچیان دشمن قهر وعدو ستان ایله دستور شجاعت اثار وشهامت شعار وزیر محمد پاشا¹⁰ ادام الله تعالی معالیه بی بدون طرفلرینه ارسال ایلمشدم وانهار عظیم الاعتباردن نهر تونه¹¹ اوزنده داخی عبور لشکر سیل مرور ایچون جسر استوار ومتین الاساس بنا اولماق لازم ومهم اولوب ذخایر عساکر فتح مآثرم ایچون داخی کئی لر بنا اولماق اهم واقدم اولدوغی اجلدن متم امور برایا وزیر خسرو پاشا دامت معالیه داخی کوندریلوب بنداخی رایات نصرت آیات وظفر ظلال واعلام عالم کبر وفتح نوال اچوب چراغ دین مبینک تنوری آیین ضلالت قرین مشرکینک اذلال وتحقیری ایچون کتاب کریم لازم التعظیم الهی ده عزوجل مسطور ومذکور اولان آیات بینات سعادت سمات نامتناهی مقتضاسنجه اوامر علیه فائق الکونینه عزشانه انقیاد واطاعت وسن سنیه سید المرسلینه صلوات الله علیه وسلامه متابعت ایلیوب ذات ظفر نصیب ونصره نصابمله فی سبیل الله تعالی غزا نیتنه توجه وعزیمت ایلیوب پلنک قلّه هیجا وصفدری نهنک دریای شجاعت وجاهدی غضنفر میدان مهابت کستری وزیر رستم پاشا¹² بلغه الله تعالی الی ما یشا ایله وانا طولی بکلربکیسی امیر امراء العظام سلیمان پاشا¹³ دام اقباله کلیاً انا طولی نک امراء نصرت انما ومبارزان ممالک کشا واقالم اراسیله بالجمله شرق سیر ومغرب ستان وجاهدان ثریاً جمعیت وپروین نشانمندن عموماً قاپوم خلقی وتفکجیان قهر آموز واعداسوزدن کلیاً بکیچیری قوللرم ایله اقبال ودولت وار منازل

² Zápolyai János. ³ Vefatı 1540. ⁴ Zaigmond János.
⁵⁻⁶ Ferdinand I. Avusturya Arşidükü. ⁷ İspanya. ⁸ Charles Quint, Beşinci Şarl.
⁹ Perényi Péter. ¹⁰ Sofu Mehmed Paşa, ikinci vezir. ¹¹ Tuna.
¹² Üçüncü vezir. ¹³ Süleyman Paşa.

و مراحل قطع و طی قلوب دارالفتوح و الجهاد محمیة بلغراد ظفر اباد اوکنده صاوه صوی اوزرینه بنا اولنان کوپریدن لشکر سیل شتاب و نصرت انتباه ایله مرور ایدوب جزیره سرم¹⁴ ظلال رایات فتح منیقم ایله مستعد اولیجاق تلال و جبال مجتمع سرادقات اقبال واقع اولوب هامون زمین اوردوی همایون ایله نمونه فردوس برین اولشدی بوائتاده مشار الیه وزیر محمد پاشا گروه دشمن ستان و قلعه کشا ایله محمیة بدونه وصول¹⁵ بولوب عقبنجه روم ایلی عسکری ایله لحيث الوغا روم ایلی بکلربکیسی احمد پاشا¹⁶ زاد اجلاله داخی ایرشوب¹⁷ طایفة مشرکین خذلهم الله تعالی الی یوم الدین هر جانبدن حصاره طویلر قوروب برج و بدنلرنی یقوب خراب ایدوب جایجا کدکله اچوب اهالی قلعه زیون و بی مجال اولدقلری و قتده عسکر فرخنده روز و فتح افروز داخی ایرشدکلری کبی کفار خاکسار قلعه دن ال چکوب لشکر نصرة اثر برله مقابله اتمک قصدینه حوالی بدوندن بر جبل عسیر المرور اوزره محکم اسطبور¹⁸ بغلیوب تونه یالیسنه وارنجه خرق زمین ایدوب عمیق خندقلر کسوب جنکچون بربر بارولر پیدا ایدوب و تونه ایچنده بعض جزیره لرده قلعه یاپوب هر جانبدن اسطبورنی حفظ و حراست اتمکچون بچلوشقه لر¹⁹ قوروب حصن حصین ایلمشله لشکر فیروز اختر بهادران غضنفر فر دخی کوز اچدورمیوب ملاعین سقرمکین اوزرلرینه هجوم ایدوب کافران بی دین داخی الای الای خندقلری ایچندن چقوب اسطبورلری اوکنده واقع اولان صحراجه جانبیندن قوشمالر دوندر شمه لر²⁰ اولوب هر کون دخان طوپدن جوف کنبه کردون پردود اولوب غازیله صلعه شمشیر جهان کیر ایله دوزخاری شکست ایدوب قرق کوندن زیاده لیل و نهار جنک و آشوب اوزره ایکن بنداخی دولت و اقبال و شوکت و اجلال ایله شب و روز یوریوب اوسک²¹ نام قلعه جوارنده دراوه²² صوی اوزرنده امر شریفله بنا اولنان کوپریدن زمین انکروسه مرور ایلیوب²³ بدونه اوج درت منزل قالدوغی کبی ولولة جیش کیتی ستان ایله زمین و زمان مضطر نعال مطایادن جرم خاک افاکدن کذر قلوب غبارسم سمند غزاتدن هوا مغیر اولشدی طنطنه لشکر کشور آشوبدن قلوب ملاعین مغلوب اولوب هییت لشکر ظفر خاصتیمدن آرام و قراره مجاللری قالمیوب سنه ثمان و اربعین و تسعمائه ربیع الاخرینک یکریمی طقوزنجی کونی²⁴ یاتسو وقتنده ملعونلر کریزه قصد ایدوب فرنک بی تنک فراره آهنک اتمشله کیری بدون مقابله سنده اولان پشته²⁵ نام شهر جانبنه کچوب مرور و عبوره باشلدوقلری کبی عسکر فوزانتباه خیر و اگاه اولوب کیچه ایچنده سوار اولوب اسطبورلری قاپولرینه هجوم ایلیوب ایچرودن کفار خاکسار بچلوشقه و طویلر و ضریرنلر قوروب حربه اغاز ایدجک غازی لر اسطبورلرینی باصوب ایچرویه کیروب ظلام لیل ظلمت ذیل ایچره مسلم و کافر مؤمن و فاجر بربرینه قارشوب زمرة اهل ایمان گروه

¹⁴ Sirmeye (Sirmium).

¹⁵ Feridun Bey Münşaâtı, I. s. 552.

¹⁶ Aynı yerde, Kara Ahmed Paşa, sonra sadrâzam.

¹⁷ Aynı yerde

¹⁸ İstâbur seferi (1541 seferi).

¹⁹ Becaleşka (bir nevi top).

²⁰ Döndürtüşmeler.

²¹ Özbek.

²² Drava.

²³ Feridun Bey, aynı yerde,

²⁴ 21 Ağustos 1541.

²⁵ Peşte.

نیراندن برق طوب ايله فرق اولنوب ارباب دين منير اصحاب سعيردن شعله شمشير ايله معلوم اولوب ايمش زمان جنك و آشوب طلوع فجره ممتد اولوب افتاب جهانتاب ايله روى عالم منور اولدوغى كي عناية حضرت پروردكار لايزال قرين حال لشكر فرخنده فال واقع اولوب بازوى دولتم كمال قوتده قوى اولوب لشكر فوز خاصيم اعداى دینه غالب و منصور جمهور مشركين وزمره خاسرين كمال انهزام ايله منهزم و مقهور اولوب غازيلر فرقه طغاقى طعمه شمشير ايليوب تونه صحراسنى ايوان حينه نشان كفار ايله مملو قلوب بي دينلر جانلرنه درمان ملاحظه سيله تونه دوشوب آل فرعون كي صويه غرق اولوب شرك معتادلرى آتش تيغ ابكون ايله حريق اولمش كي ارم داخى صويوزندن هجوم ايدوب اوتنه جانبه كچمك استيان ارباب شقاق شمشير ظفر وفاق ايله قيروب دليران كافرستاندن بر مقدار عسكر فوز نصيب فرار ايدنلرى تعقيب ايليوب بي دينلرى طعمه سيوف نصرت مألوف ايلمشر ديوخروش و آهن پوش ملعونلردن بر نيچه بيك كفار خسارت ائارى اسير داخى ايليوب حضرت حقك عناية و ايكي جهان فخرينك صلوات الله عليه و سلام معجزات سعادت اياتلرى واسطه سيله اهل اسلامه نصرت كلى كلوب اعداى دینه كمانبى ذلت و حقارت مستولى اولوب شوكت كفاره تمام نكبت و انكسار ميسر اولدى الحمد لله على هذا سعادت و اجلال ايله بدون نزول هميون ايداجكم كون²⁶ مبشر فتح و اقبال رايات نصرت ايانمى استقبال ايدوب مشار اليه وزيرم روم ايلي بكار بكيبي وساير بكارم و قوللرم ركاب همايونم تقبيل ايله مستسعد اولديلر كافرستان بل عموما فرنگستان قرالرينك اهل ايمان قصدنه ترتيب اتدكلرى سنجاقلرى و الاى بيراكلرى سرنگون و معكوس طبل و نقاره سى صورتا و نغيرلرى ايله كرويه مكروه الاى الاى بسته سلاسل و اغلال اولوب پايمال سم سمند لشكر نصرت خصال اولديلر اوتاغ همايونمه شرف نزول اولدوغى كي اسير اولان ارباب سعيرك وجود مردودلرى صفحه عالمدن شمشير دلاوران ممالك ستان ايله تطهير اولندى اصل مراد همايونم بدون تحتن دارالاسلام ايدوب ممالك انكروس شمشير ظفر مأنوسم ايله ضبط اولفاق ايدى بعناية الله تعالى دشمن رهن دفع اولدوغى كي بدونده اولان يانوش قراللك اوغلنه²⁷ اتاسنك اوجاغى اولان اردل ولايتنك²⁸ بانلغنى احسان ايليوب مقابله سنده خزانه عامر مه بر مقدار مال و يرمك اوزره اول جانبه كوندرلدى انكروس بكارلندن ساير صداقت اوزره اولانلره سنجاقلر احسان ايليوب بدون شهرنى توابع و لواحقى ايله و مضافات و اقاليمى ايله فتح و تسخير ايلدم معظم كليسالرى جوامع اهل ايمان ايدوب جمهور غزاة ملك ستان ايله جمعه نمازى قلوب اسم سعادت رسمه خطبه اوقوب اداى ناقوس ايله مأنوس اولان اقليملرى كليبالك احمدى و زمزمه پنج دين محمدى برله عليه الصلوة والسلام معمور و ابادان قلد مراضى انكروس تمام قلعه لرى و مملكتلرى و جمله مضافات و ملحقاتى ايله رعايا و براباسيله ساير ممالك محروسه منضم قلوب قاضيلر و دزدارلر و مستحفظلر نصب اولنوب حفظ و حراستى ايچون لشكر كيتى ستانندن

²⁶ Feridun Bey, ayni. esr. s. 553

²⁷ Zsigmond János.

²⁸ Erdel (Transilvanya).

بر مقدار عسکر فیروز بخت افراز اولنوب دستور اصف شعور وزیر سلیمان پاشا²⁹ ادام الله تعالى معاليه تعیین اولندی بو ائنده قرال نحوست احوال مزبورک³⁰ ولیه ولایتی قرالتک³¹ استان رفیع المکانمه متعدد ایلچیلری وارد اولوب درکاه عالم پناهمدن تضرع واستعفا ایلیوب خواجه مطیع اولدیله حق سبحانه تعالی حضرتلرینک علو عنایتلریله جناب دولت مآیبه بودفعه میسر اولان فتوحات جمیله داخی کسنه یه نصیب ومقدر اولیوب جمله آمال فرخنده قالم علی وفق البال درجه وضوحده اشکار اولوب لشکر مداین کشایله سالم وغانم بدوندن مراجعت همایون ایلیوب³² مقرر سعادتیم جانبته توجه اولندی انشا الله الرحمن عن قریب الزمان ظلال رایات فتح ایاتم ایله اول جانبلمر مستبعد اولور ایله اولسه بو فتوحات بهجت شعارک تبلیغی ایچون درکاه معلام چاوشلرندن قدوة الامائل والاقران مراد زید قدره ارسال اولندی انشا الله الاعز واروب تبلیغ ایدجک شنلکلر وشادیلقلر ایلیوب شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسنز تحریراً فی اوایل جمادی الاخر سنه ثمان واربعین وتسعمائه

بیورت اوسک³³

²⁹ Sadrazam Hadım Süleyman Paşa.

³² Feridun Bey, aynı. esr. s. 554-

³⁰ Ferdinand.

³³ Össek.

³¹ Sigismund I.

Vesika: 139.

(Bk. vesika 29, mühür ve pençe için bk. fotokopi).

Vesika: 140.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 8, Pezzi 31, Serie I.) (Mayıs 1534 = Zilkade 940).

ÖZET : Venedik balyosunun, hükümetinden aldığı haberlere ve emre dayanarak, Karadağ voyvodası Hamza'dan şikâyeti ve diğer benzer olaylarla ilgili olarak Bosna sancak beyine gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام وعمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام بوسنه سنجاغی بکی¹ دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادین² قاضیمی دام فضله توقيع رفیع همایون واصل اولیچاق معلوم اولاکه حالیا ونديک بایلوسی³ درکاه معلامه عرض ایلدی که ونديک بکلرندن مکتوب کلوب اسکندریه⁴ بکی⁵ آدملرندن قره طاغ⁶ ویوده می اولان حمزه ویوده دن تشکی ایدوب دایما مملکت مزه سکرتمکدن خالی اولیوب شول درجه ده اولمشدر که بودوه⁷ نام قلعه مزک قاپوسی قاپانمشدر و داخی ذکر اولنان قلعه نیک طشره سنده واقع اولان باغلرینک

¹ Gazi Husrev Bey.

^{4,5} Arnavut İskenderiye'ai.

² Skradin.

⁶ Kara Dağ.

³ Nicolo Giustinian.

⁷ Budvo.

چوقلرين كوڭى ايله چقاروب و ميوه اغاجلرين داخى كسوب و بعضيسى چقاروب تعدى ايليوب و بركون مذكور و يوده قنور⁸ قلعه سنك ايچنه كلوب بلكر ضيافت ايدوب يدى راس بازكير كتوروب البته بو بازكيرلرى يوزر فلوريه صاقون آلوك ديوا ابرام ايليوب آنلر داخى مقيد ايليوب مذكور و يوده قلعه دن طشره چقوب بولدوغى عورتى و اوغلانى دوتوب اسپر ايدوب ياقه و ييقه مملكتى خراب ايليوب اردنجه پيشكشمر كوندريلوب عهدنامه به مخالف ايش ايلمه ديدكده انلرى داخى دوتوب حبس ايدوب كسيمه كسوب مرادنجه اللوقدنصكره صالحويروب و قنور بلكرنه مکتوب يازوب سيزوك كوكونزى قرماينجه اولمازين ديوب كيجه وكوندز سكرتمكدن اكسوك ايليوب هر طرفدن يوللر كسوب رنجبر يورومز اولوب انواع تعدى ايدر ديوب بلدرمشلر ايدى بيوردم كه حكم شريفم وصول بوليچاق تفتيش ايليوب كوره سز قضيه عرض اولندوغى كبي اولوب شاعت و فساد ايدوب ونديكلويه و قلعه خلقنه اول وجهله تعدى ايلدوكى ظاهر و ثابت اولوب عهدنامه به مخالف ايش ايلدوكى محقق ايسه مذكور و يوده بي حبس ايدوب ايلدوكى ظلم و تعدى بي مفصل و مشروح يازوب عرض ايله سز من بعد خلاف امر شريف و عهدنامه به مغاير كسته بي دخل و تعرض ائدرميه سز تمرد و عناد ايدنلرى عرض ايدمه سز شوبله بلا سز علامت شريفه اعتماد قلا سز تحريراً فى اواسط ذى القعدة سنه اربعين و تسمايه

بمقام قسطنطنيه

⁸ Kotor.

Vesika: 141.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 7, Pezzi 3) (Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Sett 10").

ÖZET : Venedik donanması ve kadırgalarına, ahidnâme gereğince, paraları ile erzak almak istediklerinde mâni olunmaması hakkında Avlonya sancak beyine ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اولونيه سنجاغى بكي دام عزه و مفاخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اولونيه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليچاق معلوم اولانكى حاليا ونديك ايلجيسى¹ دركاه معلايه عرض ايلدى كه ونديك طونانمهلرى و قادرغهلرى و كميلرى اول جانبلره واروب عهدنامه موجبنجه

¹ Tommaso Mocenigo ve Pietro Zen fevkalâde selâhiyetlerle gönderilmişlerdi.

کندو اقبچه‌لری ایله ازیق و سایر مهاتلرین صاتون الملق استدلرنده بعض کسنه‌لر مانع اولورلریمش امدی بیوردم که حکم شریفم وصول بولمجاق کوره‌سز شویله که مزبور وندیک کیلری عهدنامه موجبنجه صداقت و استقامتله اول جانبلره کلوب داخی اقبچه‌لری ایله ازیق الملق استدلرنده عهدنامه‌یه مخالف دخل و تعرض اتمک استرلرسه منع و دفع ایدوب عهدنامه‌یه مخالف کسنه‌یی دخل و تعرض اتمدیمیوب انجندرمیه‌سز ترم ایدنلری سکدوب عناد ایدنلری عرض ایده‌سز شویله بلاسز علامت شریفمه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواخر صفر المظفر سنه اربعین و تسعایه

بمقام قسطنطنیه²

* Kanunî Sultan Süleyman'ın henüz sefere gitmediği sırada.

Vesika: 142.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 61, Pezzi 3) (8 Eylül 1559 = 5 Zilhicce 966).

ÖZET : Iskradin kadısına, o civardaki göl ve nehirlerde Şibenik emîni Fabrici'nin, mîri için mukataayı kabul etmesinden sonra, balık avlaması ile ilgili ferman.

طغرا

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين¹ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا كليس سنجاغى بكي ايلى قپومه عرض كوندر ب لواء كليسه² نهر قرقه³ نك اوته ياننده واقع اولان خواص همايون داخلنده قرين⁴ قلعه‌سنه تابع قبلوشد⁵ نام دور⁶ خرابه قربنده دريادن نفوز⁷ ايدب كول اولان صوده وار ب قلعه اورويجه⁸ دره‌سنه قارشور ذكر اولان كول و ابريجه⁹ دره‌سى خالى و بلارسوم اولوب طپويه مستحق اولماغين شهنيك¹⁰ امينى اولان فابريج¹¹ امين انهار مزبوره‌ده بالقلخى¹² و طالپان ايدب ماهى و استرديه صيد اتمدكم ايچون هر سنه‌ده ميرى ايچون يوز اللى اقبچه مقاطعه ايلى قبول ايدوب طاپو ايلى طالب و راغب اولماغين خزانة عامره ايچون اوچيوز اقبچه رسم طپوسى النوب ويردكدن صكره ذكر اولان صولرده ماهى و استرديه صيد اتمد ب خارجدن كسنه دخل اتمكم ايچون حكم شريف صدقه اولتمق رجاسنه عرض اولندى ديوب بلدرمش سز امدى بيوردم كه حكم شريفم واردوقده كوره‌سز ذكر اولان محل كسنه‌نك نزاعلوسى اوليويوب

¹ Skradin (Scardona).

² Clissa (Kilis).

³ Krka.

⁴ Karin.

⁵ Kloster.

⁶ Deyr (kilise).

⁷ Denizden sızıp.

⁸ Obroiçe.

⁹ Obroiçe.

¹⁰ Şibenik.

¹¹ Fabricio.

¹² Balık avlama yeri.

كسنيه ضررى يوغسه التزاي موجبنجه مذكوره ذكر اولان محلى ضبط اتدرب بمجلاته قيد اتدرب سال بسال اوزرنه وضع اولنان مقاطعه سن خاص اميلرنه ميرى ايچون اللدرب ضبط اتدرب ساير اموال خاصه ايله قپومه كوئدره سز و يازوب بلدره سز و بعد النظر بو حكم شريفى النده ابقا اده سز شويله بله سز علامت شريفه اعتماد قلا سز تحريراً فى اليوم الخامس من شهر سنه ست و ستين و تسعائه

بيورت اسكودر¹⁸

¹⁸ Şehzâde Bâyezid olayı ile ilgili olarak sefere çıkılacağı sırada.

Vesika: 143.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 9, Fasc. 1, Pezzi 5) (Serie II. Busta 11, Fasc. 9) (Şubat 1546 = Zilhicce 952).

ÖZET : Venedik elçisinin birtakım şikâyetleri ile ilgili olarak Avlonya sancakbeyi ve kadısına ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك
العلام اولونيه سنجاغى بكى دام عزه و قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا
اولونيه قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا سده
سعادته اولان ونديك الجيسى¹ دركاه معلامه كلوب ونديك قادرغهرندن اون بر نفر كسنة
طشره چقوب صولمغه و بعض مصلحتلرنده ايكسن بعض كسنةلر دوتوب حبس ايدوب تعدى
ايلدكلرين عرض ايلمكين بيوردوم كه كوره سز قضيه عرض اولندوغى كبي اولوب اول اون بر
نفر كسنةلر صحيح ونديكلونك اولوب عهد شريفه مخالف مزبورلر دوتوب حبس ايلمشلر ايسه
مسلمان اولمشلر ايسه صاليوره سز اكر هنوز كفرى اوزرنه ايسه صاحبلىرینه تسليم ايدوه سز شرع
شريفه و عهدنامه همايونمه مغاير كسنةيه ايش اتدريميه سز شويله بلا سز علامت شريفه اعتماد
قلا سز تحريراً فى اواسط شهر ذى الحجه سنه اثني و خمسين و تسعائه

بمقام قسطنطينيه المحروسه

¹ Alessandro Contarini.

Vesika: 144.

V. D. A (T.V.) Busta XI. (Busta 10, Fasc. 5, Pezzi 2) (Ekim 1533¹=
Rebi I. 940).

ÖZET : Venedik elçisinin şikâyeti ile ilgili olarak Nova (!) kadısına gönderilen
ferman.

قدوة الامراء والكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام² قاضيسى زيد فضله
توقيع رفيع هايون واصل اوليجاق معلوم اولاه ونديك ايلجيسى³ دركاه معلومه عرض
ايلدى كه⁴ و حصار ارتلرندن حميد و پر على و على اوكس⁵ و طورمش
و ساقوبك⁶ نام كستنهك موسى نام اوغلبندن ماعدا اوغللرى و بعض قول اوغللرى داخى انواع
شاعت و فساد ايدوب نيجه صاندلار طونادوب ايجه كيروب دريا يوزنه كوندروب ونديكلونك
قطور نام قلمهسى قربنده بولدقلى كيلىرى الوب خلقن قيروب اسبابلرين يغا ايدوب داخى
مزبور دزدار ايله پاي ايدوب و رزن⁷ نام طوزله قريهسى خلقى داخى فساد و شاعت ايدوب
ونديكلونك كيلىرنه و ايلارنه و آدملرنه و قلعلرنه دخل و تعرض ايدوب رنجبر كيلىرى يورومز
اولوب كيجه ايله متصل كيلىر الوب آدملرين قيروب انواع تعدى ايدوب و بعض حصار اري
مزبور قطور نام قلعلرنه واروب ييوب ايچوب صكره قلچلرين چقاروب اول قلعنهك بكنه
قليج چكوب تعدى ايدوب هر زمانده بونك كبي شاعت و فساد ايدلرلر عيش امدى مزبور
حصار ارلرينك درلكلرى التوب قلعهدن رد اولنوب سورلوب چقاريلوب من بعد اول قلعده
انلره درليك اولمامهسن امر ايدوب بيوردم كه مزبور حصار ارلرينك درليكلرين قطع ايدوب
قلعهدن سوروب چقاروب كيدرهمسز من بعد اول قلعده انلره درليك و بركندن حذر ايدهمسز
اول طرفده اولان حصار ارلرته و قول اوغللرته و ساير خلقه كركي كبي تنييه و تاكيد ايله يساق
ايدوب اصهرليهسز كه عهدنامه مخالف من بعد هيچ احد صاندل⁸ طونادوب داخى دريايه
چشميوي ونديك كيلىرته و ولايتلرته و آدملرته و قلعلرته دخل و تعرض ايلمبلر شويلىكى
عهدنامهيه مخالف كيرو تعدى ايدهمسز اولورلسه محكم حقلرندن كلنوب تاديب ايلمبلر شويلىكى
عرضه محتاج قضيه واقع اولورسه عرض ايدهمسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز
تحريراً فى اواخر ربيع الاول سنه اربعين و تسعمائه
بمقام قسطنطنيه

قد وصل فى سلخ جمادى الاخر سنه اربعين و تسعمائه⁹

هنه صورت الحكم السلطاني و الامر الخاقاني نقلت

من الاصل¹⁰ بلا زياده ولا نقصان و انا افقر الورى

محمد بن احمد المولى سوه¹¹ مع هراطاع¹²

¹ Fermanın yazıldığı tarih, bir de fermanın ilgililere vâsul olduğu bir ay sonraki ikinci bir tarih vardır.

² Vesikanın fotokopisi silik çıkmıştır, fakat Nova (Kastel Novo) kadısına hitâben yazıldığı anlaşılmaktadır.

³ T. Mocenigo veya P. Zen.

⁴ Yine silik çıkmıştır.

⁵ Öğüş?

⁶ Sako Bey?

⁷ Ripzen?

⁸ Sandal.

⁹ Kasım 1539.

¹⁰ Bunun bir sureti.

¹¹ Nova (Castel Nuovo).

¹² Karadağ.

Vesika: 145, 146, 147¹.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 5, Pezzi 5) (Aralık 1536/Ocak 1537 = evâsıt-ı Receb/evahir-i Receb 943)².

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik tâcirlerine yapılan haksızlık ve baskılar hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa ve Mora sancağı kadılarına gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الاعالى و الاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخر ذوالدولة الراضيه والعزة البارقه المحضوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا³ دامت معاليه و مفاخر القضاة والحكام معدن القضايل والكلام مورده سنجاغى قاضيلرى⁴ زيد فضلهم توقيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه حاليا ونديك بكلىرى⁵ طرفندن سدة سعادت بخشمه وارد اولان ايلجى⁶ شويله عرض ايلدى كه ونديك بازركانلرله اول جانبده بعض كستلر مجرد اخذ مال ايجون سيز اسبانيه دونامسيه بيله⁷ ايدوكوز ديواقترا ايليوب تزوير و تليس شاهدلر اقامت ايدوب دخل و تعرض ايدوب انجدرلرلمش ايله اولسه بيوردوم كه حكم شريف واجب الاتباع ايله ادملرى واردوقده تفتيش ايدوب كوره سز قضيه عرض اولندوغى كى اولوب ونديكه متعلق بازركانلرله و ادملرله تزوير و تليس ايدوب اول وجهله ايترا ايدوب دخل و تعرض ايدوكلى واقع ايسه منع ايدوب مذكورلره كسنه بى وجه دخل ايتدميه سز تا كه عهدنامه همايونم اوزره كندو تجارنلرلنده اولالر تمرد ايدنلرى سكدوب عناد ايدنلرى يازوب عرض ايدوه سز شويله بيه سز و بعد النظر بو حكم شريفى اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسر تحميرا فى اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث و اربعين و تسعائه

بمقام ادرنه⁸

¹ Her üç vesika gerek metin, gerek muhtevâ bakımından aynı olarak üç tane tanzim edilmiştir.

² Sadece 147 numaralı fermanın tarihi evâhir-i Receb 943 tîr.

³ Güzelce Kasım Paşa.

⁴ Mora sancağına bağlı bütün kadıklar.

⁵ Doj ve Senato üyelerini kast etmiş olmalıdır.

⁶ Tommaso Mocenigo'nun 1537 savaşı arifesindeki faaliyeti.

⁷ Beraber.

⁸ Avlonya seferine çıkılmadan önce.

Vesika: 148¹.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 7, Pezzi 4) (Serie I., Mazzo II.) (Aralık 1536/Ocak 1537 = evasıt-ı Receb 943).

ÖZET : Venedik elçisinin, Kotor ve civarındaki yerlere vâki tecâvüzler sebebiyle şikâyeti ile ilgili olarak Hersek sancakbeyi ve Nova kadısına Edirne'den yazılan ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام هرسك سنجاغى بكي² دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا نوه قاضيبي زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك بكبرى طرفندن سدة سعادت بخشمه وارد اولان ايلچي³ ونديك متعلق برة وقتور نام قلعه لرنيك معين وممتاز ستورلرني حصار ارلرندن وغيريدن عهدنامه همايونمه مخالف دخل اولنمسنندن احتياط اولندوغين عرض ايدوب اول بابده حكم شريف واجب الاتباعله آدملىرى واردوقده سيز داخى عهدنامه همايون مقتضاسنجه عمل ايدوب حصار ارلرندن وغيريدن كسنه عهدنامه همايونمه مخالف بر فردى دخل وتعرض ائدميه سيز ايتمك استيائلىرى منع ورفع ايده سيز ممنوع اوليائلىرى يازوب بلدوره سيز شويله كه ونديك متعلق اولان يرلره دخل اولندوغى استماع اولته سيزدن بلنور بلمش اولاسز اكا كوره مقيد اولوب اهتمامده دقيقه فوت ايلميه سيز وبعدالنظر بو حكم شريفمى ادملىرى التده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسر تحريرا فى اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث واربعين وتسعمائة بمقام ادرنه⁴

¹ Venedik ile olan hudut ihtilâfları vesilesiyle, Mora makamlarına olduğu gibi, Hersek sancak beyine de, ilişkilerin normal ve hâkaniyet dairesinde devam ettirilmesi Avlonya seferi arefesinde, özellikle önem verilen bir konudur.

² O sırada Hersek sancağı Bosna'dan ayrı idi.

³ T. Mocenigo.

⁴ Pâdişahın Edirne'de bulunduğu ve henüz sefere çıkılmadığı bir sırada yazılmıştır.

Vesika: 149.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 16, P. 3, Serie I. Mazzo 1)
(29 Mayıs 1541 = 3 Safer 948 "30 Maggio").

ÖZET : Mora'daki iskelelerden hububat satın almak isteyen Venediklilerin müracaatı üzerine, o bölgedeki haslardan, belli fiyatlarla 800 mud hububat satılması ve parasının gönderilmesi hakkında Fener kadısı ile Golos iskelesi eminine hitâben ferman.

طغرا

قدوة القضاة الحكام معدن الفضل والكلام مولانا فنار¹ قاضیسی زید فضله و غلوس² و ارمیه³ اسکلهسی آمینی توفیق رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که حالیا وندیک بکلری جانبندن درگاه معلامه ادم کلوب ترکه⁴ بابتده مضایقه لری اولوب ممالک محروسده کندو اقچه لریله ترکه صاتون الوب غلوس و ارمیه و از دین⁵ و اغریوز⁶ وصالته⁷ و لیوادیه⁸ و استفه⁹ اسکله لرندن کیلرینه تحمیل ادوب الوب کتمکه اجازت طلب ایلدکلری اجلدن استانبول مدی¹⁰ ایله اکی بیک بش یوز مدترکه المتق امر ادوب اوچیوز مدنی چتالجه¹¹ خاصلرندن و بشیوز مدنی ارمیه³ و قطاقیه¹² خاصلری ترکه سندن غلوس و ارمیه اسکله لرندن المغه اجازت و پروب و بهاسی خصوصی بونده درگاه معلامده هر چتالجه کیلهسی که استانبولک بش کیله سیدر انده جاری اولان نرخ روزیدن بشر اقچه زیاده المغه قول ایلدیلر ایدی بو خصوص ایچون بویندن اول سنه سبع و اریعین و تسمایه ذی القعدة سنک اون بشنده حکم سابقم موجبجه ترکه الوب کیلرینه تحمیل ایلدیلر ایسه بیوردوم که حالیا حکم شریفمله مذکورلرلرک ادملری واردوقلرنده تاخیر اتمیوب کوره سیز بالفعل اول ولایتده ترکه نیک سعیر هر نه ایسه چتالجه کیله سنک اوزرینه بیشر اقچه داخلی زیاده ادوب اول وجهله صاتوب و ویرلن ترکه نیک اقچه سن الوب قیومه کوندره سز و ویریلن بغدای قنغی عامل تحویلندن و نه یلک محمولندنر مفصل دقتر اندرب کوندره سیز که محللر نه قید اولنه و هر کیه نمقدار ترکه تحمیل اولندوغین اللرنه مهرلو تذکره ویرب و صورتن داخلی قیومه کوندره سیز اما بو خصوصده داخلی کرکی کبی اهتمام ادوب تعیین اولنان سکز یوز مد ترکه دن زیاده بر حبه بغدای الدر میه سز شویله که امر اولنان سکز یوز مد ترکه دن زیاده بر حبه ترکه ویردوکلک استماع اولنه سنکه قاضیسن هیج وجهله عذرك مقبول اولمیوب عزله ورد له قورتلمیوب انواع عقوبته کرفتار

1. Tesalya'da Fener Kazâsı. 2. Golos. 3. Ermiye. 4. Hububat.
5. İzdin. 6. Eğriboz. 7. Salona. 8. Livadya.
9. İstifa. 10. 20 Kile (500 kg kadar). 11. Mora'daki Çatalca. 12. Catafya.

اولرسین و سنکی امین سین ادم کوندریلوب اسکلهده سیاست اولنورسین بلمش اولاسیز اکه کوره اهتام ادوب دقیقه فوت اتمیهسیز شویله بلامز علامت شریفه اعتقاد قلاسیز تحریراً فی الیوم الثالث شهر صفر سنه ثمان و اربعین و تسعائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika: 150.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 17, P. 3) (31 Mayıs 1541 = 5 Safer 948 "31 Maggio").

ÖZET : Atina kadısı Muslihiddin ile mukataat nâzırı Kasım ve İzdin, Eğriboz, Livadiya ... işkelesi emfınlerine hitap eden ve Venediklilere hububat satılması ile ilgili ferman.

طغرا

قدوة القضاة و الحکام معدن الفضل و الکلام اتنه¹ قاضیسی مولانا مصلح الدین زید فضله و مفاخر الامثال و الاقران مقاطعات ناظری قاسم² و ازدین³ و اغریبوز و صالنه⁴ و لیوادیه⁵ و استفا⁶ اسکلهلری امینلری زید قدرهم توقع رفیع هایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک بکلری جانپندن درکاه معلامه ادم کلوب ترکه بابنده مضایقهلری اولوب ممالک محروسندن کندو اقجهلریله ترکه صانتون الوب غلوس⁷ و ارمیه⁸ و ازدین و اغریبوز و صالنه⁴ و لیوادیه⁵ و استفا⁶ اسکلهلرندن کیلرنه تحمیل ادب الوب کتمکه اجازت طلب ایلدوکلری اجلدن استانبول مدی ایله اکی بیک بشیوز مد ترکه المق امر ادوب درتیوز مدنی خوندر بقولا⁹ و غلالیک¹⁰ خاصلری ترکه سندن ازدین اسکله سندن و سکزیوز مدنی پنایه¹¹ و صالنه⁴ و اورور¹² خاصلرندن اغریبوز و صالنه و لیوادیه اسکلهلرندن و بشیوز مدنی استفا و اندرع¹³ و قپاندزی¹⁴ زعامتلری ترکهلرندن استفا اسکله سندن المغه اجازت و یروب و بهاسی خصوصی بونده درکاه معلامده هر چتالجه کلهسی که استانبولک بیدش کلهسیدر انده جاری اولان نرخ روزیدن بیشر اقجه زیاده المغه قول ایلدیلمدی بو خصوص ایچون بوندن اول سنه سبع و اربعین و تسعائه ذی القعدة سنک اون بشنده¹⁵ حکم شریفم ویرلمشدی شویله که مذکورلر وک ادملری و اروب حکم سابقم موجبجه ترکه الوب کیلرنه تحمیل ایلمدیلرسه بیوردم که حالیا حکم شریفمله مذکورلر وک ادملری واردقلرنده تأخیر ایلمیوب کوره سز بالفعل اول ولایتدن ترکه ننگ ندمری (?) هر نیه ایسه هر استانبول کله سنده برر اقجه و هر چتالجه کله سنک اوزرینه

¹ Atina.

² Livadya.

³ ?

⁴ ?

⁵ Kasım Bey.

⁶ sîtıfa.

⁷ ?

⁸ Kapan-düzü ?

⁹ İzdin.

¹⁰ Golos.

¹¹ Panaya.

¹² 15 Zilkade 947. (13 Mart 1541)

¹³ Salona.

¹⁴ Ermiyc.

¹⁵ ?

بيشراقجه دخى زياده ادوب اول وجهله صاتوب و وريلمدين تركه نك اقجه سنى الوب قپومه كوندره سز و وريلان بغداى قنغى حاصلر محصولندن و قنغى عامل تحويلندن و نه يلك محصولندندر مفصل دقتر اتدورب كوندره سز كه محللر نه قيد اولك و هر كى به نمقدار تركه تحمىل اولندوغى اللرنه مهرلو تذكره و رروب بر صورتن دخى قپومه كوندره سز اما بو خصوصده دخى كركى كپى اهتمام ادوب تعيين اولنان بيك يديوز مد تركه دن زياده توجه بغداى الدورميه سز شويلكه امر اولنان بيك يديوز مددن زياده بر حبه تركه و بردوككز استماع اولك سنكى قاضيسن هيچ وجهله عذرك مقبول اوليوب عزله وردله قونلميوب انواع عقوبته كرفنار اولورسز و سنكى ناظرسن و سز كه امينلرسز ادم كوندريلوب اسكله لرده سياست اولنورسز اكا كوره اهتمام ادوب دقيقه فوت ايلميه سز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اليوم الخامس من شهر صفر المظفر سنة ثمان و اربعين و تسعمائه

بمقام قسطنطنيه

Vesika: 151.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 2, Fasc. 66, P. 5) (9 Ağustos 1559 = 5 Zilkade 966 "1559, 10 Settembre").

ÖZET : Kilis sancak beyi aracılığı ile müracaat ederek o civarda dağlarda kesilen odunun, münasip bir yerde odun iskelesi tesis edilmek suretiyle, satışının mukataaya verilmesini isteyen Şibenik emini Fabricio'nun teklifi ile ilgili olarak Iskradin (Scardona) kadısına ferman.

طغرا

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين¹ قاضيمى زيد فضله توقيع رفيع هميون واصل اوليجاق معلوم اولا كه حاليا كليس سنجاغى بكي² ايله قپومه عرض كوندروب شبه نيك³ امينى اولان فابريج⁴ كلوب ديد كه نهرقرقه⁵ ماوراسنده واقع اولان خواص هميون مضافاتندن او بريجه⁶ وقرين⁷ نام قلعه لر مابيننده دريايه قريب خالى طاغلا اولوب ونديك طرفندن و ممالك محروسه رعاياسندن نيجه كمنه لر ذكر اولان طاغلرده اودون كسوب هر برى مراد ايدوندىكى يرده بيع و شرا اتمكله باج و كرك جهتندن مال ميريه نقصان مترتب اولور شويله كه بر مناسب محله اودون اسكله سى پيدا اولوب ذكر اولان طاغلرده كسلان اودون رعايا طايقه سى بكا صاتوب ونديك جانبنندن كلنلر اودونى بندن الوب ممالك محروسه رعاياسى اودونى بكا صاتمق ايچون حكم شريف صدقه بيورلوسه هر سنده اكي بيك اقجه مقاطعه ايله

¹ Skradin.

² Clissa (Kilis) Bosna eyaletine bağlı sancak.

³ Şibenik (Sebenico).

⁴ Fabricio.

⁵ Krka.

⁶ Obrica.

⁷ Karin.

قبول ایدرم دیدکده خصوص مزبور اهل وقوفدن تفحص اولندقده فی الواقع بر مناسب یرده اودون اسکله سی اولوب ووندیک طرفندن ممالک محروسه یه کسنه داخل اولیوب ورعایا طایفه سی کسدکلی اودونی امین مزبوره بیع ایدب اولداحی وندیک جانبنده طالب اولنلره فروخت ایدرسه مال میریه نقصان مترتب اولیوب وممالک محروسه رعایا سی منتفع اولدقلرندن غیرى کلی مقاطعه اولق فهم اولنور دیو خبر ویردکاری سبیدن ماهوالواقع امین مزبور طلبیه عرض اولندی دیو بلدومش سز امدی بیوردوم که حکم شریفم واردوقده کوره سز خصوص قضیه وجه مشروح اوزره اولدوغی تقدیرجه رعایایه ومملکته ضرری یوغیسه عرض ایتدوککتر کبی بر مناسب یرده اسکله ایدب ملتزم مزبوره التزامی موجبجه ذکر اولنان اودون وندیکه طالب اولنلره فروخت ایدوب سال بسال ملتزم اولاندن مقاطعمن میری ایچون الوب ضبط ایدرسه وبعد النظر بو حکم شریفی النده ابقا ایدرسه شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز محریراً فی الیوم الخامس شهر ذی القعدة من شهر سنه ست وستین وتسعمائه

بیورت اسکودر⁸

⁸ Kanunî Sultan Süleyman'ın Şehzâde Bayezid olayı vesilesiyle Üsküdar ordugâhında bulunduğu sırada.

Vesika: 152.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 6, Pezzi 6) (Aralık 1536 = Recep 943)¹.

ÖZET : Venedik elçisinin, bazı Venedikli tâcir gemilerine hububat satın alırlarken haksız muâmele yapan bir kısım subaşı ve nâibler hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa'ya hitâben yazılan ferman.

طغرا

قدوة الاعالی و الاعاظم متجمع جمیع المعالی و المفاخر ذوالدولة الراصحه والعزه البارقه المحضوف بصنوف لطایف عواطف الملك الاعلی قاسم پاشا² دامت معالیه و مفاخر القضاة و الحکام معدن الفضل و الکلام مورده سنجاغی قاضیلاری مزید فضلهم توقيع رفیع همایون واصل اولیچاق معلوم اولا که حالیا وندیک بکلری طرفندن سدة سعادت بخشمه وارد اولان ایلچی³ شویله عرض ایلدی که وندیکه متعلق زاکنه⁴ اداسندن بعض رنجبر کیاری کلوب امرم مقتضاسنجه ترکه صاتون الوب عادت و قانون اوزره کومروکلرین ویردوکلرندنصکره سوباشیلر

¹ Aynı tarihli ve aynı mesele ile ilgili olarak iki vesika (ferman) mevcuttur.

² Güzelce Kasım Paşa (bk. IA).

³ T. Moccnigo.

⁴ Zakine, (Zenta) adası.

و نایبلر مذکورلردن اغرلیق دیو زیاده اچه لرین الوب انجدوب تعدی ایدرلریمش ایله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم ایله واردوقلرنده کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه منع و رفع ایدوب مذکورلرک اغرلیق دیو خلاف شرع و قانون اچه لرینی الدر میوب ظلم و تعدی ادر میه سز شویله بلا سز و بعد النظر بو حکم شریفی الالرنده ایقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث و اربعین و تسعمائه بمقام ادرنه

Vesika: 153.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 6, Pezzi 6) (Ocak 1537 = Şaban 949)¹.

ÖZET : Vesika 152 de bahis konusu edilen meseleye dâir İnebahtı sancağı beyine hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اینه بختی سنجاغی بکی² دام عزه و مغاخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام اینه بختی قاضیلری دام فضلهم توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که حالیا وندیک بکلری طرفندن سده سعادت بختمه وارد اولان ایلچی³ شویله عرض ایلدی که وندیکه متعلق زاکنه⁴ اداسندن رنجبر کیلری کلوب امرم مقتضاسنجه ترکه صاتون آلوب عادت و قانون اوزره کومروکلرین وردوکلرندن صکره سوباشیلر و نایبلر مذکورلردن اغرلیق دیو زیاده اچه لرین الوب انجدوب تعدی ایدرلریمش ایله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم ایله واردوقده کورسز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه منع و دفع ایدوب مذکورلردن اغرلیق دیو خلاف شرع و قانون اچه لرین الدر میوب ظلم و تعدی ادر میه سز شویله بلا سز و بعد النظر بو حکمی الالرنده ایقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل شهر شعبان سنه ثلث و اربعین و تسعمائه

بمقام ادرنه

¹ Bu ferman da iki nüsha olarak mevcuttur.

² Tommaso Mocenigo.

³ Mora sancak beyi Kasım Paşa.

⁴ Zakinc (Zenta).

Vesika: 154.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 6, Pezzi 3) (SerieNo: 15)
(Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "1533 10 Settembre").

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik kadırgalarının ahidnâme gereğince ve paraları ile almak istedikleri azık ve diğer şeylere engel olunduğu hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Avlonya sancak beyi ve kadısına ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اولوينه سنجاغى بكي¹ دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اولوينه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك ايلچيسى² دركاه معلايه عرض ايلدى كه ونديك طونامه لرى وقادر غه لرى وكيلرى اول جانباره واروب عهدنامه موجبنجه كندو اقچه لرى ايله ازيق وسائر مهماتلرين صاتون المتق استدلكرنده بعض كسته لر مانع اولورلر بمش املدى بيوردوم كه حكم شريفم وصول بوليجاق كوره سز شويله كه مزبور ونديك كيلرى عهدنامه موجبنجه صداقت واستقامتله اول جانباره كلوب داخى اقچه لرى ايله ازيق المتق استدلكرنده عهدنامه به مخالف دخل وتعرض اتمك استرلر ايسه منع ودفع ايدوب عهدنامه به مخالف كسته بهي دخل وتعرض ائلرميويب انجندرميه سز تمرد ايدنلرى سكدوب عناد ايدنلرى عرض ايدمه سز شويله بلاسز علامت شريفه اعتقاد قلامز تحمرا في اواخر صفر المظفر سنه اربعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه

¹ O sırada bu sancağı kimin tasarruf ettiği bilinmiyor.

² Tommaso Contarini, bk. Vesika 55.

Vesika: 155.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 11, Pezzi 5) (Aralık 1536 = Cumad II. 943).

ÖZET : Venedik elçisinin, harâmî levend reislerinin Venedik'e âit yerleri vurup ve mallarını zapt, adamlarını esir ederek Draç kalesine geldikleri, uygunsuz hâlleri ile ilgili olarak İlbasan sancak beyi ve Draç kadısına hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبسان¹ سنجاغى بكي² دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام دراج³ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع

¹ ve ² Rumeli eyâletine bağılı İlbasan sancağı beyinin bu sırada kim olduğu bilinmiyor.

³ Draç, Drazzo.

⁴ Tommaso Mocenigo.

همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک بکاری جانبندن درگاه سعادت دستکاهه وارد اولان ایلچی^۱ شویله عرض ایلدی که یوسف و پاس اوغلی قرنداشی دیمکله معروف حرای لوند رئیسلی اکی قطعه قایقلى ايله واروب وندیکه متعلق اولان یرلرین اوروب ورنجبر کیلرین الوب ایچنده اولان آدملرین اسیر ایلوب و اسبابلرین غارت ایدوب دراج قلمهسته کلوب و بریرار ادملرین کیدن چقاروب قازوغه اوروب فساد و شاعتلر ایلمشلر ايله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباعم واردوقده تفتیش ایدوب کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه عهدنامه همایونمه مخالف وندیک جانبته دخل اولمق جایز دکل در انوک کبی داخی قایقلى اول جانیه کتورمیوب من بعد وندیکلویه متعلق یرلر ورنجبرلرینه دخل و تعرض ایدر میوب عهدنامه همایونمه مخالف ایش ایدر میوه سز تورد ایدنلری سکدوب زیاده عناد ایدنلری یازوب درگاه سعادت دستکاهه عرض ایلیمه سز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریرا فی اواخر شهر اخراجلادی سنه ثلث واربعمین و تسعمائه

بمقام ادرنه

Vesika: 156.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta I, Fasc. 19, Pezzi 4) No: 18 (Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940 "10 Eylül 1533"¹).

ÖZET : Venedik elçisinin şikâyeti ile ilgili olarak, levend gemilerine azık verilmemesi, limanlarda bu gibi gemilerin saklanmaması v.s. hakkında İlbasan sancak beyi ve Draç kadısına hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام ايلبسان سنجاغی بکی^۲ دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا دراج قاضیسی زيد فضله توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک ایلچیسی^۳ عرض ایلدی که اول جانبلرده واقع اولان حصار ارتلری وقول اوغللری وسایر خلق صندل^۴ طونادوب دکیزه یوریوب داخی وندیک کیلرینی ورنجبرلرین آلوب رزقلرین واسبابلرین غارت ایدوب شاعت وفساد ایدوب ولوند کیلرینه ازیق ویروب و لیا نلرده لوند کیلرین صاقلیوب معاونت ایدرلریمش مع هذا لوند کیمسه کسته ازیق ویرمیوب و حصارلرینه وکولرینه و لیا نلرینه قومیهلر و صاقلیمیهلر بالجمله حرای قایقلىرینه معاونت ایلیمیهلر دیو عهدنامه شریفه ده مقید و مسطور ایکن کیرو معاونت ایدرلریمش امدی بیوردوم که حکم شریفم وصول بولیجاق تفتیش ایلوب کوره سز فی الواقع مزبور حصار

¹ Bu tarih vesikada italyanca tarihlemidir.

² Tommaso Contarini.

³ ?

⁴ Gemi donatıp.

ارنلری وقول اوغللری وسایر خلق صننل طونادوب دکیزه یوریوب کیملر الوب تعدی ایدنلر هرکیملر ایسه ولوند کیملرنه ازیق ووروب معاونت ایدنلر داخی کیملر ایسه معلوم ایدنوب داخی عهدنامهیه مخالف شناعت وفساد ایدنلری محکم تأدیب ایلیهسز من بعد عهدنامهیه مخالف کسنبه ایش ایدرمیهسز تمرد ایدنلری سکدوب عناد ایدنلری عرض ایلیهسز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریرا فی اواخر صفر سنه اربعین وتسعمائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika: 157.

(Aynı tarihte Avlonya Sancak beyi ve Avlonya kadısına aynı meâlde gönderilen ferman).

Vesika: 158.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 12, P. 3) (Aralık 1536 = Recep 943).

ÖZET : Venedik elçisinin, Bosna sancağındaki Obrovaç Kalesi dizdarı ile Karin dizdarı İlyas Kostorik'in Venedik'e âit yerlerde harâmlik yaptıklarına dâir şikâyeti ile ilgili olarak Bosna sancak beyine ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنايت الملك
العلام بوسنه سنجاغی¹ بکی² دام عزه توقيع رفیع همایون واصل اولیجاچ معلوم اولاکه حالیا
ونديک ایلچیسی³ درگاه معلامه شویله عرض ایلدی که لواء مزبورده اوبراج⁴ قلمهسی دزداری
اولان بودوقلوبه⁵ یونس وقارین⁶ نام قلمه دزداری اولان الیاس قوستوریک⁷ دیمکله معروف
ایمش ونديکه متعلق یرلرده صانداللا ایله حرامیلق ایدن کسنه لر ایله اتفاق ایدوب دایما فساد
وشناعتدن خالی دکلریمش ایله اولسه بیوردوم که حکم شریف واجب الاتباع ایله ادملری
واردوقده بوخصوص اوکات وجهله تفتیش وتبع قلوب کورهسز قضیه عرض اولندوغی کبی
ایسه مذکورلره کرکی کبی تنبیه وتأكيد ایلوب ونديکه متعلق یرلره عهدنامه همايونه مخالف
اصلا وقطعا کسنه دخل وتعرض ایدرمیهسز اتمک استیائلری منع ودفع ایدمهسز ممنوع اولوب
زیاده عناد ایدنلری یازوب بلدرهسز شویله بلاسز وبعد النظر بو حکم شریفی ابقا ایدوب علامت
شریفه اعتماد قلاسز تحریرا فی اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث واربعین وتسعمائه

بمقام ادرنه⁸

¹ ve ² Gazi Husrev Bey. ³ Tommaso Mocenigo. ⁴ Obrovaç. ⁵ Podvikloye ?

⁶ Karin. ⁷ Kostorik. ⁸ Pâdişahın kışı Edirne'de geçirdiği esnâda.

Vesika: 159.

V. D. A. (T. V.) Busta XI. (Busta I. Fasc. 20 "21" Pezzi 4) (Eylül 1533 = evâhir-i Safer 940, 1533, 10 Septembre).

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik'e tâbi Ülgün kalesinden alış veriş için İşkodra taraflarına gelenlere yapılan tecâvüzler hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak İskenderye (İşkodra) sancak beyine hitâben ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام اسكندرية¹ سنجاغى بكى دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسكندرية قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه ونديك ايلچيسى² عرض ايلدى كه ونديكه متعلق اولكين³ قلعه سنك آدملرى بيع و شرا ايچون عهدنامه⁴ موجبنجه اول جانبه كلدوكلرنده ويوده لر وسوباشيلر وعزبلر اللرندن اسبابلرين وتركه لرين اليقويوب تعدى ايدرلر يمى وحسين بن حمزه نام كسنه وبعض كسنه داخى شرت و شناعت ايدوب ونديكلويه دايمآ تعدى ايدوب اخذ و جلب ايچون خلاف واقع اقرا و بهتان ايدوب انجدر يمى امدى بيوردوم كه حكم شريفم وصول بوليچاق تفتيش ايلوب كوره سز شويله كه مزبور ونديك طايفه سى عهدنامه موجبنجه كلوب كيدوب بيع و شرا اتدوكلرنده ويوده لر وسوباشيلر وغيريلر عهدنامه به مخالف دخل و تعرض ايدوب اسبابلرين وتركه لرين اليقويوب بي وجه انجدر لر ايسه منع و دفع ايدوب و مزبور حسين وسائر كسنه لر داخى خلاف واقع اقرا و بهتان ايدوب مجرد اخذ و جلب ايچون انجدر لر ايسه منع و دفع ايدوب عهدنامه به مخالف و شرعه وقانونه مغاير هيچ كسنه بي دخل و تعرض اتدريمه سز و عرض ايلدى كه آخر كسنه نك بورجى ايچون و يا خود متهم اولوب غيبت ايدن ايچون بر كسنه دولميه لر ديو عهدنامه ده مقيد اولمغين كركدر كوره سز عهدنامه به مخالف آخرك بورجى ايچون و يا آخر كسنه ايچون بر كوي⁵ دوتوب حبس اتمك استيانلرى منع و دفع ايدوب عهدنامه به مخالف ايش اتدريمه سز شويله بلاسز ترمرد ايدنلرى سكدوب عناد ايدنلرى عرض ايدن سن شويله بلاسن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريرا في او اخر صفر سنه اربعين وتسعمائه

بمقام قسطنطينيه

¹ İşkodra.

² T. Mocenigo.

³ Ülgün.

⁴ 1521'de yapılan.

⁵ Birisi anlamına gelen biregü (Tarama Sözlüğü C. I S. 588 vd).

Vesika: 160.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta I., Fasc. 21 "23", Pezzi 4) (5 Ekim 1533 = 16 Rebi I. 940 = 1533 ottobre 6).

ÖZET : Venedik elçisinin, Şibenik kalesindeki tuzladan tuz satın almaya gelen tâcirlerden kanunî gümrük resminden fazla para almak isteyen, emin ve âmillerden şikâyeti ile ilgili olarak Bosna sancak beyi ile Skradin kadısına gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام صاحب العز والاحتشام بوسنه سنجاغى بكى¹ دام علوه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا اسقرادين² قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك بكلىرى جانبندن دركاه معلومه كوندريلان ايلجى كلوب شبنك³ قلعهنده اولان طوزلادن طوز صاتون المتق ايچون رنجبرلر كلوب طوز صاتون الوب كتدوكلرنده اول يرده كرك ضبط ادن امين وعاملر مذكور رنجبرلردن عادت وقانون ازره كروكلرن الدقلمندنصكره قانوندن زياده اقچه طلب ادوب ظلم وحيث ايدرلر ديو بلدرديلر امدى طوز آلمغه كلان رنجبرلره قانونه مخالف ظلم وحيث اولوق جايز دكلدر بيوردوم كه كوره سز ذكر اولان مملحه لردن رنجبرلر واروب طوز صاتون الوب قانون ازره كروكلرين ويردكلرنندنصكره امين وعامل اولانلره قانون اوزره الناجق كمركدن زايد رنجبرلردن اقچه لرن المتق استرلر ايسه منع ادوب الدرهمه سز همان قانون ازره كرك نيسه انى الدرهمه سز خلاف قانون زياده اقچه لرن الورلر ايسه كيرو اليوره سز اسلمز ايسه يازوب بلدرهمه سز شويله بلاسز علامت شريفه اعتقاد قلاسز تحريراً فى اليوم السادس عشر من شهر ربيع الاول سنه اربعين وتسعمائة

بمقام قسطنطينيه

¹ Gazi Huarev Bey.

² Skradin.

³ Şibenik.

Vesika : 161.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 15, Pezzi 3) (ocak 1537 = evasıt-
receb 943 (1536).

ÖZET : Venedik elçisinin, Mora sancağındaki bazı voyvodaların Venedik tâ-
cirlerine vukubulan tecâvüzleri ile ilgili olarak yaptığı şikâyet üzerine
Mora sancak beyi Kasım Paşa ile Balya-Badra (Paleo Patras) kadısına
gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخر ذوالدولة الراخنه والعزة البارقه المحفوف
بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا دامت معاليه ومفخر القضاة والحكام معدن
الفصل والكلام مولانا باليه بادره¹ قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق
معلوم اولاً كه حاليا ونديك ايلچيسى سده سعادتمه شويله عرض ايلدى كه بوندن اقدم مورہ
سنجاقى بكنه متعلق اولان ويوده لردن وبعض لرد ونديكه متعلق اولان بازركانلردن پاوله سورنده²
ويتقولا انايت³ وزان مانى پر⁴ ونك ادملرى والوزه جاني⁵ نك ادملرى ووصالحق پرولى⁶ نام
بازركانك وادملرينك جبر ايله بشيوز سكه التونلرين الوب وكنندولرين دوتوب حبس ايدوب
وچوقلرين واسبابلرين صاندروب صكره مذكورلرك اوزلرلر نه يوكن يوزاون اكيشر اقبه تركه
براغوب قاضى يه ايلدوب جبر ايله حجت الوب ظلم وحييف ايلمشلر ايله اولسه بيوردوم كه
حكم شريف واجب الاتباعم ايله ادملرى واردوقده احضار خصما قلوب اوكات وجهله حق
اوزره تفتيش ايدوب كوره سز قضيه عرض اولندوغى كچي ايسه مذكورلرك خلاف شرع وقانون
الينان التونلرين بعد الثبوت حكم ايدوب البيوروب عهدنامه همايوننه مخالف كسنيه دخل اندرميه سز
تمرد ايدنلرى سكيديوب عناد ايدنلرى يازوب عرض ايدسه سز شويله بلاسز وبعد النظر بوحكم
شريفى الارنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسنز تحريراً فى اواسط شهر رجب المرجب
سنه ثلث واربعمين وتسعمائه

بمقام ادرنه

¹ Paleo Patras.

² Paolo Surende ?

³ ?

⁴ ?

⁵ Aloisi Giani.?

⁶ ?

Vesika: 162.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 9, Pezzi 3) (Ocak 1537 = evâil-i Şaban 943 = 1536).

ÖZET : Venedik elçisinin, Mora'da bir panayırdan gelirken tecâvüz eden harâmilerin Venedik tâcirlerini öldürüp eşyalarını zaptettikleri hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa'ya ferman.

طغرا

قدوة الاعالی والاعاظم مستجمع جميع المعالی والمفاخر ذوالدولة الراصحة والعزة البارقه المحضوف
بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا دامت معاليه توقيع رفيع همایون واصل اولیجاق
معلوم اولاً که حالیا سدة سعادتتمده اولان ونديک الخیسی شویله عرض ایلدی که بوندن اقدم
ونديکه متعلق بعض بازرکانلر دستنامه¹ نام پنايردن کلور ایکن حرامی باصوب کيمن قتل
وکيمن مجروح ایدوب ولوره حانی² نام ونديکلونک وقرنداشرینک داخی ادملرین قتل ایدوب بش
التي بيک فلورسنی واسبابلرین تلف ایدوب سابقاً حکم شريفعله تفتيش اولندقدہ ذکر اولنان
حرامیلردن بعض اله کروپ یولدشلرین تقرير اتدوکلرنده مورہ دفترنده واقع اولمغله اول
اسباب ودوتلان حرامیلر مفتش النده قالوب صکره طلب اولندقدہ مفتش اول حرامیلرک
اقچهلرین آلوب صالیوروب حیف ایلمش لر ایله اولسه بیوردوم که ذکر اولنان قضیه بردعه
شرعه صوریلوب فصل اولامش ایسه احضار خصماً قلوب و ذکر اولنان حرامیلر دوتلوب اله کیرمش
ایکن غیب اتدرنلره شرعه وقانون ایله بولدروب کتوردوب برموجب شرع قوم تفتيش وتبع
قلوب کوره سن ذکر اولنان بازرکانلری قتل ایدوب اسبابلرین والتونلرین غارت ایدنلر
کیمار ایدوکی بحسب الشرع الشریف ظاهر و ثابت اولدقدنصکره النان اسبابلرین و التونلرین
بیقصور الیوروب داخی سپاهی طایفه سندن اولانلری حبس ایدوب سدة سعادتتمه عرض
ایلیه سن سپاهی طایفسندن اولیانلری یازوب درکاه معلامه عرض ایلیه سن عهدنامه همایونمه
مخالف ایش ایتدرمیه سن شویله بلاسن علامت شریفه اعتقاد قلاسن محریرا فی اوایل شهر شعبان
المعظم سنه ثلث و اربعین و تسمائه

بمقام ادرنه

Vesika : 144.

V. D. A (T.V.) Busta XI. (Busta 10, Fasc. 5, Pezzi 2) (Ekim 1533¹=
Rebi I. 940).

ÖZET : Venedik elçisinin şikâyeti ile ilgili olarak Nova (!) kadısına gönderilen
ferman.

قدوة الامراء والكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام² قاضيسى زيد فضله
توقيع رفيع هميون واصل اوليجاق معلوم اولاً كه ونديك ايلچيسى³ دركاه معلومه عرض
ايلدى كه⁴ وحصار ارلرندن حميد و پر على و على اوکس⁵ و طورمش
و ساقويك⁶ نام كسنه نك موسى نام اوغلندن ماعدا اوغلارى و بعض قول اوغللى داخى انواع
شناعت و فساد ايدوب نيجه صاندلر طونادوب ايچنه كيروب دريا يوزينه كوندروب ونديكلونك
قطور نام قلعهسى قرينده بولدقلى كيلىرى الوب خلقن قيروب اسبابلرين يغا ايدوب داخى
مزبور دزدار ايله پاي ايدوب و رپزن⁷ نام طوزله قريهسى خلقى داخى فساد و شناعت ايدوب
ونديكلونك كيلىرنه و ايلرنه و آدملرنه و قلعهلرنه دخل و تعرض ايدوب رنجبر كيلىرى يورومز
اولوب كيجه ايله متصل كيلىر الوب آدملرين قيروب انواع تعدى ايدوب و بعض حصار اري
مزبور قطور نام قلعهلرنه واروب ييوب ايچوب صكره قلچلرين چقاروب اول قلعه نك بكنه
قليج چكوب تعدى ايدوب هر زمانده بونك كبي شناعت و فساد ايدرلر يمش امدى مزبور
حصار ارلرينك درلكلى التوب قلعه دن رد اولنوب سورلوب چقاريلوب من بعد اول قلعه ده
انلره درليك اولامه سن امر ايدوب بيوردم كه مزبور حصار ارلرينك درليكلرين قطع ايدوب
قلعه دن سوروب چقاروب كيدرهمسز من بعد اول قلعه ده انلره درليك و يرلكدن حذر ايدهمسز
اول طرفه اولان حصار ارلرنه و قول اوغلرنه و ساير خلقه كركى كبي تنبيه و تاكيد ايله يساق
ايدوب اصهرليه سز كه عهدنامه مخالف من بعد هيچ احد صاندل⁸ طونادوب داخى دريايه
چقميوب ونديك كيلىرنه و ولايتلرنه و آدملرنه و قلعهلرنه دخل و تعرض ايلميه لر شويلىكى
عهدنامه مخالف كيرو تعدى ايدهمسز اولورلسه محكم حقلرندن كلنوب تاديب ايلميه سز اكر
عرضه محتاج قضيه واقع اولورسه عرض ايدهمسز شويله بلاسز علامت شريفه اعتماد قلاسز
تحريراً فى اواخر ربيع الاول سنه اربعين و تسعمائه

بمقام قسطنطنيه

قد وصل فى سلخ جمادى الاخر سنه اربعين و تسعمائه⁹

هذه صورت الحكم السلطاني و الامر الخاقاني نقلت

من الاصل¹⁰ بلاز ياده ولا نقصان وانا افقر الورى

محمد بن احمد المولى سوه¹¹ مع هراطاع¹²

¹ Fermanın yazıldığı tarih, bir de fermanın ilgililere vâsıl olduğu bir ay sonraki ikinci bir tarih vardır.

² Vesikanın fotokopisi silik çıkmıştır, fakat Nova (Kastel Novo) kadısına hitâben yazıldığı anlaşılmaktadır. ³ T. Mocenigo veya P. Zen.

⁴ Yine silik çıkmıştır. ⁵ Öğüt? ⁶ Sako Bey? ⁷ Ripzen? ⁸ Sandal.

⁹ Kasım 1533. ¹⁰ Bunun bir sureti. ¹¹ Nova (Castel Nuovo). ¹² Karadağ.

Vesika: 145, 146, 147¹.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 5, Pezzi 5) (Aralık 1536/Ocak 1537 = evâsıt-ı Receb/evahir-i Receb 943)².

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik tâcirlerine yapılan haksızlık ve baskılar hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa ve Mora sancağı kadularına gönderilen ferman.

طغرا

قدوة الاعالى و الاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخر ذوالدولة الراسخه والعزة البارقه المحضوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم پاشا³ دامت معاليه ومفاخر القضاة والحكام معدن القضايل والكلام مورده سنجاغى قاضيلرى⁴ زيد فضلهم توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاكه حاليا ونديك بكبرى⁵ طرفندن سدة سعادت بخشمه وارد اولان ايلجى⁶ شوبله عرض ايلدى كه ونديك بازركانلرنه اول جانیده بعض كستلر مجرد اخذ مال ايجون سيز اسبانیه دونامسيله ييله⁷ ايدوكوز ديو افترا ايلوب تزور و تلبیس شاهدلر اقامت ايدوب دخل و تعرض ايدوب انجدرلر عيش ايله اولسه بيوردوم كه حکم شريف واجب الاتباع ايله ادملرى واردوقده تفتيش ايدوب كوره سز قضبه عرض اولندوغى كجى اولوب ونديكه متعلق بازركانلره و ادملرنه تزور و تلبیس ايدوب اول وجهله افترا ايدوب دخل و تعرض اتدوكلى واقع ايسه منع ايدوب مذکورلره كسته بى وجه دخل اتدوميه سز تا كه عهدنامه همايونم اوزره كندو تجارتلرنده اولالرت مرد ايدنلرى سكدوب عناد ايدنلرى يازوب عرض ايديه سز شوبله بله سز و بعد النظر بو حکم شريفى اللرنده ابقا ايدوب علامت شريفه اعتماد قلاسنز تحريرا فى اواسط شهر رجب المرجب سنه ثلث و اربعين و تسعمائه

بمقام ادرنه⁸

¹ Her üç vesika gerek metin, gerek muhtevâ bakımından aynı olarak üç tane tanzim edilmiştir.

² Sâdece 147 numaralı fermanın tarihi evâhir-i Receb 943 tür.

³ Güzelce Kasım Paşa.

⁴ Mora sancağına bağlı bütün kadılıklar.

⁵ Doj ve Senato üyelerini kast etmiş olmalıdır.

⁶ Tommaso Mocenigo'nun 1537 savaşı arifesindeki faaliyeti.

⁷ Beraber.

⁸ Avlonya seferine çıkılmadan önce.

Vesika: 162.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 6, Fasc. 9, Pezzi 3) (Ocak 1537 = evâil-i Şaban 943 = 1536).

ÖZET : Venedik elçisinin, Mora'da bir panayırdan gelirken tecâvüz eden harrâmilerin Venedik tâcirlerini öldürüp eşyalarını zaptettikleri hakkındaki şikâyeti ile ilgili olarak Mora sancak beyi Kasım Paşa'ya ferman.

طغرا

قدوة الاعالى والاعاظم مستجمع جميع المعالى والمفاخر ذوالدولة الراىحه والعزة البارقه المحفوف بصنوف لطايف عواطف الملك الاعلى قاسم باشا دامت معاليه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاه كه حاليا سدة سعادتتمده اولان ونديك الحيسى شويله عرض ايلدى كه بوندن اقدم ونديكه متعلق بعض بازركانلر دسنامه¹ نام پنايردن كلور ايكن حرامى باصوب كيمن قتل وكيمن مجروح ايدوب ولوره حانى² نام ونديكلونك وقرنداشلرينك داخى ادملرين قتل ايدوب بش التى بيك فلورسنى واسبابلرين تلف ايدوب سابقا حكم شريفمله تفتيش اولندقدده ذكر اولنان حراميلردن بعض اله كروب يولدشلرين تقرير اتدوكلرنده مورده دفترنده واقع اولغله اول اسباب ودوتلان حراميلر مفتش النده قلوب صكره طلب اولندقدده مفتش اول حراميلر وك اچهلرين آلوب صاليويروب حيف ايلمش لرايله اولسه بيوردوم كه ذكر اولنان قضيه بردغه شرعله صوريلوب فصل اولامش ايسه احضار خصما قلوب و ذكر اولنان حراميلردوتلوب اله كيرمش ايكن غيب اتدرنلره شرعله وقانون ايله بولدروب كتوردوب برموجب شرع قوم تفتيش وتبع قلوب كوره سن ذكر اولنان بازركانلرى قتل ايدوب اسبابلرين والتونلرين اغارت ايدنلر كيملر ايدوكى بحسب الشرع الشريف ظاهر و ثابت اولدقدنصكره النان اسبابلرين والتونلرين بيقصور اليوروب داخى سپاهى طايفه سندن اولانلرى حبس ايدوب سدة سعادتتمه عرض ايليه سن سپاهى طايفه سندن اولمازلرى يازوب دركاه معلومه عرض ايليه سن عهدنامه همايونمه مخالف ايش ايتدرميه سن شويله بلاسن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريرا فى اوایل شهر شعبان المعظم سنه ثلث و اربعين و تسعمائه

بمقام ادرنه

Vesika: 163.

V. D. A. (T.V.) Busta XI. (Busta 14, Fasc. 12, Pezzi 2) (Serie II., Busta 11, Fasc. 70) (Kasım 1542 = evâil-i Şaban 949 = 1542, 10 Nov.)

ÖZET : İskenderiye sancak beyi Halil Bey ile Karadağ kadısının, Kotor kalesi civârındaki Despot Tuzlası ile ilgili arz ve teklifleri üzerine, Hersek sancakbeyi Câfer Bey ve İskenderiye, Karadağ kadılarına gönderilen ve tuzlalar ile havaars-ı lümâyunlar hakkında talimâtı ihtivâ eden ferman.

1

قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام ذوالقدر والاحترام المختص بمزيد عنایت الملك العلام
هرسك سنجاغى بكى دام عزه ومفخر القضاة والحكام معدن الفضل والكلام اسكندريه
وقرطاغ قاضيلرى زيد فضلها توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاه اسكندريه
سنجاغى بكى اولان خليل دام علوه ايله اولان قرطاغ قاضيسى دركاه معلومه مكتوب
كوندروب ونديكلونك قرطاغ قضااسنده اولان قوتور² نام قلعهك قديمى سنورندن اهالى⁴
قلعه تجاوز ايدوب كلان بكار مقيد اولمغله ميريه متعلق دسپوت طوزليسى ديمكله معروف
طوزله كه تا نوه³ طوزلهسنه متصل ايكن اول طوزلهك ايچنده وخرمنارنده زراعت ايدن
اراضى ميريدن خيلى يرلره مالكانه متصرف اولوب زراعت وحرثت ايلدكارى سيبدين
مملحه مزبوريه تمام سنورى اولوب هر نسنده نيجه كره يوز بيلك اقچه خسران واقع اولور
اول يرلر قديمى سنورلرى اوزره ميرى ايچون ضبط اولنورسه هر نسنده بش يوك اقچهيه
داخى زيادهيه التزام ايدر كسنه لر واردر بوندن غيرى قضاي مزبورده واقع اولان استارغراد⁴
نام قلعهلرك داخى سنورلرى معلوم ايكن شيمدى خيلى تجاوز ايدوب حتى باشقراديك⁵ ناحيهك
اهاليسى كليا ارض ميريده سكون ايلمشلردر و بوندن ماعدا بار⁶ واولكون⁷ نام قلعهلرك
داخى اهاليسى سنور قديمارندن تجاوز ايدوب اكثر ميرى يرلرده زراعت ايدوب رعبايابه
تمام اضطراب و يرمشلردر ديو اعلام ايلمشلردر امدى سده سعادتده اولان دفتر خاقانيه نظر
اولندقدده مزبور قوتور² قلعهسنك و غربلان⁸ حاصلارى ايله بله شول وجهله قيد اولمش كه
مثلا قوتور قلعهسنك سنورى تعيين اولنوب دسپوت وچرنه⁹ زماننده واندن اول و صكره دن
مرحوم ومغفورله سلطان بايزيد خان طاب ثراه زماننده اسكندر پاشا¹⁰ وميخال اوغلى
اسكندر بك¹¹ وروم ايلي كتخداسى سنان بك¹² دفعاتله واروب سنور تعين ايدوب خاصه
همايون ايچون ضبط اولنر مش جانب شريقيسى دسپوت مملحهسنه دكزدن صو التدوغى رك
استراد بو پتر جزيره سندن¹³ يكا دكز كنارنده كافرى كاركر ياپلو فوجى واريمش
يچوه¹⁴ ديمكله مشهور يردن كه برده¹⁵ نام قريه پادشاه سنورنده واقع اولوب اندن بولجه

¹ Tuğrasız ve bir suret olan ferman.

² Kotor (Cattaro).

³ Nova (Kastel Nuovo).

⁴ Starigrad. ⁵ Başkrovice. ⁶ Bar.

⁷ Ulcine. (Ülgün).

⁸ Girblan. ⁹ Vcermi?

¹⁰ Bosna vâlisi, ölümü h. 912 (1506-1507).

¹¹ Mihal oğlu İskender Bey.

¹² Ümeradan Sinan Bey, ölümü h. 893 (1488).

¹³ ?

¹⁴ Bacvo (fiçı).

¹⁵ Burda.

کیدر قونیه¹⁸ نام دهبه چيقار باغلا اوجندن بغداد سنك¹⁷ نام قريه باغلارى دبندن يولجه يوقارو دكرمنلر قوشوشندن اسنوز برويجه¹⁸ ديمكله معروف كليسادن يولجه موقره پوپوفجه¹⁹ نام موضعدن طغرى قلعه قوتور قلعه سنك اوستون يانندن قلعه نك هر سك طرفنده كي باغلارى اوجندن دكزه اينر نهايتى يولدر وجانب غربيى مذكور دسپوت مملحه سندن دكر كنارنده چرنه²⁰ مملحه سى صوبى الندوغى جهتن لوشنجه²¹ طاغى دكزه قاوشدوغى برده مذكور داغ دبندن كرم دلكدن يوقارو واروب مذكور طاغ دبنده توبليش²² نام پيكاره طغرى لشويك²³ نام قريه نك التى يانندن كه مذكور پادشاه سنورينه واقع اولوب طغرى طراشتى²⁴ ديمكله معروف ليامه اينر نهايت بولور صكره ونديك ياغى²⁵ اولمغين غربلان²⁶ ناحيه سى ونديكه تابع اولمش ونديكله مصالحه اولدقدن صكره سنوره دخل ايديجك فيروز بك امر پادشاهى سى اوزرينه واروب كندو مريض اولمغين فرنك قاسم نام آدمى كافره ميل ايدوب سنورى بریدن كسش اكي پاره قريه وغربلان اوسى²⁷ واكى مملحه كافر سنورينه واقع اولمش اتلان (?) پادشاهه چرنه مملحه سندن غيرى نسته يوقدر تفتيش اولندقدن اول زماندن قلمش يرار كسئلردن اسكندريه كتخداسى سنان و ژابيوه²⁸ قلعه سندن بالقجى حمزه ديمكله معروف حصار ارى و قره طاغ كفره سندن يرار يرار شهادت ايتديلر حاليا مستعمل اولان سنور بودر كه ذكر اولنور شمى فيروز بك كسدوكى سنور كه خاصه پادشاهيه ضبط اولنور قوتور قلعه سى اوكنده موقره بولوجه²⁹ ديمكله معروف يردن اوستوننه بولوجه³⁰ نام كليسادن غربلان دكرمنلرندن كه غربلان سنورنه واقع اولور اندن قريه³¹ نام قيايه وارور اندن استرغانيه غلاويجه³² نام دهبه وارر اندن لشويك باغلارى نك³³ اوسى ياننده اروتته وارنه³⁴ نام كليسايه وارر اندن دپلر اوزريده دمومهور³⁵ ديمكله معروف پليد اغاجنه وارور اندن ضرروفجه³⁶ اورمانندن يقوه³⁷ نام موضعدن واروب درياده نهايت بولور واستارعراد³⁸ قلعه سنك سنورى داخى مزبور قلعه نك اطرافنده اولان باغلرندن غيرى سنور يوقدر ماعداسى فى الجملة پادشاهى³⁹ عالم پناه سنوريدر قوتوردن باره⁴⁰ كيدر اولرندن يوقرو اولان باشتنلر⁴¹ داخى پادشاه سنورنده واقع اولمش در و بار قلعه سنك سنورى داخى مزبور قلعه نك دكر كنارندن دلويجه⁴² نام يردن كلور دهبه وارور اندن غورقد اورسك⁴³ اورتاسندن طاش دوكنده لاويكدن⁴⁴ ماله دولجه⁴⁵ نام دهبه وارور اندن بويك رالو⁴⁶ نام پيكاره وارور اندن لاستوه⁴⁷ نام تارلايه وارور كه

18 Konia.

20 Cerne.

24 ?

28 Jabiva.

28 Strogania Slaviçe?

28 Zuruşça ?

40 Bar.

44 Lvavic ?

17 ?

21 Loşinitza.

26 Düşman.

29 Mokra Police.

28 Leşevic bağları.

27 Yakova.

41 Baştınalar.

45 Male Dolce ?

18 ?

22 ?

26 Girblan.

30 ?

34 ?

38 Starigrad.

42 Delvice ?

46 Büyük Ralo ?

19 Kara Popovice.

28 Leşevic.

27 Girblan - ovası.

31 Kırma?

35 ?

39 Pâdişah-ı âlempenâh.

43 ?

47 Lastva ?

نصف باره لوئیه⁴⁸ و نصف اخرى قلعه مزبوره به متعلق در موتلی بالسنه⁴⁹ نام یره وارور اندن خزنلر⁵⁰ نام طاغه وارور اندن منقوله⁵¹ نام مزرعه به وارور اندن بیله نام طریق عامه داخل متعلقدر اول محلده منتهی اولور بو بایده وندیک دوژنه داخی حکم شریفم کوندریلوب کئندو جانبندن آدمیسنی تعیین ایدوب کوندرمک امر اولمشدر بیوردم که حکم شریف واجب الاتباعم وصول بولیجک تأخیر و تراخی ایلمیوب بالذات محل مزبوره واروب مذکور وندیک دوژنک کوندردوکی دم ایله مباشرت ایدوب مذکور سنوری هر قنغی محلدن ایسه دقترخاقانیده مسطور اولدوغی اوزره معلوم ایدینوب اوزرینه یوریوب جایجا علامتله وضع ایدوب واکا کوره مفصل و مشروح حجت یازوب و امضالیوب سده سعادتله ارسال ایلیه سن که من بعد اول سنورله عمل اولنوب اگا مخالف وندیکلو جانبندن دخل و تعرض اولنلو اولیه تمام حق اوزره اولوب سنوی بر وجهله تعیین و تصحیح ایلیه سز که مرور زمانله اصلاً نزاع وجدال اولماغه قابلیت قالمیه و ذکر اولنان اولکون⁵² قلعه سنک دقترده یازلش بولنیوب اول بایده داخی امر همایونم بونک اوزرینه که تمام اهتام ایدوب اول یرلرک مسن و معتمد علیه مسلمانلرنی و اهل وقوفی جمع و احضار ایدوب مزبور قلعه نیک قدیمی متعین و معمول به اولان سنوری داخی هر نه محلدن ایسه معلوم ایدینوب یریر نشانلر وضع ایدوب تمام حق اوزره قدیمی سنوری هر قنغی محلدن ایسه تحقیق ایدینوب مفصل و مشروح انیداخی بلدره سز واکر ذکر اولنان سنورلرک ایچنده وندیکلو طایفه سنندن کسنه زراعت و حراثت ایدر ایسه مقتضای دقتر و قانون اوزره خاصه همایونه راجع اولان حقوق و رسملری نه ایسه خاصه همایونم جانبندن ضبط ائدره سز بالجمله ذکر اولنان سنورلر خصوصنده زیاده اهتام اولق کرکدر سزک درایت و حسن امانتکزه اعتماد اولغین بو خصوص سزله امر ایلدم سیز داخی اکا کوره تابع اولوب بر وجهله تصحیح و تمیز ایلیه سز که دایما آنوکه عمل اولنوب هیچ بر زمانده نزاعه باعث اولوب داخی تکرار کورمه احتیاج قلمیه شیله بلاسز علامت شریفه اعتماد قله سز تحریراً فی اوایل شعبان المعظم سنه تسع و اربعین و تسعمائه

48 Baralunya ?

49 ?

50 ?

51 Nikola ?

52 Ulcine. (Ülgün)

Vesika: 164.

V. D. A. (T V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 28, Pezzi 3) (Kasım 1546 = evâhir-i Ramazan 953 = 1546, 15 Nov.).

ÖZET :

Kotor providoru Francesco Mosto yedine Nova kadısı tarafından verilen ve ibrâz ettiği hüküm gereğince Venedik'ten getirip, İstanbul'a südde-i saâdete gönderilmek üzere Hersek sancak beyi Hayreddin Bey'e teslim olunduğunu gösteren ve 11 kese içindeki 11.000 altın flori için tanzim olunan Huccet (temessük).

«المحرر فيه مقرر عند وانا افقر الوارى يحيى بن قاسم المولى بقضاء نوه¹

خلاقة عني عنها العاقى»

سبب تحرير كتاب وموجب تسطير خطاب اولدرکه حاليا ونديك توابعتدن قنور² پرويدرى³ يدندن حکم شريف جهاتمطاع وارد اولوب مضمون ميموننده شويله فرمان اولمش ونديك بکلرندن سده سعادتمه فلورى ارسال اولمشدر ذکر اولان فلورى فخر الامراء الکرام هرسک سنجاغى بکنه تسليم اولندقده قاچ کيسه در تعداد ايدوب کيسه لروک مهرلرين بوزميوب عددى ايله تسجيل ايليوب بر صورتن مذکور پرويدر³ يدينه تسليم ايليوب بر صورتن داخى فلورى ايله سده سعادتمه ارسال ايليوسز ديو فرمان اولماغين امثالا⁴ للامر العالى ذکر اولان فلوريلر مذکور پرويدر فرنجشغو مستو⁴ يدندن قبض اولندقده اون بر کيسه اولوب هر کيسه بيک التون اولوب مهرلرى بوزليوب مذکور اون بر عدد کيسه فخر الامراء الکرام هرسک سنجاغى بکى خيرالدين بکه تسليم الونوب درکاه معلاده اولان بايلوسه⁵ تسليم اتمکه الوب قبول وقبض اتموم دذکده وقوعى قبل شرعى شريفدن تمسک طلب اولندقده بر موجب امرعلى پرويدر فرنجشغو يدينه تسليم الونوب وصورتى⁶ اخرى مومى اليه بک حضرتلرينه تسليم الونوب در دولته ارسال اولندى وقوعى اوزره ماجرالواقع بو وثيقه ناطقه بر سبيل تمسک کتب الونوب پرويدر فرنجشغو يدينه دفع اولنديکى وقت حاجتده احتجاج ايدينه جرى ذلك وحرر فى اواخر رمضان المبارك سنه ثلث وخسين وتسعمائه

شهود الحال

نوه ⁷ ودوبرونيك ⁸	مصطفى اغا	احمد بلوک باشى	عزب اغامى اورج اغا
امين محمد امين	نوبتجيان قلعه نوه ⁷	نوبتجيان قلعه نوه ⁷	
دمير اغا نوبتجيان	درويش کتخدا	ومصطفى دزدار عتيق	وغيرهم من الحاضرين
قلعه نوه ⁷	قلعه نوه ⁷	قلعه نوه ⁷	

¹ Kastelnova.

² Kotor (Cattaro).

³ Proveditore.

⁴ Francesco Mosto.

⁵ Alessandro Contarini.

⁶ Suret-i âhari.

^{7,8} Nova-i Dubrovnik.

Vesika: 166.

V. D. A. (T.V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 10, Pezzi 8) II. (19 Ocak 1545 = 29 Şevval 951).

ÖZET : Vesika, 165 te bahis konusu edilen 41.000 florinin teslim alındığına dâir Nova kadısının (Yusuf b. Ahmed) şahitler huzurunda tanzim edip Reiner yedine verdiği şer'î tescil (Huccet).

« هذه صورة السجل نقلت عن الاصل بلا ضم ولا كتم وانا الفقير

يوسف بن احمد المتعين بقضاء نوه »

سبب تحریر املا و موجب تسطیر انشا اولدرکه حالیا سده سعادت پناهدن فخرالامراء الکرام هر سگ سنجاغی بکی خیرالدين بك دام اقباله حضرتلرینه وبوققیره حکم شریف عالیشان وارد اولوب مضمون میموننده فرمان اولنان بوکی حالیا سده سعادتمده اولان وندیک الحیسی جانیندن درکاه معلامه شویله عرض اولندیکه وندیک دوزی جانیندن سده سعادتمه ادا ایدجکلری باقی فلوریدن قوتور بکلرینه بر مقدار فلوری ارسال اولندوغن عرض اتماکین بیوردیمکه مشارالیه طرفندن سده سعادتم ایچون سیزه نمقدار فلوری کلور ایسه آدملری یاننده آچوب جمله نمقدار فلوریدر عد ایلیوب سنکی قاضیسین ثبت سجل ایلیه سز و سنکی سنجاقبکی سن اعتماد ایلدوکلک بر برار کسنه باش و بوغ تعین ادوب سپاهیلردن و حصار اولنلردن کفایت قدری آدم قوشوب ذکر اولنان التولری امین و سالم سده سعادتمه ارسال ایده سن و نمقدار فلوری ایدوکن یازوب عرض ایده سن حالیا سنه احدی و تسعائه شوالی یکرم طقوزنجی کونی قنور قلعه سنده پره وه دور الویز رینر نام وندیک بکی فرمان اولنان باقی فلوریدن قرق بر بیک فلوری بی تسلیم ایچون میر مزبور حضرتلرینه وبوققیره مکتوبلری ایله آدملری کلوب امر شریفه امثالاً میر مزبور حضرتلریله نوه قلعه سیله قوتور قلعه سی مابیتلرنده واقع اولان بله نام محله کلنوب و قوتوردن مزبور پره وه دور الویز رینر دخی کتوردکلری فلوریله محل مزبوره کلوب کتوردکلری فلوریلر عدد و وزن اولندقده قرق بیک طقوز یوز عدد وندیک سکه سی ایله افرنجیه فلوری و یوز عدد سلطانیه که جمله قرق بر بیک فلوری اولوب بی قصور فرمان شریف عالی موجبجه سده سعادت پناهمه ارسال اولتیق ایچون مزبور الویز رینر الندن میر مزبور حضرتلرینه تسلیم اولنوب تسجیل اولندی و طلبلریله صورتی اخراج واللرنه ویرلدی که وقت حاجتده مذکر حال اولته تحریراً فی ۲۹ شوال المکرم سنه احدی و خمسن و تسعائه

شهود الحال

مصطفى صوباشی حسن ناظر مقاطعات لواء هر سگ محمد الامین نوه حقیق

حسین بك غلام سلطانی اوروج آغای عزبان قلعه نوه و قنبر اغا بن حسن

و پیر علی بن سلیمان و غیرهم من الحاضرين

Vesika: 167.

V. D. A. (T.V.) Busta XII. (Busta 2, Fasc. 43, Pezzi 3) (7 Eylül 1551 = 6 Ramazan 958).

ÖZET : Kıbrıs cizyesi olarak 1551 yılına ait 8000 florinin Venedik balyosu Bernardo Navagero elinden alınıp hazineye teslim edildiğine dâir yazılan hükm-i hümayun.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدرکه جزیره قبروس بکلرینک سنه سبع وخسین و تسعائه ربیع الاولنک اون اوچنده واقع اولان ابریلک یکریمی برندن¹ سنه ثمان وخسین و تسعائه ربیع الاولنک یکریمی دردنده واقع اولان ابریلک یکریمی برنه² کلنجه واجب اولان سکزیبیک سکه افرنجیهلری سنه ثمان وخسین و تسعائه شعباننک یکریمی کوننده³ وندیک بایلوسی برناردو نواجره لندن خزانة عامرهمه تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدی شویله بلالر علامت شریفه اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم السادس رمضان المبارک سنه ثمان وخسین و تسعائه

بمقام قسطنطنیه

¹ 21 Nisan 1550.

² 21 Nisan 1551.

³ 29 Ağustos 1551.

⁴ Bernardo Navagero.

Vesika: 168.

V. D. A. (T.V.) Busta XII. (Busta I. Fasc. 41, Pezzi 3) (Serie I. Mazzo VII. Fasc. 18) (Nisan 1552 = 28 Rebi II. 959).

ÖZET : Zakine adası cizyesi olarak Venediklilerin 1552 yılına ait verdikleri ve yeniçeriler kâtibi Mehmed eliyle hazineye teslim olunan 500 sikke efrencî için Balyos tercümanı eline verilen hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدرکه حالیا وندیک بکلرینک زاکیه جزیره سنک سنه سبع وخسین و تسعائه رمضاننک اون طقوزنده واقع اولان اوختورس اولندن سنه ثمان وخسین و تسعائه شواننک غره سنه کلنجه واجب اولان بشیوز سکه افرنجیه کسیملری سنه سبع وخسین و تسعائه ربیع الاولنک اون اکنجی کوننده درکاه معلام یکیچریلری کاتبی محمد زید مجده لندن خزانة عامرهمه تسلیم اولماغن مذکور محمد زید مجده الله تسلیم حکمی ویرلشدی شمذیکحالده قهومده اولان وندیک بایلوسی برناردو جانبندن ترجمان اولان ثرتزه نام ذمی کلوب بو بابده کندویه تکرار حکم شریف طلب اتمکین اشبو حکم شریفم ویرلدی

شویله بلالر علامت شریفه اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم الثامن والعشیرین شهر ربیع الآخر
سنه تسع وخمیسین وتسعمائه
بمقام ادرنه

Vesika: 169.

V. D. A. (T.V.) Busta XII, (Busta 2, Fasc. 53, Pezzi 3) (11-Eylül-1554 = 12 Şevval 961).

ÖZET : Kıbrıs cizyesi olarak Venedik balyosu Antonio Erizzo elinden 1554 yılı için alınan 8000 sikke-i hasene-i efrençiyeye dâir hükm-i şerif.

طغرا

سبب تحریر توقیع رفیع همایون اولدر که سنه ستین وتسعمائه ربیع الآخرینک اون
یدنجی کوننده واقع اولان ابریلک یکریمی برنجی کونندن¹ سنه احدی وستین وتسعمائه
ربیع الآخرینک یکریمی سکزندده واقع اولان ابریلک یکریمی برنجی کوننه² کلنجه قبروس
جزیرهسی کفرهسی جزیه سندن وندیک بکی مارقوندون رو³ تحویلندن وندیک بابلوس انتون⁴
نام فرنج الندن سنه احدی وستین وتسعمائه رجینک یکریمی طقوزنده خزانه عامرهم سکزیبک
سکه حسنه افرنجیه تسلیم اولماغن اشبو حکم شریفم ویرلدی شویله بلالر علامت شریفه
اعتماد قلالر تحریراً فی الیوم الثانی عشر شهر شوال المکرم من شهر سنه احدی وستین وتسعمائه
بمقام قسطنطنیه

¹ 5 Nisan 1553.

⁴ Antonio Erizzo.

² 5 Nisan 1554.

³ Marcantonio Trevisan (1553-1554).

Vesika: 170.

V. D. A. (T. V.) Busta XII. (Busta I., Fasc. 9, P. 4) (Serie I. Mazzo VIII, Fasc. 8) (8 Mayıs 1520 = (2 Nov. 1519) = 20 Cumad I. 926).

ÖZET : Kıbrıs adasının h. Rebiülâhır 923 ile Rebiülâhır 925 arasındaki iki yıllık cizyesi olan 18 844 dirhem hâlis altına mahsuben, Halep'te hassa mâl zâbitleri Haydar Çelebi b. Mehmed Bey ve Ahmed Çelebi b. Hacı Ali tarafından, Venedik tâcirlerinden Halep'te mukim Hoca (tâcir) Andrea Batesta elinden tahsil olunan -altı taksitte- 8181 dirhem hâlis altın için Andrea eline Halep kadısının verdiği hucdet.

« الامر علی ما شرح و من غیرى مافیہ حرره الفقیر محمد بن الفرפור (؟) القاضی بحلب »

سبب تحریر کتاب بودر که محروسه حلبده حالیا خاصه مال ضابطی اولان فخر الامائل
والاکارم حیدر چلبی بن محمد بک زید مجده مجلس شرع مطهرده شویله اقرار ایلدی که

جزیره قبروسك سنه ثلث و عشرين و تسعمائه ربيع الاخرى غره سندين سنه خمس و عشرين و تسعمائه ربيع الاولئك غايته كلنجه ايكي يلاق لازم اولان جزيره سي كه اون سكر بيك سكر يوز قرق درت درهم خالص التون در ذكر اولنان جزيره دن محروسه حليده سابقا خاصه مال ضابطى اولان احمد چلبى بن حاجى على نام خادم السلطنة بندوقى¹ تاجر لردن اشبو حامل كتاب خواجه اندريه بن بطشه² الندين سنه خمس و عشرين و تسعمائه رمضانك يكرى اوچنجى كوننده اوچ بيك طقوز يوز يتمش التى بيجق درهم ذهب خالص الوب قبض ايدوب و سنه مزبور ذى القعدة سنك درنجى كوننده دخى ايكي بيك التيوز يتمش بر درهم و اوچ دانك³ خالص التون الوب قبض ايدوب و سنه مزبور ذى القعدة سنك يكرى اوچنجى كوننده دخى ايكي بيك اوچيوز سكرن اوچ درهم و اوچ دانك³ خالص التون قبض ايدوب و سنه مذكوره ذى الحجه سنك التنجى كوننده دخى بيك التيوز اتوز بر درهم خالص التون قبض ايدوب جمعا مذكور احمد چلبى مزبور خواجه اندريه الندين اون بيك التيوز التمش اوچ درهم ذهب خالص الوب قبض ايدوب خزانه عامريه تسليم التمش ايله اولسه بنداخى مذكور خواجه اندريه الندين سنه ست و عشرين و تسعمائه محرمنك يدنجى كوننده ايكي بيك اوچيوز التمش سكر درهم و اوچ دانك خالص التون قبض ايدوب و سنه مذكوره صفرينك اون برنجى كوننده دخى بيك درتيوز سكرسان بشن بيجق درهم خالص التون قبض ايدوب و سنه مذكوره ربيع الاخرينك اكنجى كوننده دخى ايكي بيك يوز طقسان ايكي درهم و اوچ دانك خالص التون قبض ايدوب و مذكور ربيع الاخرى طقوزنجى كوننده دخى سكر يوز اللى درهم و بر دانك خالص التون قبض ايدوب و سنه مزبور جمادى الاولئك بشنجى كوننده دخى سكر يوز اتوز طقوز درهم و اوچ دانك خالص التون قبض ايدوب و مزبور جمادى الاولك اون ايكنجى كوننده دخى خرج ضربخانه دن بدل درتيوز قرق درت درهم خالص التون الوب قبض ايدوب جمعا مذكور خواجه اندريه الندين دفعات سته اله سكر بيك يوز سكرن بر درهم ذهب خالص الوب قبض ايدوب خزانه عامريه تسليم اتدوم ديدى مزبور خواجه اندريه دخى و جاها تصديق قضيه سچل اولنوب طلبي اله الله حجت و يرلدى كه وقت حاجته تمسك ادنه جرى ذلك و حرر فى اليوم العشرين من اول الجهادين لسنه ست و عشرين و تسع مائه

شهود الحال

و يوسف بن احمد

محرر باشى سنان اغا

¹ Venedikli.

² Hoca (tâcir) Andreali-Batesta.

³ Denk.

Vesika: 171.

V. D. A. (T.V.) Busta XIV. (Busta I. Fasc. 54, Pezzi 3) (24 Mayıs 1541) (1541 Marzo) = 28 Muharrem 948).

ÖZET : Tercüman Yunus Bey'den evvelce aldığı 20.000 altın borcu ödeyen Venedik elçisi Aloisio Badoer'in, Yunus Bey tarafından tevkil edilen Mustafa b. Abdullah'ın teyit etmesi ile, hiç bir borcu kalmadığı hakkında Galata kadısı Mevlânâ Hasan b. Musâ'nın şahitler huzurunda tanzim ettiği huccet.

« ما حرر فيه جرى عندى و انا الفقير حسن بن موسى المولى محروسة غلظه خلافة عنى عنها »

سبب تحرير كتاب و موجب تسطير خطاب اولدر كه افتخار الاماثل و الاقران يونس بك بن عبد الرحمان الترحمان جانيندن جعفر چلبى بن يوسف الكاتب و حسن بك بن عبدالله الترحمان و محمد بن عبدالله شهادتلىله اقرار آتبه و كالتى اثبات ايدن مصطفى بن عبدالله محفل شرعه اقرار ايدوب بالفعل غلظه ده ساكن اولان و نديك ايلچيسى مفخر الملة المسيحيه صاحب هذا الكتب الوز و يادور بن رينر¹ و نديك بكارى مهمچون موكل مشار الهدن بطريق القرض يكرى بيك سكه تمام الوزن و العيار سلطانيه التون الوب مبلغ مذكوره مزبور آلوزونك امريله ياقو بن دقنال² و نيقولو بن جوستيان³ و المور و بارباريقو⁴ و اندون ابن بارباريقو⁴ و دومنكو بن ريول و جوان بن فرنجشغو⁵ و نرو انتون بريول⁷ و اندريه بن بادور⁸ و پدو بن قورنر⁹ و ماركو بن دوناغو¹⁰ و پولو بن مورهن¹¹ و فرنجشغو بن لاندو¹² و نتو بن قورنر¹² و انتون بن ميكل¹⁴ كفيل اولمشلر ايدى حاليا موكل مشار اليه مبلغ مزبورى مذكور ايلچى يدندن بن قصور و لاسور آلوب قبض ايدوب من بعد مديون مذكور ايله ذكر اولان كفيلرده بر اچه و بر حبه حقى قالمادى ديئوكنده مقر مزبورك اقرارى مذكور ايلچى جانيندن ياقو بن زانى¹⁵ و جنازه بن بالتسار¹⁶ شهادتلىله و كالتى ثابت اولان انتون بن پيرو¹⁷ الكاتب و جاهاً تصديق ايلدوكن صكره طليله بو وثيقه تحرير اولنوب يدينه وضع اولنديكى وقت حاجنده احتجاج ايدنه جرى ذلك و حرر فى اليوم الثامن و العشرين من شهر محرم الحرام لسنه ثمان و اربعين و تسعمائه

شهود الحال

الحاج محمد بن احمد البواب	الحاج حسن بن عوض	الحاج قاسم بن رمضان	بالي بيك بن قره كوز	احمد بن عبدالله القصاب
شعبان بن احمد الخياط	احمد بك بن عبدالله التاجر	حسين اغا بن عبدالله	محمد چلبى بن بهمن	وغيرهم

¹ Aloisio (Alvise. Luigi) Badoero.

⁴ Almorò Barbarigo.

⁶ Giovanni Francesco

⁹ Piero Corner.

¹² Francesco Lanco.

¹⁶ Giacomo Zani.

² Giacomo da Canale.

^{4a} Antonio Barbarico.

⁷ Antonio Priuli.

¹⁰ Marco Donado.

¹³ ? Corner.

¹⁶ Cavazza (?) Batista.

³ Nicolo Giustiniani.

⁵ Domenico Priuli.

⁸ Andrea Badoer.

¹¹ Paolo Morosini.

¹⁴ Antonio Michiel.

¹⁷ Antonio Piero.

Vesika: 172.

V. D. A. (T.V.) Busta XIV. (Busta 6, Fasc. 22, Pezzi 3) (1552 = 16 Ramazan ?¹).

ÖZET : Şibenik kalesi civarında uskokların taarruzuna uğrayan Osmanlı tâcirlerinin, Venedik kapudanı Nicolo Balbi tarafından kurtarılmalarından duydukları minnet ve şükranı belirten belge.

وجه تحریر حروف بودرکه قیدان نیکلو بالی² وندیك قترغلرندن یولداشلق ایدوب و فی کل³ رعایت ایدوب و شویله معلوم اوله که لیهزینه⁴ قلمسنده تکرینک عنایتیله روزکار بولوب شینک⁵ قلمسنده کلدغوموز محالده اخبار اولوب اون دورت صندال درت یوز ملعون اسکوک⁶ لعین بیزی قبض ایلمکه قصد ایلیوب و مرنار⁷ اداسنده بکلیوب کی بچنوغوز⁸ محالده قبض ایلمکه الله تعالی عمری زیاده ایلیوب و هر نکى مرادی وار ایسه حاجتی قبول اولا قیدان نیکلو بالی² ایکی پاره کموز ایدک⁹ الوب بزی توماز بریکونجی مارچلیان¹⁰ و بری داخی اسکیراز جوانی باییسار¹¹ انلر داخی شهادتک ایدوب اکی صندال یوکلی جنکجی بیله درت یاغوزی بکلیوب کی بیزی ملعون اسکوک⁶ لردن قورتاردی و دخی نیجکی ایکی کوندن اول مسلمان ولایتنده کلیس¹² قلمسنده اسکوک لر یله قیدان نیکلو بالی جنک ایدوب التی سونی¹³ اولدروب و اون ایکسونی یارالی ایدوب دخی کیجه اولغیله قرنلوك¹⁴ اولوب واروب قچوب کورمدیلر داخی اول سببیله قورتیلوب کتدیله و داخی کتوروب بیزی زدره¹⁵ قلمسنه اوندن صکره کته تکرار زدره¹⁵ دن یدک الوب کته تکرار ضبر¹⁶ اداسنه کلدوکوز محالده اونده داخی تکرار یدی صندال ملعون اسکوک⁶ بیزی قتلنوردی کته تکرار نیکلو بالی قیدان اولمیدی بزی جمع اون بشموزی اسیر ایدرلردی اللهک عنایتیله و اول قیدانوک سببیله قورتولدیک جمعوزی و اسپاپومزی هر نه کی وار ایسه قیدان نیکلو بالی قورتردی داخی دور قیامت اولنجه دعاجی اولوب و داخی بیزدن اقچه واکر اسباب بر نسنه موزی المیوب و فی کلی³ یولداشلق ایدوب و داخی رعایت ایدوب و بیزی وندیکه یقین اولنجه یولداشلق ایدوب و بکلیوب و داخی قورقی اولدوغی بره دک کتوریوردی بیزی جمعوز قاپتان نیکلو بالینوک ایلوکته و یرارلوکته شاهد ایز شهادتک ایده روز تحریرا فی اواسط شهر رمضانوک اون التنجی کوننده یازلمشدر شویله بلنه والسلام

تاجر سفر تاجر حسین تاجر رضوان تاجر صالح تاجر عمر تاجر خلیل
تاجر می تاجر مراد تاجر می تاجر رضوان تاجر علی شاه تاجر یوسف
تاجر حسین تاجر علی تاجر طباق بالی

¹ Vesikada yıl belirtilmemiştir, ancak italyanca tarihlleme 1552 gösterilmiştir. ⁸ Niccolo Balbi.

² Mükemmelen. ⁴ Lesina. ⁶ Şibenik. ⁶ Uskok eşkıyası. ⁷ ?

⁸ Geçceğimiziz. ⁹ Yedek. ¹⁰ Marcelian. ¹¹ ? ¹² Kilis.

¹³ Altısını. ¹⁴ Karanluk. ¹⁵ Zdra (Zara). ¹⁶ ?

Vesika: 173.

V. D. A. (T.V.) Busta 3 I. 60. 4 XXVII. Serie No: 49 (1542 octobre 1 = evâhir-i Cumad II. 949 = 1-10 ekim 1542).

ÖZET : Hassa-i hümayun kürkçülerinden Hacı Sinan'ın boşnak asıllı müslüman olmuş kulunu evinde saklayan ve diğer bâzı köle ve câriyeleri de ayartıp Venedik'e gönderdiği Galata mahkemesinde sâbit olan Venedik balyosu Branomo Zane (Girolamo Zane)'nin değiştirilmesi hakkında Venedik dojunu gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العيسويه اسوة كبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح مصالح جواهر الطائفة النصرانية صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ونديك دوژی ختمت عواقبه بالخير توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاً که حالیا خاصة همایونم متعلق کورکچیلردن حاجی سنان نام کسنه نك بوسنه اصلو مسلمان اولش خسرو نام بریالك یوزلی قولى نابدید اولوب صکره سنوک جانبکدن یوجه درکاهمه اولان بایلوسک برانومه بن ژانی¹ نك یاننده بولنوب کندونک قالیچه سن کورتورب یاننجه یولده یوررکن مزبور قولک افندیسنک بر قوکشوسی بونی بلوب یاپشوب الماق استدکده غلطه قاضیسنه واریلوب دعوی اولندقده مزبور خسرو ایکی بچوق آیدن برو افندمدن قاجدم بر قزل تقیالو دو برونیکلو قاوه لر² نام کافر بنی ایاردوب افندمک اکیوز فلورین آلدیم یوز بش فلورینی ینه افندم آلدی بنده الشمس فلوری قالدی مزبور دو برونیکلو قاوه لر² الومدن آلوب بر فستوقی چوقه می بله آلدی بر صاری کلاه ایله مقرمه صارتمشدم بکا بر عرقچین قره کافر تقیاسن کیوردی دیو اقرار اتدوکنه محکمه ده بجملات اولنوب اوغلان مزبور کورکچینک قولى ایدوکی شرعله ثابت اولوب بایلوسدن آلنوب صاحبنه قاضی تسلیم ایلمش صکره مزبور اوغلانک افندیسی اولان دیوان همایونه کلوب شکایت اتدوکنه اوغلان داخی دیوان اعلایه کتوردلوب سؤال اولندقده بایلوسک قاوه لر نام آدمیسی بنی ایارتدی غلطه ده بایلوسک اونه ایلدوب بایلوس بنی کورب اونده ایکی بچوق آی صقلدی صکره بن افندم فوت اولمشدر دیدم شیدن کرو دیوانه سنوکه بله کیداین دیدم بایلوس داخی بنی دیوانه بله الوب کیدرکن افندمک قوکشوسی بنی کورب بلدی دیو جواب ویردی هم استانبولده قرمان بازارنده بر تکلتی (!) جنک قولنی و دباغ رئیسک آق صقاللو بردولکر قولنی قرادن وندیکه کوندردیلر بوندن غیرى اتوز نفر قول ایاردوب وندیکه کوندردیلر و جاریه داخی ایاردوب برکیجه ده بش جاریه کورب کمی به قوبیدیلر دیو خبر ویردوکنه بایلوس داخی دیوان شریفه کتوردیلوب بو قولک اصلی ندر دیو سؤال

¹ G. Zane.

² Cavallaro (?).

اولندقدہ بکا بو اوغلانی مزبور دو برونیکلوقاوه لر² کتورب دو برونیك اوغلانیدر دیو یاپشدردی بن قول ایدوکن بلمازدم دیو انکار ایدوب چونکه سن بلمازسن سکا کتورن کافری بول دیو تکلیف اولندقدہ بولماغه قادر دکولن دیو عناد ایلدی مع هذا مزبور اوغلان دولتدقدہ مذکور کافر کندونک یاننده ایدوکنه داخلی اعتراف ایدوب اول وقت داخلی دو تمایوب و اوغلانی صحیح قول ایدوکن بلورکن انکاره کلوب مزبور کافری بولماغه نیجه کون مهلت ویرلوب آخر بولپادم دیو عجز کوستردی ایله اولسه مزبور بایلوسک بو وجهله خیانتی و عهد شریفه مخالف افعال شنیه سی ظاهر اولغین کرکدرکه حکم شریف واجب الاتباع و وصول بولیعجاق تأخیر ایلمایوب مزبور بایلوسی کیدرب انوک یرنه سن اعتماد ایلدکک بریرار بایلوس تعیین ایدوب آستانه سعادتکه کوندره سن که کلوب طوغرولوق اوزره واقع اولان مصالحکی کورب خدمتده اول و مزبور بایلوس برانومه¹ آنده واردوقده کرکی کبی حقندن کلاسن که سایرلر نه موجب عبرت و نصیحت اولوب من بعد بر بایلوس داخلی یوجه درکاهمه عهد شریفه مخالف ایش اتمایوب استقامتله خدمت ایلیه و هم مزبور اوغلان خبر ویردوکی قوللری و جاریه لریداخلی و ندیکده مزبور بایلوسک اونده وادملرنده و بوندن ارسال ایلدوکی کیلرده و رئیس لرنده و سایر یرلرده اوکات وجهله تتبع ایدوب هر نه مقدار کسنه بولونورسه عظمتاو درکاهمه اولان دوستلک مقتضاسنجه اکلندر میوب ارسال ایلیه سن که بونده صاحب لری بولنوب ویرله بو خصوصه تمام مقید اولوب خفیة² تتبع ایدوب بهر حال انلری اله کتورمک باینده کمالیه اقدام و اهتمام اوزره اولاسن وینه نوجهله اولدوغن داخلی مفصل یازب عرض ایلیه سن تحریر آ فی اواخر شهر جمادی الآخر لسنه تسع و اربعین و تسعائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika: 174.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs No: 41 (evâsıt-i Receb-937 = Mart 1531).

ÖZET : Rumeli beylerbeği Behram Paşa'ya hitâben yazılan ve bir kanun-nâme-i Pâdişâhî niteliği taşıdığı belirtilen, Rumeli'deki sonradan timara çıkmış olanlara ecnebi denmesinin doğru olmadığını açıklayan ferman.

صورت قانون نامه پادشاهی¹

امیر الامراء الکبراء الفخام ذوالقدر و الاحترام صاحب العز و الاحترام المحفوف بصنوف لطایف الملك الاعلی روم ایلی بکلربکیسی بهرام پاشا دامت معالیه توقیع رفیع همایون واصل

¹ Paris'te Bibliothèque National'de türkçe yazmalar arasında bulunan ve bir kanun olarak tanı-
tılan bu ferman, bu kolleksiyondaki Venedik ile ilgili diğer vesikalar arasında bulunmakta olup, o-
devrin müesseseler tarihi bakımından bazı karakteristik yönlerini yansıtmayı sebebiyle, buraya alındı.

اولیجاق معلوم اولان که شمدیکیحالدده ولایت رومایلنه وسایر ممالک محروسده واقع اولان اکر سپاهی وزعمادر اکر رعایا و بریادر جمعیسی قولرم اولوب سایه سعادت وظل ظلیل عنایتده آسوده حال اولوب ایام دولت و هنگام سلطتمده بو خصوصده کسنه نوك تعدیسنده تعب وزحمت چکمیوب مرفه الاحوال اولالری خصوصنده هر زمانده حبور عنایتم و کمال همت و شفقت و وفور عاطقت و مرحمت مبذول و بی دریغ اولوب و تیار ویرلک باینده مجدداً بر امر جلیل الشان و فرمان منیف واجب الاذعان اصدار اولتمق مهم و لازم اولدوغنی اجلدن کلیاً ممالک معموره پادشاهانمده اولان بکلربکیلر یانلرنده اولان دفاتر خاقانیه عتبه عالم مدارمه کتوردیلوب جمله سنک برر صورتلری اخراج اولنوب مجلد و مضبوط خزانه عامرمده حفظ اولنوب لکن ولایت رومایلنده وسایر یرلرده شمدیه دکین تیار و زعامت تصرف ایدن بعض سوباشیلر و سپاهیلر ایچون کم اصلده رعیت و رعیت اوغلاری اولوب صکره دن تیاره چیقمش اولار آنلرک ایچون اجنیلردر دیو اطلاق اولنوب نیجه کسنه لر اخذ مال ایچون بو طریق کسب ایدینوب و شمدیه دکین نیجه لرینه دخی سده سعادت بخشمن احکام شریف و یریلوب اجنیلک خصوصی باعث عرض اولنوب بعضیلرک دخی تیارلری و براتلری آتمش ایدی امدی ینم ممالک محروسده واقع اولان اکر سپاهی لردر و اکر رعایادر جمله سی قولرمدر کندو مملکت و ولایتم خلق نیجه اجنبی اولور حالیا انلر باینده کمال مرحمت و وفور عاطقت و شفقت ظهور ایدوب اشبو سنه سبع و ثلثین و تسع مائه رجبک یکرری ایکنجی کوننه کلنجه که نوروز سلطانیدر ندکلو رعیت و رعیت اوغلاری وار ایسه که تیار و زعامت تصرف ایتمش اولان بهانه ایله تیارلری و براتلری انان اولسون و آلتیان اولسون جمله سن عفو عطا ایلیوب
تحریراً فی اواسط رجب المرجب سنه سبع و ثلثین و تسعائه²

² Bu ferman bu yazmanın 1-9 varakları arasındadır, diğer önemli belgeler ise şunlardır :

- Varak 9-13 te Rumeli Beylerbeyi Lûtfi Paşa'ya evâhir-i Rebi I. 943 te gönderilen fermanında Rumeli eyâletindeki erbâbı timardan bâzı sipahilerin tekatüt, bazılarının ölmüş bulummaları sebebiyle, timar isteyen oğulları ile ilgili yeni hükümler.
- Varak 13-15 te Rumeli Beylerbeyi Mehmed Paşa'ya evâyl-i Zilkade 943 te gönderilen fermanında beylerbeyilerin timar tevcihlerinde vermeleri âdet olan tahvil kâğıdı ile ilgili hükümler.
- Varak 15 te Suret-i kanunnâme-i rusûm-i timar.
- Varak 16 da Suret-i kanunnâme-i ehl-i ilim.
- Varak 18 de Suret-i kanun-i timar.
- Varak 19 da Kanunnâme-i mîrnîrân der timar dâden.
- Varak 25 te Beylerbeylerin çavuşları beyanıdır.
- Varak 26 da Sancak beylerinden ve zaimlerden alınan berat resmi beyanıdır.
- Varak 39 da Sefer-i hümayunda Mehterhânede ziyafet oldukça oturmak tertibidir : Cânib-i Yemin :

Lûtfi Paşa, Mehmed Paşa, Rüstem Paşa, Rumeli Beylerbeyi Husrev Paşa, Karaman Beylerbeyi Ferhad Paşa, Nişancı Mustafa Bey, Han-zâde Cihangir, Hüseyin Bey mirlivâ-i Uleyyân, Budak Başı-Açuk, Emir-i âlem Rıdvan Ağa, Kapıcı-başı İlyas Ağa, Kapıcı-başı Mesih Ağa, Kapıcı-başı Behram Ağa, Emir-i ahur-i kebîr Hüseyin Ağa, Emir-i ahur-i sağîr Ali Ağa, Bostancı-başı, Çakırcı-başı, Şahinci-başı, Atmaca-başı.

- Varak 40 elviye-i vilâyet-i Rumili....

Vesika: 175.

La Biblioth que National, Manuscrits Turcs, No: 83 (evsıt-1 Şaban 936 = Nisan 1530).

ÖZET : Gelibolu kadısına, Venedik tâcirlerinin İstanbul'a, Galata'ya, Trabzon, Kefe, İskenderiye (Mısır) limanlarına gelirken ve giderken, yapacakları alış verişte, levend ve harâmî kayıkları, esirler, borçlu olmaları v.b. hallerde ne gibi muâmelelere tâbi tutulacakları hakkında ferman.

اقضى قضات المسلمين اولى ولات الموحدین معدن الفضل و اليقين مولانا كليولى قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاى معلوم اولاهه حاليا ونديك جانبندن سده سعادمده اولان بايلوس درگاه سعادت پناهه عرض ايلديكى ونديك بازاركانلرى بعض كسنه لر اول جانبه واردقده بي وجه دخل و تعدى اولونوب وكيلىرینه تعرض اولنوب و دوتلان و نديك اسيرلىرینه داخى مانع اولرلرشمش ايمدى ونديكلويه ويريلان عهدنامه شريفده قيد اولمشدرکه بنم ممالك محروسمدن اولان سنجاق بكارى جانبندن و صوباشيلردن و تيار ارنلرندن بالجمله بنوم خدام المنجم احتشامدن هيچ احد بونلرك ولايتلرینه و قلعهلرینه و ادملرینه ضرر وزيان يتشدرميه لر يتشدرلرليه يرينه قويوب دخل ايدن كسنه لرك حقلرندن كلنه و مزبور بكلرك بازاركانلرندن و ادملرندن فى الجمله سفرى اهلى اولان كسنه لرى كه ونديك ادنه اولاه بنوم ممالك محروسمه دريادن و قورودن قادرغه ايله و كوكه ايله و غيرى كوچك كميلريله استانبوله و غلطييه و طره بوزونه و كفيه و اسكندريه و مصر و ساير عربستانده اسكله لره و بالجمله ممالك محروسمه اولان يرلره كيده لر و ونديكدن بر كسنه كلوب بنوم ممالك محروسمه بر كسنه ايله صاتو بازار اتهه اقچه سن تمام ادا اتمدين حيله ايدوب قاقوب كيدر ايسه اول كسنه بولنور ايسه كه بنم حكم همايونمله واروب طلب اولته صاحبه رزقى اليويريله و بنم ممالك محروسمه بر كسنه ونديكه واروب بر كسنه ايله صاتو بازار ايدوب اقچه سن داخى تمام ادا اتمدين قاقوب كلدوكى ثابت اولور ايسه اليويريله و ممالك محروسمه بورج ايدنسه و ياخود بر وجهله متهم اولسه داخى غيبته ايليه انك ايچون بر كناه سوز دوتلميه ونديك بكلرینه انك ايچون تهمت اولنميه مكره انلروك مملكتلرنده وار دوره وشويله كه حرامى قايقلرى دكزدن غيرى كسنه قوريدن واروب ونديكه تابع اولان اده لرى اوروب ادملرین اسير ايدوب كتورب اناطولیده روم ايلنده صاتلر و انك كچي اسيرلر بولندقده كرکي كچي دقت و اهتمام ايله تفتيش اولنوب هر كيمك الله بولنور ايسه كيمدن اللوغن بولنوروب وشويله كه اللوغى كسنه لرندن منتهى اولور ايسه و اول لوند اله كيروب اسير ونديكلو ايدوكى ظاهر اولورسه لوندك محكم حقتدن كلنه و اول اسير مسلمان اولمش ايسه ازاد اولوب صاليويريله و اكر هنوز كفرى اوزره ايسه وندكلويه تسليم اولته و ونديك كميلرى بنم ممالك محروسمه كلوركن مخالف روزكار چقوب اول كشى هلاك ايدر ايسه وندكلو

ادم قورتلور ايسه ازاد اوله طوارلری قورتلورسه صاحبنه ويريلوب قبودان جانبندن وادملرندن و غيريدن قطعا دخل اولنیه ومالك محروسدن شول يرلردرکه قادرغه وقابقلر وغيری کيلر دريايه چقوب کيتدوکلری وقتي کی بنم قبودانم انلروک ايله بيله اوله مزبور کيلرک ريئساری محکم کفيل لر ويره لر که واروب وندیک مملکتنه ضرر وزيان دکورميه لر اکر کفيل ويرمدين کيدرلر ايسه مجرم و... اولار محکم حقلرندن کلالر اکر کفيل ويردوکلرندن صوکره ضرر وزيان ايدرلر ايسه کفيل لری ويره لر ووندیکلونک بری بری ايله نزاعلری اولسه بايلوسلری اينلرنجه دکليه کسنه مانع اوليه وشويله که وندیکلو بازرکاتلری ايله برکسنه نک نزاعی واقع اولوب قاضيه واره لر وندیکلونک کندو ترجمانلری حاضر اولماينجه قاضی دعوالرين استماع اتميه وبايلوس اخركه بورجی ايچون کسنه دوتوب اودتميه ووندیک جانبندن کلن کيلروک نفيلری [نفسلری] ممالك محروسده خلتمه دوتلميه نيجه کلور ايسه کيلری ايله کيده لر وندیکدن کلوب تمکن ايدن کسنه لر اولو اولسون ارکن اولسون مادمکه کلوب کيدوب رنجبرک ايدوب بنم محروسده تمکن ايدوب يرلشميه اندن خراج طلب اولنیه ووندیکدن بعض خراج کنار کافرلریله نزاعلری اولوب دعوی ايديجک وندیکلو شاهدلر اقامت ايدرلر ممش امدی جمله کفره ملل واحده اولدوغی سبيلدن بيوردمکه انلروک اکر اوکفره ايله نزاعلری اولوب شاهد وفات ايلسه انک متروکاتنه بيت المالحی قارشيبوب بايلوسلرينه تسليم اولنه امدی کرکدر من بعد وجه مشروح اوزره عمل ايدوب عهدنامه مخالف هيچ کسنه وندیکلويه دخل اترميه سن و دخل اتمک استيانلری منع ايدنه سن ممنوع اولمانلری عرض ايدنه سن و بعد النظر بو حکمی بايلوسک انده اولان ادميسي انده ابقا ايدنه سن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فی اواسط شعبان سنه ست ثلث [ثلثين] و تسعايه

بمقام قسطنطنيه

Vesika: 176.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs No: 83 Varak 125-127 (evâsıt-ı Safer 955 = Mart 1548).

ÖZET : İstanbul ve Galata kadılarına, Girit'ten şarap ve mal getiren Venedik tâcirlerinin emînler ve âmiller ile olan münasebetleri ve ödeyecekleri gümrükler ile ilgili olarak, yazılan ferman.

اقضى قضات المسلمين اولی ولات الموحدين معدن الفضل واليقين حجة الحق على الخلق اجمعين وارث علوم الانبياء والمرسلين المختص بمزيد عنايت الملك المعين استانبول قاضيسى مولانا محى الدين دامت فضايه و اقضى قضات المسلمين اولی ولات الموحدين معدن الفضل واليقين مولانا غاظه قاضيسى زيد فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا سده

سعادتده اولان وندیک بایلوسی¹ عرض حال ایدوب کریتدن² خمر واسباب³ کیلری کلوب اسپابلرن³ بوندن چقرمیوب کمرک ویردکلرنده امینلر وعامللر بازرکانلره اعتما³د] ایلیوب [ایلمیوب] اسپابکوز³ چقاروک دیو اخذ و جلب ایچون تعجیز ایدرلرمش ایمدی بیوردمکه حکم شریفمله واردقلرنده کوره سن انک کبی وندیکه تابع کریت² کیلری کلوب اسپابلر بونده چقرمیوب تمام کمرکلرن ویردکلرندن صکره بازرکانلری اولوجهله امینلر وعامللر بازرکانلره اعتما ایلمز ایسه کمرکلرن الدقلرندن صکره کیلری ایچنه اعتما ایلدوکلری ادملرن قویه لرکه اسپابلرین چقردقلاری یره بیله واروب اسپابلرین کوره لرکه ماله ضرر کلمیه وهم بونده کمرک ویردقلاری اسپابلدن زیاده اسباب بولنورسه کرفت ایلیه لر بالجمله بروجله ایلیه سن که نه رعایایه ظلم تعدی اولوب ونه ماله ضرر اوله شوپله بلاسن وبعد النظر بو حکم شریفمی النده ایقا ایدوب علامت شریفه اعتما قلاسن تخمیراً فی اواسط صفرالمظفر سنه خمس و خمین و تسعمائه

بمقام قسطنطنیه

¹ Aloisio Renier.

² Girit.

³ Şarap ve ticârî eşyâ, mal.

Vesika: 177.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 127-129 (24 Cumad II. 953 = 22.8.1546).

ÖZET : Venedik elçisinin, Venedik tâcirlerinin aldıkları malların gümrük resimlerini İstanbul ve Galata emînlerine ödedikten sonra, Bandırma iskelesi emînlerinin de ayrıca gümrük resmi istediklerine dâir şikâyeti ile ilgili olarak Aydıncık kadısı ve Bandırma iskelesi emînine hitâben yazılan ferman.

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا ایدین جق [ایدنجق]¹ قاضیسی زید فضلہ و بانارمه² اسکلهسی امینی توقیع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که بوندن اقدم وندیک ایلیجیسی³ عتبه علیامده عرض حال ایدوب وندیک تاجرلری کمی ایله استانبوله کلوب بعض متاع الوب کیلرینه قویوب الدقلاری متاعک غلطه و استانبول امینلری نه قانون اوزره بی قصور کمرکلرن ووروب و کمرکلرن ادا اتدکلرینه اللرنده صحیح تمسکلری اولوب بعده وندیک جانبنه توجه ایدوب بانارمه اسکلهسنه واردقلرنده بانارمه اسکلهسی امینلری بونلردن تکرار کمرک طلب ایدوب تعدی ایدرلر دیو بلدردکده کوره سن وندیک تاجرلری الدقلاری متاعک استانبولده و غلطهده بیقصور کمرکلرن ووروب امینلردن تمسکلری اولان

¹ Edincik.

² Bandırma.

³ Alessandro Contarini.

اسبابدن خلاف قانون تکرار کمرک طلب ایدرلر ایسه منع و دفع ایدوب تکرار نستهلرین الدریمه سن اما تمسکلرندن خارج کمرکی بتمامش اسباب بولناجق اولورسه اول اصل متاعی مقداری واجناسیله دفتر ایدوب معجلاً درکاه معلومه عرض ایلیه سن دیو حکم شریفم ویرلشدی حالیا بنارمه اسکله سی آمینلری اول حکم شریفه مغایر دخل ایدرلر دیو وندیک بایلوسی طرفندن اعلام اولندی ایمدی بیوردم که حکم شریفم واردقده کوره سن شویلیکه قضیه اعلام اولندوغی کبی ایسه امینلر اول حکم شریفه مغایر دخل ایدرلر ایسه بو خصوصه بوندن اقدم ویریلان حکم شریفم موجبنجه عمل ایدوب اکا مخالف ایش اتدریمه سن و بعد النظر بو حکمی اللرنده ابقا ایده سن اما بونلر دخی اول حکم شریفه مخالف ایش اتمیه لر شویله بله سن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی یوم الرابع و العشرین شهر جمادی الاخر من شهر سنه ثلث و خمین و تسعائه

بمقام قسطنطنیه

Vesika : 178.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, varak 127-129 (evâsıt-ı Ramazan 953 = Kasım 1546).

ÖZET : İstanbul kadısı Mevlânâ Muslihiddin'e, Venedik elçisinin, bâzı kapıkulu efradının ahidnâme ye aykırı tecâvüzlerinden şikâyeti ile ilgili olarak ve bu gibi halleri önlemesi zımında ferman.

اقضی قضات المسلمین اولی ولات الموحدين معدن الفضل والیقین وارث علوم الانبياء والمرسلین حجة الحق علی الخلق اجمعین المختص بمزید عنایت الملك المعین محروسه استانبول قاضیسی مولانا مصلح الدین زیدت فضایله توقیع رفیع همایون واصل اولیجاچ معلوم اولاکه حالیا سده سعادتده اولان وندیک بایلوسی باب سعادت مآبمه ادم کوندروب بعض خصوص ایچون درکاه معلامدن قوللرم تعیین اولندقده اخذ و جلب مصلحتی ایچون عهدنامه همایونمه مخالف انواع تعدیلر اتدوکلرین عرض و اعلام ایمدی عهدنامه شریفه مخالف بر فرده تعدی و تجاوز اولغه امرم یوقدر بیوردم که حکم شریف واجب الاتباع واردوقده اللرنده اولان عهدنامه شریفمک مفهومیله عمل ایدوب اول بابده امر شریفه مخالف و عهدنامه همایونمه مغایر بر فرده تعدی و تجاوز اتدریمه سن تمرد و عناد ایدنلری یازوب درکاه معلومه عرض ایلیه سن شویله بله سن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی اواسط شهر رمضان المبارک سنه ثلث و خمین و تسعائه

بمقام ادرنه

Vesika : 179.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 129-131
(14 Şaban 953 = 10 Ekim 1546).

ÖZET : İstanbul ve Galata kadılarına, Venedik elçisinin, bizzat kendileri için getirttikleri şaraptan şimdîye kadar bir resim vermedikleri halde, emîn-lerin resim talep ettiklerine dâir şikâyeti üzerine emr-i şerif.

اقضى قضات المسلمين اولى ولات الموحدین معدن الفضل والیقین وارث علوم الانبياء والمرسلین حجة الحق على الخلق اجمعین المختص بعنايت الملك المعین مولانا الحاکم محروسه استانبول دامت فضايه و اقضى قضات الاسلام اولى ولات الانام معدن الفضل والكلام مولانا غلظه قاضيسى زيد فضله توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا درکاه معلامده اولان وندیک بایلوسی جانبندن شویله عرض اولندیکه نفسی ایچون کتوردکلری خردن امینار رسم طلب ایدوب و شمدیا دکن النو کلمه مشدر دیو امدی بیوردوم که حکم شریفم واردقده ماتقدمدن وندیک بایلوسی کندو نفسلری ایچون کتوردکلری خردن فی الواقع رسم الله کلمدوکی ظاهر ایسه بو تقدیرجه حالیا دخی مذکور نفسلری ایچون کتوردکلری خردن اولیکلان عادتہ و قانونه مخالف امینلره رسم طلب اترمیہ سن اما بو بهانه ایله کلی خر کتوریلوب رسم ضایع اولق جایز دکلدن همان کندو نفسلرینه کفایت ایدہجک خر نقدر ایسه اولیکلانه مخالف اتدن کمرک الدرمیہ سن و بعدالنظر بو حکم شریفمی التده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی يوم الرابع عشر شهر شعبان المعظم سنه ثلث و خمین و تسعمائه بمقام قسطنطنیه

Vesika : 180.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 131 (evâhir-i Şevval 947 = 20 Şubat 1541).

ÖZET : İstanbul iskele emîni Süleyman'a, Venedik tarafından getirilip Anadolu'da esir olarak satıldıktan sonra, sahipleri tarafından âzad edilerek ellerine ıtık-nâme verilenlerden gerçek Venedikli olanlara iskelelerde engel olunmaması hakkında hüküm-i şerif.

قدوة الاماجد و الامائل محروسه استانبولده اسکله امینی سلیمان زيد قدره توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا وندیک ایلچیسی سده سعادتہ شویله عرض ایلدیکه لوند طائفهسی بوندن اول وندیک ولایتندن الوب اسیر ایتدوکلری رعیتلرینی اناطولی جانبنده صاتون آلان کستہلر بر مقدار زمان قولندقلرندن صکره اختیارلریله ازاد ایدوب

الینته اتق نامه¹ و یروب یرلرینه کتمک ایچون انده اسکلیه کلدکلرنده قویورلیوب نزاع اولنورمش بو خصوص ایچون مرحوم ومغفورله بابام سلطان سلیم خان نورالله مرقدہ زمانده حکم همایون ویرلدوکن بلدروب عینی ایله اول حکم شریفی ابراز ایلدیلر ایله اولسه بیوردم که کوره سن انک کبی وندیک رعایاسندن ایکن لوند الوب اسیر ایدوب صاتون الان کسنه لر اختیارلری ایله ازاد ایدوب اللرینه عتق نامه¹ ویرمش اولالر صحیح وندیکلو رعیتی ایدوکی معلوم اوله اسکلیه کلدکلرنده مانع اولیه سن اما بو بهانه ایله کسنه نک قولی وندیکلو اسیرین دیو تزویر عتق نامه ابراز ایدوب ویا بر حیلہ ایله چقوب کتملو اولیه تمام بصیرت و انتباه اوزره اولوب امره مخالف ایش اولقدن زیاده صاقته سن شویله بله سن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی اواخر شهر شوال المکرم سنه سبع واربعین وتسعمائه بمقام ادرنه

¹ Itak-nâme (azad-nâme).

Vesika: 181.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 132-134 (evâhir-i Zilkade 934 = Ağustos 1528).

ÖZET : İstanbul kadısı Mevlânâ Sâdi'ye, Venedik elçisinin tercümanlarının, türlü iftirâ ve bahânelerle tâciz edilmelerine müsaade edilmemesi hakkında emir.

اقضى قضاة المسلمين اولى ولاية الموحدين معدن الفضل واليقين حجة الحق على الخلق اجمعين وارث العلوم الانبياء المرسلين المختص بمزيد عنايت الملك الهادى محروسة استانبول قاضيسى مولانا سعدى دامت فضايه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولا که حاليا وندیک بکلری طرفندن سده سعادتله کلان الحیلر عتبه علیامه کلوب عرض ایلدیلر که کندو مصلحتمز ایچون تعیین ایلدوکز ترجمانلرومزی تعجیز اتمک ایچون اشرادن بعض کسنه لر دینمز و خود عورتمز و اغزمه شتم ایلدوکز دیو افترا و بهتان ایدوب وکمی شاهد اولوب انواع تزویرلر وتلبیسار ایدوب تعدی ایدرلر دیو عرض ایدوب اول اصل قضیه واقع اولدقده عتبه علیامده استماع اولنمه سن طلب ایلدوکلرنده بیوردم که من بعد انک کبی اشرادن بعض کسنلر وندیک بکلری کندو مصلحتلری ایچون تعیین ایلدوکلری ترجمانلری تعجیز اتمک ایچون اولوجهله افترا و بهتان ایدوب تزویر تلبیس ایله دعوی و تعدی ایدجک اولور اسه قضیهلری استماع اتمیوب عتبه علیایه کوندره سن که قضیهلری سده سعادت بخشمده شرعیله اندرلیوب کوریله شویله بله سن و بعد النظر بو حکم شریفی اللرنده ایقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی اواخر شهر ذی القعدة سنه اربع وثلثین وتسعمائه بمقام قسطنطنیه

Vesika: 182.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 133-135
(3 Receb 934 = 24 Mart 1528).

ÖZET : Mısır beylerbeyisi ile nâzır Hâtem ve İskenderiye'de emîn Veli'ye, İskenderiye'deki frenk tâcirlerinin vâde ile alış veriş yapıp, vâdeleri sonunda paralarının verilmediği hakkında, Venedik balyosunun şikâyeti ile ilgili olarak hükm-i şerif.

امير الامراء الكرام كبير الكبراء الفخام ذوالقدر و الاحترام صاحب العز والاحتشام المختص
بمزيد عنايت الملك العلام مصر بکلربکيسی دام اقباله و قدوة الامراء الكرام عمدة الكبراء الفخام
ذوالقدر و الاحترام ناظر خاتم دام عزه و قدوة الاماجد و الاكارم جامع المحامد و المكارم امين
ولى زيد مجده توقيع رفيع همايون واصل اوليجق معلوم اولاهه حاليا و نديك بايلوسى قپومه
كلوب محروسه مصرده و اسكندريهده اولان فرنك تاجرلرى انده بعض كسنه لار ايله وعده
ايله بيع و شرا ايليوب وعده لرى تمام اولوب اقجه لرك طلب اتدوكلرنده بيزوم بکلکه بورجمز
واردر ديوبر تذکره ابراز ايليوب تعلل و عناد ايلرلر بوسيله مذکور تاجرلرك اقجه لرى ضايغ
اولوب و کندولر دخى زياده متضجر اولرلر و بويله اولماغله تجار دخى ايکن کلمز اولشدر ديوب
بلدردى امدى ممالک محروسه کلان تبارك بو طوره (؟) تلبسه اقجه لرى ضايغ اولمق جايز
دکلدر بيوردم که محروسه مصرده و اسكندريه دن كلوب خلقله معامله ايده تباره معامله
اتدوكلرى كسنه لروك بکلکه بورجلرى اوليوب دخى بزم بکلکه بورجمز واردر ديوب بهانه
ايدوب و بر صورتله تذکره ابراز ايليوب مجرد اقجه لرين ويرمك ايچون تلبسه و تزوير
اتدوكلرى واقع ايسه سوزلرينه عمل اتميوب تبارك شرعيه متوجه اولان خفلرن هر كيمده
ايسه اليوروب تعلل اتدرميه سن و بو حکم شريفمى مذکور تبارك اللرنده ابقا ايده سن شويله
بله سن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فى يوم الثالث من شهر رجب سنه اربع وثلثين
و تسعائه

بمقام قسطنطينيه

Vesika: 183.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 135-137
(999 = 1591).

ÖZET : Halep beylerbeyisi, kadısı ve Halep defterdarına, Venedik tâcirlerinin Halep'e götürdükleri maldan gümrük emînlerinin ahidnâmeğe aykırı olarak resim istedikleri hakkında Venedik balyosunun şikâyeti ile ilgili olarak bu gibi yolsuzluklara engel olmaları için hüküm.

امير الامراء الكرام كبير الكبراء الفخام ذوالقدر و الاحترام المختص بمزيد عنايت الملك العلام
حلب بکلربکيسی دام اقباله و اقضى قضات المسلمين اولى ولات الموحدین يذوغ الفضل واليقين

وارث علوم الانبياء والمرسلين حجة الحق على الخلق اجمعين المختص بمزيد عنايت الملك المعين مولانا الحاكم بمحمية حلب زيدت فضايله وقدوة ارياب الاقبال عمدة الاصحاب والاجلال جامع المرجو الاموال عامر الخزائن . . . الاعمال المختص بمزيد عنايت الملك الباري خزائنه عامره ملك حلب دقتردارى دام علوه توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه حاليا ونديك بايلوسى دركاه معلومه عرض حال صونوب تاجرلر يمز ولايت مزبوريه الوب كندوكلى متاعك كمر وكندن قانون قديم وعهدنامه همايون مقتضاسنجه كرك امينلرينه ويرمك استدكده المايوب زياده المى ايله تيجار طائفهسنه زياده ظلم وحييف اولور من بعد تيجار طايفهسى الوب كندوكلى متاعك كمر كن امينلر قانون قديم وعهدنامه همانور مقتضاسنجه الوب زياده المامق بابنده امر شريفم رجاسنه اعلام ايلمكين وجه مشروح اوزره اولقى امرم اولشدر بيوردم كه حكم شريف واردقله بو بابده اولان امرم موجبنجه عمل اولنوب خصوص مزبوره مقيد اولوب كوره سن تحريراً تسع وتسعين وتسعائه

بمقام قسطنطينيه

Vesika: 184.

La Bibliothèque National, Manuscrits Turcs, No: 83, var. 137-139 (21 Şaban 933 = 19 Mayıs 1527).

ÖZET : Galata kadısına, Galata gümrükhânesinde, Venedik balyosu tarafından, kendilerine âit resimleri toplamak üzere, tâyin edilecek kâtibin bulunmasına engel olunmaması hakkında hükm-i şerif.

قدوة القضاة والحكام معدن الفضل والكلام مولانا غلظه قاضيسى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجاق معلوم اولاهه بوندن اقدام غلظهده ونديك بايلوسى اولنر جانيندن غلظه كمر خانهسنده بر ادملى كاتب تعيين اولنوب كندولر جانينه متوجه اولان رسوم يزوب دقتر ايلمك عادت ايمش ايله اولسه بيوردم كه من بعد دخى بايلوس جانيندن تعيين اولنان فرنجوشقه نام ذميه ونديكدن و اكا تابع يرلردن كلان تاجرلردن كندولره متوجه اولان رسوملرين عادت قديمه اوزره دقتر اتدوره سن بو بابده كسنيه بى وجه خلاف عادت نزاع وعناد ايتدرميه سن شويله بله سن علامت شريفه اعتماد قلاسن تحريراً فى اليوم الحادى والعشرين فى شهر شعبان سنة ثلث وثلثين وتسعائه

بمقام قسطنطينيه

Vesika: 185.

La Bibliothèque National, Supplément Turc No: 815.

ÖZET : Fransa kralı François I.'e, Kanunî Sultan Süleyman'ın, Irakeyn seferinden dönerken Tebriz'den gönderdiği ve seferin muhtelif safhaları ile kazanılan muzafferiyetleri anlattığı nâme-i hümayun.

حضرت عزت غرر قدرته وعلت كلمتهك عنایتی ومهر سپهر نبوت اختر برج فتوت
پیشوای زمره انبیا مقتدای فرقه اصفیا محمد مصطفیٰ نك صلی الله علیه وسلم ومعجزات كثيرة
البرکاتی ودرت یارنك که ابوبکر وعمر وعثمان وعلي در رضوان الله تعالی علیهم اجمعین انلرك
وجیمی اولیالرك ارواح فلاح اشباحلری مرافقتی ایله

طغرا¹

بن که سلطان السلاطین برهان الخواقین تاج بخش خسروان روی زمین ظل الله فی الارض اق
دکیز وقره دکیزک وروم ایلنک واناطولنک وروم وقرمان ولایتلرک وولایت ذوالقادریهنک
وکوردستان و دیاربکرک واذربایجانک وولایت تاتارک وشامک وحلبک ومصرک وقدس شریفک
ومکه مکرمه ومدينة معظمه نك وجده نك وسایر دیار عربک ویمنک و دیار عجمک ودار السلام
بغدادک وبصره نك ومشعشع ولایتنک ولورستانک وتونوسک وجربه نك وممالک مشرقک
و دیار مغربک که آباء کرام واجداد عظام انار الله براهینهم قوه قاهره ایله فتح ایلدوکنی نیجه
مملکتلرک و اقلیملرک و جناب جلالت مآبم داخی تیغ اتشبار وشمشیر ظفر نکارم ایله فتح
ایلدوکم نیجه مملکتک پادشاهی وسلطانی سلطان بایزید خان اوغلی سلطان سلیم خان اوغلی
سلطان سلیمان خانم² سن که افتخار الامراء الملة المسيحية مختار کبراء الطایفة العیسویه فرانجه
قرالی فرانسجسقوش³ سن معلوم اولاکه بوندن اقدم جناب وزارت مآب صدارت نصاب
دولت انتساب سعادت اکتساب واسطه عقدالدوله الابدیه رابطه عقد السعادة السرمديه
قاهر جیوش الآلام صاحب العز والمجد والاحتشام الصارم الصمصام ضرغام بلنکک انتقام اصف
الزمان ملاذاهل ایمان حجة الرحمان علی الانسان مظهر عواطف الله تعالی مصدر الطاف بی انتها
الدى تلالآء سن و جناب دولته نورالهدی وتبغی من افق سعادته شمس الاعقل الغازی فی سبیل
الله المجاهد لوجه الله المحضوف بصنوف لطایف عواطف الملك الاعلی مبارز الدولة والدين
والدنیا نظام الملك قائم مقام سلطنت لشکرکش سایی مرتبت وزیر اعظم جناب خلافت منیفم
قلوم سرعسکر سلطان ادام الله تعالی اجلاله فرمان سزاوار بعض عسکر نصرت مآثرمله عجم

¹ Tuğra mavi mürekkep ile, yaldızlı ve çok müzeyyen bir şekildedir.

² Sultan Süleyman Han'ım ibâresi dikkati çekecek derecede büyük yazılmıştır.

³ François I.

ولایتنه سفر ایدوب قزلباش مقهورک حدودنه داخل اولوب تختی اولان تبریز شهرنی و عملکتک نامدار قلعلرنی فتح ایلیوب ایچینه ادملر قیوب ضبط اتدکده شاه غزول داخی مشار الیهله مقابله آتمک سوداسنه دیار خراساندن عسکر چکوب قزوین نام شهره کلدوکنده بنداخنی سعادت و اقبال و لشکر دریا مثال ایله یوریوب تبریزدن ایلرو اوجان نام صحراده ایرشوب مشارالیه سرعسکر سلطان ایله اولان لشکره ملاقی اولوب شاه مقهورک اوزرینه توجه همایون اولدوقده خشیت شمشیر مبارزیندن قراره قدرت کتورمیوب مشارالیه سرعسکر سلطان ادام الله معالیه نیک اوکندن قاچوب جبهه خانه سن و تجملاتن دوکوب درکزین و همدان شهرلرینه دکین نیجه کونلر قویوب بو ائشاده داخی قیش ایرشکین بغداد تختنه عزیمت اولمش ایدی ایله اولسه مشارالیه سرعسکر سلطان عسکر منصورک اوکنجه یوریوب اوزرنه واردوقده حق جل و علانک عون عنایتی ایله بغداد تختی داخی فتح ایدوب ایچنه سنجاق همایونم دیکوب عقبنجه بنداخنی عز و اقبال ایله یوریوب محروسه مزبورهیه وصول بولوب سعادت ایله بو قیش انده قیشلایوب اول جانبلرده اسوده اولان حضرت علی کرم الله وجهه و امام حسین رضی الله عنه و سایر اولیاء کبار و مشایخ بزرگ و اربک مزار شریفلرنی زیارت ایدوب کلیا بغداده متعلق اولان قلعه لر و شهرلر ضبط اولنوب انلردن غیری بصره ولایتی و مشمشع و سودان و طبرستان ولایتلری داخی عموما قلعه لری و شهرلری ایله فتح و ضبط اولنوب بغداد تختنه بکلربکی قوللردن بری بکلربکی دیکلوب و بری سنجاق بکلری تعیین اولنوب ضبط اولمشدر بو ائشاده قیش هنکامی اولوب بغداد طرفلرینک یوللارنی قیش کسوب منسد ایلدکده شاه مقهور مشارالیه سرعسکر سلطانک فتح اتدوکی قلعه لردن وان قلعه سن الملق قصدینه خیال باطل ایدوب عسکر ایله واروب بر قاچ ای محاصره اتدکده ایچنه قونلان دلیران طغرا مال و مبارزان نصرة احوال شاه فعال ایله هرکاه محکم جنگ و قتال ایدوب قلعه نی ورمیوب موی الیه سرعسکر سلطان ادام الله تعالی معالیه قلعه مزبوره نی مقدا حسن تدبیر فراستی مقتضاسنجه اوزرینه واردوغی کبی فتح ایلمش ایدی شاه مقهور جمله عسکری ایله واروب اوچ آی مقداری جنگ ایدوب ینه ایلیوب اولانجه عسکرینک یرارلری داخی قلچدن کجوب مشارالیه سرعسکر سلطان بو خصوصی استماع ایلدکده بغداددن چقوب اوزرینه یوریوب بنداخنی عز و جلال ایله عقبنجه عزیمت همایون ایدوب موی الیهک اول طرفه توجهندن شاه مقهور خبردار اولوب قلعه اوزرندن قالقوب مایوس و منهزم دونوب مذکور اوجان صحراسته قونوب جمعیت ایدوب موی الیه سرعسکر سلطان دامت معالیه داخی عسکر منصورمک اوکنجه شاهک اوزهرینه یوریوب عقبنجه بنداخنی ذات شریفیمله توجه همایون ایلدکده صیت سطوت صاحب قرانی دن طایفه خایفه نیک قلوب مغلوبلرنه خشیت و هراس غلبه ایدوب مشارالیه مقابله ایدامیوب محل مزبوردن لشکر مکسوری ایله قالقوب نجه منزل ایلرو قاچدقدنصکره الحیلمر کوندروب انواع تذلل و انکسار مشارالیه سرعسکرمک دامننه

التجا ايليوب مشار اليه داخى مابه سريرمه اعلام ايليوب تضرع واستدعا ايلمكين شاه محذوله امان شريفم ويرلوب حق سبحانه وتعالى نك عنابت فتوح بخشلى ايله تبريز و بغداد تختلى توابعلى ايله عراق عرب و عراق عجم داخى جمله قلاع و بلادى ايله و شروان و كيلان مملكتلى فتح و ضبط اولنوب بو طرفلر تمام رضاي شريفم اوزره اتمامه ايرشمكين حاليا دولت و اجلال ايله مظفر و منصـور مقر سلطنتم دار الخلافه قسطنطينيه عودت و مراجعت همايون اولدى و بو حكم شريف بيزوم اولو پيغامبرمز محمد مصطفي نك صلى الله عليه وسلم هجرتي تاريخنك محرم اينك اون برنجي كوننده كي عيسى پيغامبر عليه السلام تاريخنك اوليوس آينك اون اكنجى كوننده مدينة تبريزده يازلوب كوندرلدى

Vesika : 186.

La Bibliothèque National, Supplément Turc No: 822.

ÖZET : Fransa kralı François I.'e, Kanunî Sultan Süleyman tarafından İrakeyn seferinden İstanbul'a avdette gönderilen ve elçi Jean de la Forêt ile yapılan görüşmeleri anlatan nâme-i hümayun.

حضرت عزت قدرته و علت حكمته نك عنابتي و مهر سپهر نبوت اختر برج فتوت پيشواى زمرة انبيا مقتداى فرقة اصفيا محمد مصطفي نك صلى الله عليه وسلم معجزات كثيرة البركاتى و درت يارنك كه ابو بكر و عمر و عثمان و على رضوان الله تعالى عليهم اجمعين انلرك و جميعى اوليالرك ارواح فلاح اشباحلى مرافقتى ايله

طغرا¹

سلطان السلاطين برهان الخواقين تاج بخش روى زمين ظل الله تعالى فى الارضين اق دكيزك و قره دكيزك روم ايلنك و اناطولينك و قره مان و روم و لايتلرينك و ولايت ذوالقادره نك و ديار بكرك و كوردستانك و آذربايجانك و ولايت تاتارك و شامك و حلبك و مصرك و مكة مكرمه نك و مدينة معظمه نك و قدسك و جده نك كليا عربك و ديار عجمك و دارالسلام بغدادك و بصره نك و مشعشع ولايتنك و لورستانك و ممالك مشرقك و ديار مغربك آباء كرام و اجداد عظام أنار الله تعالى براهينهم قوة قاهره ايله فتح ابلدكلرى نيجه مملكتلرك و اقليملرك و جناب خلافت مآبم داخى تيفغ آتش بار و شمشير ظفر نكارم ايله فتح ايلدوكم نيجه مملكتلرك سلطاني و پادشاهى سلطان بايزيد خان اوغلى سلطان سليم خان اوغلى سلطان سليمان خنام سنكه افتخار امراء الملة المسيحيه مختار كبراء الطايقة العيسويه و ولايت فرانجه قرالى فرنجسقوش² سن

¹ Sultan Süleyman b. Sultan Selim.

² François I.

معلوم اولاه که بوندن اقدام قزلباش طایفه سی انواع فتنه و فساد اوزره اولوب بیر یوزنده ظلم و ضلالتلری اولدوغی اجلدن آنلرک فتنه و فسادلرنی دفع اتمک مصلحتیچون عساکر دریا مثال ایله عجم دیارلارینه توجه همایون ایدوب اول مملکتلره واروب حق سبحانه و تعالی نیک علو عنایتی ایله نیجه قلعه لر و مملکتلری فتح ایلوب قزلباش مخدول لشکر فتوح آثارمزله مقابله یه قدرت و طاقتی اولدوغی اجلدن قاچوب منزوم و مقهور اولدقدن صکره محروسه بغدادده مدفون اولان شریف دینمزه اولولرنی و عزیزلرنی زیارت اتمک داخلی مقصود اولمقین عنایت الله ایله عز شانه اول مراد شریفم داخلی حاصل اولوب بغداد تختی آلینوب عزیزلرمزه زیارتلری داخلی جناب جلالت مآبمه میسر اولوب اول طرفلرک احوالی تمام رضای همایونم اوزره اتمامه ایرشمکین و ظفر منصور سفر همایوندن عودت ایدوب دولت فرخنده فال ایله مقرر سلطنتم محروسه قسطنطنیه یه کلوب ملاق اولدم ایله اولسه جوآنی دلافور استه^۳ نام الحیکر ایله عتبه علیامزه مکتوب کوندروب مذکور ایچون غایت ایله یرار و معتمد آدمدر بنم جانمندن هر نه سویلر ایسه کرچک بنوم سوزمدر اعتماد ایلیمه سز دنلمش مزبور دیوان آعلایه کلوب هر نه که اصهرلمش ایسه تقریر ایلوب تفصیلی ایله معلوم شریفم اولوب قبول اولندی خصوصاً دوستلق و بارشقلغمز داخلی کماکان مقرر و مؤکد اولدی مذکور ایلچیکره بونده آستانه سعادتزده قالمغه اصهرلمش سیز اول اجلدن قالوب سز وکله مابینمزه هر نکه مقرر اولدیمه الحیکره امرمز اولدی که تفصیلی ایله یازوب کندو مکتوبیله سیزه اعلام ایله شویله بلاسن و بز حکم بزوم اولو پیغمبرمز محمد مصطفی نیک صلی الله علیه وسلم هجرتی تاریخندن شوال آینک اون دردنجی کوننده که^۴ عیمی پیغمبر علیه السلام تاریخنک آبریل آینک بشنجی کوننده^۵ دارالسلطنه العلیه محروسه قسطنطنیه ده یازلدی

* Jean de la Forêt (burada italyanca şekli ile yazılmış).

^۴ 6 Nisan 1536 = 14 Şevval 942.

^۵ 6 Nisan 1536.

Vesika 187.

La Bibliothèque National. Supplément Turc No: 816.

(evâil-i Zilhicce 939 = 28 Haziran 1533).

ÖZET : İmparator Charles-Quint'e, sadrazam İbrahim Paşa tarafından gönderilen ve Avusturya kralı Ferdinand I. ile yapılan anlaşmayı ve diğer hususlar anlatan mektup.

سلطان البرین و خاقان البحرین ظل الله بین الخاقین مغرتیجان الخواقین اق ذکرک و قره ذکرک روم ایلتک و اناطولی نیک و قرمانک و رومک و ولایت ذوالقادریه نیک و دیاربکرک و کردستانک و آذربایجانک و عجمک و شامک و حلبک و مصرک و مکة معظمه و مدینه منوره نیک و قدس

مباركك و خليل الرحانك كلياً ديار عربك ويمنك وداخى اباہ كرام واجداد عظاملرى قوت قاهره لريله فتح ايلدكلرى نيجه مملكتارك و جناب جلالت مآيم داخى تبغ اوش بار و شمشير ظفر نكارم ايله فتح ايلدكلرى نيجه ديارك سلطانى و پادشاهى سلطان بايزيد خان حضرتلرى اوغلى سلطان سليم خان حضرتلرى اوغلى سلطان سليمان خان خلد الله تعالى و سلطانه حضرتلرينك بن كه قايم مقام سلطنت و سرعسكر ساي مرتبت و وزير اعظم جناب خلافت منبقتلرى ابراهيم پاشايم¹ سيز كه ولايت اشبانيه² نك و اكا تابع اولان يرارك قرالى قارلو³ قرال سز بزم جانبمزدن سلاملر و دعائلر انها اولندقدن صكره اعلام اولنان اولدر كه بوندن اقدم ربع مسكون سلطانى دولتو و سعادتو پادشاهم⁴ اعز الله انصاره حضرتلرينك سعادتو آستانه لرينه ولايت نمجه قرالى اولان قرنداشكر افتخار امراء الملة المسيحيه فردناندوش⁵ قرال جانبندن يرار و معتمد عليه ادملرى توز و نيمور ادر⁶ نام ايلچيلر كلوب دولتو و سعادتو پادشاهم جهان پناه حضرتلرينه و بزم طرفزه نامه لر بازوب حضرت خلافت پناه و سعادت دستكاه خلعت خلافته ايله دوستك و مصالحه اولتق بابنده تضرع لر ايلمشايريدى صكره كيرو معتمد وزير لرندن قوزنيلو دويجي⁷ دخى ايلچى تعين ايلوب كوندرمشاز اول ايلچى دخى كلوب دولتو پادشاه عالم پناه حضرتلرى جانبلرينه زياده تضرع لرى ايلدكارى اجلدن و هم مشار اليه قرنداشكرك سابقده داخى بر نيجه ايلچيلرى كلوب عرض عبوديت و اخلاص ايلمشايريدى لكن انكروس ولايتى كه دولتو پادشاه جهان پناه حضرتلرينك قيلچاريله فتح اولتش و دشمنلرى لندن الشمس مملكتلرى اولوب كمنه نك آنده حقى و تعلق يوغن ميراث طريقتدن حقمز واردر ديو مزبور قرنداشكر طرفندن انكروس مملكتنه دخل اولتوب كلياً مملكتاره ندالار اتدريلوب و كليساالرده لعنتلر قلدوروب بونجه اتفاقلر و حيله و خدعه لر ايله لشكر جمع اولندوغى استماع اولغين دولتو پادشاهم خلعت خلافته حضرتلرى بن قولارينه امر ايدوب بر مقدار لشكرمزي جمع ايدوب دولتو پادشاه حضرتلرينك اوكلر نيجه سير ايدركي اول مملكتاره واروب كيبلدكده اول ديارلرك بنمدر دير صاحبلى بولغيبو ظهوره كلمدى تكرر قيلچاريله اول مملكتلرى فتح ايلديلر پادشاهلرك آيين و عادت لرنده آنى آياغى باصدوغى يرلر كندولرك اولور انكروس ولايتى كه منتسوز كندو قيلچاريله اچدقلى مملكتاريدر انوك سنورنى داخى كچوب اخر پادشاهلرك سنورينه دخى وارديلر بونجه يلدن برو اتفاقلريله و طانشقاريله جمع اولتش عسكرلرى دخى وار ايكن دولتو پادشاه حضرتلرينك قيلچى قينندن چقامش كمنه قالميوب نه طريقيه قاچدقلى جمله معلوم اولشدر اول اجلدن كندو قيلچلرى ايله الدقارى مملكتلرى كه سابقده كال مرحترندن يانوش⁸ قراله احسان ايلمشايريدى اول بابده واقع اولان عهدمزي مقرر اولغين مقرر همايونلرينه كلمشرا ايدى بو ائنده مزبور قرنداشكرك اكرچه ايلچيلرى كلمشدى فاما كلاتارندن و مكتوبلارندن

1 Sadrazam Ibrahim Pş.

4 Kanunî Sultan Süleyman.

7 Cornelius Dupplecius.

2 İspanya.

5 Ferdinand I.

8 Zápolyai János.

3 Carlo (V. Şarl).

6 Jérôme de Zara.

صداقت و طوغرلق فهم اولنمیوب انکروس مملکتن حجت ایله دعوا ایدرلریدی ایلچیلرینه اول سبیدن التفات اولنمزدی بو دفعه کلان ایلچیلری مشار الیه قرنداشکز ایچون دولتو پادشاه حضرتلری افندی لکه و اوغولغه قبول اتسونلر حجت ایله مملکت سوداسندن و طلبندن فراغت ایدوب اول هوسدن کچدیلر دیو تضرعلر واستدعالر اتدکارنده ایلچیلرک کلما ترینه کوره بو دفعه انلرک صداقت و طوغرلق اوزره دوست اولالرینه اعتماد اولنوب فرانجه پادشاهی کبی که دولتو پادشاه عالم پناه حضرتلرینک آشیانه سعادت آستانه لرینه اختلاص ایله دوست اولوب قرنداش اولشلردر مشار الیه قرنداشکز حقتنه کمال مرحمت و شفقتلرینی ظهوره کتوروب انلری اوغولغه قبول ایلدیلر حتی شویله که انلره بر خصوص اولوب عسکره و یاردمه احتیاجلری اوله قروندن و دکردن لشکرلر و یروب هر وجهله معاونت و مظاهرت ایدرلر ایلچلرینه داخی حسن اجازت و یرلوب کرو کندولر طرفته کوندردلدی فاما سزک جانبکزدن استانه سعادتلرینه وارد اولان مکتوبکزه قدس و غیری یرلر یازلمش اول سوزلری زیاده عجب کدل ابرا (۹) بر پادشاهک مملکتی که قلیجی ایله التمش اولسه اول مملکتنه بنمدر دیسه اولور یوخسه غیرک النده و تصرفنده اولان یرلرله طریقله آخرک اولور النده اولمیان یرلر بنمدر دیمک ایکن پادشاهانه سوز دکلدن هر کیم که دولتو پادشاه حضرتلرنندن دوستلک طلب ایدر مروت و شفقتلری انوک کبی لرک توقع و تضرعلری ادا اولنمیوب قبول قلنه و مزبور قرنداشکرک وارد اولان ایلچیلری سزک جانبکزه بزم طرفدن دخی نامه یازلق طلب اتدکلری سبیدن انلرک طلباری ایله بو مقدار یازلوب ارسال اولندی باقی السلام علی من اتبع الهدی تحریراً فی اوایل شهر ذی الحجه المبارکه سنه تسع وثلثین و تسعمائه^۹

• Sadrâzam İbrahim Paşa sefere hareketinden önce göndermişti.

Vesika: 188.

La Bibliothèque National, Supplément Turc. No: 818 (evâil-i Zilkade 949 = Şubat 1549).

ÖZET : Kanunî Sultan Süleyman'ın Fransa kralı François I'e gönderdiği, elçi Antoine Paulin ile yapılan görüşmeleri ve Barbaros Hayreddin Paşa'nın, aradaki ittifak gereğince, İmparator'a karşı müşterek harekâta bulunmak üzere o tarafa gönderildiği v.s. hakkında tafsilât verdiği nâme-i hümayunu.

طغرا¹

افتخا و امراء العظام العیسویه اختیار کبراء الفخام فی ملة المسيحية مصلح مصالح جماهير الطائفة النصرانية صاحب اذیال الحشمة والوقار صاحب دلائل المجد والافتخار ولایت فرانجه پادشاهی

¹ Kanunî Sultan Süleyman tuğrası.

فرانچسکور² ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه بوندن اقدم آستانه سعادتمزه الحیکز وارد اولوب اشبانیه قرالی نك مملکت وولایتنه مضرت وخسارت ایرشدرملک بابنده دریادن دونانمه کز وقره طرفندن دخی عسکرکز تدارک ایدوب بوجانبندن داخلی معاونت ایچون بعض دونانمه همایونمز چقماق مراد ایدندوکلری اعلام ایلدوکی اجلدن دوستلغمز مقتضاسنجه اول وقت دونانمه کیلرمز جمعی لوازی ایله احضار اولنوب وقرال مزبورک تکرار احوالی تتبع اتدروب صحته معلوم ایدلک ایچون الحیکزینه اول جانبه کوندردلکده ما بینمز بعید مسافه اولوب وهم بعض موانع اولغین بوجانبه کیچ کلوب ایرشوب وکلکده کیلرمز جمله حاضر ومکمل بولوب اما دریا موسمی کچوب بی وقت اولغین کوندردلکدن نفع فهم اولنمغین تأخیر اولنوب بو سنه مبارکده قزل یمرده دنصکره³ کوندردلکه وعدة کریمه شاهانمز اولغین اکا کوره الحیکزله سزه حکم همایونمز کوندردلوب اعلام اولنشدی والحاله هذه جناب حق جل وعلائک علوعنایت ظفر ایاتيله اول عهد شریفمز اوزره دونانمه همایونمز چقاریلوب امیر الامراء الکرام جزایر بکلربکیسی خیرالدم [خیرالدین] دام اقباله بی جمله عساکر نصرت اثارمه باش وبوغ تعیین ایدوب ودونانمه همایونمزک ایچنه سنجاکیکلری قوللرمزدن نجه یرار بکلر قونلوب وعموماً سنجاقلری عسکرلری مکمل دشمن یراغیله بله قوشلوب خصوصاً سده سعادت مآبمزده اولان توفنکچی یکیچری قوللرمزدن بولنجه یکیچری کوندردیلوب انواع یات ویراغله دونانمهمز ترتیب وتکمیل اولنوب اول جانبه ارسال اولندی ان شالله الاعز رایات سعادت ایاتمه اضعا ففوحات میسر ومقدر اولمش اولا وسده سعادتمزده اولان مشار الیه ایلیجیکز قدوة امراء الملة المسیحیه اسون پولین⁴ داخلی شولکه مراسم رسالتدر کمال ادا ایله مدعی ومؤدی قلوب حسن اجازت ملوکانمز قرین حالی اولوب اول جانبه کوندردلدی انشا الله الملک الکرم واروب تبلیغ ایدیچک سزداخی عتبه علمامز جانبی ایله مؤکد اولان وفور محبت واخلاصکمز موجنبه دشمنک تدارکنده حسن تدبیر واصناف مساعی جمیله کز ظهوره کتوروب مشار الیه جزایر بکلر بکیسی خیرالدین دام اقباله نیجه یرار قولوم اولوب وفور جلادت وشهامت وحسن تدبیر وفراستنه اعتماد شاهانمز اولغین دونانمه همایونمه متعلق اولان جمله امور واحوال اکا تفویض اولنشدر سزداخی دایما موی ایله یکلد ویکجهت اولوب دونانمه همایونمز سزوک دونانمکزله نه محله ملاقات اولتی مناسبدر تدبیر وتدارک نه یوزدن کرکدر متصل بربرکزله خبرلشوب حسن اتفاق واتحاد اوزره دونانمهلر دریا یوزندن یوریوب سزداخی قره جانبندن عسکر عظیم ایله دشمنک اوزرنه محکم هجوم ایدوب اصلا کوز آچدرمیوب اکر قلعه لرن المقدر واکر ولایت معموره سن ضبط وصیانت ایلمکدر واکر یاقوب یقوب سبی واسیر ایلمکدر صفت کریمه کزده مرکوز اولان ارای صاییه وافکار ثاقبه کز موجنبه جد واهتمام اولونه که

² François I.³ Paskalya yortusu kasedilmışti.⁴ Antoine Paulin.

اکی جانبدن تهیه اولنان بونجه عسکرک نتیجهسی بیهوده یره اولمیوب حق و سبحانه تعالی نیک عنایت علیه سیه ملحوظ اولناندن داخی زیاده دشمن جانبلر نه کرکی کبی مضرت و خسارت عظیم ایرشدروب انواع اهانتلر و حقارتلر اولونه اما بو اثناده ریم پاپا⁵ جانبندن سزه خبر کلوب جمله مز بر دین اوزره یوز مابینده بو وجهله فتنه و فساده باعث اولماق مناسب دکلدردیو صلح ایلمک یوزندن و یا آخر بهانه ایله مصلحتکزی عوق اندرملک استرلر سه خدعه لرندن احتراز اولنوب اولیه که فرصت ال ویرمش ایکن غفلت ایله سزی عوق و تأخیر ایله لر آنلرک نصیحتلرینه اعتماد ایتمک جایز دکلدردی مصلحتکزده غایت ایله مجد اولوب اکر قرادن و اکر دکزدن شویله اقدام اولنق کرکدر که قرال مزبور کندوسی اله کرمرسه داخی معصوره مملکت و ولایتی بروجله خراب و بیاب اولونه که نه زمانلر عمارت و آبادان اولغه قابلیت قالمیوب کندوسنه و عسکر هزیمت اثرنه کمالیه عجز و فتور مستولی اولوب نه ییبلر تدارک احوالنه قدرت و مجالی قالمیوب متحیر و سرکردان اولان ان شالله تعالی حالیا مذکور اشبانیه قرالی جانبندن چچلیانک⁶ و پولیانک⁷ حاکمی اولان فرزندزه⁸ نام بک یوجه استانمه مکتوب و ادم کوندروب انواع عبودیت و اخلاص عرض ایلوب اشبانیه قرالی سده سعادت مآبمزله بارشقلق اوزره اولق بابنده چوق تضرعلر ایلوب عهدنامه طلب ایلمش اما سزوکله مابینمزده اولان معاهده همایونمز کماکان محقق اولغین آنلرک امنیه لری عتبه علیامزده مقبول اولمیوب اصلا قوللر نه اعتماد اولغدی شویله که سزوک جانبکزه داخی اول یوزدن آدمی و یا مکتوبی کلوب بر طریقله صلح و صلاح اتمک دیلر سه سیز داخی قطعاً یوز ویرمیوب سوزلر نه عمل اتمیه سز که اسکی دشمنکزدردی یوجه استانم جانبی داخی آنلرله کمال معادات اوزره اولوب بوییل اکی جانبندن بونجه دونانملر و عسکرلر تدارک اولنوب کندویه و مملکتنه قهر عظیم اولاجاغته واقف اولغین انوک دفعی مصلحتیچون هر جانبندن انواع حیلله و تدارکه مباشرت اتمشدر مصلحتکزده ثابت قدم اولوب مزبور ریم پاپا جانبندن و یا آخر یرلردن و یا دوستلرکز طرفندن مابینه آدم کروب صلح ایلمک قصد ایدرلر سه عمل اتمیوب کسنه نیک تحریکیله مصلحتکزده مستقل اوزره اولیه سز عنایت الله ایله دشمنکزی کمالیه قهر ایلمک بابنده انواع اهتمامات جزیه کز ظهوره کتوره سز و ذکر اولنان دونانمه همایونکزک لازم اولان مهماتی هر نه ایسه حالیا تدارک اولمشدر اما اول جانبلر ممالک محروسه زدن بعید یرلر اولوب برنسنه حاجتلری اولورسه بو جانبندن کورولمکه زمان متحمل دکلدردی انوک کبی عسکر همایونمزک ذخیره بابنده و سایر خصوصیلرله مهماری اولندقدنه ضرورت چکدرلیوب مابینمزده اولان دوستلرگز موجینجه تدارک اولنوب دونانمه همایونمزده متعلق اولان آلات و اسبابدن داخی برنسنه حاجتلری اولورسه آنلر داخی کوریلوب اول

⁵ Papa Paulus III.⁶ Sicilia.⁷ Napoli.⁸ Fernandez.

جانبلرده اولدقلری زمانلرده لازم اولان خصوصلرده مضایقه چکدرمیسن تحریراً فی اوایل ذی القعدة سنه تسع و اربعین و تسعمائه

بمقام ادرنه المحروسه

Vesika : 189.

V. D. A. (Miscell. di documenti Turchi, Greci italiani riguardanti cose Turchesche II. Lettere diverse del Sgr. Turco, Bassa et altri 1530-1569) No: 94 (gurre-i Rebi I. 969 = 9 Kasım 1561).

ÖZET : Hersek sancağı iskeleleri nâzırı Mehmed tarafından Venedik dojunu, Makarska iskelesi için tuz ve Hersek sancak beyi Haydar Paşa için de parası ile pirinç gönderilmesi hakkında yazılan mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك دوژی¹ و بکاری زیدت عواقبهم تحیات و روية التسلیات انها و اعلام اولنان بودر که بوندان اول ورقه مخالصت برله نرتوه² و مقارسقه³ اسکله لریچون مملحه لکزده حاصل اولان طوزلر و کزدن عادت قدیمه اوزره ویرلمه سیچون التماس اولتمش ایدی ویکرمی بیش بیک اقبه لق پرنج دنخی هر سک سنجاغی بکی حیدر پاشا دام علوه حضرتلریچون همت اولتماسی رجا اولتمش ایدی بعض اهل غرض کسنه لر مکتوبلر و مز ایچون تلپیس در دمشار بو مقوله خصوص ایچون شاهد ایله اولماز ینه مکتوب ایله اولور اکر طوزدر و اکر پرنج در اقبه مز ایله عنایت اده سن اولکی مکتوبلر و مز صحیح مکتوبلر در شمدی دنخی طوزی⁴ اوسلوب اوزره ویرمه امرکز و ارسه انده وکیلمز اولان الویز نارنجر⁵ نام تاجردن بو دفعه سکه افرنجیه الازو بوندن غیر اکر بازار ایدرسکز سایر فلوری⁵ کوندره وز و مشار الیه حیدر پاشا حضرتلریچون مراد ایدندوکی پرنج دریغ بیورولیه تحریراً فی غره⁵ ربيع الاول سنه ۹۶۹

حرره الفقیر محمد الناظر⁵

¹ Girolamo Priuli.

⁴ Aloisio (Alvise) Narangero.

² Naretva.

⁵ İskele nâzırı.

³ Makarska.

Vesika : 190.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi ... II. Lett. divers. del Sgr. Turco ... 1530-1569) No: 98 (?).

ÖZET : Sarây-ı atîk ağası Ali tarafından Venedik tercümanına, Aleksi adındaki zimmden alacağı olan 2600 floriyi tahsil edip göndermesi, parası yoksa gemisinin navlununu zaptedip gemisini sattırarak alacağını tamamen tahsil etmesi hakkında yazılan mektup.

مهر¹

مفخر الملة المسيحية ونديك بكارى² ترجماني بعد السلام مكتوب واصل اوليچاق معلوم اولاه كه مقدما الكسى³ نام ذميده اولان فلورينجك تحصيلي ايچون اول جانبه امر شريف كوندرلوب امر شريف موجبنجه مزبور الكسى دن ذكر اولنان التون طلب اولندقده اداسنده عجز كوستروب كيش وسائر اسبابين صائمتي استدكده التي اي وعدم واردر وعدم تمام اولدقدن صكره ادا ايدهين ديمكين فراغت اولنش ايمش حاليا وعدهسى داخى تمام اولوب كافر ايسه بوجانبه كلميوب آقجهمز تحصيلي لازم اولغين مكتوب محبت ايله اعلام اولندي امدى ذكر اولنان آقجهنك تحصيلي ايچون سزى جانبزدن وكيل تعيين ايليوب وبوخصوص ايچون بايلوس دن دخى تذكرة آلتوب كوندرلمشدر واروب وصول بولدقده لطف ايدوب بايلوس تذكرةسى موجبنجه وكيلمز اولوب مذکور الكسى دن بيقتور ايكي بيك التيوز فلورى تحصيل ايليوب وحاضر آقجهسى يوغسه داخى كيسنك ناولوننى ضبط ايليوب وكيسن صاتوب ذكر اولنان مقدارى آقجهمزى قبض ايليهسز واحوال نه يوزدن اولوب ونمقدار آقجه قبض اولندغن بوجانبه كلور ادمكز ايله بلدروب تكرر بوجانبدن نه وجهله خبر كوندرلورسه اكا كوره عمل ايليهسز شويله معلوم اولته باقى والسلام

الفقير سراى عتيق اغاسى على

¹ Ali Ağa mührü.

² Senato ile X. lar ve XL. lar meclisi.

³ Aleksi.

Vesika: 191.

V. D. A. (Miscell. di docum. Turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 101 (?).

ÖZET : Hersek sancağı nâzırı olduğu tahmin edilen Mehmed imzası ile Venedik doju ve beylerine, Şibenik Kenezi ile Trau Kenezi'nin davranışları, tâyin edilecek geminin hükmi şerifi götürüleceği, Trau kenezinin sözünde ve hareketlerinde akıllı ve basiretli bir adam olduğu v.s. hakkında gönderilen mektup.

جناب عزت نصاب و ندیک دوژدی و بکلری المکرمون فخرالملة العیسیه وزبده زمرة
المسیحیه صاحب الدير والناقوس اصحاب العز والناموس انهاء اعلام اولنان بودر که حالیا
سزله ایصال اولق ایچون سعادتلو پادشاه عالمپناه حضرتلرندن مهور حکم شریف واجب
الاتباع وارد و نازل اولوب مضمون شریفنده مصالح سزک جانبکزدن می بزوم جانبمزدنمی در
معلومز اولیوب سزله ایصال اتمک ایچون شبهنیک¹ کتزدن کی طلب ایلدک نیجه زماندر
نه کی وردی و نه شافی جواب ایلدی بو خصوص سزله اعلام اولتق لازم اولدوغی
اجلدن مکتوب تسوید اولدوب ارسال اولندی کی نه یردن ویرلک امرکز اولورسه بو جانبه
اعلام ایلدوب اکاکوره بزداخی آدم تدارک ایلدوب ذکر اولان حکم شریف ارسال اولنه
و بزداخی سنجاغیزی کشت ایلدکده ساحل دریاده سنجاغیزه اولاشق سزله تابع و متعلق
طورغیر² نام محله کلدوکمزده مزبور طورغیر² کتزی سوزنده و دورشده عاقل و دانا کوروب
اکر پادشاه عالم پناه حضرتلرینک رعایاسی حفظنده و اکر سزک رعایاکوز ضبطنده کمال
مرتبه مذکوردن راضی و شاکر اولوب هر خصوصده بصیرت اوزره اولقین بر فرد مزبور
کتزدن متشکی اولیوب اول کللدن برو اکر بزوم رعایامز و اکر سزوک رعایاکوزدر
کره کی کبی آسوده حال اوزره در اکر انک کبی بو جانبه مصالحکز واقع اولورسه مذکور
طورغیر² کتزینه سپارش ایلدوب سزک جانبکزدن اول مباشر اولا هر وجهله سوزره قادر
و مصلحت کذاردر والسلام علی من اتبعه

الفقیر محمد

مهر³ : (?)

¹ Şibenik Knezi (Conte di Sebenico).

² Trogir (Trau) Knez, Venediklilerde Conte şeklindedir.

³ Okunaklı değil.

Vesika : 192.

V. D. A. (Miscell. di docum. Turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. de Sgr. Turco...) No: 105 (?).

ÖZET : Venedik doju P. Priuli'ye gönderilen ve kapıkethudâsı Mikâil eliyle alınan dostluk mektubu bahis konusu edilen imzâsız mektup.

جناب امارت ایالت نصاب وندیک دوژی پرولیو پریولی¹ کامیاب لازال والیا علی ولایتہ الی یوم الحشر و الحساب اعظم اعظم الملت المسیحیہ و اکرم اکرم الطایفة العیسویہ صاحب العز و الناموس خادم الدیر و الناوقوس ذوالدولة الراخنے و العزة الشاخنے زاد الله تعالی اطاعته کلام عزت نما و پیام عظمت اتما و السلام علی من اتبع الهدی قافلہ باد صبا و راحلہ صبح و مسابرله اتحاف و اهدا اولندقدن صکره انهاء محبانه اولدرکه حالیا قهو کتخداکز اولان قدوة الاعیان میکائیل واسطه سیله بو جانبه مکتوب صداقت مصحوب ارسال اولنوب اظهار محبت و اخلاص مودت و اختصاص اولنمش همیشه جاده اطاعت و انقیاد و منہج صداقت و استناد اوزره ادامت و اقامت اولنوب احیانا اخبار ساره سلامتکز اعلامندن خالی اولنماینه که ورودندن انواع سرور حاصل اولوب تشیید مبانی محبت و تأکید قواعد مودته باعث اولا همیشه عمر و دولت مستدام باد برب العباد

¹ P. Priuli.

Vesika : 193.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 111 (evâsıt-ı Şevval 970 = Haziran 1563).

ÖZET : Venedik doju Prolimo Priuli'ye hitâben, gönüllü reislerden Mustafa Reis'in kalitesinin İnebahtı'daki Venedik adamları tarafından yoklandığı, müslüman ve yahudi Osmanlı tâcirlerinin ticaret için sof kumaşı mallarını Venedik'e götürdükleri sırada Ancona taraflarında gümrük bahanesi ile denizde yoklanarak 20.000 flori tutarında mallarının alındığı v.s. hakkında gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار امراء العظام العیسویہ ... وندیک دوژی پرولیو پریولی¹ خنمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که حالیا عتبه علیامه التجا ایدوب صداقت اوزره خدمت ایدن کوکللو رئیسردن مصطفی نام رئیس قالیته سیله اینهجتی به واردقده سنوک قالیته کده وندیکلو واردر دیو آنده قونلان بایلوسکز آدمیسی قالیته نیک اولا طشره سنی یوقلیوب متسلی اولمایجتی مذکور کیسندن طشره چقوب انبارین دخی آریوب وندیکلودن

¹ P. Priuli.

کسنه بولنادوغنه بایلوس تمسک ویردوکن صکره کندویه وارد اولان امر شریفم مقتضاسنجه دریاده اولان اعدا طرفندن دیل آلتق ایچون پولیه یقاسنه² کچوب اول کنشارلرده چکدرر برکوچک فرقهیه راست کلوب ایچنده بولونان قرق الی حربی کافری اسیر ایلدوب وخیلی قزریه چوقه بولنوب قالیتهسنه تحمیل ایدب بو جانبه مراجعت ایلدوب کلورکن دریاده قدرغه لریکزدن اون اون بش پاره قدرغه راست کلوب عقبنجه سالوب بر نیجه میل بر قالیتهسن تعقیب ایدب یوکی زیاده اولغله ارناود کنارلرینه سالنوب ذکر اولنان قدرغلردن آکی اوچ پارهسی آردندن آیرلیوب آخر الامر خلاصدن نومید اولیجق لب دریاده اولان ارناود طاغلرنه اورب کندو قورتلوب آسیرلری ایله ایچنده بولنان آسبابی و قالیتهسی آتماغین درکاه عالمپناهه کلوب احوالی عرض ایدب بایلوسکزک مزبور آدمی ویردوکی تمسکی ابراز ایلدوب و بوندن ماعدا محروسه استانبولدن بر قالیته جزیره کتمک نیقی ایله ایچنه خیلی تاجر مسلمان و خراجگذار کیروب دریایه متوجه اولوب سیره تابع زاکنه³ نام جزیرهیه قویب واردوقده اول قالیتیه دخی آردندن درت بش پاره قادرغه ایرشوب ذکر اولنان جزیره لیمانته قویدقلرندن صکره ایچنده بولنان مسلمانلری و خراجگذارلری بالته ایله قیروب ایچلرندن بری خلاص اولغله کلوب تقریر ایلدوب ذکر اولنان قالیته آلان جزیره مزبوره لیمانته اولدوغین قوجه ایلی سنجاغی بکی اولوب دریا محافظه سنده اولان قدوة الامراء الکرام علی دام عزه کورب صحیح خبر ویرمکله معلوم اولوب و بوندن غیرى ممالک محروسه تاجرلرندن مسلمان و یهودان بعض کسنه لر تجارت ایچون دخی صوف آلوب وندیک سمترلرینه کمی ایله دریادن انقونه⁴ جانبته قدیمدن واره کلدکلری اوزره کچوب کتمک استدلکرنده سیزک جانبکزدن دکیزده قدرغه لر احداث اولنوب کمرک دیو جهانه اولنوب بولنان متاعلرینک دنکلرین دریاده عدا تدر ب وندیک اسکله لرینه چیقمیدن و قنغی تاجرک متاعی ایدوکی معلوم و ظاهر اولمیدن اون دنکده بردنکن عشر کمرک دیو آملغه شمده دکن بو وجهله یکرى بیک فلوریلق متاعلری آلتدوغین بلدردیلر ایله اولسه درکاه سعادت دستکاهمه التجا ایدن کوکلاو رئیس لری کیلرینه و فرمان شریفله ارسال اولنانلره دریاده بولونان کیلرینک خضیه⁵ دخل ایلمک دوستلغه و عهدنامه همایونغه مخالف ایکن اولوجهله فساد و شاعت ظهور ایلمکه سبب ندر کرکدرکه درکاه معلوم چاوشلرندن قدوة الامائل والاقران شجاع زید قدره واروب وصول بولدقده یوجه آستانر ایله اولان دوستلق مقتضاسنجه عنایت اولان عهدنامه همایونک مضمون سعادت مقرونی ایله دایما عمل ایدب دریاده بولنان کیلرکزی و قره جانبنده اولان آدملرکزی اوکات ضبط ایدب صداقته مخالف بواصل شاعته کسنهیه رخصت ویرلیوب مرقوم مصطفی رئیسک پولیه یقاسندن اله

² Puglia (Italya sahilleri).

کتوردوکی حربی أسیرلریله قالیتهمی و زاکته³ قربنده آلتان قالیتهمک اسباب و متاعی خصوصنه کرکی کچی مقید اولوب بکلرکزه و قهودانلرکزه تکلیف ایدوب اهل فسادی بولدیره سزهر حال اول مسلمانلرک و خراجکذارلرک قانلری آلتاسی دین مبین و آیین سلطنت همایونمز مقتضاسنجه عهده⁴ علیه شاهنامه لاید و لازمدر اولبایده غفلت اولتیوب اهل فسادی الله کتورب بر وجهله حقلرندن کلنه که سائرلره موجب عبرت و نصیحت اولوب بر فرد دخی بواصل فساده جرات ایلکم احتمالی اولیه و مزبور مصطفی رئیسک قالیتهمسینه آلتان أسیر و اسبابی زاکته قربنده آلتان قالیتهم ایله و ایچنده بولتوب هلاک اولان تاجرلرک متاعی ایله اول خراجکذارلرک اسبابلری ایله قالیتهملری صاحبیلرینه تسلیم اولتاق و اصحابی اولیان متاع و متروکاتی دقتر ایدب چاوشمله عتبه⁵ علیامه ارسال ایلکم بابنده انواع مساعی جمیله کوز ظهوره کتوره سزکه وارثلرینه تسلیم اولتوب حقلری ضایع اولیه و اتقونه⁶ جانبنه کچوب کیدن تاجرلرک متاعلرندن اولوجهله دریاده کرک آلتاق عهدنامه⁷ همایونمزه مغایر و اولیکلانه مخالف وضعدر کرک شول تاجردن آنور که اسکله لریکره وارب بیع اتمک ایچون متاعلرین چقاره لر یوخسه دریادن آخر بیرلره کیدن تاجرلرک متاعلرندن کرک دیو نسنه طلب اولتاق جایز دکلددر اولبایده دخی عهدنامه⁸ همایونمزه مخالف اولان وضعی رفع ایدب بو طریق ایله ذکر اولنان تاجرلرک تمقدار نسنلری آلتاش ایسه صاحبیلرینه ویرلمکه سعی اولنه که مایینده اولان دوستلق رعایت اولتوب عهدنامه⁹ همایونمزه مغایر و رضامزه مخالف اولان خصوصار رضی کوز اولیه که ازدیاد محبت و دوستلغه باعث ایدوکنه اشتباه یوقدر تحریراً فی اواسط شهر شوال المکرم سنه سبعین و تسعمائه

بمقام قسطنطنیه المحروسه

³ Zakine (Zenta).

⁴ Ancona.

Vesika : 194.

V. D. A. (Miscell. di docum. turcî... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 131 (23 Cumad II. 971 = 7.II.1564).

ÖZET : Bosna ve Hersek sancakları nâzırı Mehmed imzâsı ile Venedik dojunâ gönderilen, ikinci vezir Mehmed Paşa (Sokullu) 'nun amcazâdesi Bosna sancak beyi Mustafa Bey (Paşa) için çuka ve kumaş almak üzere irsâl olunan Mustafa Çelebi'ye yardım edilmesini isteyen mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك دوژی و بکلری بعد السلام والاحترام على من اتبع الهدى انها واعلام اولنان بودرکه حالیا وزیر ثانی محمد

پاشا^۱ سیر الله ما یرید و مایشا حضرتلرینک عمّوسی اوغلی اولوب بالفعل بو سنه سنجاغی بکی اولان صقولویک مصطف بک^۲ دام علوه حضرتلری بو مجبکزه مکتوب شریف کوندرب کندولریچون بعض اسباب و چوقه و قاش کبی التقی ایچون کندو طرفندن مصطفی چلبی نام کسنه کوندرب و الله مهرلو مکتوب و یرمشدر دیو اعلام ایلمکین عند الوصول اوزرندن نظر شریفکیز و حسن معاونتکیز بی دریغ بیورسا دوشن مصالح جوغن احسن وجه ازره کورویورمک بابنده عنایتکیز مقارن بیورله باقی همیشه عمرکیز فزون باد حرر فی ۲۳ جمادی الاخر سنه ۹۷۱

من المحب الفقیر محمد الناظر^۳ بلواء بوسنه و هرسک

^۱ Sokollu Mehmed Paşa. ^۲ Sokolovik Mustafa Bey. ^۳ Bosna ve Hersek livaları iskele emini.

Vesika : 195.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco, Bassa...) No: 134 (?).

ÖZET : İskenderiye mirlivâsı ve kapudanı Ali imzası ile Venedik beylerine gönderilen ve İskenderiye limanında inşa ettirdiği baştarde için gereken levâzımın Venedik'ten gönderilmesini isteyen mektup.

افتخار الامراء الملة المسيحية و نديك بکلبکی حضرتلری کامیاب افتخار ارباب الاختيار اختيار اصحاب الاعتبار المختص بمزيد عنایته الملك المختار ادعية مشکبار و اثنية بی شمار نثار و ايتار قلقدنصکره معروض محب بی ریا بودر که حالیا بندر اسکندریهده بو مخلصکیز بر یکی باشتارده بنیاد ایلمک مرادیمز اولماغین ماونه رئیسلی ایله مشاوره اولنوب و نديکده ایوجه فرکی قدرغه حالتلری بولماغین اشبو حامل ورقة ماونه رئیسلی خاکپایه وصول بولدقلرنده الطاف مالا نهایتکیزدن رجا و تمنا اولونور که بو مجبکزه و نديکدن باشتارده ایچون اکر غومنهدن و اکر جارموقدن و هر نه که لوازیمی وار ایسه مکمل باشتاردهنوک حالتک اکر اقجه ایله اولور و اکر بخششی اولور همان لطف ایدوب بو جانبه کلور کیدر بارجه ایله کوندرمسته همت عنایتکیز دریغ و مبذول بیوريله انشا الله الرحمن بز داخی ایوازین (?) ایدهوز شيله بلهسز والسلام

الفقیر علی میرلواء قهودان اسکندریه

مهر : اضعف عباد الله الفقیر علی بن عبد الله

Vesika : 196.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 161 (evasit-ı Muharrem 972 = Ağustos 1564).

ÖZET : Kilis mirlivâsı Mehmed imzası ile Venedik doju ve beylerine gönderilen ve Osmanlı hâkimiyetinden önce Hersek beyi olan Stefan'ın evlâdlarından hâlâ hayatta ve Venedik'te bulunduğunu haber aldığı kimselerin kendi akrabaları olduğunu anlatan mektup.

عزت مآب دولت اتصاف ونديك دوژی وسایر بکلری کامران فخر الامراء المسيحيه و طهر الملة العيسويه صاحب الدير والتاقوس اصحاب العزت والتاموس اعلام وانها اولنان اولدرکه کافر زماننده هرسک بکی اولان استپانوک سابق اولادندن واوغلارندن انده متمکن بک زادهلر واريمش انلر بزوم اقربامزدن اولوب في الواقع مشار اليه بکک اولادندن انده متمکن کسلر واریسه لطف ایدوب انلر وک ادلرین وکندولرین اسميله و رسميله یازوب بو جانبه مکتوبکز ایله اعلام ایده من وانده ساکنلر ایسه مذکورلرک اوزلرندن هر وجهه نظر عنایتلرین دریغ بیورمیه سن حییل دن برو انلری انده اشیدردوک لکن واقعی غیرى واقعی در بودغه اکر صحیح ایسه اکر سزوک مکتوبکز و اکر انلر وک کندولرک مکتوبلرین بوجه استعجال اوزره بو جانبه اعلام ایلکه سعی لطفکزی دریغ بیورمیه سز غایتله مرادمزدر امیددرکی واقع ایسه زاده کزینه ویا بزوم اغالردن هر قنغیسته مکتوب کوندر رسکز ان شالله تعالی وصول بولور بو خصوصک تحقیقن بو جانبه اعلام ایتمک کلی دوستلغه ومودته باعث اولوردی تعجیل وقوعن اعلام ایتمک سعی ایده سز باقی والکلام تحریراً فی اواسط شهر محرم الحرام سنه ۹۷۲

مهر : محمد اضعف العباد محمد میرلواء کلیس بیورت کوپری

Vesika : 197.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 164 (evâhir-i Rebi I. 972 = Ekim 1564).

ÖZET : Venedik beylerine hitâben Mehmed imzası ile gönderilen ve evvelce gönderilen camların vâsıl olduğu, şimdi de 5000 cam ile yağmurluk için 100 çile mor ve kırmızı çuka lâzım olmakla, bunların da gönderilmesini isteyen mektup.

مفاحر الامراء الملة المسيحيه معارج الكبراء الزمرة العيسويه ناصر انصار النصارا ونديك بکلری ختمت عواقبهم بالخیر مکتوب صفوت مصحوب ایله اعلام اولنان اولدرکه بوندن اول بو طرفه ارسال اولنان جاملر وصول بولوب کمال مرتبه منته کچمشدر حالیا بش بیک

جام ایله یغمورلق ایچون یوز چله مور و قرمزی چوقه لازم و مقصودمز اولماغن بو طرفه اولان حسن مصافاتکزه بناءً خصوص مزبورک حصولی جانبکزه اشعار قلندی ایله اولسه لطفکزدن مأمولدرکه ذکر اولان مهاتی دخی کوروب مقدمجه کلان کیلرله بو جانبه کوندره سزو اسپانیه ولایتنده اولان انابولی¹ نام قلعه قرینده لوند بر پارچه الوب ذکر اولان بارچهدن نفس وندیك رعیتلرندن بری بولنوب أسیر اولمش الدن اله دوشوب یزه کلمشدی وندیكلو ایدوکن معلوممز اولوب مخصا سیزوک بو طرفه اولان موالاتکزه بناءً تردد چکدرلیوب اطلاق ایدوب حالیا طرفکزه عودت ایدن غلطه بایلوسی ذنیال بربریقو²یه تسلیم اولنوب کوندرلمشدر شویله معلومکز اولوب شولکه مقتضای صفای وداددر ظهوری باینده مقدورمز مصروفدر اکا کوره سیز داخی مقید اولاسیز تحریراً فی اواخر ربیع الاول سنه اثنی و سبعین و تسعمایه بمقام قسطنطنیه

مهر : الهی بمحشر شاد خدا - توکلی علی خالق - محمد ز لطف رسول خدا ۹۶۱

¹ Napoli.

² Daniele Barbarigo.

Vesika : 198.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 167 (? =) 1.

ÖZET : Bosna ve Hersek sancakları nazırı Mehmed imzası ile Venedik doju ve beylerine gönderilen ve dört gemi ile 70-80 kadar uskok'un Nartova boğazında iki gemi dolu 40.000 flori değerinde malı zaptettiklerini v.s. bildiren mektup.

مفاخر الامراء الملة المسيحية مراجع الكبراء الطائفة العيسويه ونديك دوژی و بکلری زیدت عواقبهم انها اولنان بودرکه حالیا اشبو ماه فلوارسک² اون اوچنجی کونی سن³ طرفندن درت کمی ایله یتمش سکسان اسقوک⁴ دریا ایله قلعه لروکز یانندن و کویلووکز ایچندن کچوب نرتوه⁵ بوغازینه کوروب اسکله پادشاهی ده اکی کمی طپطلو اسباب الوب قیاساً⁶ قرق بیک فیلوریلق اسباب المشلردر و بوندن اول براج⁷ نام اداکرده نیجه کون اکلنوب فرصت بولدوقلری کمی پادشاه عالمپناه حضرتلرینک مملکتن اوروب مقارستقه⁸ اسکله سی یاننده اوتوز اکی نفر کسنه طوتساق ایتدیلر صکره فار⁹ نام اداکرده بررنچبر کمیسندن یکرمی سکز دنک چوقه و بردنک قاش و سکز رنجبری طوتساق ایلدیلر سایر چوقه بالفعل فار¹⁰ کنزنده در و شمیری بریموریه¹⁰ ناحیه سنده اون بر نفر کسنه أسیر ایلدیلر

¹ 1564 sıralarında.

² Şubat ayı.

³ Senj (Sign).

⁴ Uskok.

⁵ Neretva.

⁶ Tahmini olarak.

⁷ Brazza.

⁸ Makarska.

⁹ Far.

¹⁰ Primorye.

و کلیس سنجاغنده اوتوز نفر رعایایی طوتساق ایتدیلمر سیزوک اداالروکزدن و دریاکزدن کچوب بونک کبی فساداتی معقول و روا کورمیه سز سعادتلو پادشاهمز اعز الله انصاره حضرتلرینک دوستلری سز نرتوه^۱ اسکله سنده اولان قایقلر خاطر و کوز ایچون نرتوه بوغازندن طشره چقامش در شیمدی اوسقوق^۲ ملعونلری سیزوک اداالروکز ایچندن کچوب ممالک محروسه رعایاسته و اسکله اره ورنجیر طایفه سنه کلی ضرر یتشدرمک مناسب دکل ایدی برالای حرامزاده دن اوتوری دوستلرینک بوزمق اومولمزدی امیدرکه التان اسباب و طوتساقلری الیورمکه همت اده سز اشبو فساد عرض اولمغه محتاجدر امیدرکه جواب شافی نه ایسه احسان اده سن

الفقیر محمد الناظر بلواء بوسنه و هر سک^{۱۱}

محمد الله تعالی بیزوم طرفزدن سیزه تابع و متعلق اسبابدر و آدمدر بلکه برقیون ویا برقوزی ضایع و تلف اولمامش در واقع حال نه ایسه خاکپایکره اعلام اولندی

^{۱۱} İskeleler nazırı.

Vesika : 199.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 171 (evasit-ı Şaban 973 = Mart 1566).

ÖZET : Vesika 198 de bahis konusu edilen uskuk tecâvüzleri ile ilgili olarak ve Hersek sancak beyi Yunus Bey'in mektubuna dayanılarak Venedik dojunu gönderilen ve ahidnâme ye aykırı hareket edilmemesini, bu gibi haydutluk yapanlara Venedik limanlarında zahire v.s. verilmemesini isteyen nâme-i hümayun.

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام في ملة المسيحية مصلح جماهير الطائفة النصرانية ونديك دوژی^۱ توقيع رفيع همايون واصل اوايچاق معلوم اولاه كه حاليا هر سک سنجاغی بکی قدوة الامراء الكرام يونس دام عزه مكتوب كوندروب سن^۲ نام قلعه دن اسقوق چقوب ونديك قلعه لرندن زادره^۳ و شبه نيك^۴ و اسپلته^۵ اوغرايوب راج^۶ نام اداكه مقارسقه^۷ اسکله سی مقابله سنده در انده كلنجه اكيوز الی ميل مقداری یردر مزبور سن^۸ قلعه سندن کلیورکن کلوب کیدن تجارک متاعلرین آلوب و طوتساق ایدوب ذکر اولنان

^۱ Girolamo Priuli.

^۲ Senj.

^۳ Zadra (Zara).

^۴ Şibenik.

^۵ İsplit (Spalato).

^۶ Draç (Durazzo).

وندیک قلعهلرنه و ادهلری و قریه‌لرینه اوغرادوقلرنده کندولرینه ذخیره و یروب فرصت وقتنده ممالک محروسه رعایاسن اوررلر اشبو ماه ربیع الاخرده مقارسقه⁷ اسکلهسی مقابله‌سنده خواص همایوندن برهله⁸ نام قریه یاننده اکی پرکنده⁹ ایله اسقوق چقوب اسکله مذکورهدن طوز ایله کیدن کاربانی اوروب اوتوز نفرین أسیر ایلدیلر و کچن ییل داخلی مقارسقه⁷ اسکلهسن اوروب کلی فساد ایدوب منع اولنزلر ایسه جمیع زمانده ولایت رعایاسی و تجار طائفهسی فتنه و فسادلرندن امین اولماق ممکن دکلدردیو عرض ایلدی امدی مابینده اولان عهد و امانه مخالف اول مقوله اهل فساده معین و ظهیر اولوب وندیک خلقی ایچلرینه الوب و قریه‌لرینه اوغرادوقلرنده ذخیره و یرمک مناسب دکلدردیو که نامه شریف واروب وصول بولدوقده کرکی کبی تنبیه و تأکید اولنه که من بعد اول مقوله اهل فسادی مابینلرنده قبول اتمیوب و قریه‌لرینه اوغرادوقلرنده ذخیره و یروب معین و ظهیر اولیهلر شویله که من بعد عهده مخالف اول مقوله اهل فساده معاونت و مظاهرت ایدوب ممالک محروسه رعایاسنه و تجار طائفهسنه ضرر و کزند ایرشدوره لر اقتضا اندوکنه کوره محافظه ایچون برقاچ پاره قدرغه قونلور صکره شکوی اولنورسه استماع اولتاز اکا کوره مقید اولوب عهدنامه همایونه مخالف کسنه یه ایش اندریمک بابنده انواع اقدام و اهتمامکز ظهوره کتوره سز تحریراً فی اواسط شهر شعبان المعظم سنه ثلث و سبعین و تسعمائه

بمقام قسطنطنیه المحروسه

⁷ Makarska.

⁸ Brihle (?).

⁹ Perkende (bir nevi gemi).

Vesika: 200.

V. D. A. (Miscell. di docum. turcchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 175 (?).

ÖZET : Kilis mirlivâsı Husrev imzası ile Venedik dojunu gönderilen, şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da kendi memleketlerine hayvan ve hububat gönderilmesi isteklerine cevâben bu hususun ancak Pâdişah tarafından gönderilecek bir emir üzerine mümkün olabileceğini anlatan mektup.

جناب عزت مآب سعادت نصاب وندیک دوزدی حضرتلری کامبین و کامیاب مفاخر الملة العیسویه و زبده زمرة جماعت المسيحيه صاحب الدير و الناقوس اصحاب الغز و الناموس اعلام عبانه و انهاء موشتاقانه اولتان بودرکی حالیا مکتوب درر باروکژ بو جانبه کلوب فهوای لطیفنده فرمان و اشعار اولنمشکه شمديهك لواء ميدانه (1) کلان بکلر اکر صغیردر و اکر سایر ماکولاتدر ولايتمه کلمک ایچون اجازت ویره کلمشدردر شیمدی سیز داخلی کسلمک

محل دکل ایدی دیو فرمان اولمش ایله اولسه بو مجلرینک بو خصوصده قطعاً کتاهمی اولیوب
 انجق لوامزوک آدملری درکاه سعادتده شکوی اتمشکرکی کلتی ماکولات قسمی دریایه
 کیتمکین ولایتمزوک قحطلوقدن حالی دیکرکون اولوب بو بندهلرینه تأکیدلو امر شریف
 وارد اولوب زیاده تنبیه اولمشدر بو دفعه رضا ورنجه بو حقیره علیه عاید اولق مقرردر
 تکرار بو خصوصچون امر شریف وارد اولینجه اول جوانبلره ماکولات قسمندن نسته ویرمک
 پادشاه عالم پناه حضرتلرینه عاق اولمش اولورز باقی عمر مستدام و دولت پایدار باد برب العباد
 بحق النون والصاد اضعف العباد الفقیر الاخلاص خسرو میرلواء کلیس
 مهر : خسرو

Vesika : 201.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 178 (?)¹.

ÖZET : Selim II.'nin tahta cülûsunu haber vermek üzere çavuş-başı Mustafa imzâsı ile Venedik makamlarına hitap edildiği anlaşılan mektup.

جناب امارت مآب ایالت نصاب شوکت انتسابلرینه انواع دعوات رفعت نظام واحناف
 تسلیات هدایت انجام که صوب صداقت بنیادلرندن جانب اسلامه اولان اتقیاد ومخالصتدن
 صادر و متبادر اولور قوافل موالات ومصافات ایله اهدا واتحاف اولوندقدن صکره ضمیر
 اصابت پذیرلرینه مخفی وستیر بیورلیه که شمذیکحالده خدای قدیر جلّ عن الشبیه والنظیر
 حضرتلرینک علو عنایت و سمو حایتی ایله افندمزه دولتو وسعادتو پادشاهمز اعز الله انصاره
 ویرالله مایتمناه حضرتلری دولت واقبال وسعادت واجلال ایله اشبو ماه ربیع الاولک
 طقوزنده سریر سعادت مصیره جلوس ایدوب ذات شریفلریله بمالک عثمانیه تحتی مشرف
 ومستعد اولماغله قدیمدن جناب آیالت مآبکک جناب سعادتلرینه صدور ایده کلان موالات
 ومصافات ومصادقته ومخالصته بناء بو اخبار سعادت آثارک جناب صداقت شعارکوزه اعلامی
 بو قوللرینه فرمان اولنوب لکن لایتقطع خدمات همایونلرنده قایم اولمغه بالذات واروب
 جناب آیالت مآبلری مشاهده سیله مسرور اولماق میسر اولمامغین بو قوللری جانبندن محمد چاوش
 نام قوللری ارسال اولندی عند حصول شرف الوصول الطاف بی نهایتلرندن مأمول ومرجودر
 که انظار عنایت وآثار حمایتلرینه کماینبغی مقارن بیوریلوب وفور الطافلرندن عن قریب
 مرعی ومکرم ومعزز ومعرم عودت اندرلمسی باینده شاه معدلت نشانلرینه لایق اولان لطف
 واحسانلری مبدول ومصرف اولنه باقی الطاف جناب آیالت مآب امارت نصابلرینه مفوضدر
 اضعف العباد مصطفی سرچاوشان

مهر : خاک پای چهاریار صفا بنده آل محمد مصطفی

¹ Vesika tarihsiz ise de Selim II.'in cülûsu bahis konusu edildiğine göre Eylül 1566 da yazılmıştır.

Vesika: 202.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. del Sgr. Turco...) No: 194 (evâil-i Safer 974 = Ağustos 1566).

ÖZET : Sigetvar seferi esnasında ve Kanunî Sultan Süleyman'ın vefatından az önce, Venedik beylerine, Frenk beyi Jasef Nassi'nin akrabalarından yahudi Haron'un satılmak üzere gönderdiği şap ile ilgili olarak gönderilen nâme-i hümayun.

طغرا

مفاخر الامراء الكرام العيسويه مراجع الكبراء الفخام في الملة المسيحيه صاحب اذبال الحشمة
و الوقار صواحب دلائل المجد و الافتخار ونهديك بكبرى ختمت عواقبهم بالخير توقيع رفيع
همايون واصل اوليجقى معلوم اولاً كه حالياً سدة سعادت متفرقه لرندن اولان قدوة ارباب
الوقار فرنك بكى ياسف ناسى¹ زیدت اطاعتك اقربالرندن هارون نام يهودى فروخت اولنماق
ايچون اول جانبه سابقاً بر مقدار شاب كوندروب اول شاب خصوصنده انده بعض كسته لرله
دعواسى اولوب عادت و آينيكز اوزره كورلمسيچون يوصف² نام اوغلين كوندرمشدر امدى
كركدر كه قديمندن ماينده اولان موالات و مصافاتكز مقتضاستجه مزبورى كسنيه رنجيده
ايتدرميوب خصوص مزبورده اولان دعوالرين بوجه عدالت فزه عاينى (?) محلنده آينيكز
اوزره فصل ايدوب التفات و حمايتى بابنده و تمهيد موالات و مصافات اوزره سعى موفور
وبلك مقدور ايليه سن شويله بلاسز و بعد النظر بو حكم شريفى مزبورك النده ابقا ايدوب
علامت شريفه اعتماد قلاسز تحريراً فى اوائل شهر صفر المظفر من شهر سنه اربع و سبعين
وتسعاية

بيورت سنان پاشا

مهر: ؟

¹ Yassef Nassi.

² Yusuf, Jasef.

Vesika: 203.

V. D. A. (Miscell. di docum. turchi... 1530-1569; II. Lett. divers. de Sgr. Turco...) No: 195 (evâil-i Safer 974 = Ağustos 1566).

ÖZET : Vesika 202 de bahis konusu edilen yahudi Harun'un Maroniye ve Gediz şaphanelerine mültezim olduğu ve onun Venedik'deki vekilleri vasıtası ile mirî şapların satılacağı, arada çıkan anlaşmazlıklar v.s. hakkında Venedik dojunu gönderilen nâme-i hümâyûn.

طغرا

افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام في الملة المسيحية مصلح مصالح الطائفة النصرانية... ونديك دوژی¹ ختمت عواقبه بالخیر توقيع رفیع هایون واصل اولیجاق معلوم اولاکه حالیا مارونیه² وکدوس³ شبخانه لرینه ملتزم اولان هارون نام یهودی درکاه معلامه کلوب بوندن اقدام میری شابدن اون بش بیک قنطار مقداری شاب اوغلوم یاسیف⁴ التندن بارچه لره تحمیل اولنوب خراج کذار یهودیلردن مذکور یاسیفک تجارتده شریکی و وکیلی اولوب وندیکده تجارت اوزره اولان هایم ساروق واندن غیرى ساغوره دیمکله مشهور یاسیف داوید نام یهودیلری بنداخى شاب فروخته وکیل ایدوب ذکر اولتان میری شابی وندیکده صاتمق ایچون اوغلوم یاسیف معرفتيله مزبوران یهودیلره کوندرمشیدم شمکیحالده مذکور هایم آنده بعض کسه لره مديون اولوب و اوغلوم یاسیفک تجارتده شریکی و وکیلی اولوب شاب اکا کوندرلمکه مذکور هایمک داینلری ذکر اولتان میری شابی هایمک التنده بولوب وبارچه رئیسارینک اللرینه ویریلن کاغدلرده یاسیف التندن تحمیل اولندی دیو قید اولغله میری شابی یاسیفک قیاس ایدوب سن یاسیفک شریکی و وکیلی سن و شاب یاسیفکدر دیو مذکور هایمک دینی ایچون میری شابی هایمک التندن المتی استرلر و اوغلوم یاسیفک التنده اولان مال بنم کندو مالدر تجارت ایتمک ایچون ووروب دورورم مذکور هایم ایله ما بینلرنده حسابلری اولوب هایم حيله و خدعه ایله بعض مالی واسبابی صقلیوب کوسترمیوب و حسابلشمیوب بلع وکم اتمک ایستر مذکورلرک بری بریله حسابلشدرله سن طلب ایدرم دیو بلدردی ایله اولسه مذکور هارونک عهده سنده اولان شبخانه لر قسطندن ذمتنده خییلی مال اولوب خزانه عامرهمه کلی علاقهمی اولغین بوخصوص ایچون مفخر الامائل و الاقران ارباب تیار قوللرمدن حیدر زید قدره ایله مزبور یاسیف ارسال اولندیلر کرکدر که واردوقلرنده آستان دولت آشیا نمره اولان اخلاص و اختصاصکز و مایینمزده اولان عهدنامه مز مستدعاسنجه بو بایده انواع مساعی جمیله کوز ظهوره کلوب مذکور هارون اوغلی یاسیف ایله بارچه لره تحمیل اتدروب و بوخصوصه وکیللری اولان مذکوران هایم

¹ Girolamo Priuli.

² Maroniye.

³ Gediz.

⁴ Yasef.

ویاسف داویده صاتمق ایچون کوندردوکی میری شابه هایمک داینارینی دخل اتدرمیوب مذکور قولم معرفتیه مرقوم هارونک اوغلی یاسیغه صاتدرلوب واقچهسن تحصیل اتدریلوب خزانه عامرهمزه ارسال اتدرهسز ومذکوران یاسیف ایله هایمک ماینلرنده اولان حسابلری تأخیر اولتایوب عدالت اوزره کوریلوب بری بریله حسابلشدرمک ایچون قورپوده برهغای⁵ بکلرندن اکی بیک تعیین اولنوب عادت وقانونکز اوزره مذکورلری بربریه حسابلشدرلوب ومذکور هایم بعض اسباب ونقدیه دینندن قاچروب صاقلدوغی واقع ایسه انیداخی قانونکز اوزه ظهوره کتوردیلوب هر قنغیسنگ حق قنغیسنده ظاهر اولورسه الویرلوب ماینلرنده قطع نزاع وفصل خصومت اتدرهسز مذکور هایم بزم مملکتمز رعایاسندن اولوب خراج کذارمزد شویلهکه حسابلشدردکده ذمتنده میری شابدن ویاسیف ایله اولان معاملهسندن مال ظاهر اولوب ویرمکده عناد ایدوب ویاخود اداسنه قادر اولمایوب عاجز اولورسه مذکور قولمه قوشیلوب معجلاً سده سعادتمزه ارسال ایدهسز ومرقوم یاسیف باباسی هارونک عهدسنده اولان میری شابک جوابنی ویرمک ایچون بونده لازمدر انیداخی بیله کوندرهسز شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل صفر المظفر من شهر سنه اربع وسبعین وتسعمائه بمقام قسطنطنیه

I) Bu dosyada (II. Lettere diverse del Sgr. Turco...) 1530-1569 tarihleri arasında Osmanlı ve Venedik makamları münasebetlerine dair italyanca daha birçok belge mevcuttur, bunların türkçe orijinaleri yoktur.

II) Bu serinin (Miscell. di docum. turchi...) III. numaralı dosyasında 225 vesika vardır, 1570-1575 senelerine ait olan ve çoğu italyanca tercüme veya özet, bir kısmı da orijinal türkçe bulunan bu belgeler çeşitli konulardadır.

III) Bu serinin IV. numaralı dosyası 1580-1590 senelerine âttir ve 171 vesikadır. V. numaralı dosya ise 1590-1599 senelerine âttir ve 251 vesikadır, çoğu italyancadır. Bu seride VII dosya bulunmaktadır.

⁵ Corpo de Pregadi. Venedik Senato'sun arkaik adı.

Vesika : 204.

V. D. A. (Archivio dei Baili Venetia Constantinopoli) Busta 311 No: 66
(9 Cumad I. 919 = 13 temmuz 1513).

ÖZET : İstanbul ve Galata kadılarına hitap eden dellâliye resmî kanunnâmesi ile meseleler hakkında ve her çeşit malın satış ve alışında uygulanacak resimlerle ilgili tafsilâtı kapsayan ve altında da Galata kadısı Muharrem b. Şucâ'nın tescili bulunan Yavuz Sultan Selim'e âit ferman.

افتخار قضاة المسلمين اختيار ولاية المؤمنین ينبوع الفضل ومعدن اليقين وارث علوم الانبياء والمرسلين بمخصص بعناية الملك المعين الحاكم باستانبول دامت فضائله وقودة القضاة والحكام مبين الشرايع والاحكام مولانا غلظه قاضيى دام فضله توقيع رفيع همايون واصل اوليجتى معلوم اولاه كه استانبول وغلطهده واقع اولان دلاليه رسمى خصوصنده چوق كسنه نزاع ايدوب قانون اوزره دلاليه رسمن ويرمز لر ديور اعلام اولندى امدى دلاليه رسمنك قانون نامه سنده كورلدكده استانبولده وغلطهده مسلماندن غيرى بازركان هر نه كه دلال ايله صاتسه كر كدر هم صتان وهم الان دلالك ويره اكر اليجى مسلمان دخى اولورسه اما مسلماندن غير هر بازركان كه دلالسوز صاتسه صاتدوغيچون هم كندونك وهم آلانك بخشن ويره هر پاستاوچوقه عادتى اللى ارشون اولاه هر پاستاودن اون اقجه صتاندى واون اقجه الاندى آلان بونده الان ويرن يرى چوقه دن دخى اون اقجه صتاندى واون اقجه الاندى الا ولوندره دن دخى هر نه درلو اولورسه اولسون اون اقجه صتاندى واون اقجه الاندى الا وقرزید ومايوركى وكرلاتى وقوتروس وبونلره بكرز چوقه لر دن هر پاستاودن صتاندى بش اقجه والاندى بش اقجه الا واكليز ويرقاش كه يارم يا بتون وقلبرتره وبونلره بكرز چوقه دن صتاندى اوج اقجه والاندى اوج اقجه الا والتونلو بزىن و ابرشملو بزىن وكتان بيزندن وكنوردن وپنبرق بزىن و برناقوكدن و ابرشيمدن وكوكزىن وبالدىن وشكردن وساده ياغدىن وغيرى ياغدىن وقلنفلدىن وزنجيلىدن وغيرى اسى اوتاردن وچويندىن وبقامدىن وبهارالاتلردن وهر نه بونلره بكرز دخى اولورسه كرك نقد ايله وكرك وعده ايله وكرك ماله صاتسون يوز اقجه ده صتاندى بچق آلان والاندى بچق الا وقوريمشدىن ودموردن هر نه درلو اولورسه اولسون بال مومندن وكوندىن ودريدن هر نه درلو كركسه اولسون يوز اقجه ده صتاندى بچوق والاندى بچوق الا وخرونى وسركه دن هر فوجيدن صتاندى اوج اقجه والاندى اوج اقجه وصابوندىن هر صندوقدىن براقجه الاندى الا وبر اقجه صتاندى الا وخوياردن هر قراطيلدىن صتاندى درت اقجه والاندى درت اقجه الا وواريلدىن صتاندى ايكي اقجه والاندى اكي اقجه الا هر نسته كه مارده ايله اولاه بوذكر اولنانلردن غيرى صتاندى بچوق والاندى بچوق الا وكيلر و اغريبارلر وكوكه ار هر نيجه كركسه اولسون شولكم ناولونله واسقارده طوتلور مسلماندىن غيرى كافردن كه خراجكذار اولسون واولماسون كرك يوقرو

اولسون و كرك اشغه اولسون ایچرودن طشره و طشره دن ایچرو کلسون اکر ارالرنده دلال و كرك بازارکاندن یوزده ایکی اقهجه الوب و کیجیدن دخی یوزده ایکی اقهجه الالرا اکر ارالرنده دلال یوغسه همان کیجیدن یوزده ایکی اقهجه الال قانبوکی ویرلور كرك قورودن و كرك دکیزدن كرك دلال ایله كرك دلالسوز اولسون یوز اقهجه ده ویرندن ایکی پول والاندن ایکی پول الال و شیرونته هر نیهکی ارلارسه یوز اقهجه ده ویرندن ایکی پول والاندن ایکی پول آلا و اغریبار و صندل بیوک اولسون و کچرک اولسون مسلمانندن و کافرندن كرك مزادله صاتلسون كرك مزادسوز صاتلسون یوزده صتانندن ایکی اقهجه والاندن ایکی اقهجه الال و هر پاستاوکه عادتق الی ارشون اولال اولچیجی اولچی هر پاستاودن الاندن ایکی اقهجه و صتانندن ایکی اقهجه الال و اینسوز چوقه لردن ابرشیملو قوماشیدن و التونلو ییزدن اولچیجی که اولچه یوز ارشوندن صتانندن ایکی اقهجه والاندن ایکی اقهجه الال و پنبوق ییزلرندن و کتورسه دن و بونلره بکزر نسنه لردن اولچیجی که اولچه یوز ارشونده صتانندن بر اقهجه والاندن بر اقهجه الال و ابرشملو قوماشیدن و چوقه لردن و دخی هر نه که قپانده طارتلورسه دارا ایچون یوز اقهجه ده صتانندن ایکی پول والاندن ایکی پول الال و شول نسنه لردن که كرك النور دلایله النور و کسنه عامل دستورنسوز دلالتق آلمیه ایدرسه حقندن کله و عامل دستورنسوز ایدرسه بکلکدن قونلان امین دقترنه یازله و دلال اولان بازارکانلق آلمیه و بازارکانله شریک اولیه و دلالتق بولداشی برون ارتق اولیه و هر دلال ایلدوکی بازارای یکریمی درت ساعت ایچنده عامل و امین دقترنه یازدوره اکر بو ذکر اولنان یکریمی درت ساعت ایچنده یازدورمیاچق اولورسه بیك اقهجه جرمن الال و هر بازارکان که دلالسوز بازار ایلیه اول دخی یکریمی درت ساعت ایچنده عامل و امین دقترنه یازدوره اکر یازدورمیاچق اولورسه انوک دخی جرمن الال و عربجه جیلر و حاللر و امین دستورنسوز کتورمیه اکر کتورلورسه حقارندن کلنه و هر کسنه که عامل و امین دستورنسوز اولچرسه و داره صونوب حقارندن کلنه و اکر بازارکان بربری ایله بازار ایدوب امین و عامل دقترنه قید اولندقدنصکره بازارای بازار اولال و براز ستان و بت بازارنده و آت بازارنده فی الجمله مسلمانلردن اولورسه دلال مراد ایده انلردن نسنه النیه همان چوقه دن و فرنکی قوماشیدن و التونلو بزدن که کافرلی اوله الال و بتون پاستاو و بتون فرنکی قوماش اولال طونلوق اولیه الال مسلمانندن نسنه النیه و مسلمانلر کافرلر ایله و کافرلر مسلمانلر ایله نسنه صاتوب ارالرنده مستبد (؟) و ارسه ایکی باشند بله دلالتق الال اکر ارالرنده مستبد اولیه کافر اولن ایکی باشند بیله دلالتقین ویره مسلمان نسنه ویرمیه و هر نه درلو قماش که بکلکه صاتلور صتان کسنه ایکی باشند دلالتق رسمین ویره اما مسلمان مسلمان ایله صاتو بازار ایلسه دلال حاضر اولسون و غایب اولسون نسنه ویرمیه لر دیو قید اولنمش بولندی و بوندن صکره دخی دلایله رسمی خصوصنده بعض حکملر ویرلشدر ککرکدرکه من بعد بو قانون نامه ایله وارد اولان احکامله

عامل اولوب دلاليه رسوم اوکات وجهله ضبط اتدره سز بر درلو دخی اتمیسن و بو حکمی امین التده ابقا ایده سن شيله بلاسن علامت شریفه اعتماد قلاسن تحریراً فی الیوم التاسع شهر جمادی الاولی من شهر سنه تسع و عشر و تسعمائه
مهر و تسجیل: محرم بن شیخ قاضی غلطه

Vesika: 205.

V. D. A. (Archivio dei Baili Venetia a Constantinopoli) Busta 311, No: 1.

(?)¹

ÖZET : XVII. yüzyıl birinci yarısına ve muhtemelen Murad IV.'e âit bulunan, Halep'de sâkin efreñ ve Venedik tâcirlerinin mallarının İskenderun'dan Halep gümrük-hânesine sevk edildiği zaman, Kanunî Sultan Süleyman zamanındaki nişanlarına göre resimlerini ödediklerini, kanuna aykırı hareket edilmemesini v.s. yi anlatan nişan-ı hümayun.

نشان شریف عالیشان الی اخره

بوندن اقدم ولایت حلبه تردد ایدن و ساکن اولان طایفه افرنج وندیکنک بایلو سلی و تاجرلری قدیم الایامدن بو انه کلنجه تجارت ایچون امتعه لری اسکندرون اسکله سنه کلوب یوکلری² اسکندروندن حلب کمرک خانه سنه داخل اولدقده الرنده اولان جدم سلطان سلیمان خان³ طاب⁴ راه حضرتلرینک نشان همایونی موجبنجه و اوامر شریفه لری مقتضاسنجه رسم کمرکلری النوب زیاده الخاز ایکن شمندی کمرک امینلری اولنلر نشان همایونه مغایر و اوامر شریفه یه مخالف رسم کمرک زیاده المتی مراد ایدر لریمش بو خصوصه من بعد تعرض اتمیوب تاجرلری رنجیده و رمیده ایتمیوب قدیمه مخالف و اولیکلمشه مغایر بر وضع ایلمیه لر التمش چله اسکرلت چوقه پستاوی بشرییک اقجه بهایه طوتلوب و مور و کلکونی چوقه پستاوی درت بیك بشیوز اقجه یه طوتلوب و کمخانک جمیع انواعی پستاوی اوج بیك اقجه بهایه طوتلوب و قزریه پستاوی درتیوز التمش اقجه بهایه طوتلوب و قرمزی و مور کمخانک ارشونی یوزر اقجه یه و کمخانک سایر رنگولری بری بری اوزرینه ارشونی یتمشر اقجه بهایه طوتلوب ذکر اولنان متاعلردن یوزده اکی اقجه کمرک و بریلوب و پرلصور بویانک هر بطانی التیشریوز اقجه یه و قلایک بطانی اتوز ایکی اقجه یه و باقراوانیسنک بطانی اتوزر اقجه یه و کاغدنک هر یکرمی دسته سی اتوز ایکیشر اقجه یه طوتلوب امتعه مرقومه دن یوزده اوج اقجه کمرک و بریلوب و ساده قدیفه نک ارشوننه دردر پاره و مذهب قدیفه نک ارشوننه سکزر پاره و دیبانک آرشوننه ایکیشر پاره و قرمزک اوقه سندن ایکیشر پاره و اینه نک صدوغندن

¹ 1623 den sonra (?).

² Kanunî Sultan Süleyman.

یوز الی پاره و زنبق و زنجفرک حلب بطلانته ایکیشر پاره و شیداجک صندوقه اوتوز پاره و بونجق و خردواتک صندوقه التمش پاره و بیچاغک وارولنه یوز الی پاره و موجلی و میچکلی خارهنک هر طوبنه اوتوز پاره و کهربانک شام بطلانته اون سکز پاره و هر یتمش الی پاره بر قمرزی التون حسابیله آلتوب زیاده التمایوب قدیمه و اولیکلمشه مخالف بر اقعجه و بر حجه زیاده التمیبه و امینلر متاعک اعلاسی رسم کمرک دیو الیقومیوب تجاره ظلم و تعدی ایلیمیلر و متاعکز زیاده بها ایدر دیورسم کمرکلرن زیاده المتی مراد ایلدکلرنده منع و دفع اولنه لر و رسم کمرکلری آلتدقدنصکره متاعلرن الیقومیوب و تسلیم تذکره لرن اکلندر میوب و یروب تجارک بیع و شرالرینه مانع اولیمیلر و مزبور کمرک امینلری نزاعه مودی و اولیکلمشه مغایر و نشان همایونه مخالف بر امر شریف ابراز ایده جک اولورلرایسه مقدم و مؤخر و دیوان و مالیه دیدر تمیوب اول امری تأخیر ایدوب تجاری اول سبیله رنجیده و رمیده اتمیلر و وندیك بالیوسلری النده اولان نشان همایونه مخالف و اوامر شریفه یه مغایر بدعت احداث ایده جک اولورلرسه موجبجه عمل اولنوب خلافتنه جواز کوسترلیه و بوندن اقدم سفراغا اسکندرون ضابطی ایکن بعض امتعه دن نشان همایون و اوامر شریفه ده تعیین بیوریلان رسمه قناعت اتمیوب یوزده ایکی بچق رسم اسکله آلتنه دیو حلب قلمسندنه بر طریقله بر قانون نامه صورتن اخراج ایدوب اول زمانده اولان حلب حکامنی مال و جان قوتیله کنندی طرفنه میل اندروب مزبور وندیك تاحرلرینی الزام ایدوب اوزرلرینه حکم اندروب اول تاریخدن بو آنه کلنجه اسکندرون ضابطلری ناحق یره اول منوال اوزره آلیورلرمش شمیدی کمرک امینلری اولانلر دخی سفر آغایی تقلید ایدوب بونلرده بو خصوصی بر مشکله حجت و امر ایدوب سفراغا الدوغی کبی المتی استیوب و تاجرلرک کمیلری کلدوکی کبی اول حجت و امرله حلب حاکلرینه واروب قارشدروب تاجرلری بر قیچ قاشدن چقاروب ناحق یره دایما رنجیده و رمیده اتمکدن خالی اولزلر ایش امدی مزبور امر و حجت و تمسکلرنی الوب درکیسه ایدوب بو خصوص ارتکابندن منع و دفع اولنه لر و تاجرلرک کتوردوکلری غروش طوغری بالیوسلری اوینه کتوروب شبهه سی اولان انده دفع ایده و مزبور غروشدن رسم کمرک التمایه و قدیمدن تجار طایفه سی ایپلک و سختیان و فستق و بال مومی و سایر امتعه اله کلمه لری ایله حالا دخی اولیکلدوکی اوزره عمل اولنوب کمرک امینلری اصلا مداخله اتمیوب تعرض ایلیمیلر و بوندن اقدم متوفی اولان وزیر مراد پاشا و وزیر نصوح پاشا و وزیر محمد پاشا و حلب محافظه سندنه اولان اتمکچی اوغلی احمد پاشا³ زمانلرنده کورلدکده یدلرنده اولان تمسکات و اوامر شریفه موجبجه حجت شرعیه ویرلکله موجبجه امر شریفه ویریلوب زیاده طلب اولنماق بابنده مقدا جدم مرحوم سلطان محمد خان⁴ طاب ثراه زمانلرنده خط همایونلری صادر اولوب موجبجه

³ Ekmekçi-oğlu Ahmed Paşa.

⁴ Mehmed III.

مفصل و مشروح اوامر شریفه ویریلن اوامر شریفه موجبجه قدیمدن اولیکلدوکی اوزره و الارنده اولان نشان همایونلری موجبجه عمل اولنوب من بعد نشان شریف همایونه مغایر ایش ایتدرلاماک بابنده بو نشان همایونی ویردوم و بیوردومکه موجبجه عمل اولنوب بوجه من الوجوه برکسنه مخالفت ایلمیه و بالجمله وندیک بازرگانلری رنجیده و رمیده اولنوبو حمایت و رعایت اولنوب زیاده رسوم طلب ایتدرمیوب بر وجهله کسنه تعلل و نزاع ایتدرلیه شویله بلاسز علامت شریفه اعتماد قلالر

Vesika: 206.

V. D. A. (Archivio dei Baili Veneti a Constantinopoli) Busta 311, No: 65¹ (evâil-i Rebi II. 962 = Mart 1555).

ÖZET : İstanbul kadısına hitap eden ve Venediklilere ahde ve kanuna aykırı tecâvüzde bulunulmamasını emreden ferman.

طغرا

اقضی قضاة المسلمین اولا ولاة الموحدين معدن الفضل والیقین حجة الحق علی الخلق اجمعین وارث علوم الانبیاء والمرسلین المختص بمزید عنایت الملك العلام الحاکم بمحرورسة استانبول زیدت فضایله توفیق رفیع همایون واصل اولیجاق معلوم اولا که حالیا قدوة الامراء الملة المسيحية وندیک بایلوسی سدة سعادتیه عرض حال کوندروب وندیک بکلرینه ویریلان عهدنامه همایونیه مخالف الارنده اولان حکم شریفه مغایر وندیکلویه دخیل و تعدی اولندوغین عرض اتمکین بیوردوم که کوره سز قضیه عرض اولندوغی کبی ایسه شرع شریفه و وندیک بکلرینه ویریلان عهدنامه همایونیه مخالف الارنده اولان احکام شریفه مغایر کسنیه ایش ایتدرمیوب اتمک استیانلری منع و دفع ایدوب ممنوع اولیانلری عتبه علیامه عرض ایلیه سز شویله بلاسز و بعد النظر بو حکم شریفی مذکور بایلوس النده ابقا ایدوب علامت شریفه اعتماد قلاسز تحریراً فی اوایل ربیع الاخر سنه اثنی و ستین و تسعمائه

بیورت قصبه چورم²

¹ Bu dosyadaki (Busta 311) 56 numaralı vesika, h. 985 tarihinde Venedik Balyosunun Galata'da Fatma Sultan'a âit vakıf evlerinde günde 12 akçe kira ile oturmakta ve aydan aya da kira bedelini ödediğine dairdir. Bu dosyadaki diğer türkçe belgeler h. 1004, 1005, 1047, 1049 — senelerine âit bulunmaktadır.

² 1555 de Amasya'dan dönuşte Çorum'da bulunan orduy-ı hümayunda yazılmıştı.

Veika : 207.

V. D. A. (Archivio dei Baili Veneti a Constantinopoli) Busta 311 (26 Zilhicce 1041¹ = 15 Temmuz 1632).

ÖZET : Tokat'dan Venedik'e satılmak üzere gönderilen ve Venedik'teki vekilleri yekçeşm demekle marûf yahudi elinde bulunan sof kumaşları ile ilgili Galata kadısı tarafından yapılan bir mahkeme sicilli.

داعی تحریر کتاب نقلی و موجب تسطیر خطاب مرعی بودر که ولایت اناطولیده قصبة توقاتده محله جدید سکانندن کامله ابنته الحاج محمود و مهزاده ابنته الحاج محمد نام خاتونلر طرفندن خصوص اتی البیانه وکیل و اخری توکیلله مأذون اولوب نهج شرعی اوزره وکالتی ثابت اولان فخر القضاة کمال الدین افندی ابن شعبان و الحاج مصطفی بن زین العابدین نام کسنه لردن اصالة و وكالة دعواى صحیحة شرعیه ایله مسبق استشهاد شرعی صدورندن صکره قصبة مزبوردهه أسکی محله سکانندن ابراهیم بن الحاج مراد بن مقصود و احمد بن مصلى خواجه ابن کمال و محرم بن حبيب بن علی نام کسنه لر نقل و تحویل ایچون محل جرح و تعدیلده هر بری اداء شهادت شرعیه ایدوب ذکر اولنان محله جدیدده ساکن ایکن بوندن اقدم متوفی اولوب وندیکنده بیع اولتق ایچون ارسال اتمکله ینه وندیکنده وکیل یکچشم دیمکله معروف مونس ولد نام یهودی یندنه تخته و یدی پاره صوفی و تامباس ولد نام یهودی یندنه اتی تخته صوفی اولان الحاج محمد بن زین العابدین نام کسنه نك مؤکله مزبوره کامله زوجه متروکه سی و وارثه سی اولوب و مزبوره مهزاده صلیبه قزی و وارثه سی اولوب و مستشهد مرقوم الحاج مصطفی دخی متوفای مزبورک لابورن قرنداشی و وارثی در وراثتی مزبورلره منحصره در و مزبورلر ایچون مزبوران مونس و تامباسدن ذکر اولنان صرفلری حق طلب و اخذ واردر بز بو خصوصه شاهدلر شهادت دخی ایدرز دیو ادای شهادت شرعیه ایتدکلرنده غب رعایه شرایط القبول شهادتلری مقبول اولدقدن صکره مزبور کمال افندی آخری توکیلله مأذون اولدیغی حسبيله اشبو ناقل الکتاب مزبور الحاج مصطفی مزبوراندن ذکر اولنان صوفلری اخذ و قبض و مؤکلتاننه ایصاله و اخذ و قبض مترقب اولدیغی امورک کلیسنه طرفندن وکیل و نائب مناب نصب و تعیین اتمکین حقیقه حال اثرالطلب و السؤال بو کتاب مستطاب اصول و نوابدن وصول

¹ Bu vesika Kanunî Sultan Süleyman zamanına âit değilse de Tokat'taki tekstil endüstrisi hakkında bir fikir vermesi bakımından bu seri içine alındı.

بولان افنديلىر حضرتلرينك حضورلرينه انها اولندى الطاف عميمه لردن موجودر كه تلقى بالقبول و عمل المدلول بيوروب عندالله الملك الجليل نايل اجر جزيل اوله لر تحريراً فى اليوم السادس و العشرين ذى الحجه الشريفه لسنة احدى و اربعين و الف

شهود الطريق ابراهيم چلبى ابن الحاج مراد احمد بن مصلى خواجه محرم بن جيب
مهه الفقير الى مجلس الخطير حرره الفقير اليه تعالى احمد بن الحاج رسم المولى خلافت
بدينه غلظه المحروسه عنى عنها

Vesika: 208.

V. D. A. Archivio dei Baili Veneti in Constantinopoli spediti a Vienna dall'Archivio Diplomatica di Milano nel 1842 e restituiti nel 1868.

No. generale
371

No. particolare
I.

Eccmo Stefano Tiepolo Bailo Protocollo atti e Sentenze da 1545 a 1546 ed Eccmo Alessandro Contarini Bailo Protocollo atti e Sentenze da 10 Stembra 1546-47.

Bir cilt halinde muhtelif kısımlardan mürekkeptir ve herbirinin ayrı varak numarası vardır. Balyos ve elçinin bahis konusu senelerdeki emir, karar ve icraatını kapsamaktadır.

No. generale
372

No. particolare
II.

Eccmo Paola Contarini Bailo Sententie ed atti 1580, 1581, 1582.

Vesika: 209.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 5887 (1522?).

ÖZET : Rodos'un fethi sıralarında Ceneviz ve Fransa hükümetlerinin Rodos şövalyelerine yardım için gemi hazırladıklarına dair Sakız adası beyinden Kanunî Sultan Süleyman'a gönderilen ihbar mektubu suretidir. Venediklilerin bu hazırlıklarla ilgili haberleri ulaştırmak istedikleri de anlaşılmaktadır.

صافز بکندن روم دلنجه عتبه علیایه کلان مکتوب صورتی در
استانبول و عجم و مصر و دکنز پادشاهی سلطان سلیمان و نندیک بکی اولکی کوز آینوک اون
سکرنجی کوننده دولتلو خنکاره برکی کوندروب مزبور کی قاوش سننده ماریه¹ نام ادایه

¹ Santa Maria.

كلجك غرق اولدى اما خبرى بو ايدى كه فرنجهدى پاره كمى دونادوب هر جنس يراغله واغرشىي كافر ايله وآزق ايله ياردم ايچون ردوسه كوندرسه كركدى واكى پاره كمى داخى اناپولى² ولايتندن كلسه كركدى وجنوز داخى اكي پاره كمى دونادوب وميسنه³ داخى اكي پاره كمى دونادوب كه جمله اون اوچ پاره بيوك كمى اولور شويله خبر آلدق كه ذكر اولان كميلر ليونده حاضر اولوب همان چقوب معاونت ايچون ردوسه كلمك اوزره اولوب ويوندى غيرى شويله خبر آلدق كه غلتاره⁴ بكي سكسان پاره كمى ايله ومبالغه لشكر ايله فرنجه اوزرنه جنكه واروب فرنجه ايله جنك ايليوب غلتاره⁴ غالب اولوب فرنجه نك خيلى آدميسن قردى واندى صكره فرنجه داخى چق كمى لر ايله خيلى لشكر ايله اشبانيه⁵ اوزرنه جنكه واروب اشبانيه⁵ ايله زياده جنك ايليوب اشبانيه نك خيلى بكارين وادميسن قيروب فرنجه غالب اولدى دولتلو خدوندكاره معلوم اولسون وبونلردن غيرى پاپاس نام قدرغه وكيلر ايله رومييه⁶ اوزرينه واردى ديو استماع اولندي فامانه ايچون واردوغى صحيح بلندي كه دولتلو خداوندكار حضرتلر نه عرض اولنه وهم بجه وكوندوز حق تعالى دركاهندن استدعا اولنور كه دولتلو خداوندكار حضرتلر نك يوما فيوما فرصتى ونصرتى زياده اولوب اعداسى مقهور اولا باقى

² Napoli Kırallığı.³ Messina.⁴ İngiltere.⁵ İspanya.⁶ Rumiyye (Osmanlı devleti).

Vesika: 210.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 7210.

(?)¹

ÖZET: Andrea Gritti'nin Venedik doju bulunduğu sırada, Kanunî Sultan Süleyman'a, Makarska iskelesi Emfni Mehmed'e muzaheret gösterilmesi hususunda Spalato kumandanına yazıldığı hakkındaki mektubun sureti.

عنه اعلايه ونديك بكارندن كلن مكتوبك صورتيدر

يوجه لردن يوجه دولتلو ومقابلسر پادشاه حضرت سلطان سليمان شاه شاهنشاه اسلام اناطولنك وروم ايلنك وعربك وعجمك ونيجه مملكتلر ك پادشاهيدر اندراس غريقى كه اللهك عنايتيله ونديكك دوزى دعالر وثنالر كه يوجه لكنه لايق اولا بوندى امر شريف كلوب نرادوا² ومقارسقه³ نام اسكلارك اميني اولان مُحَمَد امينه سعى ومعاونت ادوز ديو بيورلمش الله معلومدر كه يز دولتلو پادشاه حضرتلر نه سعى اولدغن استروز زيرا اول دوستلق ومحبت كه ماينمزدهدر ممكن اولانى بزم جانبمزده سعى واستقامت ايتلك مقصود ادندك طروغور⁴ نام هاله واسپلت نام حصار بكنه بو ذكر اولان حصارلر ك بكارنه يازب سپارش

¹ Vesika tarihsizdir, ancak Andrea Gritti'nin adı belirtildiğine göre 1538 den önceki bir tarihtedir.² Naradua.³ Macarska.⁴ Trogir (Trau).

اولنشدركه مزبور امينه واسكللره ورعايلاره ممكن اولدقجه معاونت ايدهلر انلر دخي مزبور امينك مقصودى اوزره سعي و معاونت اولماغچون دفعاتله تنبيه اولندي زيرا بزم مقصودمز بودركه دايم پادشاه على جنابك مقصودى اوزره اولاوز الله سبحانه وتعالى دن داروز كه دولتو وعظيم پادشاهك عمرو دولتي و سلطنت وشوكتني يوما فيوما مترقي ايليه

Vesika: 211.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 2501 (?)¹.

ÖZET : Venedik Doju Francesco Donato tarafından Kanunî Sultan Süleyman'a, Ferhad Çavuş vasıtasıyla gönderilen nâme-i hümayunu aldığına ve emredilen hususların derhal yerine getirildiği hakkında hürmetkâr bir ifade ile yazılmış mektubunun tercümesidir.

يوجه پادشاه حضرتارينه ونديك بکلرندن کلن مکتوبک ترجمه سیدر .
 نورلو وقوتلو وسعادتلو سلطانم سلطان سلیمان شاه روم ایلنک و اناطولنک و عرب و عجمک
 و مکه و مدینه نک و نیجه نهایتسز مملکتلرک اولو پادشاهی فرنجشکو دوناتو² که
 اللهک عنایتی ایله ونديک دوژین توصفلر وعزتله سعادتلو حضرتکزه دوام دولت دعالری
 ادا اولندقدن صکره يوجه ليفکزک معلوم شریفی اولا که ارسال بیوریلان نامه شریفکز
 فرهاد چاوش بندکزه کلوب واصل اولدی مفهوم منیفنده نه که فرمان اولنیش ایسه کلیاً
 معلومز اولدی توضعلر و حرمتلر ایله باشمز اوزره قبول ائدک نیجه که تا اولدن يوجه پادشاه
 حضرتلرینک امر شریفلری باشمز اوستنده در و چاوش بنده کزک آئیده مصلحتن کوروب جواب
 ویردک اول ائدوکز عادت اوزره و کاغدلریازوب ارسال ایلدک شیهه نیکده³ اولان قیودانمز که
 والین⁴ نام قستلی مکتوبمز واردوغی کچی تاخیر اتمیوب قلیس⁵ بکنه تسلیم ایلیه نیجه که
 امر شریفکزه فرمان اولنیش ایدی الله تعالی يوجه پادشاه حضرتلرینک عمرو دولتن و فرصت
 ونصرتن يوما فيوماً زیاده ایلیه آمین یارب العالمین

¹ Mektup tarihsizdir, fakat F. Donato zamanında, yani, 1545-1553 arasındadır.

² Francesco Donato 1545-1553.

³ Şibenik, Sebenico.

⁴ Velin.

⁵ Kliz.

Vesika: 212.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 5934

(?)¹.

ÖZET : Venedik beyleri tarafından, Kulaksuz Ahmed Reis, Cuhud Sinan Reis, Bosna sancak beyi Mihaloğlu ve başkalarından şikâyet için, Padişaha arz ve mektupları olup, Venedik vatandaşlarına yapılan tecavüzlerin ahidnâmeye aykırılığı belirtilmekte ve bu gibi hareketlerin önünün alınması rica edilmektedir.

خاك پای کیمیای سعادت بخشه یوز سروب و مبارک دست پوس قلمقدن صکره عرض
بندۀ بی مقدار اولدر که وندیك بکلری احبالبیکتک حضور شریفکزه مکتوبلریله اولان
عرضلری و شکایتلری بیان ایدر کی ذکر اولنور اولاقولاقسوز احمد نام رئیس کی موتونک²
قاپودانی ایدی نیجه کیملریمزی نابدید ایدوب و ایکی پاره بویک کوکله لرومزی موتون²
یوره سنده تره کیله³ و سایر متاعلرله وندیکه کیدرکن طوتوب برینک آغستو نام رئیسند
نقدر التونی بولندیسه چکوب آلوب داخلی کیده بولنان یرار متاعلردن آلدوقدن صکره
مذکور رئیس موتون قاضیسنه کتوروب جبریله نسیم المدی دیو اقرار ایتدروب حجت
آلدوقدن صکره جمیع یولداشلرین آلوب اسپر ایدوب همان یاننده یدی یولداشن قویب اول
داخلی کیجیله قچوب خلاص اولدی اما ترکسی و التونی مذکور قولاقسوزده قلوب و او بر
کمی رئیسک که نادالین⁴ نام رئیسدر آنده دخی نقدر فلورسی واریسه تفتیش ایدوب
صندوغیله کیدن چکوب آلوب و داخلی نقدر یرار اسباب ورسه الوب وایچنده اولان
تره کدن آلدوقدن صکره مذکور نادالین⁴ نام رئیسمزک باشن کسوب و دخی کمی یازجیسنک
و یدی نفر رنج برلرک بله باشلرین کسوب ماباقی کیده بولنان رنج برلرک کین صاتوب
و کین اسپر ایدوب و سابقده بو ذکر اولنان احوال دیوان عالیده عرض اولدوقده بر حکم
شریف احسان اولندی ایدیکم عینله الدوقلرین یرهلر و ایدنلرک حقتدن کله لر دیو امر
اولنش ایدی ایله اولسه همان یاراق سوز کمی ویردیلر بر مقدار ترکیله اول دخی خراب
اولش کفارده یرامز و بوجمله ایشلر دولتاو بوجه پادشاهک عهدنامه شریفلرینه مخالفدر
مخالف اولدوغیچون حضور شریفکزه عرض اولندی باقی فرمان سزوکدر و بوندان معدا
عرض اولان اولدر که ذکر اولنور جهود سنان دیمکله معروف رئیس شمدی برمیلدر کی
بزوم اون اوچ پاره ایرولی اووقلی کیملرومزی ذکر یوزنده باصوب دونانماسیله ادملرین الوب
بزوم پوری و صه دورومز⁵ انی دویتقی قادرغریله قوده کتوروب مذکور جهود سنان الدوغی
کیلرله قچوب موتون لیانته صغنوب بزوم پوری و صه دورومز⁵ داخلی موتون قاضیسنه
و دزدارینه خبر کوندروب ایتمش که بزوم کیملرومزی و ادملرومزی دولتاو بوجه پادشاهک

1 ?

2 Modon.

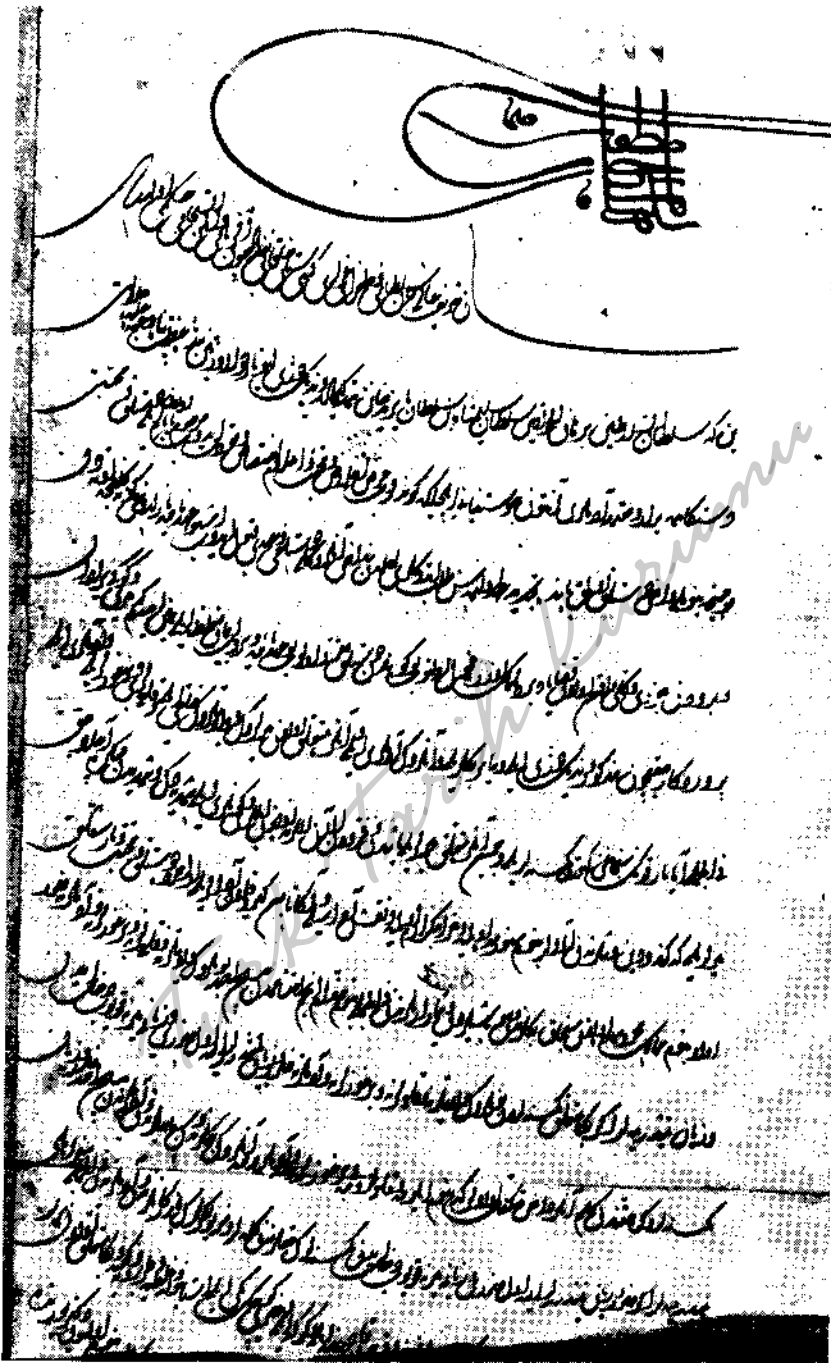
3 Zahir, Hububat.

4 Nadalin, Natalino.

5 Provideor, Provveditore.

عهدنامه شریفلری مقتضاسنجه ازاد ایلکک و حرامیلری کندوکزه صغندرمک جایز دکلدرد
 زیرا عهدنامه شریفه مخالفت اتمکدر دیدیلر آنلر داخی آزرلیوب جواب ویردیلر که نه
 ادملریکز ویریروز و نه لوندی قروروز و سزه نسته ویرمزوز قنده وارورصکز واروک
 دیعشلر ایله اولیجق کیملمزک اسپلری و ادملریک چوغی موتونده صاتولدی و بزوم
 پوری وده دوریمز⁵ بو سوزلری ایشیدیلجک دولتلو یوجه پادشاهک عهدنامه شریفه مخالفت
 اتملم دیو حشارلق اتمکک مقید اولدی باقی فرمان سلطانمکدر بوندن غیرى عرض اولان
 اولدر که ذکر اولتور بوسته سنجاغی بکی میخال اوغلی⁶ ایلدوکی شناختلرک و زیانلرک
 نهایتی یوقدر ابتدادن امر شریف ایله قونلان صنورلری شمیدیک کلن بکلر قبول قلدولردی
 بو بک شمیدی اول سنورلرک جمله سن بوزدی و رمضانک یکرى التنجی کونی کیجیله دونیاروسنده⁷
 خلقین کوندوروب زادرا⁸ نام قلنک ناحیه سنده اولان آری کویک نام قریه باصوب املرین
 اسیر ایدوب و عورتلریک کین قروب و کین اسیر ایدوب اول قریه خراب ایلدیلر و بوندن
 غیرى مارتولوزلرینه دستور ویروب کوندهررکه دایم مملکتلرومزی وره لر ایله اولسه آنلر دخی
 سکردوب تورکیر⁹ نام قلنک ناحیه سنده اولان و ابترسه نام قریه کیجیله اوروب بش یوز
 باش حیوان آلوب کتدیلر و داخی نیجه ادملرین قروب و عورت و اوغلانن اسیر ایلوب
 و بوندن غیرى می نام و یوده سی درت یوز آتلو و ایکی یوز یایایله مملکتیزه دوستلق اوزره
 کلوب کروب. صالنه¹⁰ نام قلممزمک یانته کلدوکده ایچنده اولان دیزدارومز اکا ایتمش که
 یوقدر حلقیله قنده کیدرسن بونده کزیمک قاتون دکلدردیلدوکده جواب ویرمش که اسپلت
 نام قلعه کزک رنجیرلریله بر بازار اتمم اکا کیده روز دیدیلر اول اسپلت قلعه سنک یانته واردوقده
 مذکور و یوده قلعه نیک بعض رنجیرلرینه خبر کوندوروب دیدیم کلک سزوکله بازار ایلدوکز
 طوارلری کتوروب کلک اچککز و فلوریکز الک دیو عهد ایدوب آنلر دخی ارمانلرله قرشو
 چتوب خوش کوروب بوتلری ضیافته چکوب ضیافت اوزرنده اون یدی یرار رنجیرلرک
 بوینلرین اوروب و چکوب فلوری الوب ما باقی سن اسیر ایدوب الوب کتدی و اکا نچون
 بویله ایدرسن دیو سؤال اولندوقده جواب ویردیلر که بوسته بکی بزه دستور ویردیکی دشمن
 مملکتلری کبی سزوک دخی مملکتلروکزی چکیتوب وره وز دیو بر آن خالی قالمیوب هر بار
 مملکتلرومز ورمقدن خالی دکلدرد و ایشلر قلورلر که بر دشمن بر دشمنانه بویله ایلمز دولتلو
 یوجه پادشاهک عهدنامه شریفلرینه مخالف ایشلر ایدرلر حضرت سلطانمکن تمنلری اولدر که
 مذکور میخال اوغلنی اول سنجاقدن قالدوروب بر متمکین کسنه بک دیله سز که بزوم ایله
 ایو قرکشولق ایدلر و عهدنامه مخالفت ایدنلرک حقندن کله لر باقی فرمان سلطانمکدر و بوندن
 غیرى عرض اولان بودر کی مورہ بکی نیک ایلدوکی شناختلرک و زیانلرک نهایتی یوقدر هر

* ? 7 tünnyarusunda, gece yarısı. 8 Zadra, Zara. 9 Trogir, Trau. 10 Salone.

1 - Venedik Devlet Arşivindeki Türk Belgelerinden bir örnek.

Handwritten manuscript text in Turkish, oriented vertically on the page. The text is dense and appears to be a historical or literary work.

كون انابولى¹¹ نام قلعه مزك آدملىرى قاپولارينه دك سكردوب و كيچن رمضانك يكرمنجى كوننده بعض رنجپرلرئز آناپولىدن¹² چقوب دكرمنلره واردوقده لطفى ويوده سى و ترپولايچه¹³ ده اولان ويوده لرندن ايكي ويوده بر مقدار خلقله سكردوب دكرمنلرى باصوب آنده بولنان اون يدى يرار رنجپرلك باشلرين كسوب و قلاتك اسير ايدوب اسبابلرين الدوقدن صكره باشلرين كوندرلره ديكوب آرقوز¹⁴ نام قلعه ايلتديلر و بوندن غيرى اوواده بولنان بزوم انابولى خلقندن كين قروب و كين اسير ايدوب مال لرين رزق لرين آلدوقدن صكره مذكور اوواده بولنان اللى نفر ادى كه انده رنجپرلك ايدرلردى و بوندن غيرى داخى مذكور موره بكي بر ويوده سن كونده روب موره اولان بازرگانلرئزدن بر قچ كمنه دوتوب باليه بدره نك¹⁵ ديزدارينه و يروب اولداخى حبس اندوروب و اوزرلرنده بولنان نقد بش يوز فلورى سن چكوب آلوب داخى نقدر اسپايلرى و متاعلرى و رسمه چكوب الوب ضبط ايدوب و بولنرك اوزرينه جبريله تره كه برغوب يوكى يوز اون ايكي شر اقچه حساب اوزره داخى قاشلرين و اسپايلرين مزاد ايدوب يوق بهايه صتوب اقچه سنى الوب داخى اوزرلرينه جبريله بش يوز مود تره كه برغوب آتلىر داخى حبس دن خلاص اولماغيچون بربرينه كفيلىر و يروب باشلرين قورترمق ايچون قاشلر و داخى هيچ بر كيمز يوقدر كه موره جانينه و ره و رمزلىر كه انك ويوده لرى رزق لرين ياغملوب باشلرينه حاللر كتوره لر ديو و بو جمله ايشلرى دولتو بوجه پادشاهك عهدنامه شريفارينه مخالف در باقى فرمان سلطانمكدر و بوندن غيرى ايكي قايق مغربدن كلوب رئيسى فاقى نام رئيس در يرلر موزه نيجه زيانلر ايدوب اول دويوملقله آلولويه¹⁶ صغينوب دويوملقنى انده ستار و اولوناليه¹⁷ سؤال اولندوقده ادملر موزى و رمرسنه مقيد اولمديلر و تونده¹⁸ اولان قادرغله ردن ايكي قادرغه چقوب درياده ايكي كيمزى بولوب برينك بقاد¹⁹ نام رئيسى وروب باتوروب و رئيسك قونداشنى دوت صاغ²⁰ ايدوب يتمش التونه صتديلر و بر كينك رئيسى ايدى آيى²¹ مارقونام دوتوب باغايوب موتونه ايلدوب نيجه ايلدوكلرين بلمزوز اوميددر كه بر حكم شريف احسان اولنه كم كميلر موزى و اسپايلر موزى كرو و بره لر و ايدنلر و كفن دن كله لر اخرلره عبرت اولنه باقى فرمان سلطانمكدر و دولتو سلطانم سفر همابونه متوجه اولالدىن برو اوج يله يقلشدى²² و قيريز اداسنى لوند قايقلىرى و رمدن خالى دكلدر و اناطولى يقسنه كچوروب صائرلر و كيلرين عليه²³ و اداليد²⁴ دوندرلر اندن كلوب قيريز اداسن اوررلر و هيچ بر رنجپر كچورمزلر و ايكي جانبك اسكله لرين بطل ايلديلر دولتو سلطانم دن تمنامز اولدر كه بر حكم شريف صدقه اولنه كم ايروق مذكور يرلرده لوند قايقلىرى دونانوب ادايه سكرتميله لر باقى فرمان سلطانمكدر و ردوسده اولان

¹¹ Anaboli, Napoli di Romania.

¹⁴ Pale Patras.

¹⁷ Pakad.

²⁰ ?

¹² Tripoliçe.

¹⁵ Avlonya, Avlonyalı.

¹⁸ tutsak (esir).

²¹ (Alâiyye, Alanya).

¹⁶ Argos.

¹⁹ Tuna'da.

²² Aya Marco (San Marco).

²³ Antalya.

قېودان علی مانق رئیسی یدی پاره یلکن ایله صوده²³ نام جزیره مزه کلوب کم نقشی²⁴ اداسنه یقین در آنده کلدو کده اول جزیره نك خلقی خوش کروب قرشو کلوب اغرلیوب پیش کشلر چکوب و آزقلر و یروب آلدوقدنصکره ایتمش که بز بونلره راضی دکلو ز بزه آلتون کرکدر دیو انلر داخی جواب و یروب ددیله که فقیرلر روز انجق بوکته قادروز انلر داخی یرار آدملردن یدی سن دوتوب ایکی سنک بوینن اوروب و بشین اسیر ایدوب داخی نقدر آدم بولدیلر ایسه الوب کتدیله باقی فرمان سلطانمکدر و شمدی کلن مکتوبلرنده سلطانه شکایت ایدرلر که قوتور²⁵ نام قلعه مزک ناحیه سنی یاقوب یقوب باغلرین خراب ایدوب و آغاجلرین دبتدن کسوب و بوندن کچوب قارتولو²⁶ نام قریبه کلدو کده اول قریه باصوب اولرین یقوب یقوب و ادملرین کین اسیر ایدوب و کین قروب بو ایشی ایدنلر چوپان دیمکله معروف بر طایفه در بریره کلوب جمع اولوب بواصل ایشلر ایدرلر و بوندن غیره داخی جاذی الآخرك ایچنده زادره نام قلعه نك ناحیه سنی اقین ایدوب سکردورلر و تین²⁷ نام قریه باصوب اکر ادم و اکر طوار بولدوقلرین الوب کیدرلر ایله اولیجق زادره ده اولان سپاهی لرین اردلرینه دوشوب قوه کتوروب²⁸ الی آقین جیه یتشدو کده ایکی سنی الی قویوب زادره یه کتوردیلر و بواصل قضیه لر ایچون خلقمز اورکوب ایاغ اوزره دورلر قورقاروز که بر فساده سبب اولیه لر دولتو سلطانمندن اومیددرکی بر وجهله تدارک کوریه کم آخر کسنه لره عبرت اولا باقی فرمان سلطانمکدر و بر شکایتلری دخی اولدر که اسکندریه و وان ماونالریمز بهار یوکتتمک ایچون اولی کلن قانونه خلاف آنلره کوچ ایدوب جبریه چوروک خیار شنبه اوزرلرینه یوکتتمک استیجک انلر داخی قایل اولما یجق بایلوس لرینی دوتوب و ماونالروک قېودانلرینی و رئیس لرینی و یازجی لرینی حبس ایدوب باشلرینه حاللر کتوروب اول رنچپرلری مصالحلرندن عوق ایدوب و موسوملرین کچیروب اول اجلدن انلره زیاده ظلم اولدی ایله اولسه دولتو سلطانمندن بر حکم دیاروز کم سلطان قایق بک²⁸ زمانندن اولی کلن عادت و قانون اوزره اولالر و بوشناعتی ایدنلروک حقندن کله لر وندیگ بکلری اجبالریکزک خاک پای مرام بخشکزه اولان شکایتلری بونلدر کی ذکر اولندی زیاده شکایتلری واردر زیرا بو ایشلر هپ عهدنامه شریفه مخالف اولشدر مخالف اولجق باقی فرمان سلطانمکدر الله تبارک و تعالی دولتو بوجه پادشاهک عمرونی و دولتینی یوما فیوما زیاده قلوب دشمنلرین خور و حقیر ایلیه و داخی دولتو سلطانمک دنیا و آخرت مرادین میسر ایلیه امین یا اله العالمین

حاضر الناصرین

²³ Syra (Şira adası).

²⁶ Tiven.

²⁴ Naksa, Naxos.

²⁷ Kovalayıp.

²⁵ Cartolo.

²⁸ Kaytbay.

Vesika: 213.

Topkapı Sarayı Arşivi, E. 4482 (?) I.

ÖZET : Fransa elçisi De la Vigne tarafından Kanunî Sultan Süleyman'a sunulan ve Fransa'ya yardım edilmesi ricasında bulunduğu arzı, mektup ve rapor tercümesi.

یوجه و قوتلو و عادل و صاحب قران سلطان سلاطین سلطان سلیمان شاه حق تعالی آنک اولولغین و یوجهلکن و سلطنتن و عمرن و دولتن یوماً فیوماً زیاد بر زیاد ایلسون افندم فرنجسه پادشاهی² ایلچیسی سنور دلاوینه³ کندویه واردقدن صکره سپارش ایدوب ینه یوجه حضرته کوندردیکه کندونک حق اوزره محقق احوالی نه نک اوزرنه ایدیکن اعلام ایلپه بی ستاره طالعلری و دوران دون اولغله عسکری صینوب و قوندستابله⁴ نام وزیر طوتس اولوب سانقولتین⁵ نام حصاری و سایر حصارلری آلتوب و افندم جد و جهد ایدوب عسکرنی جمع ایلوب و قوتن بریره کتورب تکرار اولو عسکر جمع ایلدیکه بروجهله دقت و قصد ایدوب دشمن آلدوغی سانقولتین⁶ حصارن الا و اگر دشمنان توقف ایلرسه آنکله جنک ایلپه ذکر اولان دشمنان سانقولتین⁷ حصارن کرکی کبی و سایر صنورده اولان حصارلره داخی آزق و یراق قیوب حرب ایلوب و عسکرنک چوغن حصارلرک ایچنده قیوب ماباق عسکرن آواده قومشدر فرنجسه پادشاهی بونی بلوجک و قیش اولغله عسکر آواده طورماغه قابل اولوب ذکر اولان حصارلرک اوزرنه وارمغی جایز کررمدی و فکر ایلدیکه عسکرنی طاغدمیوب اکلندروب بر حصارن آلمغه قصد ایلپه و دشمنانله بونلر داخی ایلک یازه مقابل اولغله حاضر بولته زیرا ذکر اولان دشمنان فلهو⁸ اگر دکزدن و اگر قره دن بی نهایت قدرت و قوت اوزره در و افندمک اوزرنه صوک فتوحلرندن زیاده اولولتوب و متکبرلنمشدر و کندونک فکر فاسده سی بودرکه اول حصارلری آلمغه بونلری قورقردر و اوکنورکه کلجک یازه جمع مملکتلرین آلوب بونلری رد ایلپه یا خود بونلری ارادن کتوره یا شویله صقلجم⁹ و یروب بردرجیه کتوره که کندو استدوکی کبی مرادنج اول ایل اولسه فرنجسه پادشاهی ذکر اولان قضیه لری کوریمک غایتده لازمدرکه کندو مملکتن قوروتماغ ایچون الآن جمع اولان عسکرنی دکل زیاده عسکر جمع ایلپه بو خصوصارندن اوترو افندم بنده کزی علی التعجیل یوجه آستانیه کوندرمشدر آنکچونکه مابینمزده اولان حقیقت دوستلغی و محبتی صوک تجریبه و سنور دلاوینه ایلچیسنه سپارش ایلدوکن یوجه حضرته اعلام ایدوب مقرر قلمغه و داخی پادشاه عالمنه حضرتلری جمع عالیه شایع اولان احوالی مقرر معلوم شریفاری اولا و بوکونه دک اوز بش ییلدن برو متصل فرنجسه و اطالیه¹⁰ و پیومته¹¹ و اسپانیه و دکزدن اوته انکلی تره¹² و قورسقه

¹ Vesika tarihsizdir, ancak olaylar dikkate alındığı takdirde ve Charrière 'deki belgelerle karşılaştırılınca 1558 veya 1559 da yazıldığı tahmin olunabilir.

² Henri II.

³ De la Vigne.

⁴ Sinup, (mağlup olup).

⁵ ?

⁶ ?

⁷ Philippe II.

⁸ Sıkılcam (tehdit, korku vermek).

⁹ İtalya.

¹⁰ Piemonte.

¹¹ İngiltere.

¹² İskoçya.

جزیره‌سنة¹³ وغیری دشمان مملکتلرنه ذکر اولان جنکاردن اوترو دوستلردن ورعایالردن کلیاً ماللرین رضالریله آلتوب صرف اولمشدر شمدکیحالده فرنجسه پادشاهنک اصلاً برجه‌سی قالمشدر وامیدی داخی یوقکه هیچ بر بردن دنیاده کسه‌دن برجه‌الا پادشاه عالمپناه حضرتلردن غیری که الآن بو آغر جنکه کرلدی عرضن ومملکتن قوروعغه¹⁴ متحمل اولنه وافندم صحیح شبهه سوز بلور که ضرورت ومضایقه وقتنده معاونتی دریغ بیورمز لرنته که بوندن اقدم پادشاه عالمپناه حضرتلری دفعاتله معاونتلری ومجتبلی نامۀ شریفلری ایله مقرر اعلام بیورمشلردر ایلیچیمی سینور دلاونیه ایله داخی اعلام ایلمشلردر بنده‌کزی بونک ایچون یوجه آستانیه ارسال ایلمشلردر که جان وکوکلدن تکرار بو دفعاده تمنا ایلم و فرنجسه پادشاهی بو تکلف‌دن کرچی بی حضورلردر اما تضرع ایدرلر که بر مقدار ماللردن مال احسان اتمکی شمدیه‌دک اولدی اسه جایز کوره‌لر اصل مضایقه و ضرورت وقتنده فراغت بیورمیه‌لر زیرا عن قریب بو مخاطره‌یه دشمنک کورینوب مملکتلری‌نک بر مقداری الندن کدر یاخود ضرورتله جبراً اولنجه دشمانک زبونی اولوب مغلوب اولنور هر نه استرسه مرادنجه ایلیه اکر شویله اولجق اولورسه فرنجسه پادشاهنک قتنده مقرردر پادشاه عالمپناه حضرتلری بیحضور اوللری ویوجه حضرته زیاندر وارکن معاونت اتمدکلرنه صوکره بیحضور اولورلر بنده‌کزه افندم شویله امر ایلدیکه کلیاً بو احوالی مفصل برر کرکی کبی یوجه آستانیه اعلام ایلم و داخی قرالارک وامرای عیسیایارک جمیع سنک سرلرن بیان ایلم ذکر اولان بکلر بر بریله هب عهد ویمین ایدوب بر اولوب حاضر اولمشلردر که فرنجسه پادشاهنه مضایقه ووروب ابدأ بارشه ایله اولسا کندویه ودوستلرینه غایتله زیان اولور بو خصوصی ایتمه‌ک پاپا¹⁵ مباشردر ذکر اولان پاپا بر قردنال¹⁶ وزیرن فرنجسه کورندرمشدر وپاپا شویله امر اتمشکه وزیرنه فرنجسه پادشاهنک یانندن آیرلمیه تابو مصلحتی ایتمینجه وپاپا بویله ائدوکی فرنجسه پادشاهنک رعایت وراحتلکی ایچون دکلدر اما کندوی بو بارشلق اتمکه متکفل اولا که آنلرک اوزرنه قلیج چکدرمیه قصدلری واتفقلری بودر که پادشاه عالمپناه حضرتلرینک مملکتلری اوزرنه کله‌لر خوفسز که کسه آنلرک مملکتلری اوزرنه وارمیه وماینلرنده عهد ائدوکلرن تمام ایلیوب کندو فکر ائدوکلرن مرادنجه یرنه کتوره‌لر زیرا امرالری تحقیق بلورلر که بو مصلحتنه مانع یوقدر لکن پادشاه عالمپناه حضرتلری ایله فرنجسه پادشاهنک دوستلقلریدر ذکر اولان دوستلغی فرنجسه پادشاهی جان وکوکلدن اولدن نیجه اولا کلدی اسه مقرر قلمشدر آنلرک نسبتی ایچون هر نه که عقبه کندویه کلورسه عیننه آمیوب بارشلق کسبه قولاق اورمیه کلیاً سویلدکلرنی قطع ایلیه اکر پادشاه عالمپناه حضرتلری قودرتلرنی افندمدن دریغ اتمزلرسه که جبراً عدو بارشدرمیه وهمان بو دفعه بر زمان احسان بیوریلر که عسکرلرینه لازم اولانی کوروب طاغدمیوب لازم اولمشدر

¹³ Korsika adası.¹⁴ Korunmağa.¹⁵ Paulus III (?).¹⁶ Kardinal.

دنیاده عسکر جمع ایلیه لر چونکه پادشاه عالمپناه حضرتلرینک علم شریفلری فرنجسه پادشاهنک پاك كوكلى کلیاً محیط اولوب ذکر اولان کوکلی بودر که هرکز کندوی قورویه برعیلو بارشمیه و مایینده کی دوستلغه نقصان اولیه زیرا عالمده یوجه حضرتدن غیرى دوستی قالمشدر و تمنا ایدر که لطفلرندن استدوکاری مالی احسان اتمکه فرمان بیوریللا زیرا اولولقلری و عدالتلری هر جهته عالم و آفاقه طولشدر قاتلرنده بو قدر مال جزئی و آساندر اکر بو احسان بیوریلورسه قیامتهدک جمع عالمه آد قالور که برصادق دوستلرنه و عیساییلرک اولو پادشاهنه کرکی کبی معاؤنت ایلمشدر و یوجه حضرت سبب اولور که دشمانک فکر فاسدارینی و تکبر لکلرنی بوزوب عاجز ایلیه که کندو حالنده طوره و غیرى کشیلری داخی کندو حالنه قویه و پادشاه عالمپناه حضرتلری احسان ایله جکی مال ایچون هر نه بیورلورسه فرنجسه پادشاهی عهد ایدر و متکفل اولور اکر مملکتدر و اکر سایر یردر مراد شریفلری اولدوغی وقتده مالی ادا ایدرلر و داخی فرنجسه پادشاهی بنده کزه سپارش ایلدی که آنلر جانبنندن یوجه حضرته تمنا ایلم که طوننمه همایونلوینی ارسال ائدوکلرنده اول جانبنده فرنجسه پادشاهنک ایپانلرنده قشلمغه یاخود اول جانبنده نرده بیورلورسه دکر بکلر بکسنه فرمان بیوریللا و فرنجسه پادشاهی عهد ایدر که طوننمه همایون مملکتلرنده قشلدقده هر نه که لازم اولورسه خوش کوره زیرا سابقا اولان طوننمه همایونلری کبی زیاده طورمزه بر فایده لو مصلحت کوریلوب کرکی کبی دشمانه ضرر و زیان اتمک اولماز اکر فرنجسه پادشاهی طوننمه همایون قشلمسون مقرر بلوجلک دشمانه زیاده قهر و زیان اتمکه و حقندن کلمکه کلی تدارک ایدرلر و اکر عسکری متصل جنکه مشغول اولا دشمانلری شویله زبون اولور که فرنجسه پادشاهی بارشورسه کندو حد متیله و فایده ایله ضرباً بارشورلر و هم پادشاه عالمپناه حضرتلرینه داخی زیاده فایده و حد متدر و پادشاه عالمپناه حضرتلری آنلرک مملکتلرن آلمغه قصد ائدوکارنده آسان اولور و سابقا طوننمه همایونله فرنجسه پادشاهنک طوننمسی بر بریله بولشنجه آراده خیلی زمان کچردی تمنا ایدرلر که دکر بکلر بکسنه فرمان بیوریللا که طوننمه همایون طاشره چقدقده ایلچیبسی سینیور دلاونیه دیدیکی یره طوغری واریلا که فرنجسه پادشاهنک قاپوداننه امری بودر که طوننمسی واره بولوشه اول آراده بولشدقدن صکره فکر و تدبیر ایلیه لر که بر فایده لو مصلحته و دشمانه بر قهر و زیان ایلیه لر اکر طوننمه همایون لوند کبی بر یره اسپر طوننمه ویا کوی آلمغه و اارمه اکلنورلر بر کلی مصلحت کورولمز و اولو پادشاه عالمپناه حضرتلرینک بونک کبی عظیم طوننمسی لوند کبی جزئی نسبه صارقمتق جایز دکلدلر زیرا بو بویک خرجی و اولو طوننمه که اتمشدر فرنجسه پادشاهنه فایده ایچون عنایت اولنمشدر و یوجه حضرتدن فرنجسه پادشاهی تمنا ایدرلر که اوت ائدورمک ایچون بر مقدار کوهرچله احسان بیوریللا زیرا دشمن مملکتندن چقرمه قابل دکلدلر بوندن غیرى یردن آلمغه درمان یوقدور و فرنجسه پادشاهی بنده کزه امر ایلدیکه یوجه حضرتدن تمنا ایلم فراندوشله بارشمهدن

اول عالمه شایع ایلدیکه پادشاه عالمپناه حضرتلری استدی انکچون بارشدم اکر بوندرله بارشقی فکر شریفلری اولا که کندولرنه و دوستلارنه منفعتلمیدر یوخسه زیاناومیدر و فرنجسه پادشاهی محقق بلدو که بو فروندشک پارشمی همان اورتمده زمان کچه که عسکر و خزینه جمع ایلوب قرنداشی اوغلی فلیپویه¹⁷ معاونت ایلوب فرانجه پادشاهنک اوزرینه واره زرا فرنجسه پادشاهی زبون اتدوکدن صکره جمله قوت و قدرتلریله بحر¹⁸ مملکتنک اوزرینه و پادشاه عالمپناه حضرتلرینک ولایتنه کله لرنته که بوندن اقدم جمع عالمه مشهوردر که ویره اتدوکدن صکره کچن ییل جمله عسکرن فرنجسه نک اوزرینه کوندرمشدر فرنجسه پادشاهنک عسکرته صیقلق اولغه بو ویره سبب اولمشدر و داخی فرنجسه پادشاهی بنده کزه شویله امر ایلدیکه یوجه حضرته اعلام ایلم استماع اولمش که جنوزلی اول کندولرک رعایالری اولوب آلان عاصی اولمشدر برار خدمتکارلری اولولری فیلپویله بر اولوب شمدکیحالده یوجه حضرته ایلچی و بلدیوز کوندره لر که بعض مصلحت ایچون بونک مفهومی و قصدلری نهدر فرنجسه پادشاهی داخی معلوم ایدمشدر بو خصوصی یوجه حضرته اعلام ایدوب قضرع و تمنا ایدر که آنلرک سوزلرنه انا تمیوب و استماع تمیوب قطعاً دکلمیوب دوستلق و خوش کورمیله لر فرنجسه پادشاهی بکلری ایدکن بلوب راضی اولالر و هم کندولر جانو کوکلدن دایما رعایاسی اولالر جمله فرنجسه پادشاهی مصالحنه هر خصوصده طوغر وقله معاونت ایدلر و فیلپویه زیاده میل اولان کسته لری حصارلرندن و مملکتلرندن سوروب کده ره لر و اندریه طور¹⁸ کبی و سایر اکا بکزرلری اکر بو وجهله اولمازسه فرنجسه پادشاهنه غایتنه ظلم اولور که کندولرک رعایالریله و عاصی دشمن اولان کسته لرله دوستلق ایلمک جایز دکلدن خصوصاً که کلیا بو کونه دک فیلپونک یوکنی اوزرلرینه آلوب نیجه مال و برلر بو خصوص پادشاه عالمپناه حضرتلرنه عیان اولسون ذکر اولان فیلپو معرفتیه بونده کلوب حیل ایلپه ایکی جانبی آلمق ایچون زرا بونلر اوکونمشلر که بز حاضر اولوب فرنجسه پادشاهنک مارسیلیه²⁰ نام حصارنک اوزرینه واره لر و داخی فرنجسه پادشاهی سپارش ایلدیکه یوجه آستانیه اعلام ایلم غرام پیریول²¹ نام بک مالتیه²² هرکز وارمسون دیوزیرا آنلره قانونلری اوزرینه وارمق لازمدر عهدلری موجبنجه و هم منع اولنه که پادشاه عالمپناه حضرتلرینک رعایاسن اینجدمیه لر کچن یازده اتدوکلری فساد کبی فرنجسه پادشاهی شول دکلو ابرام ایلدیکه کندو خدمتنده اولا و نصف طونتمه سن آکا و پروب باش قاپودان ایلدیکه دشمنانه واروب جدال ایلپه برار اولوب و برار بکلر اکا میل ایلدکلری ایچون کلی طونتمه و پروب بکلر بکی ایلپه قصدی بویلدن و هم کندوسی کوره که بو اولو حزمیت و عزت و آغر مصلحت اتده اولوب و ذاتی داخی غایت ایلپه جنک و جدال میل اوزرینه در مجتله بو جانبک خدمتنده اولوب اصلا اول جانبی

¹⁷ Philippe II.²⁰ Marsilya.¹⁸ Macar, Macaristan.²¹ Gran Priul, Ustad-ı Azam.¹⁹ Andra Doria.²² Malta.

آونده²³ فرنجسه پادشاهی بنده کزه سیارش ایلدیکه کلیا بو مفصل احوالی یوجه حضرته اعلام ایلم و یوجه حضرتک معلوم شریفاری اولا که فرنجسه پادشاهنک دایما جد و جهدی بودر که یوجه حضرتک هر نه که مصلحتی اولورسه معاونتلا تمکدر و تمنا ایدر که شمدن صکره ذکر اولان پیروی²⁴ فرنجسه پادشاهنک خصمی و اهل حکمی و خدمتکاری یوجه حضرتک نضر عنایتلری و معاونتلری دریغ بیورلیه ذکر اولان خصوص لری فرنجسه پادشاهنک سپارش ایدکیدر که بنده کزه مفهومن کلیا یوجه حضرته اعلام اولندی که کلیا مفصل جواب بیوریلای که علی التعجیل بنده کزه ارسال بیوریلای حق سبحانه و تعالی پادشاه عالمپناه حضرتلرینک عمرتی و دولتی و نصرتتی و فرصتی و عدلتی یوما فیوما زیاده ایایوب آخرتلتی معمور ایلسون آمین یا معین .

Türk Tarih Kurumu

Türk Tarih Kurumu